

A jogszabály mai napon (2015.10.01.) hatályos állapota.

A jelek a bekezdések múltbeli és jövőbeli változásait jelölik.

[Váltás a jogszabály következő időállapotára \(2016.I.1. - 2017.XII.31.\)](#)

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról¹

Az Országgyűlés a jövő nemzedékért érzett felelősségtől vezérelve a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényben, továbbá az Alaptörvényben meghatározott gyermeki jogok érvényre juttatása érdekében, a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvénnyel, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvénnyel összhangban a következő törvényt alkotja:²

ELSŐ RÉSZ

ALAPVETŐ RENDELKEZÉSEK

I. Fejezet

Általános rendelkezések

A törvény célja és alapelvei

1. § (1) E törvény célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

(2) A törvény meghatározza az (1) bekezdésben megjelölt célok elérése érdekében a gyermekek alapvető jogait és e jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekek védelmének rendszerét, alapvető szabályait.

2. § (1)³ A gyermekek védelmét ellátó helyi önkormányzatok, gyámhatóság, bíróságok, rendőrség, ügyészség, pártfogó felügyelői szolgálat, más szervezetek és személyek e törvény alkalmazása során a gyermek mindenkifelett álló érdekét figyelembe véve, törvényben elismert jogait biztosítva járnak el.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak szerint eljáró szervezetek és személyek tevékenységük során együttműködnek a családdal és - jogszabályban meghatározottak szerint - elősegítik a gyermek családban történő nevelkedését.

(3) A gyermek családban történő nevelkedését segítő ellátást a gyermek és családja helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani.

(4) A családjából bármely okból kikerült gyermek biztonságát, korához és szükségleteihez igazodó gondozását, nevelését, egészséges személyiségfejlődését biztosítani kell.

3. § (1) A jogszabályban meghatározott ellátások igénybevétele általában önkéntes. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője csak törvényben meghatározott esetekben kötelezhető valamely ellátás igénybevételére.

(2)⁴ A gyermekek védelme során az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani.

A törvény hatálya

4. § (1)⁵ A törvény hatálya kiterjed

a)⁶ a (3) bekezdésben foglalt eltéréssel Magyarország területén tartózkodó magyar állampolgárságú, valamint - ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik - a letelepedett, bevándorolt, illetve befogadott jogállású, továbbá a magyar hatóságok által menekültként, oltalmazottként, illetve hontalanként elismert gyermeke, fiatal felnőttre és szülei;

b)⁷ a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény (a továbbiakban: Szmtv.) szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyre, amennyiben az ellátás igénylésének időpontjában az Szmtv.-ben meghatározottak szerint a szabad mozgás és a három hónapot meghaladó tartózkodási jogát Magyarország területén gyakorolja, és a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló törvény szerint bejelentett lakóhellyel rendelkezik;

c)⁸ a menedéjogról szóló törvény szerint, arra a tizennyolcadik életévét be nem töltött menedékjogi kérelmet benyújtó külföldi gyermeke, aki jogszabály vagy szokás alapján felügyeletért felelős nagykorú személy kíséréte nélkül lépett Magyarország területére, vagy a belépést követően maradt felügyelet nélkül, mindaddig amíg ilyen személy felügyelete alá kerül - feltéve, hogy az illető gyermek kiskorúságát a menekültügyi hatóság megállapította.

(2)⁹

(3)¹⁰ E törvény szerint kell eljárni az (1) bekezdésben meghatározott személyeken kívül a Magyarország területén tartózkodó nem magyar állampolgárságú gyermek védelmében is, ha az ideiglenes hatályú elhelyezésnek, a nevelési felügyelet elrendelésének vagy a gyám kirendelésének az elmulasztása a gyermek veszélyeztetettségével vagy elháríthatatlan kárral járna. Magyarország területén a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező és szokásos tartózkodási helyet létesítő gyermek védelmét szolgáló eljárás során e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, feltéve, hogy a házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2201/2003/EK tanácsi rendelet vagy nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezik.

(4)¹¹ Magyarország területén kívül tartózkodó magyar állampolgárságú gyermek és fiatal felnőtt, valamint szülei gyámügyében e törvényt akkor kell alkalmazni, ha nemzetközi szerződés vagy más jogszabály szerint a személyes joguk az irányadó.

Értelmező rendelkezések

5. § E törvény alkalmazásában

a)¹² *gyermek*: a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:10. § (1) bekezdése szerinti kiskorú,

b)¹³ *fiatalkorú*: az a személy, aki

ba) a szabálysértés elkövetésekor a 14. életévét,

bb) a 2013. július 1-jét megelőzően elkövetett bűncselekmény elkövetésekor a 14. életévét,

bc) a 2013. június 30-át követően elkövetett bűncselekmény elkövetésekor a 12. életévét betöltötte, azonban a 18. - javítóintézetben történő nevelése esetén a 21. - életévét még nem töltötte be,

c) *fiatal felnőtt*: az a nagykorú személy, aki a 24. évét nem töltötte be,

d) a *gyermek hozzátartozói*: a vér szerinti és az örökbe fogadó szülők (a továbbiakban együtt: szülő), a szülő házastársa, a szülő testvére, a nagyszülő, a nagyszülő házastársa, a nagyszülő testvére, a dédszülő, a testvér, a testvér házastársa, a saját gyermek,

e) a *gyermek közeli hozzátartozói*: ha e törvény másképp nem rendelkezik, a szülő, a szülő házastársa, a szülő testvére, a nagyszülő, testvér, a saját gyermek,

f)¹⁴ a *gyermek tartására köteles személy*: a Ptk.-ban meghatározott feltételek és sorrend szerint a szülő, más felmenő egyenesági rokon, a nagykorú testvér, a szülő házastársa,

g)¹⁵ *gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység*: a gyermekjóléti alapellátás, illetve a gyermekvédelmi szakellátás keretében végzett tevékenység, függetlenül a feladatellátás e törvényben nevesített formájától és módjától; a szolgáltató tevékenység célja a gyermekjólétnek, azaz a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, személyi, vagyoni és egyéb jogainak biztosítása,

h)¹⁶ *gyermeki jogok*: az Alaptörvényben, a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvényben és más törvényekben megfogalmazott, a gyermeket megillető jogok összessége,

i)¹⁷ *ellátás*: a jogszabályban meghatározott pénzbeli, természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó alapellátás és szakellátás, továbbá a javítóintézeti ellátás,

j) *természetbeni ellátás*: olyan támogatás, amellyel a gyermeket alapvető szükségleteinek kielégítésében az állam (önkormányzat) anyagi javak biztosításával, szolgáltatások kifizetésével és nyújtásával segíti,

k)¹⁸ *gyámhatóság*: a fővárosi és megyei kormányhivatal, a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala, a települési önkormányzat jegyzője, valamint a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi főjegyző,

l) *gyámügy*: a jogszabály által a gyámhatóság feladat- és hatáskörébe utalt ügyek köre,

m) *gyermekvédelmi gondoskodás*: az e törvényben meghatározottak szerint elrendelt hatósági intézkedésen alapuló ellátás és védelem,

n)¹⁹ *veszélyeztetettség*: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított - magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza,

ny)²⁰ *nevelőszülő*: a Ptk. 4:122. § (2) bekezdése szerinti gyermekvédelmi nevelőszülő,

o)²¹ *várandós anya válsághelyzete*: olyan családi, környezeti, szociális, társadalmi helyzet vagy ezek következtében kialakult állapot, amely a várandós anya testi vagy lelki megrendülését, társadalmi ellehetetlenülését okozza, és ezáltal veszélyezteti a gyermek egészséges megszületését; ezen belül terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya az a válsághelyzetben lévő várandós anya, aki nyilatkozata szerint állapotát környezete és hozzátartozói előtt titokban szándékozik tartani,

p) *tartós betegség*: azon kórforma, amely a külön jogszabályban meghatározott magasabb összegű családi pótlékra jogosít,

q)²² *fogyatékos gyermek, fiatal felnőtt*:

qa) a gyermekvédelmi pénzbeli és természetbeni ellátások tekintetében a külön jogszabályban meghatározott magasabb összegű családi pótlékra jogosító fogyatékoságban szenvedő gyermek, fiatal felnőtt,

qb)²³ a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások, valamint a gyermekétkeztetés normatív kedvezménye tekintetében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nktv.) 4. § 25. pontjában foglaltaknak megfelelő gyermek, fiatal felnőtt,

r) *jövedelem*: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.)

4. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározottak,

s)²⁴ *fenntartó*:

sa)²⁵ az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv, a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása (a továbbiakban együtt: állami fenntartó),

sb)²⁶ az egyházi jogi személy (a továbbiakban: egyházi fenntartó),

sc)²⁷ az egyéni vállalkozó,

sd)²⁸ az sa)-sb) alpontokban nem említett, magyarországi székhelyű jogi személy és egyéni cég,

se)²⁹ az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes valamely államban (a továbbiakban: EGT-állam), valamint - ha az Európai Közösséggel és tagállamaival létrejött nemzetközi szerződés alapján az adott állam szolgáltatói a letelepedés szabadsága tekintetében az EGT-államok szolgáltatóival azonos jogállást élveznek - az EGT-államoktól eltérő más államban honos vállalkozás belföldön bejegyzett fióktelepe [az sc)-se) pontokban foglaltak a továbbiakban együtt: nem állami fenntartó],

ha az e törvényben és más jogszabályban meghatározott feltételek szerint gondoskodik a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység biztosításához szükséges feltételekről. Ha jogszabály másképp nem rendelkezik, az egyházi fenntartóra a nem állami fenntartóra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni,

sz)³⁰ *családbafogadó gyám*: az a gyámként kirendelt személy, akinél a gyámhatóság a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte, vagy akinél a bíróság a gyermeket elhelyezte, vagy aki a gyermeket a gyámhatóság hozzájárulásával családba fogadta, kivéve, ha a gyermeket ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyezték el, vagy akit a gyámhatóság a Ptk. 4:226. és 4:227. §-a szerint más okból rendelt ki gyámként a gyermekvédelmi gyámság alatt nem álló gyermek számára,

t)³¹ *személyazonosító adat*: az érintett személy természetes személyazonosító adatai, neme, állampolgársága, bevándorolt, letelepedett, oltalmazott vagy menekült jogállása, lakó- és tartózkodási helye,

ty)³² *megelőző pártfogó felügyelő*: az a pártfogó felügyelő, akit a bűnmegelőzés érdekében a szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetése miatt indult gyámhatósági eljárás során a pártfogó felügyelői szolgálat kijelölt a védelembe vett vagy nevelésbe vett gyermek részére,

u)³³ *intézmény*: az e törvényben meghatározott gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szervezet vagy annak szakmailag önálló szervezeti egysége, amely a rá vonatkozó külön jogszabályban foglaltak alapján jön létre, legalább három főt foglalkoztat teljes munkaidőben, valamint a javítóintézet. Ha e törvény másképp nem rendelkezik, az intézmény fogalmát kell megfelelően alkalmazni a helyettes szülői, illetve nevelőszülői hálózatra is,

v)³⁴ *működtető*: az a természetes személy, jogi személy, illetve ezek jogi személyiség nélküli szervezete, aki, illetve amely a fenntartó által biztosított működési feltételek között a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet szervezi,

w)³⁵ *szolgáltató*: gyermekjóléti, illetve gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző személy vagy szervezet, amely nem minősül intézménynek vagy helyettes szülői, nevelőszülői hálózathoz,

x)³⁶ *államilag támogatott lakás-előtakarékosági programban való részvétel*: a lakástakarékpénztárakról szóló 1996. évi CXIII. törvény szerinti lakás-előtakarékosági szerződés megkötése és teljesítése,

y)³⁷ *családi pótlék*: a családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Cst.) 5. §-ának a) pontja szerinti nevelési ellátás és iskoláztatási támogatás,

z)³⁸ *rendszeres jövedelem*: a legalább három egymást követő hónapban keletkezett jövedelem,
zs)³⁹ *utógondozás*: a nevelésbe vétel megszüntetését, megszűnését követően
zsa) a gyermek családjába való visszailleszkedését elősegítő utógondozó szociális munka,
zsb) a fiatal felnőttnek az önálló élet megkezdéséhez szükséges személyre szóló tanácsadás és a társadalomba való beilleszkedéshez történő segítségnyújtás.

II. Fejezet

Alapvető jogok és kötelességek

Gyermeki jogok

6. § (1)⁴⁰ A gyermeknek joga van a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez, valamint önálló életvitelének megteremtéséhez.

(2a)⁴¹ A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermeknek joga van ahhoz, hogy fokozott segítséget kapjon a fejlődését hátráltató körülmények leküzdéséhez és esélyeinek növeléséhez.

(3) A fogyatékos, tartósan beteg gyermeknek joga van a fejlődését és személyisége kibontakozását segítő különleges ellátáshoz.

(4) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségére káros szerek ellen védelemben részesüljön.

(5)⁴² A gyermeknek joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással - fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.

(5a)⁴³ A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a védelme érdekében eljáró szakemberek -különösen a gyermek bántalmazásának felismerése és megszüntetése érdekében - egységes elvek és módszertan alkalmazásával járjanak el.

(6)⁴⁴ A gyermeknek joga van ahhoz, hogy a médiában fejlettségének megfelelő, ismeretei bővítését segítő, a magyar nyelv és kultúra értékeit őrző műsorokhoz hozzáférjen, továbbá hogy védelmet élvezzen az olyan káros hatásokkal szemben, mint a gyűlöletkeltés, az erőszak és a pornográfia.

7. § (1) A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozóitól csak saját érdekében, törvényben meghatározott esetekben és módon választható el. A gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

(2)⁴⁵ A gyermeknek joga van - örökbefogadó családban vagy más, családot pótló ellátás formájában - a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodást helyettesítő védelemhez. A tizenkét év alatti gyermek átmeneti gondozását és otthont nyújtó ellátását befogadó szülőnél kell biztosítani, kivéve, ha a gyermek tartósan beteg, súlyosan fogyatékos, a testvéreket nem lehet együttesen a befogadó szülőnél elhelyezni vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása, továbbá gyermekek átmeneti gondozása esetén az intézményes elhelyezést a szülő, törvényes képviselő kéri és az nem ellentétes a gyermek érdekével.

(3) A gyermek helyettesítő védelme során tiszteletben kell tartani lelkiismereti és vallásszabadságát, továbbá figyelemmel kell lenni nemzetiségi, etnikai és kulturális hovatartozására.

(4)⁴⁶ Ha törvény másként nem rendelkezik, a gyermeknek a szülő felügyeleti joga megszűnése esetén is joga van származása, vér szerinti családja megismeréséhez és - a vér szerinti család beleegyezése mellett - a kapcsolattartáshoz.

(5) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével kapcsolatot tartson abban az esetben is, ha a szülők különböző államokban élnek.

8. § (1) A gyermeknek joga van a szabad véleménynyilvánításhoz, és ahhoz, hogy tájékoztatást kapjon jogairól, jogai érvényesítésének lehetőségeiről, továbbá ahhoz, hogy a személyét és vagyonát érintő minden kérdésben közvetlenül vagy más módon meghallgassák, és véleményét korára, egészségi állapotára és fejlettségi szintjére tekintettel figyelembe vegyék.

(2) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy az őt érintő ügyekben az e törvényben meghatározott fórumoknál panasszal éljen.

(3) A gyermeknek joga van ahhoz, hogy alapvető jogai megsértése esetén bíróságnál és törvényben meghatározott más szerveknél eljárást kezdeményezzen.

9. § (1)⁴⁷ A nevelésbe vett gyermek joga különösen, hogy életkorához, egészségi állapotához, fejlettségéhez, valamint egyéb szükségleteihez igazodóan

a)⁴⁸ állandóságot, érzelmi biztonságot nyújtó teljes körű ellátásban, gondozásban, - nemzetiségi, etnikai és vallási hovatartozását figyelembe vevő - megfelelő nevelésben, oktatásban és érdekei érvényesítésére megfelelő törvényes képviselővel részesüljön,

b)⁴⁹ gondozási helyének megváltoztatását, gyermekével vagy testvéreivel való együttes elhelyezését kezdeményezze,

c) felzárkóztató, tehetségfejlesztő programokon és érdeklődésének megfelelő szabadidős foglalkozásokon vegyen részt,

d) vallási vagy lelkiismereti meggyőződését szabadon megválassza, kinyilvánítsa és gyakorolja, valamint hit- és vallásoktatásban vegyen részt,

e) véleményt nyilvánítson a részére biztosított nevelésről, oktatásról, ellátásról, a személyét érintő kérdésekben meghallgassák, tájékoztassák,

f) érdekei képviselőjére gyermekönkormányzat létrehozását kezdeményezze,

g) támogatást kapjon gondozójától, törvényes képviselőjétől családi környezetébe való visszatéréséhez,

h) családi környezetébe való visszatérését kezdeményezze,

i) személyes kapcsolatait ápolhassa,

j)⁵⁰ a személyes tulajdon szokásos tárgyaihoz fűződő jogait gyakorolhassa,

k)⁵¹ utógondozásban részesüljön.

(2) Ha az (1) bekezdés i) pontja szerinti jog gyakorlása a gyermek személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolja, a szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult közeli hozzátartozó kapcsolattartási joga az e törvényben foglaltak szerint korlátozható, megvonható vagy szüneteltethető.

(3)⁵² A speciális gyermekotthonban vagy gyermekotthon speciális csoportjában elhelyezett gyermeket - helyzetére való tekintettel - fokozott védelemben kell részesíteni.

(4)⁵³ A speciális gyermekotthonban elhelyezett gyermek

a) egészségügyi ellátására, személyisége korrekciójához szükséges terápiára az állapotának megfelelő és a többi gyermek biztonságát védő módon, továbbá

b) gondozása és nevelése során jogait, személyes szabadságát korlátozó intézkedés alkalmazására csak feltétlenül indokolt esetben ön maga vagy mások veszélyeztetése esetén kerülhet sor.

10. § (1) A gyermek kötelessége különösen, hogy

a) gondozása és nevelése érdekében szülőjével vagy más törvényes képviselőjével, gondozójával együttműködjön,

b) képességeinek megfelelően tegyen eleget tanulmányi kötelezettségének,

c) tartózkodjék az egészségét károsító életmód gyakorlásától és az egészségét károsító szerek használatától.

(2)⁵⁴ A gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást, továbbá a javítóintézeti ellátást biztosító intézmények házirendje az e törvényben meghatározott keretek között, a gyermek, a fiatal felnőtt és a fiatalkorú életkorához, egészségi állapotához, fejlettségi szintjéhez igazodva állapítja meg a gyermek, a fiatal felnőtt és a fiatalkorú jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait.

(3)⁵⁵ Az intézmény - a külön jogszabályban meghatározottak szerint elkészített - házirendjét az intézményben mindenki által jól látható helyen ki kell függeszteni, és gondoskodni kell annak megismertetéséről.

(4)⁵⁶ Helyettes szülői és nevelőszülői hálózat esetében a jogok gyakorlásának és a kötelességek teljesítésének alapvető szabályait a szervezeti és működési szabályzat tartalmazza.

Gyermeki jogok védelme

11. §⁵⁷ (1) A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, törvényes képviselőjének biztosításával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

(1a)⁵⁸ A gyermek bántalmazással szembeni védelemhez való jogának érvényesítése érdekében a gyermek számára gyermekjóléti alapellátást vagy gyermekvédelmi szakellátást biztosító, továbbá a gyermek törvényes képviselőjének ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozó szervek és személyek a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) által jóváhagyott egységes elvek és módszertan alkalmazásával járnak el.

(2) A gyermekvédelmi gyám a gyámhatóság kirendelő határozata alapján

a) képviseli a gyermek érdekét, elősegíti jogainak gyakorlását,

b) megismeri a gyermek véleményét és közvetíti azt az ellátást nyújtó szolgáltató, intézmény, illetve a gyermek ügyeivel foglalkozó hatóságok felé,

c) ellátja a gyermek törvényes képviselőjét, és

d) jogszabályban meghatározott ügyekben eljárást kezdeményez.

11/A. §⁵⁹ (1)⁶⁰ A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek e törvényben meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére.

(2) A gyermekjogi képviselő

a) segít a gyermeknek panasa megfogalmazásában, kezdeményezheti annak kivizsgálását,

b)⁶¹ segíti a gyermeket az állapotának megfelelő ellátáshoz való hozzájutásban, a gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszélésén, illetve a gyámhatóság által tartott tárgyaláson az ezzel kapcsolatos megjegyzések, kérdések megfogalmazásában,

c)⁶² a 36. § (2) bekezdése szerinti esetben eljár a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, a gyermek, illetve fiatal felnőtt, valamint a gyermek-önkormányzat felkérése alapján,

d) eljár az érdek-képviselői fórum 35. § (4) bekezdése szerint tett megkeresése alapján,

e)⁶³ a gyámhatóság kirendelése alapján képviseli a gyermeket a nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban,

f)⁶⁴ a 100/A. § (1) bekezdése szerinti jogsértések észlelése esetén javaslatot tehet

fa) gyermekvédelmi igazgatási bírság kiszabására az arra a 100/A. § (1) bekezdése szerint jogosult szervnek,

fb)⁶⁵ a jogsértés jövőbeni előfordulásának megelőzése érdekében a jogsértéssel érintettek között, szükség szerint szakértők bevonásával, egyeztető megbeszélés tartására a gyámhatóságnak,

fc) a jogsértő személy továbbképzésére a fenntartónak, működtetőnek.

(3) A gyermekjogi képviselő jogosult a gyermekjóléti, illetve gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző működési területén tájékoztatást, iratokat, információkat kérni és a helyszínen tájékozódni. A gyermekjogi képviselő köteles a gyermek személyes adatait az adatvédelmi jogszabályoknak megfelelően kezelni.

(4)⁶⁶ A gyermekjogi képviselő e célra létrehozott szervezet keretében működik. A gyermekjogi képviselő jogállására és eljárására vonatkozó részletes szabályokat külön jogszabály rendezi.⁶⁷

(5) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző biztosítja, hogy a gyermek és hozzátartozói a gyermekjogi képviselő személyét és a vele való kapcsolat felvételének módját megismerhessék.

(6) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmények, illetve szolgálatok vezetői tizenöt napon belül, a fenntartó harminc napon belül, illetve a képviselő-testület vagy a közgyűlés a következő testületi ülésén érdemben megtárgyalja a gyermekjogi képviselő észrevételeit, és az ezzel kapcsolatos állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja őt.

(7) A gyermekjogi képviselő figyelemmel kíséri az óvoda, az iskola, a kollégium és a pedagógiai szakszolgálat intézményeiben folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését. A gyermekjogi képviselő indokolt esetben megkeresi az említett intézmények fenntartóját, illetve szükség szerint a gyermek érdekében a gyámhatóságnál eljárást kezdeményez.

(8)⁶⁸ Nem lehet gyermekjogi képviselő az a személy,

a) aki büntetett előéletű,

b)⁶⁹ aki büntetlen előéletű, de a bíróság büntetőjogi felelősségét jogerős ítéletben megállapította a 2013. június 30-ig hatályban volt, a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény XII. fejezet I. címében meghatározott élet, testi épség és egészség elleni bűncselekmény, II. címében meghatározott egészségügyi beavatkozás, orvostudományi kutatás rendje és az egészségügyi önrendelkezés elleni bűncselekmény, kényszerítés, a lelkiismeret és vallásszabadság megsértése, közösség tagja elleni erőszak, személyi szabadság megsértése, emberrablás, emberkereskedelem, zaklatás, magántitok megsértése, visszaélés személyes adattal, visszaélés közérdekű adattal, XIV. fejezetében meghatározott házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmény, embercsempészet, XV. fejezet V. címében meghatározott hivatalos személy elleni bűncselekmény és VI. címében meghatározott igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény, XVI. fejezet II-IV. címében meghatározott köznyugalom, közbizalom és közegészség elleni bűncselekmény, lopás, sikkasztás, csalás, hűtlen kezelés, hanyag kezelés, rablás, kifosztás, zsarolás, orgazdaság, illetve a 2012. évi C. törvény XV. Fejezetében meghatározott élet, testi épség és egészség elleni bűncselekmény, XVI. Fejezetében meghatározott egészségügyi beavatkozás és kutatás rendje elleni bűncselekmény, XVII. Fejezetében meghatározott egészséget veszélyeztető bűncselekmény, emberrablás, emberrablás feljelentésének elmulasztása, emberkereskedelem, személyi szabadság megsértése, kényszerítés, a lelkiismeret és vallásszabadság megsértése, közösség tagja elleni erőszak, az egészségügyi önrendelkezési jog megsértése, személyes adattal visszaélés, közérdekű adattal visszaélés, zaklatás, magántitok megsértése, XIX. Fejezetében meghatározott nemi élet szabadsága és nemi erkölcs elleni bűncselekmény, XX. Fejezetében meghatározott gyermekek érdekét sértő és család elleni bűncselekmény, környezetkárosítás, természetkárosítás, a hulladékgazdálkodás rendjének megsértése, ózonréteget lebontó anyaggal visszaélés, XXVI. Fejezetében meghatározott igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény, XXIX. Fejezetében meghatározott hivatalos személy elleni bűncselekmény, XXXII. Fejezetében meghatározott köznyugalom elleni bűncselekmény, XXXIII. Fejezetében meghatározott közbizalom elleni bűncselekmény, embercsempészet, járványügyi szabályszegés, rablás, kifosztás, zsarolás, lopás, sikkasztás, csalás, hűtlen kezelés, hanyag kezelés, orgazdaság vagy olyan büntett miatt, amelyet bünszervezet keretében követett el

ba) ötévi vagy azt meghaladó végrehajtandó szabadságvesztés büntetés esetén a mentesítés beálltától számított tizenkét évig,

bb) öt évet el nem érő végrehajtandó szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított tíz évig,

bc) végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés esetén a mentesítés beálltától számított nyolc évig,

bd) közérdekű munka vagy pénzbüntetés kiszabása esetén a mentesítés beálltától számított öt évig,

be) végrehajtásában felfüggesztett pénzbüntetés esetén a mentesítés beálltától számított három évig,

c) aki a b) pontban meghatározott bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll,

d) aki a szakmai gyakorlata meglétének vizsgálata során figyelembe veendő foglalkozás tekintetében foglalkoztatástól eltiltás hatálya alatt áll, valamint

e)²² akinek szülői felügyeleti jogát a bíróság jogerős ítéletével megszüntette, valamint - ha külön jogszabály másképp rendelkezik - akinek szülői felügyeleti joga a gyermek nevelésbe vétele miatt szünetel.

(9)²¹ Megszűnik a gyermekjogi képviselő megbízatása, ha vele szemben a (8) bekezdésben meghatározott kizáró okok valamelyike fennáll, vagy ha a gyermekjogi képviselő a 11/B. § (3) bekezdésben meghatározott igazolási kötelezettségének ismételt szabályszerű felhívásra sem tesz eleget, és nem bizonyítja, hogy a kötelezettség elmulasztása rajta kívülálló ok következménye.

(10)²² A gyermekjogi képviselő a gyermekjogi képviselői feladatainak ellátása során hivatalból jár el, és e tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül.

11/B. §²³ (1) A gyermekjogi képviselői feladatok ellátására pályázó személy a jelentkezéskor a gyermekjogi képviselő céljából létrehozott szervezett vezetője (a továbbiakban: vezető) részére

a) hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy a 11/A. § (8) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott kizáró ok vele szemben nem áll fenn, valamint

b) igazolja, hogy a 11/A. § (8) bekezdés e) pontjában meghatározott kizáró ok vele szemben nem áll fenn.

(2) Ha a pályázó az (1) bekezdésben meghatározott tényeket nem igazolja, gyermekjogi képviselő nem lehet.

(3) A vezető a gyermekjogi képviselőt - a képviselő ellátásának időtartama alatt - írásban, a mulasztás jogkövetkezményeinek ismertetésével felhívhatja annak hatósági bizonyítvánnyal való igazolására, hogy a gyermekjogi képviselővel szemben nem állnak fenn a 11/A. § (8) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott kizáró okok.

(4) Ha az (3) bekezdésben meghatározott felhívásra a gyermekjogi képviselő igazolja, hogy vele szemben a 11/A. § (8) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott kizáró okok nem állnak fenn, a vezető az igazolásra szolgáló hatósági bizonyítvány kiadása iránti eljárásért megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat a gyermekjogi képviselő részére megtéríti.

(5) A vezető a 11/A. § (8) bekezdés a)-d) pontjában meghatározott körülmények igazolása céljából kezeli

a) gyermekjogi képviselői feladatok ellátására pályázó személy,

b) a gyermekjogi képviselő

azon személyes adatait, amelyeket az e célból a bünyügyi nyilvántartó szerv által kiállított hatósági bizonyítvány tartalmaz.

(6) Az (5) bekezdésben meghatározott személyes adatokat a vezető az ellenőrzés lefolytatásáig vagy ha az ellenőrzés következtében a gyermekjogi képviselő megbízatása megszűnik, a megbízatás megszűnésének időpontjáig kezeli.

Szülői jogok és kötelességek

12. § (1) A gyermek szülője jogosult és köteles arra, hogy gyermekét családban gondozza, nevelje és a gyermeke testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételeket - különösen a lakhatást, étkezést, ruházattal való ellátást -, valamint az oktatásához és az egészségügyi ellátásához való hozzájutást biztosítsa.

(2) A gyermek szülője jogosult arra, hogy a gyermeke nevelkedését segítő ellátásokról tájékoztatást, neveléséhez segítséget kapjon.

(3) A gyermek szülője - ha törvény másként nem rendelkezik - jogosult és köteles gyermekét annak személyi és vagyoni ügyeiben képviselni.

(4) A gyermek szülője köteles

a) gyermekével együttműködni, és emberi méltóságát a 6. § (5) bekezdése szerint tiszteletben tartani,

b) gyermekét az őt érintő kérdésekről tájékoztatni, véleményét figyelembe venni,

c) gyermekének jogai gyakorlásához iránymutatást, tanácsot és segítséget adni,

d) gyermeke jogainak érvényesítése érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni,

e) a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel és szervekkel, továbbá a hatóságokkal együttműködni.

13. § (1) A nevelésbe vett gyermek szülője, ha szülői felügyeleti joga nem szűnt meg, jogosult arra, hogy²⁴ a) a gyermeke gondozójától, gyermekvédelmi gyámjától a gyermeke elhelyezéséről, neveléséről, fejlődéséről rendszeres tájékoztatást, a kapcsolattartáshoz segítséget kapjon,

b) a gyámhatóságtól gyermeke gondozási helyének megváltoztatását kérje,

c) a gyermeke családba történő visszahelyezése érdekében a települési önkormányzattól - a nevelésbe vétel okának elhárításához, a körülmények rendezéséhez, a gyermeke családba való visszailleszkedéséhez - segítséget kapjon,

d) a Ptk. családjogra irányadó szabályainak megfelelően a gyermeke sorsát érintő lényeges kérdésekben - a gyermeke nevének meghatározásáról, illetve megváltoztatásáról, tartózkodási helyének kijelöléséről, iskolájának, valamint életpályájának megválasztásáról - meghallgassák.

(2) A nevelésbe vett gyermek kapcsolattartásra feljogosított szülője jogosult és köteles²⁸

- a)⁷⁹ a gyermeke gondozását ellátó személyekkel, intézményekkel, a gyermekvédelmi gyámmal - a nevelés érdekében - együttműködni,
- b) gyermekével - törvényben meghatározott módon - kapcsolatot tartani.
- (3) A nevelésbe vett gyermek szülője - a gyámhatóság eltérő rendelkezése hiányában - köteles⁸⁰
 - a) minden tőle elvárhatót megtenni gyermeke családba történő visszahelyezéseért,
 - b)⁸¹ tiszteletben tartani a nevelőszülő családját és otthonát, az intézményben dolgozó személyeket, valamint köteles betartani az intézmény házirendjét,
 - c) gyermeke ellátásáért gondozási díjat fizetni.

III. Fejezet

A gyermekek védelmének rendszere

14. § (1) A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

(2) A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

(3) A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat.

15. § (1)⁸² Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b)⁸³
- c) a gyermektartásdíj megelőlegezése,
- d) az otthonteremtési támogatás,
- e)⁸⁴

(2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása.

(3) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:

- a) az otthont nyújtó ellátás,

b)⁸⁵ az utógondozói ellátás,

c)⁸⁶ a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

(4)⁸⁷ A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
- b) a védelembé vétel,
- c) a családbafogadás,
- d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- e) a nevelésbe vétel,
- f) a nevelési felügyelet elrendelése,
- g) az utógondozás elrendelése,
- h) az utógondozói ellátás elrendelése,
- i)⁸⁸ a megelőző pártfogás elrendelése.

(5)⁸⁹ A gyermekvédelmi rendszer része a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt, illetve előzetes letartóztatásba helyezett fiataikorúak javítóintézeti ellátása. A fiataikorúak javítóintézeti neveléséről külön törvény rendelkezik.

(6)⁹⁰ A gyermekjóléti és gyermekvédelmi rendszerben foglalkoztatottakat - a külön jogszabályban meghatározott munkakörükkel összefüggésben - megilleti az a jog, hogy személyüket megbecsüljék, emberi méltóságukat és személyiségi jogukat tiszteletben tartsák, tevékenységüket értékeljék és elismerjék.

(7)⁹¹ A gyermekvédelmi rendszerben foglalkoztatott

a) nevelő, gyermekfelügyelő, szakgondozó, gondozó, segédgondozó, gyermekgondozó, családi napközi szolgáltatást nyújtó személy, családi napközis koordinátor, helyettes szülő, nevelőszülő, családgondozó, utógondozó, családgondozó asszisztens, kisgyermeknevelő, gyermekvédelmi asszisztens, pszichológus, pszichológiai tanácsadó, szaktanácsadó, tanácsadó, jogász, elhelyezési ügyintéző, gyermekvédelmi ügyintéző, növendékügyi előadó, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógytornász, konduktor, gyógypedagógiai asszisztens, orvos, gyermekszakorvos, pszichiáter, örökbefogadási tanácsadó, javítóintézeti rendész, iskolai tanár, tanító, szakoktató, munkaoktató, ápolónő, gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmény vagy javítóintézet vezetője, vezető beosztású vagy vezető munkakörű dolgozója a gyermek, a fiatal felnőtt és a fiataikorú közvetlen gondozása, ügyeinek intézése, családgondozása és utógondozása során,

b) helyettes szülői tanácsadó, nevelőszülői tanácsadó és gyermekvédelmi gyám a gyermek közvetlen gondozásának ellenőrzése, illetve törvényes képviselőtének ellátása során hivatalból jár el, e tevékenységével kapcsolatban a büntetőjogi védelem szempontjából közfeladatot ellátó személynek minősül.

(8)⁹² A gyermekvédelmi rendszerben a külön jogszabályban meghatározott munkakörben, valamint önkéntes jogviszonyban nem foglalkoztatható az a személy, akivel szemben a 11/A. § (8) bekezdésben meghatározott kizáró okok valamelyike fennáll, vagy aki e törvényben meghatározott igazolási kötelezettségének ismételt szabályszerű felhívásra sem tesz eleget, és nem bizonyítja, hogy a kötelezettség elmulasztása rajta kívülálló ok következménye.

(9)⁹³ Gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézményben történő foglalkoztatás esetén a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 41. § (2) bekezdésének a) pontja nem alkalmazható.

(10)⁹⁴ A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység keretében munkaviszonyban, közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott személynek, ha a beosztás szerinti napi munkaidejének kezdő időpontja rendszeresen változik, a tizenégy és tizenhét óra közötti időtartam alatt történő munkavégzés esetén 15% bérpótlék jár, ha a munkáltató napi üzemelési ideje meghaladja a munkavállaló napi teljes munkaidejét és a közalkalmazottak, munkavállalók időszakonként rendszeresen, egy napon belül egymást váltva végzik azonos tevékenységüket.

(11)⁹⁵ A (3) bekezdésben meghatározott gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményekben és az (5) bekezdésben meghatározott javítóintézeti nevelést nyújtó intézményekben a Kjt.-nek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló kormányrendeletben meghatározott pedagógus-munkakörben foglalkoztatott személy (a továbbiakban: pedagógus-munkakörben foglalkoztatott személy) heti teljes munkaideje 40 óra, amelynek 80%-át (a továbbiakban: kötött munkaidő) a munkáltató által, a munkakörhöz kapcsolódóan meghatározott feladatok ellátásával kell tölteni. A munkaidő fennmaradó részében a pedagógus-munkakörben foglalkoztatott személy a feladatainak beosztását maga határozza meg.

(12)⁹⁶ A pedagógus-munkakörben foglalkoztatott személy tekintetében a teljes munkaidő 60-75%-ában (a továbbiakban: neveléssel, fejlesztéssel és vizsgálattal lekötött munkaidő) a gyermekekkel, fiatal felnőttekkel való közvetlen, egyéni és csoportos foglalkozás, fejlesztés és oktatás tartása, a gyermekek, fiatal felnőttek és a velük kapcsolatos intézkedések meghozatala, a számukra nyújtott ellátások meghatározása szempontjából jelentőséggel bíró személyek személyiségállapotának vizsgálata, pedagógiai megfigyelések végzése és családgondozási, utógondozási feladatok ellátása rendelhető el a Kjt.-nek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint.

(13)⁹⁷ A kötött munkaidőnek a neveléssel, fejlesztéssel és vizsgálattal lekötött munkaidőn túl fennmaradó részében a pedagógus-munkakörben foglalkoztatott személy a (12) bekezdés szerinti feladatokkal összefüggő előkészítő, értékelő, adminisztratív és egyéb feladatokat, továbbá eseti helyettesítést lát el.

(14)⁹⁸ A pedagógus-munkakörben foglalkoztatott személyt és a pedagógus-munkakörből nyugdíjba vonult személyt az Nktv. szerinti pedagógusigazolvány illeti meg.

(15)⁹⁹ A pedagógus-munkakörben foglalkoztatott személyt a Kjt.-nek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint pótszabadság illeti meg.

(16)¹⁰⁰ A (3) bekezdésben meghatározott gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézmény és az (5) bekezdésben meghatározott javítóintézeti ellátást nyújtó intézmény vezetője

a) bejelenti az intézményt a köznevelési információs rendszerébe, és

b) a köznevelési információs rendszere alkalmazotti nyilvántartásába (a továbbiakban: alkalmazotti nyilvántartás) a pedagógus-munkakörben foglalkoztatottakról a pedagógus előmeneteli rendszer működtetésével összefüggésben adatot rögzít.

(17)¹⁰¹ Az alkalmazotti nyilvántartás a pedagógiai-szakmai ellenőrzés időpontjának és megállapításainak kivételével tartalmazza az Nktv. 44. § (7) bekezdésében foglalt adatokat, valamint a szociális szakvizsga megszerzésének idejét.

16. §¹⁰² (1) Az e törvényben meghatározott, a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket

a) a helyi önkormányzat képviselő-testülete,

b)¹⁰³ a gyámhatóság

c)¹⁰⁴

gyakorolja.

(2) Ha jogszabály eltérően nem rendelkezik, a helyi önkormányzat képviselő-testületének feladat- és hatáskörébe tartozó eljárásoknál az illetékességet a gyermek szülői felügyeletet gyakorló szülőjének, gyámjának lakóhelye határozza meg.

17. § (1) Az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében - a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében

a) az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, így különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos,

b) a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, így különösen a családsegítő szolgálat, a családsegítő központ,

c)¹⁰⁵ a köznevelési intézmények,

d) a rendőrség,

- e) az ügyészség,
- f) a bíróság,
- g)¹⁰⁶ a pártfogó felügyelői szolgálat,
- h)¹⁰⁷ az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezetek,
- i)¹⁰⁸ a menekülteket befogadó állomás, a menekültek átmeneti szállása,
- j)¹⁰⁹ az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek,
- k)¹¹⁰ a munkaügyi hatóság,
- l)¹¹¹ a javítóintézet,
- m)¹¹² a gyermekjogi képviselő.

(2)¹¹³ Az (1) bekezdésben meghatározott intézmények és személyek kötelesek

a) jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál,

b) hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

Ilyen jelzéssel és kezdeményezéssel bármely állampolgár és a gyermekek érdekeit képviselő társadalmi szervezet is élhet.

(2a)¹¹⁴ A gyermekjóléti szolgálat és a gyámhatóság a gyermek bántalmazása, elhanyagolása miatt jelzést vagy kezdeményezést tevő intézmény, személy adatait erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeli.

(3)¹¹⁵ Az (1) és (2) bekezdésben meghatározott személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.

(4)¹¹⁶ Ha az (1) bekezdés a)-i) és k)-m) pontjában meghatározott személy vagy az (1) bekezdés a)-i) és k)-m) pontja szerinti szerv alkalmazottja a (2) vagy (3) bekezdésben foglalt jelzési vagy együttműködési kötelezettségének nem tesz eleget, a gyámhatóság - jelzésre vagy hivatalból - értesíti a fegyelmi jogkör gyakorlóját és javaslatot tesz az érintett személlyel szembeni fegyelmi felelősségre vonás megindítására. A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén a gyámhatóság büntetőeljárást kezdeményez.

(5)¹¹⁷ A gyámhatóság a (4) bekezdésben foglaltakkal egyidejűleg egyeztető megbeszélést tart és a gyermekjóléti szolgálatnál kezdeményezi a külön jogszabály szerinti eszmegbeszélés megtartását.

MÁSODIK RÉSZ

ELLÁTÁSOK

IV. Fejezet

Pénzbeli és természetbeni ellátások¹¹⁸

18. § (1)¹¹⁹ A jogosult gyermek számára

a)¹²⁰ a gyámhatóság az e törvényben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot,

b)¹²¹ állapít meg.

(2)¹²² A települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg.

(3)¹²³ E törvény szerint a gyámhatóság a gyermek gondozó szülőjének vagy más törvényes képviselőjének a gyermektartásdíjat megelőlegezi, a jogosult fiatal felnőttnek otthonteremtési támogatást állapít meg, és ezen pénzbeli ellátások folyósításáról rendelkezik.

(4)¹²⁴ Az (1) bekezdésben meghatározott pénzbeli és természetbeni ellátások megállapítását nevelési-oktatási intézmény, gyámhatóság, továbbá más családvédelemmel foglalkozó intézmény, illetve természetes személy vagy a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó társadalmi szervezet kezdeményezheti.

(5)-(6)¹²⁵

18/A. §¹²⁶ (1)¹²⁷ A pénzbeli és természetbeni ellátás iránti kérelmet az a gyámhatóság bírálja el, amelynek illetékességi területén a kérelmező lakóhelye, vagy ha a kérelmező életvitelszerűen a bejelentett tartózkodási helyén lakik, a tartózkodási helye van.

(2) A lakcím megállapítása szempontjából a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás adatai irányadóak.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény¹²⁸

19. § (1)¹²⁹ A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

a)¹³⁰ a 151. § (5) és (5a) bekezdésében meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,

b)¹³¹ a 20/A. §-ban meghatározott természetbeni támogatásnak,

c)¹³² az e törvényben és más jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

(1a)¹³³ A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha

a) a gyermek tartására köteles, és

b) nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

(2)¹³⁴ A gyámhatóság megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a)¹³⁵ az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140%-át,

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac)¹³⁶ ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b)¹³⁷ az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.

(3)¹³⁸ Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.

(4)¹³⁹ A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,

c) 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,

d) 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,

e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg és a fogyatékos gyermeket,

f)¹⁴⁰ az a)-e) pontokba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(5)¹⁴¹ A (4) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot kell érteni, ha a családbafogadó gyám a gyámsága alá helyezett gyermek tartására köteles.

(6)¹⁴² A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.

(7)¹⁴³ Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy

b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.

(8)¹⁴⁴ A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.

(9)¹⁴⁵ Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.

20. §¹⁴⁶ (1) A feltételek fennállása esetén a gyámhatóság egy év időtartamra, de legfeljebb

a) a (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 23. életévének betöltéséig,

b) a (2) bekezdés b) pontja szerinti esetben a nagykorúvá vált gyermek 25. életévének betöltéséig megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.

(2) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha

a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy
b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be,
és a nagykorúvá válását megelőző második hónap első napja, valamint a nagykorúvá válását megelőző nap közötti időszakban legalább egy napig rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre volt jogosult.

(3) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot, ideértve a 19. § (1a) bekezdés szerinti pénzbeli ellátásra való jogosultságot is, a gyámhatóság - hivatalból vagy kérelemre - felülvizsgálja, ha a megállapított jogosultság időtartama alatt a jogosultsági feltételekben változás következett be.

(4) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság

a) megszűnik az (1) bekezdésben meghatározott időtartam leteltével,

b) megszüntetésre kerül, ha

ba) a (3) bekezdés szerinti felülvizsgálat azzal az eredménnyel zárul, hogy a jogosultsági feltételek nem állnak fenn, vagy

bb) a gyermek gyermekvédelmi szakellátásba kerül.

20/A. §¹⁴⁷ (1)¹⁴⁸ A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
természetbeni támogatást nyújt fogyasztásra kész étel, ruházat, valamint tanszer vásárlására felhasználható Erzsébet-utalvány formájában.

(2) Az (1) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.¹⁴⁹

20/B. §¹⁵⁰ (1)-(2)¹⁵¹

(3)¹⁵² A pénzbeli ellátás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.

(4)¹⁵³ A gyámhatóság annak a családbafogadó gyámként kirendelt hozzátartozónak, akinek pénzbeli ellátásra való jogosultsága

a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában - az augusztus hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett -,

b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában - a november hónapra járó pénzbeli ellátás összege mellett -
pótlékot folyósít.

(5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.¹⁵⁴

(6)¹⁵⁵ Ha a pénzbeli ellátást jogerősen megállapították, az

a) a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet

aa) a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,

ab) a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát;

b) a hivatalbóli eljárás megindulásának napjától esedékes azzal, hogy ha a hivatalbóli eljárás

ba) a tárgyhónap tizenötödikéig megindult, a támogatás teljes összegét,

bb) a tárgyhónap tizenötödikét követően indult meg, a támogatás ötven százalékát

kell kifizetni.

(7)¹⁵⁶ Ha a pénzbeli ellátásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,

b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét
kell kifizetni.

20/C. §¹⁵⁷

21. §¹⁵⁸

Gyermektartásdíj megelőlegezése

22. §¹⁵⁹ (1) A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha

a) a bíróság a tartásdíjat jogerős határozatában már megállapította vagy van olyan külföldi bíróság, vagy más hatóság által hozott jogerős határozat, amelyet a Magyarországon élő gyermek javára nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján kell végrehajtani, és

b) a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá

c) a gyermeket gondozó szülő vagy más törvényes képviselő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani,

feltéve, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi átlagjövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének kétszeresét.

(2) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni.

(3)¹⁶⁰ A gyámhatóság a gyermektartásdíj behajthatatlanságát a gyermektartásdíj fizetésére kötelezett személy rendszeres jövedelmére, illetve egyéb vagyonára vezetett eredménytelen végrehajtást követően állapítja meg. Az eredménytelen végrehajtást a végrehajtás szünetelését kimondó, hat hónapnál nem régebbi foglalkási jegyzőkönyv igazolja.

(4) Az (1) bekezdésben meghatározott összeg számításánál a kérelem benyújtása időpontjában közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként kell figyelembe venni a 19. § (4) bekezdésében meghatározott személyeket.

(5) Nincs helye a gyermektartásdíj megelőlegezésének, ha a kötelezett

a) lakóhelye olyan államban van, ahol a tartásdíj nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján nem érvényesíthető, vagy

b) külföldi tartózkodási helye ismeretlen, vagy

c)¹⁶¹

d) a jogosulttal közös háztartásban él

e)¹⁶²

(6) Nincs helye továbbá a gyermektartásdíj megelőlegezésének

a) részösszegű megfizetés vagy részösszegű behajthatóság esetén, ha ennek mértéke a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének ötven százalékát meghaladja, vagy

b) lejárt gyermektartásdíj esetén.

(7) A feltételek fennállása esetén a gyermektartásdíj megelőlegezése a gyermek nagykorúvá válása után is megállapítható, illetve a már megállapított gyermektartásdíj továbbfolyósítható addig az időpontig, ameddig a középfokú nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytat, de legfeljebb huszadik évének betöltéséig.

23. § (1)¹⁶³ A gyámhatóság a bíróság által a tartásdíj megfizetésére kötelező határozatában megállapított összeget, százalékos marasztalás esetében az alapösszeget előlegezi meg azzal, hogy a megelőlegezett gyermektartásdíj összege nem haladhatja meg gyermekenként az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 50%-át.

(2)¹⁶⁴ A gyámhatóság az (1) bekezdésben meghatározott összegnél alacsonyabb összeget akkor állapíthat meg, ha a gyermek tartását a gondozó szülő részben biztosítani tudja. A megelőlegezett összeg ebben az esetben sem lehet kevesebb az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 10%-ánál.

(3)¹⁶⁵ A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő határozatát a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilváníthatja.

(4)¹⁶⁶ A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését a központi költségvetés terhére biztosítja.

24. § (1)¹⁶⁷ Ha a gyermektartásdíj megelőlegezését jogerősen megállapítják, az a kérelem benyújtásától esedékes. A folyósítás időtartama a kérelem benyújtásának napjától az alapul szolgáló ok előrelátható fennállásáig, legfeljebb azonban három évig tart. A feltételek fennállása esetén - függetlenül az adók módjára történő behajtás eredményétől - ugyanazon gyermekre tekintettel, egy alkalommal, legfeljebb további három évre a megelőlegezés továbbfolyósítható, illetve ismételt elrendelhető.

(2)¹⁶⁸ Ha a gyermektartásdíj megelőlegezését jogerősen elrendelték, az a kérelem benyújtásától esedékes, azzal, hogy ha a kérelmet

a) a tárgyhónap 15-éig nyújtották be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított teljes összeget,

b) a tárgyhónap 15-ét követően nyújtották be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított összeg 50%-át kell kifizetni.

(3)¹⁶⁹ A gyámhatóság hivatalból vagy a külön jogszabályban meghatározott szervek és személyek értesítése alapján a gyermektartásdíj folyósítását - legfeljebb hat hónapra - felfüggeszti, ha

a) a kérelmezőnek a 22. § (1) bekezdésében meghatározott körülményeiben változás állt be,

b)¹⁷⁰ a kötelezett rendszeres jövedelmére, illetve az egyéb vagyonára vezetett végrehajtás eredménnyel jár, feltéve, hogy annak mértéke a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének ötven százalékát meghaladja,

c)¹⁷¹ a kötelezett a kérelmező részére legalább két egymást követő alkalommal közvetlenül fizet tartásdíjat, feltéve, hogy annak összege alkalmanként a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének ötven százalékát meghaladja,

d) a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését rendelték el.

(4)¹⁷² A gyámhatóság a felfüggesztést követő vizsgálat eredményeképpen, ha a felfüggesztés időtartama alatt a jogosult nem részesült a 22. § (6) bekezdés a) pontjában meghatározott mértékű gyermektartásdíjban - a felfüggesztés lejártá után - elrendeli a gyermektartásdíj további folyósítását és a felfüggesztés időtartamára esedékes megelőlegezett gyermektartásdíj utólagos, egy összegben történő kifizetését vagy a megelőlegezést megszünteti.

- (5)¹⁷³ A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését megszünteti, ha¹⁷⁴
- a)¹⁷⁵ a gyermek - a gyámhatóság, illetve a bíróság végrehajtható határozata alapján - a külön élő másik szülő vagy más személy gondozásába kerül,
- b) a gyermek nagykorúvá vált, és nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat nem folytat,
- c)¹⁷⁶ a gyermeket a gyámhatóság nevelésbe vette,
- d) a kötelezett meghalt.
- (6)¹⁷⁷
- (7)¹⁷⁸ Ha a gyermektartásdíj megelőlegezésére való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés
- a) a tárgyhónap 15-éig következik be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított összeg 50%-át,
- b) a tárgyhónap 15-ét követően következik be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított teljes összeget kell kifizetni.
- (8)¹⁷⁹ A megelőlegezett gyermektartásdíjat a kötelezett a Polgári Törvénykönyvben meghatározott kamattal az államnak megtéríti. A megelőlegezett gyermektartásdíjnak meg nem térült összegét adók módjára kell behajtani az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint.
- (9)¹⁸⁰ A gyámhatóság a megelőlegezett gyermektartásdíj kötelezett által meg nem térített összegét a kötelezett kérelmére és a 133. § (5) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén méltányosságból elengedheti, csökkentheti, illetve részletfizetést engedélyezhet.
- (10)¹⁸¹ A megelőlegezett gyermektartásdíj meg nem térített összege tekintetében fennálló tartozás a kötelezett halála esetén megszűnik.

Otthonteremtési támogatás

25. §¹⁸² (1)¹⁸³ Az otthonteremtési támogatás célja, hogy a nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatása megoldását elősegítse.

(2) Otthonteremtési támogatásra jogosult az a fiatal felnőtt, akinek

a) legalább hároméves időtartamú folyamatos - gondozási helyén töltött - nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg, és

b)¹⁸⁴ készpénzének, biztosításra vagy más célból lekötött betétjének, vagy ingatlan vagyonának értéke a nagykorúvá válásakor nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hatvanszorosát, azzal, hogy az öregségi nyugdíj legkisebb összegeként az otthonteremtési támogatás megállapítása időpontjában érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegét kell figyelembe venni.

(3) A készpénz vagyonba a fiatal felnőtt árvaellátásából és keresményéből származó megtakarítást nem lehet beszámítani. A nevelésbe vétel időtartamába az ideiglenes hatályú elhelyezés időtartamát is be kell számítani, feltéve, ha a gyermeket ideiglenesen nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban helyezték el.

(4)¹⁸⁵ Akkor is jogosult a fiatal felnőtt a támogatásra, ha a három évnél rövidebb időtartamú nevelésbe vételére a 78. § (1) bekezdés a) pont ab), ac), ad) és b) pont ba) alpontjában meghatározott okból került sor.

(5)¹⁸⁶ A támogatás Magyarország területén használható fel

a) részben vagy egészben a fiatal felnőtt tulajdonába kerülő vagy már a fiatal felnőtt tulajdonában lévő lakás lakhatóvá tételére,

b) építési telek, életvitelszerű lakhatásra alkalmas lakás, családi ház, tanya vásárlására, építésére, tulajdon- vagy tulajdonrészszerzéssel járó felújítására vagy bővítésére,

c) bérleti jogviszony létesítéséhez szükséges összeg megfizetésére, lakás bérleti díjának kifizetésére,

d) önkormányzati bérlakás felújítására,

e) államilag támogatott lakásprogramban vagy lakás-előtakarékossági programban való részvételle,

f) otthonteremtést elősegítő hitelintézeti kölcsön egyösszegű törlesztésére,

g) indokolt esetben a tartósan beteg vagy fogyatékos fiatal felnőtt megfelelő ellátását biztosító, az Szt. hatálya alá tartozó bentlakásos szociális intézménybe fizetendő egyszeri hozzájárulásra.

(6)¹⁸⁷ Az otthonteremtési támogatás iránti kérelemben nyilatkozni kell a (2)-(4) bekezdésben meghatározott feltételekről, valamint arról, hogy a fiatal felnőtt az otthonteremtési támogatás felhasználása során az utógondozó intézménnyel együttműködik.

(7)¹⁸⁸ A gyámhatóság az otthonteremtési támogatás iránti kérelem alapján az utógondozás vagy utógondozói ellátás alatt nem álló fiatal felnőtt részére elrendeli az utógondozást. Az otthonteremtési támogatás céljának megvalósulásához az utógondozást biztosító intézmény a támogatással való elszámolásig segítséget nyújt.

26. § (1)¹⁸⁹ Az otthonteremtési támogatás mértékét a folyamatos nevelésben eltöltött évek és a jogosult készpénz és ingatlan vagyonának együttes értéke alapján úgy kell megállapítani, hogy a vagyonnal nem rendelkező jogosult esetén érje el, a vagyonnal rendelkező jogosult esetén pedig a vagyonnal együtt érje el

a) a négy évnél rövidebb időtartamú nevelésbe vételnél az otthonteremtési támogatás megállapítása idején érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének negyvenszeresét,

b) a négy évet meghaladó időtartamú nevelésbe vételnél az otthonteremtési támogatás megállapítása idején érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének ötvenszeresét,

c) az öt évet meghaladó időtartamú nevelésbe vételnél az otthonteremtési támogatás megállapítása idején érvényes öregségi nyugdíj legkisebb összegének hatvanszorosát.

(2)¹⁹⁰ Ha a fiatal felnőtt az otthonteremtési támogatást lakás bérleti díjának kifizetésére, államilag támogatott lakás-előtakarékosági programban való részvételre vagy ingatlan felújítására, bővítésre használja fel, a gyámhatóság az otthonteremtési támogatás összegének részletekben történő kifizetéséről dönthet. Az ingatlan felújítása, bővítése céljára megállapított otthonteremtési támogatás részletekben történő kifizetése esetén a következő részlet kifizetésére csak akkor kerülhet sor, ha a fiatal felnőtt az előző részlet cél szerinti felhasználásáról okmányokkal igazoltan elszámolt.

(3)¹⁹¹ A fiatal felnőtt az otthonteremtési támogatás gyámhatóság által elfogadott célra történő felhasználásáról legkésőbb a támogatás megállapításától számított egy éven belül okmányokkal igazoltan elszámol, kivéve ha az otthonteremtési támogatást lakás bérleti díjának kifizetésére vagy államilag támogatott lakás-előtakarékosági programban való részvételre használja fel. Ezekben az esetekben az otthonteremtési támogatás felhasználásáról az utolsó részlet kiegyenlítését követő hónap utolsó napjáig kell elszámolni.

(4)¹⁹² A gyámhatóság az otthonteremtési támogatást a központi költségvetés terhére biztosítja.

(5)¹⁹³ A gyámhatóság öt év időtartamra elidegenítési tilalmat jegyeztet be az állam javára az ingatlan-nyilvántartásba az otthonteremtési támogatással megszerzett ingatlanra és az otthonteremtési támogatásból felújított, a támogatásban részesülő fiatal felnőtt tulajdonában vagy részben a tulajdonában lévő ingatlanra.

(6)¹⁹⁴ Az otthonteremtési támogatásra jogosult fiatal felnőtt kérelmére, körülményeinek lényeges változása esetén a gyámhatóság az általa bejegyeztetett elidegenítési tilalmat feloldhatja, illetve a lejárat előtt hozzájárulhat az államilag támogatott lakás-előtakarékosági programba befektetett otthonteremtési támogatás összegének a 25. § (5) bekezdése szerinti célra való felhasználásához. A gyámhatóság az (5) bekezdésben meghatározott elidegenítési tilalmat bejegyezteti a korábbi - az otthonteremtési támogatás felhasználásával a fiatal felnőtt tulajdonába került - ingatlan felhasználásával megszerzett újabb ingatlanra, legfeljebb az előzőleg előírt elidegenítési tilalom időtartamának lejártáig.

(7)¹⁹⁵ Az (5)-(6) bekezdésben meghatározott elidegenítési tilalomból eredő valamennyi polgári jogi jogviszonyban a Magyar Államot a kincstár képviseli.

27. § (1)¹⁹⁶ A gyámhatóság a gyermeket nagykorúságának elérése előtt 6 hónappal írásban tájékoztatja az otthonteremtési támogatás lehetőségéről.

(2)¹⁹⁷ Az otthonteremtési támogatás iránti igényt a kérelmező a nagykorúvá válást követően, de legkésőbb a 30. évének betöltéséig nyújthatja be. E határidő elmulasztása jogvesztő.

28. §¹⁹⁸

V. Fejezet

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások

A személyes gondoskodást nyújtó ellátások általános szabályai

29. § (1)¹⁹⁹ A fenntartó önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó ellátások (a továbbiakban: személyes gondoskodás) formáiról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjról rendeletet alkot.

(2) Ha törvény másként nem rendelkezik, a fenntartó önkormányzat rendeletben szabályozza²⁰⁰

a) az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodás formáit,

b) az önkormányzat által biztosított ellátás igénybevételére irányuló kérelem benyújtásának módját és a kérelem elbírálásának szempontjait,

c) az intézményvezető hatáskörében - külön eljárás nélkül - biztosítható ellátásokat,

d) az ellátás megszűnésének eseteit és módjait,

e) a fizetendő térítési díjak mértékét, csökkentésének és elengedésének eseteit, módjait.

(3)²⁰¹ Ha önkormányzati társulás gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátást nyújt, akkor a társulási megállapodásban erre kijelölt települési önkormányzat - a társulási megállapodásban meghatározottak szerint - a nyújtott ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról rendeletet alkot.

30. § (1)²⁰²

(2)²⁰³ Szociális szövetkezet nem nyújthat gyermekvédelmi szakellátást.

Az ellátás igénybevételének módja

31. § (1)²⁰⁴ A személyes gondoskodás igénybevétele - ha e törvény másként nem rendelkezik - önkéntes, az ellátást igénylő (a továbbiakban: kérelmező) kérelmére történik. Cselekvőképtelen kiskorú és cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alatt álló személy kérelmét törvényes képviselője terjeszti elő, korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében a gyermekjóléti, gyermekvédelmi, szociális ellátások igénybevételével összefüggő jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott nagykorú személy a kérelmét törvényes képviselőjének hozzájárulásával terjesztheti elő. A korlátozottan cselekvőképes kiskorú, a cselekvőképességében a gyermekjóléti, gyermekvédelmi, szociális ellátások igénybevételével összefüggő jognyilatkozatok tekintetében részlegesen korlátozott nagykorú személy és a törvényes képviselője között az ellátás igénybevételével kapcsolatban felmerült vitában - a tényállás tisztázása mellett - a gyámhatóság dönt.

(2) Ha a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított, e törvény az ellátás kötelező igénybevételét elrendeli.

(3)

32. §²⁰⁶ (1) A személyes gondoskodást nyújtó ellátásra irányuló jogviszony keletkezését

a) a helyi önkormányzat képviselő-testületének határozata,

b) a gyámhatóságnak a határozata,

c) a települési önkormányzat által fenntartott átmeneti gondozást nyújtó intézmény esetében az intézményvezető intézkedése,

d) a c) pontban foglaltakon túl a fenntartó önkormányzat rendeletében vagy az állami fenntartó által meghatározott körben az intézményvezető intézkedése,

e) a személyes gondoskodás iránti kérelemről dönteni jogosult személy intézkedése
alapozza meg.

(2) Ha az ellátás igénybevételére az (1) bekezdés a) vagy b) pontja alapján kerül sor, a határozatot közölni kell a működtetővel és az ellátást nyújtó intézmény vezetőjével is.

(3) Állami fenntartó által fenntartott (a továbbiakban: állami fenntartású) intézmény esetén az (1) bekezdés c) és d) pontja szerinti döntésről az intézményvezető értesíti a kérelmezőt, illetve törvényes képviselőjét. Az ellátás igénybevételének elutasítása esetén a kérelmezőt, illetve törvényes képviselőjét írásban kell értesíteni.

(4) Ha a kérelmező, illetve törvényes képviselője az intézmény vezetőjének (3) bekezdés szerinti döntését vitatja, az arról szóló értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Ha az intézményvezető az ellátás igénybevételéről nem intézkedik, a kérelmező, illetve törvényes képviselője az arról való tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. Ezekben az esetekben a fenntartó határozattal dönt.

(5)²⁰⁹ A gyermekjóléti alapellátások igénybevételének - az (5a) bekezdésben foglalt kivétellel - a megkezdése előtt, valamint az utógondozói ellátás igénybevételének megkezdésekor

a) állami fenntartású szolgáltató, intézmény esetén a szolgáltató vezetője, illetve az intézményvezető,

b)²¹⁰ egyházi fenntartó által fenntartott (a továbbiakban: egyházi fenntartású) és nem állami fenntartó által fenntartott (a továbbiakban: nem állami fenntartású) szolgáltató, intézmény esetén a fenntartó vagy az általa megbízott személy a kérelmezővel, illetve törvényes képviselőjével írásban megállapodást köt.

(5a)²¹¹ Gyermekek átmeneti otthona és családok átmeneti otthona esetén az (5) bekezdés szerinti megállapodást az ellátás kezdetétől számított 15 napon belül kell megkötöni.

(6) Nem kell az (5) bekezdés szerint megállapodást kötni

a) gyermekjóléti szolgáltatás esetén,

b) - ha a fenntartó döntése alapján a szolgáltatás jellegére tekintettel az nem indokolt - alternatív napközbeni ellátás esetén.

(7) Az (5) bekezdés szerinti megállapodás tartalmazza

a) az ellátás kezdetének időpontját,

b) az intézményi ellátás időtartamát (a határozott vagy határozatlan időtartam megjelölését),

c) a gyermek, fiatal felnőtt számára nyújtott szolgáltatások és ellátások tartalmát, módját,

d) a személyi térítési díj megállapítására és megfizetésére vonatkozó szabályokat, ha az ellátás térítésdíj-fizetési kötelezettséggel jár,

e) az ellátás megszüntetésének módjait,

f) a gyermek és törvényes képviselője, valamint a fiatal felnőtt személyazonosító adatait,

g)²¹² az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője, illetve a fiatal felnőtt nyilatkozatát a 33. § (2) bekezdésében meghatározott tájékoztatás megtörténtéről.

(7a)²¹³ Családok átmeneti otthona esetén a megállapodás - a (7) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmazza

a) a gyermekkel együtt ellátásban részesülő személy gyermekgondozással kapcsolatos feladatait, a gondozás módját, mértékét, és

b) a szülő nyilatkozatát arról, hogy a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatóval, illetve intézménnyel együttműködik.

(7b)²¹⁴ Hálózatba szervezett családi napközi esetén a megállapodás - a (7) bekezdésben foglaltakon túl - tartalmazza, hogy a gyermek a hálózat melyik családi napközijében részesül ellátásban.

(7c)²¹⁵ Ha a gyermek törvényes képviselője a nevelés-gondozás nélküli munkanapra, illetve a bölcsődei szünet teljes idejére vagy annak egy részére is igényli a bölcsődei ellátást, erre az időszakokra az ügyeletet biztosító intézmény az (5) bekezdésben foglaltak szerint megállapodást köt a törvényes képviselővel. Az ügyeletet biztosító intézménnyel kötött megállapodás nem érinti az ügyeleti időszakon kívül bölcsődei ellátást nyújtó intézménnyel kötött megállapodást.

(8) Az intézményvezetőnek az ellátásra jogosult gyermek, fiatal felnőtt azonnali elhelyezéséről kell gondoskodnia

- a) az elhelyezés fellebbezésre tekintet nélküli végrehajtását elrendelő határozat alapján,
- b) soron kívüli elhelyezésre vonatkozó indokolt kérelem alapján,
- c) az 57. § (2) bekezdése szerinti esetben.

(9)²¹⁶ Ha az egyházi fenntartó vagy a nem állami fenntartó a települési önkormányzattal vagy állami szervvel kötött ellátási szerződés hatálya alá tartozó esetben az ellátásra irányuló kérelmet elutasítja, a kérelmezőt, illetve törvényes képviselőjét írásban értesíti. Ha a kérelmező, illetve törvényes képviselője a döntést vitatja, az arról szóló értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül az ellátási szerződést megkötő települési önkormányzathoz vagy állami szervhez fordulhat. A települési önkormányzat vagy állami szerv a kérelemről határozattal dönt.

(10)²¹⁷ Ha a települési önkormányzattal vagy állami szervvel ellátási szerződést kötött egyházi fenntartó vagy a nem állami fenntartó az elhelyezést elrendelő döntés ellen fellebbezést nyújt be, a települési önkormányzatot vagy állami szervet írásban értesíti.

Tájékoztatási kötelezettség

33. § (1) A személyes gondoskodás feltételeiről a kérelem benyújtásakor a kérelmezőt tájékoztatni kell.

(2) A személyes gondoskodást nyújtó ellátás esetén az ellátás megkezdésekor az ellátásra jogosult gyermeket és törvényes képviselőjét, illetve a fiatal felnőttet tájékoztatni kell

- a) az ellátás tartamáról és feltételeiről,
- b) az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról,
- c)²¹⁸ az ellátásra jogosult gyermek, fiatal felnőtt és hozzátartozói közötti kapcsolattartásról, különösen a látogatás, a távozás és a visszatérés rendjéről

ca) a gyermekek átmeneti otthonában biztosított személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásnál, ha a gyermek kapcsolattartásra jogosult hozzátartozói külön élnek,

cb) a családok átmeneti otthonában biztosított személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásnál, ha a gyermeknek van különélő, kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója,

cc) a gyermekotthonban biztosított személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátásnál (a ca)-
cc) alpontokban szereplő intézmények a továbbiakban együtt: bentlakásos gyermekintézmény),

cd) a helyettes szülőnél biztosított személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásnál és

ce) a nevelőszülőnél biztosított személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátásnál,

d) az érték- és vagyonmegőrzés módjáról,

e) az intézmény házirendjéről,

f) panaszjoga gyakorlásának módjáról,

g) a fizetendő térítési, illetve gondozási díjról,

h)²¹⁹ a jogosult jogait és érdekeit képviselő érdek-képviselési fórumról.

(3) Az ellátásra jogosult gyermek törvényes képviselője, illetve a fiatal felnőtt köteles

a)²²⁰ a (2) bekezdésben meghatározott tájékoztatás megtörténtéről nyilatkozni, ha az ellátás igénybevételéről nem kötöttek megállapodást,

b)²²¹ az e törvény alapján vezetett intézményi nyilvántartásokhoz adatokat szolgáltatni,

c)²²² nyilatkozni a jogosultsági feltételekben, valamint a személyazonosító adatokban beállott változásokról.

A gyermek és hozzátartozójának kapcsolattartása

34. §²²³ (1)²²⁴ A bentlakásos gyermekintézményben, a befogadó szülőnél biztosított személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásnál és gyermekvédelmi szakellátásnál a gyermek és szülője vagy más kapcsolattartásra jogosult hozzátartozója (a továbbiakban együtt: kapcsolattartásra jogosult) közötti kapcsolattartás formái:

a) a folyamatos és időszakos kapcsolattartás

aa) a gyermek tartózkodási helyén történő meglátogatásával, illetve

ab) a gyermek elvitelének jogával és visszaadásának kötelezettségével, vagy

ac) felügyelt kapcsolattartás keretében, és

b) a levelezés, elektronikus levelezés, telefonkapcsolat, ajándékozás, csomagküldés.

(2)²²⁵ A bentlakásos gyermekintézményben, a befogadó szülőnél biztosított személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás során elő kell segíteni, hogy a kapcsolattartásra jogosult a gyermekkel kapcsolatot tartson fenn, feltéve, hogy a szülő nem áll a gyermek vagy a gyermeket nevelő személy sérelmére elkövetett cselekmény miatt ideiglenes megelőző távoltartás vagy megelőző távoltartás, továbbá a büntetőeljárásban elrendelhető távoltartás kényszerintézkedés hatálya alatt, vagy a gyermek súlyos bántalmazása miatt nem szüneteltették a szülő kapcsolattartási jogának gyakorlását.

(3)²²⁶ A gyámhatóság a kapcsolattartásról a gyermek vér szerinti családjával, testvéreivel való kapcsolat fenntartása, a gyermek vér szerinti családjába való visszakerülésének elősegítése érdekében dönt. A kapcsolattartás formájának és gyakoriságának elbírálása során a gyámhatóság mérlegeli a gyermekjóléti alapellátás vagy a gyermekvédelmi szakellátás igénybevételének okát, valamint a kapcsolattartásra jogosult magatartását és körülményeit.

(4)²²⁷ A gyámhatóság által elrendelt felügyelt kapcsolattartás esetén a kapcsolattartást szabályozó jogszabályokban meghatározottak szerint, a gyámhatóság határozatában meghatározott helyszínen kerül sor a kapcsolattartásra.

(5)²²⁸ Ha a (2) bekezdésben meghatározott kizáró feltételek nem állnak fenn, a kapcsolattartásra jogosult az átmeneti gondozásban részesülő gyermeket a bentlakásos gyermekintézmény házirendje vagy a helyettes szülői hálózatot működtetővel történt előzetes egyeztetés szerint, a gondozás helyszínén látogathatja. A látogatás alkalmával biztosítani kell a kapcsolattartás kulturált és zavartalan körülményeit. Átmeneti gondozásban részesülő gyermek esetén a kapcsolattartásról a gyámhatóság kérelemre dönt. A gyámhatóság szükség esetén felügyelt kapcsolattartást rendel el.

(6)²²⁹ Az ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezett, továbbá a nevelésbe vett gyermekkel történő kapcsolattartásról a gyámhatóság hivatalból dönt. A gyermek legfeljebb két napra történő eltávozását és két napnál hosszabb időtartamú szabadságát a gyermekvédelmi gyám engedélyezi, ha arra a gyámhatóság döntésében felhatalmazta. A gyermekvédelmi gyám jelzi a gyámhatóságnak, ha a kapcsolattartás végrehajtása során a kapcsolattartásra jogosult és a gyermek vagy a kapcsolattartásra jogosult és a gyermek gondozási helyét biztosító személy, intézmény között vita keletkezik.

(7)²³⁰ Az örökbefogadhatónak nyilvánítás szempontjából nem tekinthető rendszeres kapcsolattartásnak a levélírás, a telefonhívás, a csomagküldés és a gyámhatóság határozatában szabályozottól jelentősen eltérő évenkénti egy-két látogatás.

(8)²³¹ A kapcsolattartással összefüggő, a gyermek számára a bentlakásos gyermekintézményben, a befogadó szülőnél biztosított teljes körű ellátás által nem fedezett költségeket a kapcsolattartásra jogosult viseli. A települési önkormányzat rendkívüli települési támogatás formájában nyújthat segítséget a kapcsolattartásra jogosult számára a kapcsolattartással összefüggő költségek viseléséhez, különösen az utazási költségekhez, illetve a kapcsolattartásra jogosult otthonában történő kapcsolattartás esetén a gyermek ellátásának költségeihez. A területi gyermekvédelmi szakszolgálat a kapcsolattartást szabályozó jogszabályokban meghatározottak szerint nyújt segítséget és támogatást a kapcsolattartás megvalósításához.

Érdekvédelem

35. § (1)²³² Az intézmény fenntartója meghatározza - a (6) bekezdésben meghatározott ellátások kivételével - az ellátásban részesülők érdekvédelmét szolgáló érdek-képviselési fórum megalakításának és működésének szabályait.

(2) Az érdekképviselési fórum szavazati jogú választott tagjai

a) a gyermekönkormányzat képviselői,

b) az ellátásban részesülő gyermek szülei vagy más törvényes képviselői, illetve a fiatal felnőttek képviselői,

c) az intézmény dolgozóinak képviselői,

d) az intézményt fenntartó képviselői.

(3) A (2) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott személyek száma nem lehet kevesebb a (2) bekezdés c)-d) pont szerinti személyek összlétszámánál.

(4)²³³ Az érdek-képviselési fórum megvizsgálja a hozzá benyújtott panaszokat és a hatáskörébe tartozó ügyekben dönt, továbbá intézkedéseket kezdeményezhet a fenntartónál, a gyermekvédelmi gyámnál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél.

(5) Az érdekképviselési fórum az intézmény vezetőjénél véleményt nyilváníthat a gyermeket, fiatal felnőttet érintő ügyekben, valamint javaslatot tehet az intézmény alaptevékenységével összhangban végzett szolgáltatások tervezéséről, működtetéséről, valamint az ebből származó bevételek felhasználásáról. Az érdekképviselési fórum egyetértési jogot gyakorol a házirend jóváhagyásánál.

(6)²³⁴ A gyermekjóléti szolgálatban és a házi gyermekfelügyelet formájában biztosított napközbeni ellátásban részesülők érdekvédelmére a fenntartónak érdek-képviselési fórumot nem kell működtetnie. Panaszjoguk gyakorlására a 36. §-ban foglaltak az irányadók.

36. § (1) A gyermek, a gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat és a fiatal felnőtt, továbbá a gyermekek érdekeinek védelmét ellátó érdek-képviselési és szakmai szervek a házirendben foglaltak szerint panasszal élhetnek az intézmény vezetőjénél vagy érdek-képviselési fórumánál²³⁵

a) az ellátást érintő kifogások orvoslása érdekében,

b) a gyermeki jogok sérelme, továbbá az intézmény dolgozói kötelezettségszegése esetén,

c)²³⁶ a 136/A. § szerinti iratbetekintés megtagadása esetén.

(2)²³⁷ Az intézmény vezetője, illetve az érdekképviselési fórum a panaszt kivizsgálja, és tájékoztatást ad a panasz orvoslásának más lehetséges módjáról. A gyermek szülője vagy más törvényes képviselője, valamint a gyermekönkormányzat és a gyermek, illetve fiatal felnőtt az intézmény fenntartójához vagy a gyermekjogi képviselőhöz fordulhat, ha az intézmény vezetője vagy az érdekképviselési fórum 15 napon belül nem küld értesítést a vizsgálat eredményéről, vagy ha a megtett intézkedéssel nem ért egyet.

37. § (1) A bentlakásos gyermekintézményben elhelyezett gyermekek érdekeik képviselésére gyermekönkormányzatot hozhatnak létre.

(2) A bentlakásos gyermekintézmény valamennyi gyermekének képviselésében az a gyermekönkormányzat járhat el, amelyiket a gyermekek több mint 50%-a választott meg.

(3) A gyermekönkormányzat - az intézményvezető véleményének kikérésével - dönt saját működéséről. Szervezeti és működési szabályzatát a választó gyermekközösség fogadja el, és az intézményvezető hagyja jóvá. A jóváhagyás csak akkor tagadható meg, ha a szabályzat jogszabálysértő vagy ellentétes az intézmény szervezeti és működési szabályzatával, illetve házirendjével.

(4) A gyermekönkormányzat véleményt nyilváníthat az intézmény vezetőjénél a bentlakásos gyermekintézmény működésével és a gyermekekkel kapcsolatos valamennyi kérdésben, amit az intézmény vezetőjének figyelembe kell venni.

Az ellátás megszüntetésének módja²³⁸

37/A. §²³⁹ (1) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó ellátás megszűnik

a) a határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével,

b) a jogosultsági feltételek megszűnésével.

(2)²⁴⁰ Az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás megszüntetését a jogosult, illetve törvényes képviselője kérelmezheti, melynek alapján az intézményvezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.

(3)²⁴¹ Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.

(3a)²⁴² Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett, a családok átmeneti otthonában a szülőnek, nagykorú testvérnek nyújtott ellátást a (3) bekezdésben foglaltakon túl megszünteti, ha a szülő, nagykorú testvér mások életét, testi épségét veszélyeztető magatartást tanúsít. Az intézményvezető ezzel egyidejűleg értesíti a szülő lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerinti gyermekjóléti szolgálatot, és szükség esetén hatósági intézkedést kezdeményez.

(4)²⁴³ Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás megszüntetéséről, valamint az ellene tehető panaszról írásban értesíti a jogosultat vagy törvényes képviselőjét. Egyet nem értés esetén a jogosult vagy törvényes képviselője az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat. A (3a) bekezdés szerinti eset kivételével a fenntartó végrehajtható határozatáig az ellátást biztosítani kell.

(5) Ha az ellátást a 32. § (1) bekezdésének a) vagy b) pontja alapozza meg, az ellátást csak határozat szüntetheti meg.

VI. Fejezet **Gyermekjóléti alapellátások**

A gyermekjóléti alapellátások célja

38. § (1) Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez.

(1a)²⁴⁴ Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

(2) Az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást - lehetőség szerint - a jogosult lakóhelyéhez, tartózkodási helyéhez legközelebb eső ellátást nyújtó személynél vagy intézményben kell biztosítani.

(3)²⁴⁵ Ha a gyermekek átmeneti gondozását a települési önkormányzat ellátási szerződés keretében biztosítja, és az ellátást nyújtó intézmény nem a települési önkormányzat területén működik, a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátását lehetőség szerint a szülő lakóhelye szerinti települési önkormányzatnak kell biztosítania.

Biztos Kezdet Gyerekház²⁴⁶

38/A. §²⁴⁷ (1) A Biztos Kezdet Gyerekház (a továbbiakban: Gyerekház) célja a szocio-kulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és különösen az óvodáskort még el nem ért gyermek számára együttesen biztosított társadalmi felzárkózást segítő prevenciók szolgáltatás biztosítása.

(2) A Gyerekház a gyermek és család sikeres társadalmi integrációja érdekében együttműködik különösen a gyermekjóléti szolgálattal, a védőnői szolgálattal, az óvodával, egyéb gyermekintézménnyel, valamint szükség esetén a jelzőrendszer egyéb tagjaival.

(3) A Gyerekházra e törvény gyermekjóléti alapellátásokra vonatkozó rendelkezéseit nem kell alkalmazni.

Gyermekjóléti szolgáltatás

39. § (1)²⁴⁸ A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2)²⁴⁹ A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,

c)²⁵⁰ a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint számára a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,

d) a szabadidős programok szervezése,

e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3)²⁵¹ A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,

d)²⁵² tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(3a)²⁵³ A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében iskolai szociális munkát biztosíthat.

(4)²⁵⁴ A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

a)²⁵⁵ a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,

b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

c)²⁵⁶ kezdeményezni

ca) egyéb gyermekjóléti alapellátások igénybevételét,

cb) szociális alapszolgáltatások, különösen a családsegítés igénybevételét,

cc) egészségügyi ellátások igénybevételét,

cd) pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét, vagy

ce)²⁵⁷ a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,

d)²⁵⁸ javaslat készítése a veszélyeztetettség mértékének megfelelően

da) a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására,

db) a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására,
dc) a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására,
dd)²⁵⁹ a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására, megszüntetésére,
e)²⁶⁰ együttműködés a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását.

(5)²⁶¹ A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében

a) a családgondozás biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

b)²⁶² utógondozás biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez.

Gyermekjóléti szolgálat

40. § (1)²⁶³ A települési önkormányzat a 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, illetve családszolgáltató szolgálat, vagy a 96. § (4)-(5) bekezdései szerinti egészségügyi vagy nevelési-oktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, illetve a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja (a továbbiakban együtt: gyermekjóléti szolgálat).

(2) A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban foglaltakon túl²⁶⁴

a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,

b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

c)²⁶⁵ elkészíti a védelembe vett gyermek gondozási-nevelési tervét, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv),

d)²⁶⁶ szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,

e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,

f) felkérésre környezettanulmányt készít,

g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,

h)²⁶⁷

i)²⁶⁸ biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,

j)²⁶⁹ részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,

k)²⁷⁰ nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

(3)²⁷¹ Gyermekjóléti központnak minősül az az önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működő gyermekjóléti szolgálat, amely az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. Így

a) utcai és lakótelepi szociális munkát,

b) kapcsolattartási ügyeletet,

c) kórházi szociális munkát,

d) készenléti szolgálatot

biztosít.

(4)²⁷²

(5)²⁷³ Gyermekjóléti szolgálatot, gyermekjóléti központot egyházi fenntartó és nem állami fenntartó is működtethet.

Gyermekek napközbeni ellátása

41. § (1)²⁷⁴ A gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük - ideértve a gyermekgondozási díj folyósítása melletti munkavégzést is -, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.

(2)²⁷⁵ A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

a)²⁷⁶ akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,

b)²⁷⁷ akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel,

c) akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

(3)²⁷⁸ A gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásának formái - a gyermekek életkorának megfelelően -

a) a bölcsőde, a hetes bölcsőde,

b) a családi napközi,

c) a családi gyermekfelügyelet,

d) a házi gyermekfelügyelet,

e) az alternatív napközbeni ellátás.

(4)²⁷⁹

Bölcsőde

42. § (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.

(2)²⁸⁰ A bölcsőde az (1) bekezdésben foglaltakon túl végezheti a fogyatékos gyermekek nevelését és gondozását is. A bölcsődei ellátásban az Nktv. 4. § 25. pontja szerinti gyermek legfeljebb hatéves koráig vehet részt.

(3) A bölcsőde az alapellátáson túl szolgáltatásként speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatásokkal segítheti a családokat.

(4) A bölcsődei ellátás megszűnik

a) a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. évét betöltötte,

b) ha a gyermek az (1), illetve (2) bekezdés szerinti életkort elérte.

(4a)²⁸¹ A bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart.

(5)²⁸² A bölcsőde nyári nyitvatartási rendjét a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartó a bölcsődei szünet idejére a szülő kérésére gondoskodhat a gyermek intézményi gondozásának megszervezéséről.

(6)²⁸³ A miniszter rendeletben a bölcsődék számára - a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztése, szakmai ünnepségek megtartása és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítása érdekében - nevelés-gondozás nélküli munkanapot határozhat meg. A nevelés-gondozás nélküli munkanapon a bölcsődei nevelés és gondozás szünetel, a fenntartónak azonban erre irányuló szülői kérésre gondoskodnia kell a gyermekek felügyeletének megszervezéséről.

42/A. §²⁸⁴ A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni azt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

Családi napközi

43. § (1)²⁸⁵ Családi napköziben - nem nevelési-oktatási céllal - ellátható

a) a bölcsődei ellátásban, óvodai nevelésben nem részesülő gyermek,

b) az óvodai nevelésben részesülő gyermek a kötelező óvodai nevelésben való részvételének idején kívül,

c) az iskolai oktatásban részesülő tanuló, ideértve a magántanulót is, az iskola nyitvatartási idején kívül, és

d) az Nktv. rendelkezései szerint az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermek.

(2) A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. A fogyatékos gyermekek számára sajátos szükségleteikhez igazodó ellátást kell nyújtani.

(3)²⁸⁶ A családi napközi - az alapellátáson túli szolgáltatásként - speciális tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatással segítheti a családokat.

(4)²⁸⁷ Családi napköziben ellátást az a nagykorú, cselekvőképességet érintő gondnokság alatt nem álló, büntetlen előéletű személy biztosíthat, aki

a) személyisége és - a külön jogszabályban meghatározott - körülményei alapján alkalmas a gyermek napközbeni ellátására, és

b) a külön jogszabályban meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett, feltéve, hogy nem áll fenn vele szemben a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok.

(5)²⁸⁸ A családi napközi működhet az ellátást nyújtó saját otthonában vagy más e célra kialakított helyiségben.

(6)²⁸⁹ A családi napköziben húszhetestől tizennégy éves korig gondozható gyermek.

(6a)²⁹⁰ Családi napközi a (6) bekezdésben foglaltakon belül

a) a húszhetes életkorukat betöltött, de harmadik életévüket még be nem töltött gyermekek számára,
b) az Nktv. 8. § (5) bekezdésében meghatározott gyermekek számára, vagy
c) a húszhetes életkorukat betöltött, de tizennegyedik életévüket még be nem töltött gyermekek számára -
ideértve az Nktv. alapján az óvodai nevelésben való részvétel és az általános iskolában a tizenhat óra előtt megszervezett egyéb foglalkozás alól felmentett gyermekeket is -
szervezhető meg.

(7)²⁹¹ A családi napköziben - a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva - legfeljebb öt gyermek gondozható. Ha a családi napköziben egy fogyatékos gyermeket is gondoznak, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb négy fő. Ha a családi napköziben gondozott valamennyi gyermek fogyatékos, akkor a gondozható gyermekek száma legfeljebb három fő.

(8)²⁹² A (7) bekezdésben meghatározott létszámon túl még két gyermek, ha fogyatékos gyermekről van szó, még egy gyermek gondozható a családi napköziben, feltéve, hogy az ellátást nyújtónak állandó segítőtje van.

(9)²⁹³ A családi napköziben gondozott saját gyermek után központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatást nem lehet igénybe venni.

(10)²⁹⁴ A családi napközi feladatait önálló szolgáltató vagy legalább három - telephelyként működő - családi napközit magába foglaló családi napközi hálózat biztosítja. Öt, vagy annál több családi napközi fenntartását hálózatba kell szervezni. A hálózatban biztosítani kell a szolgáltatást nyújtók részére a folyamatos szakmai tanácsadást, valamint az ellátottak igényeihez rugalmasan igazodó szolgáltatások összehangolását.

(11)²⁹⁵ A családi napközi esetében a 32. § (5) bekezdése szerint megkötött megállapodások száma - a szolgáltatás eltérő időpontokban történő igénybevétele esetén - túllépheti a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok - 98. § szerinti - hatósági nyilvántartásába (a továbbiakban: szolgáltatói nyilvántartás) jogerősen bejegyzett férőhelyek számát. A szolgáltatást azonos időben igénybe vevő gyermekek száma ebben az esetben sem haladhatja meg a szolgáltatói nyilvántartásba jogerősen bejegyzett férőhelyszámot.

Családi gyermekfelügyelet²⁹⁶

43/A. §²⁹⁷ (1) A gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában.

(2) A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést.

(3) A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek.

(4) A családi gyermekfelügyelet ellátása során - a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva - legfeljebb három gyermek gondozható.

(5)²⁹⁸ A családi gyermekfelügyelet keretében gondozott saját gyermek után központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatást nem lehet igénybe venni.

(6)²⁹⁹ Családi gyermekfelügyeletet az a személy biztosíthat, aki megfelel a 43. § (4) bekezdésében foglaltaknak.

(7)³⁰⁰ A családi gyermekfelügyelet esetében a 32. § (5) bekezdése szerint megkötött megállapodások száma - a szolgáltatás eltérő időpontokban történő igénybevétele esetén - túllépheti a szolgáltatói nyilvántartásba jogerősen bejegyzett férőhelyek számát. A szolgáltatást azonos időben igénybe vevő gyermekek száma ebben az esetben sem haladhatja meg a szolgáltatói nyilvántartásba jogerősen bejegyzett meghatározott férőhelyszámot.

Házi gyermekfelügyelet

44. § (1) A házi gyermekfelügyelet keretében a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem vagy csak részben tudja megoldani.

(2) A házi gyermekfelügyelet keretében végzett napközbeni ellátás időtartama a szülő munkarendjéhez igazodik.

(3)³⁰¹ A házi gyermekfelügyelet során a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást, felügyeletet kell biztosítani.

(4)³⁰² Házi gyermekfelügyeletet az a személy biztosíthat, aki megfelel a 43. § (4) bekezdésében foglaltaknak.

(5)³⁰³ A házi gyermekfelügyelet keretében segítséget kell nyújtani az iskolai tanulmányok folytatásához, amennyiben a gyermek tanulmányait az Nktv. rendelkezései szerint fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt magántanulónaként folytatja.

Alternatív napközbeni ellátás³⁰⁴

44/A. §³⁰⁵ Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében nyújtott,
a) a szülő és a gyermek kapcsolatát erősítő, a gyermek szocializációját támogató, valamint egyéb szabadidős és prevenciós szolgáltatás,
b) a csellengő vagy egyéb okból veszélyeztetett iskoláskorú gyermekek számára biztosított nappali felügyelet, sport-, illetve egyéb foglalkozás és étkeztetés,
feltéve, ha a működtető rendelkezik az ehhez szükséges - külön jogszabályban meghatározott - személyi és tárgyi feltételekkel.

Gyermekek átmeneti gondozása

45. § (1)³⁰⁶ A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2)³⁰⁷ A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével - ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A fogyatékos gyermek számára a különleges szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3)³⁰⁸ A gyermekek átmeneti gondozásának helyén a gyermek otthontalanává vált szülője is elhelyezhető. A tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket szüleitől elválasztani csak kivételesen indokolt esetben lehet. A tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek átmeneti gondozását - a 7. § (2) bekezdésében foglalt kivételekkel - elsősorban helyettes szülőnél kell biztosítani. A szülő gyermeke ellátásában munkarendjéhez igazodóan részt vesz.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását - lehetőség szerint - iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5)³⁰⁹ A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye - ennek hiányában a tartózkodási helye - szerinti gyermekjóléti szolgálatot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor - ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz - el kell készíteni a gyermekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6)³¹⁰ A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, kivéve ha az utógondozói ellátásban részesülő szülő a gyermekével együtt veszi igénybe az ellátást. Ebben az esetben a gyermek átmeneti gondozása legfeljebb a szülő utógondozói ellátásának fennállásáig tartható fenn az utógondozói ellátás helyszínén.

46. §³¹¹ (1) A gyermek átmeneti gondozása keretében ideiglenes jelleggel, állapotának megfelelő ellátást és éjszakai bentlakást (a továbbiakban: ideiglenes gondozást) kell biztosítani az olyan gyermek számára, aki lakóhelyéről önkényesen eltávozott, így ellátás és felügyelet nélkül maradt.

(2) Az ideiglenes gondozás során fel kell tární a gyermek felügyelet nélkül maradását előidéző okokat, és egyidejűleg haladéktalanul értesíteni kell a gyermek szülőjét vagy más törvényes képviselőjét, illetve a gyermekjóléti szolgálatot a további átmeneti gondozás vagy más gyámhatósági intézkedés megtétele céljából.

(3) A gyermek (2) bekezdésben meghatározott további átmeneti gondozásához minden esetben be kell szerezni a szülő vagy más törvényes képviselő beleegyező nyilatkozatát.

(4)³¹² A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges hatósági intézkedések megtétele céljából, ha

a) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermekéről az ideiglenes gondozásról való értesítést követő három napon belül nem gondoskodik,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő gyermeke átmeneti gondozásához nem járul hozzá, illetve azt nem kéri,

c) a gyermek visszakerülése a szülőjéhez ellentétes a gyermek érdekeivel.

47. § (1)-(2)³¹³

(3) Ha az átmeneti gondozás időtartama eltelt, azonban a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza

a)³¹⁴ az elhelyezés - a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével - hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható, vagy

b)³¹⁵ haladéktalanul értesíteni kell a gyámhatóságot, a szükséges intézkedések megtételére.

(3a)³¹⁶ Ha a tanulói jogviszonyban álló gyermek az átmeneti gondozás időtartama alatt tölti be a 18. életévét, kérelemre szükség esetén az átmeneti gondozás időtartama meghosszabbítható a tanítási év végéig.

(4)³¹⁷ A gyámhatóságot értesíteni kell a szükséges intézkedések megtétele érdekében az átmeneti gondozás időtartamának eltelté előtt is, ha

a) nyilvánvalóvá válik, hogy a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek átmeneti gondozását ugyanazon intézményben két éven belül másodszor is kéri.

48. §³¹⁸ (1) A gyermek átmeneti gondozása megszervezhető a működtető által kijelölt helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában vagy családok átmeneti otthonában.

(2) A gyermekek átmeneti házi gondozásaként - a szülő kérelmére - a gyermek saját otthonában történő ellátását gondozó útján kell biztosítani, ha testi vagy lelki betegsége miatt a gyermek ellátása elsősorban helyettes szülőnél történő elhelyezés útján vagy bentlakásos gyermekintézményben nem oldható meg és ha ez a gondozás a gyermek érdekét szolgálja.

Befogadó szülők³¹⁹

48/A. §³²⁰ (1) A befogadó szülő átmeneti vagy tartós jelleggel saját háztartásában nyújt teljes körű ellátást az általa befogadott gyermeknek és fiatal felnőttnek.

(2) Befogadó szülő a helyettes szülő, a nevelőszülő, a speciális nevelőszülő és a különleges nevelőszülő.

(3) Nem lehet befogadó szülő az, akivel szemben a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok áll fenn.

(4) A nevelőszülő - a működtető hozzájárulásával - helyettes szülői feladatokat is elláthat. A nevelőszülő gondozásában egyidejűleg vagy kizárólag átmeneti gondozásban lévő gyermekek vagy kizárólag gyermekvédelmi szakellátásban lévő gyermekek lehetnek, kivéve, ha a nevelőszülő az utógondozói ellátott fiatal felnőttnek és annak átmeneti gondozásban részesülő gyermekének együtt nyújt ellátást.

(5) Az egy háztartásban nevelkedő gyermekek száma akkor sem haladhatja meg a 49. § (3) bekezdésében vagy az 54/A. §-ban meghatározott létszámot, ha az adott háztartásban élő személyek közül többen is befogadó szülői feladatot látnak el.

(6) A befogadó szülőnél elhelyezendő gyermekek - nevelőszülő esetén ideértve a fiatal felnőtteket is - számát a működtető a befogadó szülővel egyetértésben állapítja meg. A befogadó szülőnél elhelyezendő gyermekek számának meghatározásakor figyelembe kell venni a gyermek életkorát, tartós betegségét, fogyatékosságát, személyiségzavarát, a testvérek együttes elhelyezésének lehetőségét, az egyéb gyermeknevelést befolyásoló körülményeket, továbbá a nevelőszülő személyiségét és életkörülményeit.

(7) A nevelőszülő tevékenységét nevelőszülői hálózat keretében végzi. A helyettes szülő tevékenységét helyettes szülői hálózat keretében vagy önálló helyettes szülőként végzi. A nevelőszülői vagy helyettes szülői hálózat nevelési alapidokumentuma a befogadó szülők és a befogadó szülői tanácsadók által elfogadott, a nevelőszülői vagy helyettes szülői hálózatban folyó nevelés célját, alapelvét és módszereit tartalmazó szakmai program.

(8) A helyettes szülő kivételével a befogadó szülő e tevékenysége révén attól az időponttól kezdve áll foglalkoztatási jogviszonyban, amelytől kezdve a gyámhatóság a határozatában a gyermek gondozási helyeként a befogadó szülő háztartását határozta meg. A foglalkoztatási jogviszonyhoz kapcsolódó társadalombiztosítási ellátásra való jogosultság részletes szabályait külön törvény határozza meg.

Helyettes szülő

49. § (1)³²¹ A helyettes szülő a családban élő gyermek átmeneti gondozását - a működtető által készített egyéni gondozási-nevelési terv alapján - saját háztartásában biztosítja.

(2)³²² Helyettes szülő az a huszonnegyedik évet betöltött, cselekvőképességet érintő gondnokság alatt nem álló, támogatott döntéshozatal hatálya alatt nem álló és büntetlen előéletű személy lehet, aki

a) személyisége, egészségi állapota és körülményei alapján alkalmas a gyermek átmeneti gondozására, és vállalja, hogy a szükséges ideig a nála elhelyezendő gyermeket gondozza, neveli, feltéve, hogy vele szemben nem áll fenn a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok, és

b) a külön jogszabályban meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett.

(3)³²³ A helyettes szülő egyidejűleg - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb négy gyermek gondozását végezheti. A működtető gyermekgondozó alkalmazásával vagy megbízásával segíti a helyettes szülő munkáját, ha

a) a helyettes szülőnél elhelyezett gyermek rendszeres gyermekpszichiátriai kezelés alatt áll,

b) a helyettes szülő gondozásában kettőnél több három éven aluli gyermek van,

c) a helyettes szülő szabadságon van, beteg vagy feladatai ellátásában egyéb okból akadályozott.

(4)³²⁴ A helyettes szülőket a működtető

a) külön jogszabályban meghatározott szakmai követelmények figyelembevételével kiválasztja, felkéri, felkészíti, nyilvántartásba veszi, és

b) tevékenységükben folyamatos szakmai tanácsadással segíti, továbbá

c) folyamatosan ellenőrzi a nevelési díj és a külön ellátmány felhasználásában, a szakmai tevékenységük ellátásában.

(5)³²⁵ A helyettes szülőt a gyermek ellátására az 56. § szerinti nevelési díj és külön ellátmány illeti meg.

(6)³²⁶ Indokolt esetben, így különösen testvérek együttes elhelyezésénél, a helyettes szülő kérelmére vagy beleegyezésével a (3) bekezdésben meghatározott gyermeklétszámtól - a gyermek érdekében - el lehet térni.

(7)³²⁷ A helyettes szülő tevékenységét az e törvényben meghatározott helyettes szülői jogviszonyban végzi.

Gyermekek átmeneti otthona

50. § (1)³²⁸ A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, tizenkettedik életévét betöltött vagy tizenkettedik életévét be nem töltött, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3)³²⁹ A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4)³³⁰ Az átmeneti lakásotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családias körülmények között.

(5)³³¹ A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülőt vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos - a 49. § (4) bekezdésében meghatározott - feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják.

Családok átmeneti otthona

51. § (1)³³² Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig vagy - ha köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel, szolgáltatóval tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll -, legfeljebb 24. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, feltéve, hogy elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától. A nagykorú testvér tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyának fennállását félévente igazolni kell.

(2)³³³ A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja. A családok átmeneti otthona működtethető telephelyenként legfeljebb tizenkét férőhelyes lakásban vagy családi házban. A telephelyek összferőhelyszáma nem haladhatja meg a székhely szerinti intézmény összes férőhelyeinek kétszeresét.

(3)³³⁴ A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét,

b)³³⁵ befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét,

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d)³³⁶ segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőnek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében.

(4)³³⁷ Krízisközpontként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(5)³³⁸ A krízisközpont befogadja a hozzátartozók közötti erőszak miatt krízishelyzetbe került, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény szerint bántalmazottnak minősülő személyt és azt a vele egy háztartásban élő személyt, akinek tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles (a továbbiakban együtt: bántalmazott család).

(6)³³⁹ A krízisközpont a bántalmazott család számára

a) alaptevékenysége keretében legfeljebb nyolc hét időtartamra

aa) lakhatást biztosít és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés és egészségügyi ellátást,

ab) közreműködik - a családsegítő, illetve a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a krízisellátást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

b) kiegészítő tevékenysége keretében a bántalmazott társadalmi reintegrációja érdekében legfeljebb öt év időtartamra felutasház-szolgáltatást nyújthat.

(7)³⁴⁰ A felutasház-szolgáltatás keretében a krízisközpontból, illetve a családok átmeneti otthonából kikerült bántalmazott család számára lakhatást és az életvezetéshez szükség szerinti segítséget kell biztosítani.

(8)³⁴¹ A felutasház-szolgáltatás igénybevételének feltétele, hogy

a) a bántalmazottat biztosítással járó jogviszony keretében foglalkoztassák,
b) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott előtakarékosági programban való részvételt,
és

c) a bántalmazott vállalja a külön jogszabályban meghatározott társadalmi reintegrációt segítő programban való részvételt.

(9)³⁴² Titkos menedékházként kizárólag a családok átmeneti otthona működhet.

(10)³⁴³ A titkos menedékház befogadja a kapcsolati erőszak miatt krízishelyzetbe került, illetve otthontalanná vált bántalmazottat és gyermekét, valamint az (5) bekezdés szerinti bántalmazott családot.

(11)³⁴⁴ A titkos menedékház a (10) bekezdésben foglalt személy számára legfeljebb hat hónap időtartamra

a) lakhatást biztosít, és szükség esetén biztosítja az étkeztetést, a ruházattal való ellátást, a mentálhigiénés ellátást, valamint segítséget nyújt az egészségügyi ellátáshoz való hozzáféréshez,

b) közreműködik - a gyermekjóléti, illetve családsegítő szolgálattal együttműködve - a titkos menedékház szolgáltatást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család, az egyén helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében,

c) segítséget nyújt a bántalmazás következtében kialakult pszichés sérülések kezelésében és jogi tanácsadással segíti a (10) bekezdésben foglalt személy érdekeinek védelmét.

VII. Fejezet

A gyermekvédelmi szakellátások

A gyermekvédelmi szakellátások célja

52. §³⁴⁵ A szakellátás keretében kell biztosítani az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek otthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását.

Otthont nyújtó ellátás

53. § (1)³⁴⁶ Otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek számára

a) a 45. § (1) bekezdése szerinti teljes körű ellátást,

b) a családi környezetébe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást, vagy ha ez nem lehetséges, az örökbefogadásának elősegítését,

c) a családjába történő visszailleszkedéshez, önálló életének megkezdéséhez szükséges utógondozást.

(2)³⁴⁷ Az otthont nyújtó ellátás keretében

a) különleges ellátást kell biztosítani

aa) a tartósan beteg, a fogyatékos,

ab) a három év alatti

gyermek számára;

b) speciális ellátást kell biztosítani

ba) a súlyos személyiségfejlődési, érzelmi élet- és impulzuskontroll-zavarokkal küzdő, illetve súlyos pszichotikus vagy neurotikus tüneteket mutató gyermek (a továbbiakban együtt: súlyos pszichés tüneteket mutató gyermek),

bb) a súlyos magatartási és beilleszkedési zavarokat vagy súlyos antiszociális viselkedésformákat tanúsító gyermek (a továbbiakban együtt: súlyos disszociális tüneteket mutató gyermek),

bc) az alkohol, drog és egyéb pszichoaktív szert használó gyermek (a továbbiakban: pszichoaktív szert használó gyermek)

számára;

c) különleges és speciális ellátást együttesen kell biztosítani a különleges és speciális szükségletet egyidejűleg mutató gyermek (a továbbiakban: kettős szükségletű gyermek)

számára.

(2a)³⁴⁸ Az otthont nyújtó ellátás során a gyermekek helyzetét folyamatosan figyelemmel kell kísérni, és a gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleménye alapján vagy a gyermekvédelmi gyám kérelmére felül kell vizsgálni.

(3)³⁴⁹ A speciális és különleges ellátás kiterjed a gyermek korához, állapotához és szükségleteihez igazodó oktatásra, szakképzésre, foglalkoztatásra, valamint ápolására, szocializációjára és reszocializációjára, továbbá rehabilitációs és rehabilitációs kezelésére is.

(4)³⁵⁰ Az utógondozói ellátás keretében kell lakhatást és szükség szerint további ellátást biztosítani azon nevelésbe vételből kikerült fiatal felnőttnek, akinek utógondozói ellátását a gyámhatóság elrendelte.

(5)³⁵¹

(6)³⁵² Otthont nyújtó ellátást biztosít

a) a nevelőszülő a működtető közreműködésével, vagy - ha ez nem lehetséges -

b) a gyermekotthon, vagy

c) az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosokat ápoló-gondozó bentlakásos intézmény, illetve fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek lakóotthona (a továbbiakban: fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthona) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat támogatásával, különösen családgondozással, a gyermekvédelmi gyámság ellátásával.

(7)³⁵³ Az otthont nyújtó ellátásban részesülő gyermek családi pótlékának felhasználható részét a gyermek teljes körű ellátására vagy teljes körű ellátásának kiegészítésére kell fordítani, így különösen ruházattal, szabadidő-eltöltéshez, kulturálódáshoz, játékhoz, sporthoz szükséges eszközökkel való ellátására, fejlesztésére, tehetségének gondozására, továbbá a gyermekotthonban elhelyezett gyermek zsebpénzének biztosítására.

Utógondozói ellátás³⁵⁴

53/A. §³⁵⁵ (1)³⁵⁶ A gyámhatóság által elrendelt utógondozói ellátás keretében a fiatal felnőtt számára utógondozást és szükség szerinti ellátást kell biztosítani.

(2)³⁵⁷ Az utógondozói ellátást a nevelőszülő a működtető közreműködésével, a gyermekotthon, az utógondozó otthon vagy az általuk, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által működtetett, lakhatást nyújtó külső férőhely, különösen alberlet vagy egyéb hely (a továbbiakban: külső férőhely) biztosítja.

(3) Az utógondozói ellátást nyújtó és a fiatal felnőtt az utógondozói ellátás konkrét formájáról, módjáról és mértékéről a külön jogszabályban foglaltak szerint megállapodást köt.

Nevelőszülők

54. §³⁵⁸ (1) Nevelőszülő az a személy lehet, aki

a) huszonnegyedik életévét betöltötte,

b)³⁵⁹ nem áll cselekvőképességet érintő gondnokság és támogatott döntéshozatal hatálya alatt,

c) büntetlen előéletű,

d) a gondozásába helyezett gyermeknél legalább tizenhét, de legfeljebb ötven évvel idősebb,

e) személyisége, egészségi állapota és körülményei alapján alkalmas a nála elhelyezett gyermek kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítására és a családjába történő visszakerülésének vagy örökbefogadásának támogatására, valamint a gyermek, fiatal felnőtt életkori szükségleteiből adódó feladatoknak az ellátására,

f)³⁶⁰ a képzési előírások körében

fa) az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nevelőszülő szakképesítéssel rendelkezik, vagy

fb) az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nevelőszülő szakképesítés „Befogadott gyermek ellátásának alapfeladatai” követelménymodul záróvizsgáját sikeresen letette, vagy a helyettes szülők, a nevelőszülők, a családi napközit működtetők képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról szóló miniszteri rendeletben meghatározott nevelőszülői tanfolyamot eredményesen elvégezte és mindkét esetben vállalja, hogy a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonya keretében a gondozásába kerülő első gyermek, fiatal felnőtt elhelyezésétől számított két éven belül

1. az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nevelőszülő szakképesítést megszerzi, vagy

2. a helyettes szülők, a nevelőszülők, a családi napközit működtetők képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról szóló miniszteri rendeletben meghatározott, a nevelőszülők számára szervezett központi oktatási programot eredményesen elvégzi.

(2) Az (1) bekezdés d) pontjában meghatározott korkülönbségre és az (1) bekezdés f) pontjában meghatározott képzés elvégzésére vonatkozó rendelkezéstől - a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendeletben foglaltak szerint - a gyermek érdekében kivételesen el lehet térni.

(3) Speciális nevelőszülő az a nevelőszülő, aki - a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendeletben foglaltak alapján - alkalmas a nála elhelyezett súlyos pszichés vagy súlyos disszociális tüneteket mutató, vagy pszichoaktív szert használó, speciális ellátást igénylő gyermek kiegyensúlyozott nevelésének biztosítására.

(4) Különleges nevelőszülő az a nevelőszülő, aki - a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendeletben foglaltak alapján - alkalmas a nála elhelyezett tartósan beteg, fogyatékos vagy három év alatti különleges ellátást igénylő gyermek kiegyensúlyozott nevelésének biztosítására.

54/A. §³⁶¹ (1) A nevelőszülő a saját kiskorú gyermekeit is beszámítva legfeljebb hat gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosíthatja. Ha a nevelőszülő saját kiskorú gyermekről háztartásában nem gondoskodik, akkor legfeljebb öt gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosíthatja.

(2) Ha a nevelőszülő vagy a speciális nevelőszülő speciális szükségletű gyermek teljes körű ellátását biztosítja, a működtetőnek az (1) bekezdés szerinti létszámot minden speciális szükségletű gyermek teljes körű ellátása esetén egy fővel kell csökkentenie.

(3) Ha a nevelőszülő vagy a különleges nevelőszülő egy vagy két fő különleges szükségletű gyermek teljes körű ellátását biztosítja, a működtetőnek az (1) bekezdés szerinti létszámot egy fővel kell csökkentenie. Ha a nevelőszülő, különleges nevelőszülő három vagy négy fő különleges szükségletű gyermek teljes körű ellátását biztosítja, a működtetőnek az (1) bekezdés szerinti létszámot két fővel kell csökkentenie.

(3a)³⁶² Ha a nevelőszülő, a speciális nevelőszülő vagy a különleges nevelőszülő kettős szükségletű gyermek teljes körű ellátását biztosítja, a működtetőnek az (1) bekezdés szerinti létszámot minden kettős szükségletű gyermek teljes körű ellátása esetén egy fővel kell csökkentenie.

(4)³⁶³ Indokolt esetben, így különösen testvérek együttes elhelyezésénél, a nevelőszülő kérelmére vagy beleegyezésével az (1)-(3a) bekezdésben meghatározott gyermeklétszámtól el lehet térni. Az eltérés feltétele ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek esetén a területi gyermekvédelmi szakszolgálat, nevelésbe vett gyermek esetén a gyermekvédelmi gyám hozzájárulása.

55. § (1)³⁶⁴ A nevelőszülő - egyéni gondozási-nevelési terv alapján - a saját háztartásában nyújt teljes körű ellátást az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermeknek.

Ennek érdekében különösen

a) elősegíti a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, személyisége kibontakozását,

b) elősegíti - a működtető támogatásával - a gyermek vér szerinti családjába való visszakerülését és ennek érdekében együttműködik a családdal, vagy ha ez nem lehetséges, illetve ez nem áll a gyermek érdekében, örökbefogadó családnál történő elhelyezését,

c) elősegíti a gyermek vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének szabad megválasztását, kinyilvánítását, gyakorlását, hit- és vallásoktatásban való részvételét,

d) felkészíti a gyermeket az önálló életvezetésre, alapvető személyes ügyeinek intézésére,

e)³⁶⁵

(2)³⁶⁶

(3)³⁶⁷ A nevelőszülő a gyámhatóság határozata alapján biztosítja az általa nevelt gyermek kapcsolatát a kapcsolattartásra feljogosított szülőjével és közeli hozzátartozóival.

(4)³⁶⁸ A nevelőszülő az alapfeladatok ellátásán túl a működtető hozzájárulásával

a)³⁶⁹ elláthatja

aa) a tartósan beteg, a fogyatékos vagy a három év alatti gyermekek különleges gondozását, nevelését,

ab) a súlyos pszichés vagy súlyos disszociális tüneteket mutató, vagy a pszichoaktív szert használó gyermekek speciális gondozását, nevelését, továbbá

ac) a kettős szükségletű gyermekek különleges és speciális gondozását, nevelését együttesen,

b) részt vállalhat az egyéni elhelyezési tervben foglaltak szerint a vér szerinti család komplex gondozásában,

c)³⁷⁰ elláthatja a helyettes szülői feladatokat, azzal, hogy a nála elhelyezhető gyermekek száma nem haladhatja meg a 49. § (3) bekezdésében meghatározott létszámot,

feltéve, hogy személyében, valamint körülményeiben alkalmas e feladatok végzésére és a működtető biztosítja számára a speciális szakmai támogatást.

(5)³⁷¹ A működtető a nevelőszülőt

a) külön jogszabályban meghatározott követelmények figyelembevételével kiválasztja, felkészíti, nyilvántartásba veszi, és

b)³⁷² szakmai tanácsadással és utógondozással segíti, továbbá

c)³⁷³ folyamatosan segíti és ellenőrzi a nevelési díj, az ellátmány és a családi pótlék felhasználásában, a szakmai tevékenysége ellátásában.

d)³⁷⁴

(6)³⁷⁵

(7)³⁷⁶ A nevelőszülő a saját háztartásában - a működtetője közreműködésével - utógondozói ellátást nyújt.

56. § (1)³⁷⁷ A nevelőszülőt az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek, valamint a volt gondozott fiatal felnőtt (1a) bekezdésben foglaltak szerinti ellátására nevelési díj illeti meg. A nevelési díj legalacsonyabb összege - gyermekekenként, fiatal felnőttként - az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 120%-a.

(1a)³⁷⁸ A nevelési díj a gyermek, fiatal felnőtt élelmezésére, ruházkodására, tankönyvére, tanszerére, a tanulmányai végzéséhez és munkavégzéséhez szükséges egyéb eszközökre, a gyermek, fiatal felnőtt költőpénzére, egészségügyi ellátására fordítható a nevelőszülőt megillető családi pótlékkal együtt.

(2)³⁷⁹ A nevelési díj az öregségi nyugdíj legkisebb összegének

a)³⁸⁰ százötven százaléka, ha a nevelt gyermek a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság által készített szakmai vélemény szerint súlyos pszichés vagy súlyos disszociális tüneteket mutat, vagy pszichoaktív szert használó vagy kettős szükségletű,

b)³⁸¹ száznegyven százaléka, ha a nevelt gyermek tartósan beteg, fogyatékos vagy három éven aluli.

(3)³⁸² A nevelőszülő a nevelési díj mellett külön ellátmányban is részesül a gyermek, fiatal felnőtt ételmezésének és a lakásfenntartás költségeinek kiegészítésére. Az ellátmány éves összege nem lehet kevesebb - gyermekenként, fiatal felnőttként - az éves nevelési díj 25%-ánál.

(3a)³⁸³ A külön ellátmányból a kizárólagosan a gyermek, fiatal felnőtt ellátására szolgáló nevelési díj, külön ellátmány és családi pótlék fogadása érdekében létesített bankszámla és az ahhoz kapcsolódó bankkártya költségei is fedezhetők.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott külön ellátmányt elsősorban pénzben biztosítják, és a nevelési díjjal együtt havonta folyósítják.

(5)³⁸⁴ A nevelőszülő az (1)-(3) bekezdésben meghatározott juttatásokat kizárólag a gyermek, fiatal felnőtt megfelelő ellátására fordíthatja.

(6)³⁸⁵ A gyermek, fiatal felnőtt saját keresményéből a nevelőszülői háztartás költségeihez nem köteles hozzájárulni.

Gyermekotthon

57. §³⁸⁶ (1) A gyermekotthon

a)³⁸⁷ otthont nyújtó ellátást biztosít annak az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermeknek, akit nem nevelőszülőnél helyeztek el,

b) utógondozói ellátást biztosít a fiatal felnőtt számára,

c) szükség esetén külső férőhelyeket működtet.

(2) A gyermekotthon befogadja

a) az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt gyermeket,

b) a 46. § szerint ellátást igénylő gyermeket legfeljebb három napra, és a gyermek helyzetének rendezése érdekében kezdeményezi a szükséges intézkedéseket,

c) a tartós betegsége, illetve fogyatékossága miatt ellátást igénylő, első életévét be nem töltött gyermeket,

d)³⁸⁸ az otthont nyújtó ellátás keretében - ideiglenes jelleggel - azon nevelésbe vett gyermeket, aki gondozási helyéről önkényesen eltávozott és kezdeményezi a szükséges intézkedéseket.

(3) A gyermekotthon az (1) és (2) bekezdésben foglaltak érdekében

a)³⁸⁹ tájékoztatja

aa) az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek befogadásáról a gyámhatóságot, a gyermekvédelmi gyámot, a gyermekjóléti szolgálatot és a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,

ab) a 46. § alapján ellátott gyermek befogadásáról a szülőt vagy más törvényes képviselőt, a gyámhatóságot, a gyermekjóléti szolgálatot és a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,

ac) az utógondozói ellátott befogadásáról a gyámhatóságot és a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,

b) gondoskodik az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt, valamint az átmeneti gondozásban részesülő gyermekének felvételéről, és erről értesíti a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,

c)³⁹⁰ biztosítja az otthont nyújtó ellátást, a gyámhatóság által jóváhagyott egyéni elhelyezési terv, valamint az egyéni gondozási-nevelési terv szerint,

d)³⁹¹ együttműködik a gyámhatóság határozata alapján kirendelt gyermekvédelmi gyámmal, elősegíti a gyámi feladatok ellátását, az otthont nyújtó ellátás rendszeres felülvizsgálatának előkészítését, és ennek megfelelően

da) elősegíti a gyermek és családja kapcsolattartását, a gyermek családjába történő visszatérését, ennek érdekében együttműködik a családdal, a gyermekjóléti szolgálattal, a területi gyermekvédelmi szakszolgálattal, valamint a gyámhatósággal,

db) rendszeresen tájékoztatja a gyámhatóságot a gyermek és a szülő kapcsolattartásáról a gyermek örökbefogadhatónak nyilvánítása érdekében,

dc) elősegíti a gyermek vallási vagy lelkiismereti meggyőződésének szabad megválasztását, kinyilvánítását, gyakorlását, hit- és vallásoktatásban való részvételét,

dd) felkészíti a gyermeket a családi életre és az önálló életvezetésre,

de) elősegíti, hogy a gyermek iskolai tanulmányai sikeres befejezésével, szakképzettség megszerzésével, illetve előtakarékossággal készüljön az önálló életre,

df) utógondozást biztosít a volt nevelésbe vett gyermeknek, illetve az utógondozói ellátásban részesült fiatal felnőttnek.

(4)³⁹² A gyermekotthon nevelőszülői hálózatot működtethet. Nevelőszülői hálózat működtetése esetén ellátja az 55. § (5) bekezdésében meghatározott feladatokat.

(5) A gyermekotthon a területi szükségletekhez, valamint a külön jogszabályban meghatározott szakmai szabályokhoz igazodóan alakítja ki szervezetét, nevelési-gondozási rendszerét, a nevelés célját, alapelveit és módszereit tartalmazó szakmai programját.

(6) A gyermekotthon alaptevékenységével összhangban - a fenntartó egyetértésével - szolgáltatást végezhet a lakosság számára, így különösen biztosíthatja a gyermekek vagy várandós anyák átmeneti gondozását, azonban a

gyermekotthon szolgáltatása nem veszélyeztetheti az (1)-(3) bekezdésben meghatározott alapfeladatainak ellátását.

58. §³⁹³ (1) A speciális gyermekotthon, a speciális lakásotthon, a gyermekotthon speciális csoportja vagy a gyermekotthon az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy a nevelésbe vett súlyos pszichés vagy súlyos disszociális tüneteket mutató, pszichoaktív szert használó és a kettős szükségletű gyermekeknek nyújt gondoskodást, szocializációt és reszocializációt, valamint rehabilitációt és rehabilitációt.

(2) Ha a nevelésbe vett gyermeknek az intézményben való tartózkodása a gyermek speciális szükségleteihez, állapotához igazodó terápia vagy tanulmányainak befejezése érdekében nagykorúvá válását követően is indokolt, a fiatal felnőtt kérelmére a speciális gyermekotthon, a speciális lakásotthon, a gyermekotthon speciális csoportja utógondozói ellátást nyújt a fiatal felnőttnek.

(3) A speciális gyermekotthonban, a speciális lakásotthonban vagy a gyermekotthon speciális csoportjában a gyermek teljes körű ellátásának időtartama ugyanazon a gondozási helyen nem haladhatja meg a két évet, kivéve a (4) bekezdésben foglaltakat.

(4) A speciális gyermekotthonban, a speciális lakásotthonban vagy a gyermekotthon speciális csoportjában a gyermek teljes körű ellátásának időtartama kivételesen indokolt esetben,

a) a gyermek terápiájának, a tanítási évnél vagy a gyermek képzésben való részvételének a befejezésére tekintettel, legfeljebb egy évvel meghaladhatja a két évet, vagy

b) a speciális szükséglet fennállásáig meghosszabbodhat.

(5) A speciális gyermekotthon a szükséges személyi és tárgyi feltételek megléte esetén bentlakásos ellátás keretében végezheti a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság felkérésére a gyermek személyiségvizsgálatát.

(6) A különleges ellátást igénylő gyermek és a kettős szükségletű gyermek gondozását, ellátását, rehabilitációját és rehabilitációját - az Nktv. szerinti szakértői bizottság fogyatékosagra vonatkozó véleménye alapján - az erre a célra létrehozott különleges gyermekotthon, gyermekotthon vagy gyermekotthoni csoport biztosítja, feltéve, ha a gyermek nevelőszülőnél történő elhelyezése nem oldható meg és állapota nem indokolja a fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában való elhelyezését, vagy az elhelyezés férőhely hiányában nem lehetséges.

59. § (1)³⁹⁴ A gyermekotthon legalább 12, de legfeljebb 48 - önálló lakóegységben elhelyezett - gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja.

(2) A lakásotthon olyan gyermekotthon, amely legfeljebb 12 gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja önálló lakásban vagy családi házban, családi körülmények között.

(2a)³⁹⁵ A speciális, különleges vagy kettős szükségletű gyermeket fogadó lakásotthon speciális vagy különleges lakásotthonként működik.

(3)³⁹⁶ A különleges, speciális vagy kettős szükségletű gyermek különleges és speciális ellátását, gondozását, rehabilitációját és rehabilitációját biztosító gyermekotthon eltérő csoportlétszámát a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet határozza meg.

(4) Ha a gyermekotthon kizárólag a fiatal felnőttek teljes körű utógondozói ellátását biztosítja, a gyermekotthon utógondozó otthonként működik.

(5)³⁹⁷

Területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás

60. §³⁹⁸ (1) A területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás (a továbbiakban: gyermekvédelmi szakszolgáltatás) javaslatot tesz az ideiglenes hatályú elhelyezést követően, valamint a nevelésbe vételi eljárás során, illetve a nevelésbe vételt követően a gyermek ideiglenes gondozási helyére és a gyermek sorsának rendeződéséig a számára otthont nyújtó ellátást biztosító gondozási helyére (a továbbiakban: gondozási hely).

(2) Az ideiglenes gondozási hely meghatározása érdekében a gyermekvédelmi szakszolgáltatás kijelöli az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermeket ideiglenesen befogadó nevelőszülőt vagy gyermekotthont.

(3) A gondozási hely meghatározása érdekében a gyermekvédelmi szakszolgáltatás a gyámhatóság megkeresésére

a)³⁹⁹ elvégzi a gyermek személyiségvizsgálatát, elkészíti a gyermekre vonatkozó szakmai véleményt,

b) előkészíti az elhelyezési javaslatot és a gyermek egyéni elhelyezési tervét.

61. §⁴⁰⁰ A gyermekvédelmi szakszolgáltatás ideiglenesen befogadó nevelőszülői feladatokat ellátó nevelőszülői hálózatot és gyermekotthont működtethet.

Az örökbefogadás előkészítésével kapcsolatos feladatok⁴⁰¹

62. § (1)⁴⁰² A gyermekvédelmi szakszolgáltatás feladata - a gyermek külön jogszabály szerinti titkos vagy nyílt örökbefogadásának előkészítése, a nevelésbe vett gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánításának és örökbefogadásának előkészítése, nyílt örökbefogadás esetében a vér szerinti szülő és az örökbe fogadni szándékozó személy kapcsolatfelvételének előkészítése érdekében -⁴⁰³

a)⁴⁰⁴ nyilvántartás vezetése a gyámhatóság határozata alapján örökbefogadhatónak nyilvánított, illetve a más okból örökbefogadható nevelésbe vett gyermekről, valamint a szülő, az egészségügyi szolgáltatást nyújtó szerv vagy személy, a gyermekjóléti szolgálat, családvédelemmel foglalkozó más szerv bejelentése alapján az örökbefogadható gyermekről,

b) az örökbe fogadni szándékozó személy tájékoztatása az örökbefogadás feltételeiről, így különösen az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról,

c)⁴⁰⁵ az örökbe fogadni szándékozó körülményeinek, egészségügyi és lélektani alkalmasságának vizsgálata az örökbefogadást szabályozó jogszabályokban rögzített szakmai követelmények figyelembevételével és róla - a gyámhatóság határozata alapján - nyilvántartás vezetése,

d)⁴⁰⁶

(2)⁴⁰⁷ A gyermekvédelmi szakszolgáltatás feladata az egységes örökbefogadási nyilvántartás - külön jogszabály szerinti - folyamatos tájékoztatása az (1) bekezdés a) és c) pontja alapján vezetett adatokról.

(3)⁴⁰⁸ A gyermekvédelmi szakszolgáltatás a külön jogszabályban meghatározott feltételek mellett

a) gondoskodik az örökbefogadás előtti tanácsadás és örökbefogadói tanfolyam, valamint az örökbefogadás utáni segítséget nyújtó szolgáltatások megszervezéséről, továbbá

b)⁴⁰⁹ a nemzetközi örökbefogadási ügyekben eljáró központi hatóság (a továbbiakban: központi hatóság) megkeresésére külföldi állampolgárságú gyermek örökbefogadását követően jelentést készít az örökbefogadás helyzetéről,

c)⁴¹⁰ figyelemmel kíséri az örökbe fogadni szándékozó személyhez kötelező gondozásba kihelyezett gyermek beilleszkedését, ellátását, gondozását és tapasztalatairól írásban tájékoztatja a gyámhatóságot.

(4)⁴¹¹ Ha a terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya kérelmére a gyámhatóság a gyermek lakóhelyéül a fővárosi területi gyermekvédelmi szakszolgálat székhelyét állapította meg, a fővárosi területi gyermekvédelmi szakszolgálat feladata a gyermek számára kiállított iratok megőrzése, valamint kiadása a gyámhatóság által megjelölt törvényes képviselő számára.

62/A. §⁴¹² A gyermekvédelmi szakszolgáltatás a titkos örökbefogadás előkészítése érdekében

a) - a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság 82. § (5) bekezdése szerinti véleménye figyelembevételével - kiválasztja a gyermek számára a legmegfelelőbb, érvényes alkalmassági határozattal rendelkező örökbefogadó szülőt,

b) felkészíti a gyermeket, a gyermek gondozási helyét és az örökbe fogadni szándékozó személyt az örökbefogadásra,

c) segíti a szülő-gyermek kapcsolat kialakulását, ennek érdekében javaslatot tesz a gyermek örökbefogadó szülőhöz történő kötelező gondozásba történő kihelyezésére és figyelemmel kíséri azt,

d) javaslatot tesz az örökbefogadás engedélyezésére.

62/B. §⁴¹³ (1) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat a nyílt örökbefogadás elősegítése érdekében a 69/A. §-ban meghatározott szolgáltatást nyújtja. A szolgáltatást igénybe vevővel a 69/D. §-ban foglaltak szerint megállapodást kell kötni.

(2) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - megállapodást köt azzal a vér szerinti szülővel és örökbe fogadni szándékozó személlyel, akik a megállapodás megkötése előtt már ismerik egymást és együtt kérik a nyílt örökbefogadást elősegítő szolgáltatást.

(3) Ha a területi gyermekvédelmi szakszolgálat a 69/D. § (3) bekezdésben meghatározott okokról szerez tudomást, öt napon belül írásban értesíti az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító, valamint az örökbefogadás engedélyezésére illetékes gyámhatóságot.

Az örökbefogadás utánkövetésével kapcsolatos feladatok⁴¹⁴

62/C. §⁴¹⁵ (1) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat a gyámhatóság határozata alapján az általa előkészített és - az örökbefogadó szülő kérelmére - a 69/A. § (1) bekezdése szerinti közhasznú szervezet által előkészített, jogerősen lezárult örökbefogadást utánköveti, és a Magyarországon élő, magyar vagy külföldi állampolgárságú örökbe fogadó szülő és örökbe fogadott gyermek számára az örökbefogadás utánkövetése keretében a (4) bekezdés szerinti szolgáltatást nyújtja.

(2) Az örökbefogadást a területi gyermekvédelmi szakszolgálat a gyámhatóság által meghatározott időpontig, de legfeljebb öt évig követi után.

(3) Az örökbefogadás utánkövetésére első alkalommal az örökbefogadás engedélyezésének jogerőre emelkedését követő két hónapon belül, azt követően pedig - a rokoni, házastársi örökbefogadás kivételével - az örökbefogadás engedélyezésének jogerőre emelkedését követő egy év múlva kerül sor. Az örökbe fogadó szülő

kérelmére a területi gyermekvédelmi szakszolgálat további négy évig biztosíthatja az örökbefogadás utánkövetését.

(4) A gyermekvédelmi szakszolgáltatás feladata az örökbefogadás utánkövetése keretében

- a) a gyermek örökbefogadó családjába és új környezetébe történő beilleszkedésének figyelemmel kísérése, és
- b) a gyermek örökbefogadó családjában történő nevelésének személyes tanácsadással történő segítése.

(5) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat az utánkövetés megtörténtéről és annak tapasztalatairól tájékoztatja az örökbefogadást engedélyező gyámhatóságot.

62/D. §⁴¹⁶ (1) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat az örökbe fogadni szándékozó személyek, az örökbefogadó családok és az örökbefogadottak számára klubot, segítő csoportot működtethet.

(2) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat a vér szerinti szülő számára, annak kérelmére az örökbefogadást követően - az örökbefogadás utánkövetésének 62/C. § szerinti szolgáltatásaiba nem tartozó - segítséget nyújt.

A törvényes képviselői feladatok ellátásának segítése és más szolgáltatási, szervezési feladatok⁴¹⁷

62/E. §⁴¹⁸ A területi gyermekvédelmi szakszolgálat a Ptk. 4:177. § szerinti, a gyámhatósági eljárásban a családjában élő vagy a nevelésbe vett gyermek érdekében tekintettel elrendelt vagy a szülők kérelmére biztosított közvetítői eljárás esetén - a szülők egymással, illetve a gyermekkel való megfelelő együttműködésének kialakítása érdekében - közvetítőt biztosít. A közvetítő a területi gyermekvédelmi szakszolgálat, a gyámhatóság vagy a gyermekjóléti szolgálat székhelyén támogatott közvetítői eljárás keretében nyújt szolgáltatást az érintett szülő és gyermek számára.

63. §⁴¹⁹ (1)⁴²⁰ A gyermekvédelmi szakszolgáltatás a gyermekvédelmi gyámság alatt álló gyermek gyámjával (gyermekvédelmi gyámjával), gondozási helyével együttműködve, a gyermek gondozójának egyéni program szerinti gondozási, nevelési tevékenysége segítése érdekében

a) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendeletben meghatározottak szerint elkészíti a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervét,

b) jelzi a gyámhatóságnak, ha a gyermekvédelmi gyám vagy az egyes gyámi feladatok ellátására gyámként kirendelt nevelőszülő gyámi tisztségéből való felmentése vagy felfüggesztése indokolt,

c) szervezi az elhelyezési terv végrehajtását, és ennek érdekében - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - elősegíti a vér szerinti család és a gyermek közötti kapcsolat helyreállítását, fenntartását.

(2) A gyermekvédelmi szakszolgáltatás a kapcsolattartást szabályozó jogszabályokban meghatározottak szerint elősegíti a gyermekvédelmi szakellátásban lévő gyermek és a kapcsolattartásra jogosult kapcsolattartását.

64. §⁴²¹ A gyermekvédelmi szakszolgáltatás az ideiglenes hatállyal elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek törvényes képviselőjének ellátása érdekében biztosítja

a) a gyermekvédelmi gyámi tevékenységet,

b)⁴²² az eseti gyámi feladatok ellátását, amelynek keretében ellátja a gyermek képviselőjét, ha a gyermekvédelmi gyám a gyermeket nem képviselheti, illetve, ha - különleges szakértelmet igénylő ügyben - a gyermekvédelmi gyám nem tudja a gyermek képviselőjét ellátni.

65. § A gyermekvédelmi szakszolgáltatás a szaktanácsadás keretében

a) szakmai, módszertani segítséget nyújt a személyes gondoskodásra irányuló szakfeladatok ellátásához,

b) javaslatot készít a szakellátás fejlesztésére és elősegíti a tudományos kutatómunka gyakorlati alkalmazását.

66. §⁴²³ (1)⁴²⁴ Az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekvédelmi szakszolgáltatás

a)⁴²⁵ 60. § a) pontjában meghatározott feladatait - az elhelyezési javaslat kivételével - a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság útján,

b) a) pontban nem említett feladatait, gyermekvédő intézet vagy más szakszolgáltatást nyújtó intézmény (a továbbiakban együtt: területi gyermekvédelmi szakszolgálat) működtetésével biztosítja.

(2)⁴²⁶ Az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás biztosítása érdekében együttműködik a gyermek gondozási helyét fenntartó egyházi, nem állami fenntartóval és az ellátást nyújtó intézménnyel.

(3) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat szolgáltatási, szervezési, tanácsadói és szakértői feladatokat végez. Tevékenysége körében a 60-65. §-okban foglaltakon túl⁴²⁷

a)⁴²⁸ gyermekvédelmi gyámi, eseti gyámi hálózatot működtet,

b)⁴²⁹ az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv döntése alapján a gyermekek ideiglenes hatályú elhelyezését biztosító nevelőszülői hálózatot és gyermekotthont működtet,

c)⁴³⁰

d)⁴³¹ az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv vagy más fenntartó felkérésére javaslatot tesz az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását biztosító nevelőszülőre, gyermekotthonra,

e) ügyeleti szolgálatot működtet,

f)⁴³² működteti a gyermekvédelmi szakértői bizottságot.

A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony és a helyettes szülői jogviszony⁴³³

A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó általános szabályok⁴³⁴

66/A. §⁴³⁵ (1) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyrészről a működtető, másrészről a nevelőszülő, a speciális nevelőszülő vagy a különleges nevelőszülő (a továbbiakban együtt: nevelőszülő) között az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermek otthont nyújtó ellátásának biztosítása céljából, a 66/B. § (1) bekezdése szerinti írásbeli keretmegállapodás alapján, a 66/B. § (3) bekezdésében foglalt időponttól létrejövő foglalkoztatási jogviszony.

(2) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyra a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényt (a továbbiakban: Mt.) akkor kell alkalmazni, ha azt e törvény előírja.

(3) Az Mt. rendelkezéseinek alkalmazása során

a) munkaviszony alatt a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt,

b) munkaviszonyra vonatkozó szabály alatt a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyra vonatkozó jogszabályt, a 66/B. § (1) bekezdése szerinti keretmegállapodást és kiegészítő megállapodást,

c) munkavállaló alatt a nevelőszülőt,

d) munkáltató alatt a nevelőszülői hálózat működtetőjét,

e) munkabér alatt a nevelőszülőnek járó díjazást,

f) távolléti díj alatt a 66/H. § (3) bekezdése szerinti alapdíjat kell érteni.

(4) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló személy nem tanúsíthat olyan magatartást, amely méltatlan a nevelőszülői hivatáshoz.

(5) A nevelőszülő a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyának fennállása alatt, és annak megszűnését követően az általa nevelt gyermekkel, a gyermek vér szerinti családjával és a gyermeket örökbe fogadni szándékozó személlyel kapcsolatban tudomására jutott személyes adatot, valamint minden olyan adatot, tényt vagy körülményt, amelyet jogszabály alapján nem kell más számára megismerhetővé tennie, csak a törvényben azok kezelésére feljogosított szervnek vagy személynek hozhatja a tudomására.

(6) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony általános szabályai tekintetében egyebekben az Mt. 6. § (1) és (2) bekezdését, 7. §-át, 8. § (3) bekezdését, 9. és 10. §-át, 12. § (1) és (2) bekezdését, 15. § (3) és (4) bekezdését, 16-18. §-át, 19. § (2) és (3) bekezdését, 20. § (2)-(4) bekezdését, 22. § (1)-(3) bekezdését, 23-24. §-át, 25. § (1)-(4) bekezdését, (5) bekezdése első mondatát, (6)-(8) bekezdését, 26. §-át, 27. § (1) és (3) bekezdését, 29. § (1), (3) és (4) bekezdését, 30. és 31. §-át alkalmazni kell.

A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony létrejötte⁴³⁶

66/B. §⁴³⁷ (1) A működtető és a nevelőszülő a köztük létrejövő nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony általános kérdéseiről - a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendelet szerinti tartalommal - írásbeli keretmegállapodást köt. Az adott gyermek, fiatal felnőtt befogadásáról - a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendelet szerinti tartalommal - a működtető és a nevelőszülő kiegészítő megállapodást köt.

(2) A keretmegállapodást és a kiegészítő megállapodást a működtető és a nevelőszülő közös megegyezéssel módosíthatják. A keretmegállapodás és a kiegészítő megállapodás módosítására a megkötésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(3) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony az írásbeli keretmegállapodás alapján attól az időponttól jön létre, amelytől kezdve a gyámhatóság a határozatában a gyermek gondozási helyeként a nevelőszülő háztartását határozta meg.

(4)⁴³⁸ A nevelőszülő nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonya mellett - a működtetővel kötött megállapodásban foglaltak szerint - időkorlátozás nélkül folytathat a Cst. 4. § d) pontjában meghatározott keresőtevékenységet, feltéve, hogy az a nála elhelyezett gyermek, fiatal felnőtt ellátását nem veszélyezteti.

(5)⁴³⁹ A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyból fakadó kötelezettségek teljesítése nem érinti a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony mellett létesített, munkavégzésre irányuló jogviszony munkaidejét.

(6) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony határozatlan időre jön létre. Kivételesen - helyettesítés vagy egyéb méltányolható ok esetén - a jogviszony határozott időre is létesíthető. A határozott idejű nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyra az Mt. 192. § (1), (2) és (4) bekezdését alkalmazni kell.

(7) Házasságban vagy élettársi kapcsolatban élő személy nevelőszülőként csak akkor foglalkoztatható, ha a nevelőszülői tevékenység végzéséhez házastársa, élettársa írásban hozzájárul.

A nevelőszülő együttműködési kötelezettsége⁴⁴⁰

66/C. §⁴⁴¹ (1) A nevelőszülő együttműködik

- a) a működtetőjével,
- b) a gyermekvédelmi gyámmal, a gyermek kapcsolattartásra jogosult szülőjével és más hozzátartozójával,
- c) az ellátási tevékenységét ellenőrző és a gyermek ügyében eljáró gyámhatósággal,
- d) a területi gyermekvédelmi szakszolgálattal, és
- e) a gyermek számára ellátást, szolgáltatást nyújtó intézményekkel, különösen az egészségügyi szolgáltatókkal és köznevelési intézményekkel.

(2) A nevelőszülő az együttműködés keretében köteles haladéktalanul tájékoztatni a működtetőt, ha feladatainak ellátásában tartósan akadályoztatva van vagy életkörülményeiben jelentős változás várható.

(3) A működtető a székhelyén, illetékességi területén kívül élő nevelőszülővel is létesíthet nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt, feltéve, hogy a gyermek nevelését, gondozását és a nevelőszülői család életkörülményeit rendszeresen figyelemmel tudja kísérni, valamint az 55. § (5) bekezdése szerinti feladatokat el tudja látni.

A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony megszűnése, megszüntetése és szüneteltetése⁴⁴²

66/D. §⁴⁴³ (1) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony megszűnik

- a) a nevelőszülő halálával,
- b) a működtető jogutód nélküli megszűnésével,
- c) a határozott idő lejártával, vagy
- d) ha a nevelőszülő gondozásából valamennyi gyermek, fiatal felnőtt kikerült és a gyámhatóság az ezt követő három hónapon belül újabb gyermeket, fiatal felnőttet nem helyezett el a gondozásában.

(2) Az (1) bekezdés d) pontjában meghatározott időtartam a gyermeknek, a fiatal felnőttnek a nevelőszülő gondozásából való kikerülését követő naptól kezdődik abban az esetben is, ha a nevelőszülőt az egyes gyámi feladatok ellátására a gyámhatóság gyámként kirendelte.

(3) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony megszüntethető

- a) a felek közös megegyezésével,
- b) felmondással vagy
- c) azonnali hatályú felmondással.

(4) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony megszüntetésének közös megegyezéssel történő kezdeményezéséről a gyámhatóságot értesíteni kell. Ilyen esetben a jogviszony a megszüntetés kezdeményezésétől számított legalább harminc, legfeljebb hatvan nap elteltével szüntethető meg.

(5) A nevelőszülő a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt hatvannapos felmondási idővel indokolás nélkül írásban felmondhatja. A működtető indokolt esetben a felmondási idő alatt felmentheti a nevelőszülőt a munkavégzés alól, ha az nem ellentétes a nála elhelyezett gyermek érdekeivel.

(6) A működtető a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt - a (7) bekezdésben foglaltak kivételével - hatvannapos felmondási idővel, írásban, indokolással felmondhatja. A felmondás okának az indokolásból világosan ki kell tűnnie. A felmondás indokának valóságát és okszerűségét a működtető bizonyítja.

(7) A működtető azonnali hatállyal felmondja a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt, ha

- a) a nevelőszülő külföldön létesít szokásos tartózkodási helyet,
- b)⁴⁴⁴ a nevelőszülőt a bíróság jogerős ítélettel cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezte vagy számára a gyámhatóság támogatót rendelt ki,

c) a nevelőszülővel vagy a vele egy háztartásban élő más személlyel szemben a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok fennállásáról szerez tudomást,

d) a bíróság a nevelőszülő szülői felügyeleti jogát jogerős ítéletével megszüntette, vagy

e) a nevelőszülő a (8) bekezdésben foglalt magatartást megvalósítja.

(8) Ha a nevelőszülő a gyermek, fiatal felnőtt nevelése, ellátása során meg nem engedett nevelési módszereket alkalmaz, a gyermeket, fiatal felnőttet bántalmazza, élelmezését megvonja, a gyermek, fiatal felnőtt gondozását, nevelését önhibájából súlyosan elhanyagolja, a vér szerinti családjával való kapcsolattartását nem biztosítja, örökbefogadását akadályozza vagy a gyermek, fiatal felnőtt ellátásához biztosított juttatásokat nem a gyermek,

fiatal felnőtt szükségleteire fordítja, a működtető megkeresi a gyámhatóságot a gyermek, fiatal felnőtt új gondozási helyének kijelölése érdekében. A működtető erről egyidejűleg értesíti a gyermekvédelmi gyámot és a területi gyermekvédelmi szakszolgálatot.

(9) A (8) bekezdés szerinti esetben a nevelőszülőnek a 66/H. § alapján járó díjazása folyósítását a gyermek gondozási helyének megváltoztatásáról szóló gyámhatósági döntés jogerőre emelkedéséig fel kell függeszteni. Ha a gyámhatóság nem változtatja meg a gyermek gondozási helyét, a felfüggesztés idejére járó nevelőszülői díjazást a működtető egy összegben kifizeti a nevelőszülő részére. Ellenkező esetben a nevelőszülői díjazás folyósítását a felfüggesztés időpontjára visszamenő hatállyal meg kell szüntetni.

(10) Ha a (8) bekezdésben foglaltakról a gyámhatóság nem a működtetőtől értesül, a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony azonnali hatályú felmondását kezdeményezi a működtetőnél. Ezzel egyidejűleg a gyámhatóság szükség esetén kijelöli a gyermek új gondozási helyét.

(11) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony megszüntetésére irányuló megállapodást és nyilatkozatokat írásba kell foglalni.

(12)⁴⁴⁵ A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony fennállását nem érinti, ha a gyermek vagy a fiatal felnőtt átmenetileg a nevelőszülő háztartásán kívül tartózkodik, így különösen, ha a gyermek, fiatal felnőtt kollégiumi elhelyezésben részesül, üdül vagy gyógyintézeti kezelés alatt áll.

(13) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony (1) bekezdés b)-d) pontja szerinti megszűnésekor, valamint a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony megszüntetésekor a nevelőszülő átadja a gyermekkel kapcsolatos iratokat a működtetőnek és a gyermek, fiatal felnőtt után járó juttatásokkal elszámol.

(14) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony megszűnése, megszüntetése tekintetében egyebekben az Mt. 80. § (2) bekezdését, 82. §-át és 84. § (1)-(3) bekezdését alkalmazni kell.

(15)⁴⁴⁶ A nevelőszülő kérelmére a működtető szünetelteti a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt arra a napra, amelytől kezdődően a nevelőszülő öregségi nyugdíjat, korhatár előtti ellátást, szolgálati járandóságot, átmeneti bányászjáradékot vagy balettművészeti életjáradékot kíván igényelni. Az említett ellátásokra való jogosultság szempontjából az e bekezdés alapján szüneteltetett nevelőszülői jogviszony a szüneteltetés napján nem minősül fennálló - a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény 5. § (1) bekezdés a) pontja szerinti - biztosítással járó jogviszonynak.

(16)⁴⁴⁷ A nevelőszülő a szüneteltetés iránti kérelméhez csatolja a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnek az ellátás igénybevételehez szükséges szolgálati időt, a foglalkozáshoz kötött kedvezményre jogosító időt vagy a korkedvezményes időt igazoló határozatát.

(17)⁴⁴⁸ A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony szüneteltetéséről a működtető értesíti a gyámhatóságot. A szüneteltetés a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítását nem teszi szükségessé.

(18)⁴⁴⁹ A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony szüneteltetésének időtartama alatt - feltéve, hogy a nevelőszülő a működtetővel történő megállapodása alapján a nyugdíja mellett is folytatni fogja nevelőszülői tevékenységét -,

a) a nevelőszülőnél elhelyezett gyermek gondozási helyét kizárólag a jogviszony szüneteltetése miatt megváltoztatni nem lehet,

b) a nevelőszülő az e törvényben foglaltak szerint folyamatosan biztosítja a nála elhelyezett gyermek gondozását, nevelését, és

c) a nevelőszülőt a 66/H. § szerinti díjazás nem illeti meg, a nála elhelyezett gyermek után járó ellátásokra azonban jogosult.

66/E. § 450 (1) A nevelőszülőt legalább három év folyamatosan nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött idő után végkielégítés illeti meg, ha a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony a működtető jogutód nélküli megszűnésével, vagy - a 66/D. § (7) bekezdésében meghatározott eseteket kivéve - a működtető általi felmondással szűnik meg.

(2) Az (1) bekezdéstől eltérően nem jár végkielégítés a nevelőszülőnek, ha a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonya megszűnése időpontjában öregségi nyugdíjra jogosult vagy abban részesül.

(3) A végkielégítés mértéke

a) legalább három év folyamatosan nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött idő esetén egyhavi,

b) legalább öt év folyamatosan nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött idő esetén kéthavi,

c) legalább tíz év folyamatosan nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött idő esetén háromhavi,

d) legalább tizenöt év folyamatosan nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött idő esetén négyhavi,

e) legalább húsz év folyamatosan nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött idő esetén öthavi,

f) legalább huszonöt év folyamatosan nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött idő esetén hathavi, a nevelőszülőnek a végkielégítés megállapítását megelőző három évben kifizetett nevelőszülői díjazás havi átlagának megfelelő összeg.

(4) A végkielégítés mértéke háromhavi, a nevelőszülőnek a végkielégítés megállapítását megelőző három évben kifizetett nevelőszülői díj havi átlagának megfelelő összeggel emelkedik, ha a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony az öregségi nyugdíjjogosultság megszerzését megelőző öt éven belül szűnik meg.

Munkaidő és szabadság⁴⁵¹

66/F. §⁴⁵² (1) A nevelőszülő feladatainak és idejének beosztását - a gyermeknevelés követelményeinek megfelelően - maga határozza meg.

(2)⁴⁵³ Az egy gyermeket nevelő nevelőszülőt minden naptári negyedévben egy munkanap, a kettő vagy három gyermeket nevelő nevelőszülőt minden naptári negyedévben két munkanap, a négy vagy több gyermeket nevelő nevelőszülőt minden naptári negyedévben három munkanap szabadság illeti meg. A nevelőszülőnél nevelkedő gyermekek számát a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendeletben foglaltak szerint negyedévente átlagosan kell kiszámítani. A nevelőszülőnek nem jár szabadság arra az időtartamra, amíg kizárólag a 66/H. § (3) bekezdése szerinti alaplíjra jogosult.

(3) A működtető és a nevelőszülő megállapodnak a szabadság kiadásának időpontjáról és a nevelőszülő helyettesítéséről. A szabadság időpontja tekintetében a nevelőszülő kérését lehetőség szerint figyelembe kell venni. A szabadságot - a (4) bekezdés szerinti eset kivételével - az adott naptári negyedévben kell kivenni.

(4) A nevelőszülő kérésére az egyes negyedévekre járó szabadságok időtartama a naptári éven belül összevonható, feltéve, hogy a nevelőszülő helyettesítése megoldható.

(5)⁴⁵⁴ A szabadság időtartamára a működtető a szabadságot megelőző utolsó olyan hónapra járó nevelőszülői díjnak a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit szabályozó kormányrendeletben meghatározottak szerint kiszámított arányos részét fizeti ki a nevelőszülőnek, amelyben a nevelőszülőnél gyermeket, fiatal felnőttet helyeztek el. A naptári évben ki nem adott szabadságot meg kell váltani.

(6) A nevelőszülőt az Mt. 126. §-a szerinti betegszabadság, az Mt. 127. §-a szerinti szülési szabadság és a saját gyermekére tekintettel az Mt. 128-130. § szerinti fizetés nélküli szabadság illeti meg.

(7) A szabadság tekintetében egyebekben az Mt. 121. §-át, 122. § (1) bekezdését, 125. §-át, 133. §-át és 134. § (1) bekezdés c) pontját alkalmazni kell.

A nevelőszülő segítése és helyettesítése⁴⁵⁵

66/G. §⁴⁵⁶ (1) A működtetőnek gyermekgondozó alkalmazásával vagy megbízásával kell gondoskodnia

- a) a nevelőszülő segítségéről, ha a nevelőszülő egyidejűleg legalább öt gyermek teljes körű ellátását biztosítja,
- b) a speciális nevelőszülő segítségéről a nála elhelyezett gyermekek számától függetlenül,
- c)⁴⁵⁷ a különleges nevelőszülő segítségéről, ha a különleges nevelőszülő egyidejűleg legalább három különleges ellátási szükségletű vagy kettős szükségletű gyermek teljes körű ellátását biztosítja,
- d) - gyermekszámtól függetlenül - az a)-c) pont szerinti nevelőszülő segítségéről a nevelőszülő szabadsága, betegsége, képzése, továbbképzése vagy egyéb akadályoztatása esetén.

(2) A gyermekgondozó személyére a nevelőszülő tesz javaslatot. Gyermekgondozó elsősorban a nevelőszülő hozzátartozója lehet.

(3) Az (1) bekezdés d) pontja szerinti esetben a működtető a nevelőszülő segítségéről másik, helyettesítésre kijelölt nevelőszülő biztosításával vagy a gyermekvédelmi intézmény által biztosított gyermekfelügyelettel is gondoskodhat.

(4) Nem lehet gyermekgondozó az, akivel szemben a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok áll fenn.

(5) Nem lehet gyermekgondozó és a nevelőszülőt nem helyettesítheti olyan másik nevelőszülő, akinek személye ellen a nevelőszülő tiltakozik.

A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban végzett tevékenység díjazása⁴⁵⁸

66/H. §⁴⁵⁹ (1) A nevelőszülőt tevékenységéért a foglalkoztatási jogviszony fennállásának időtartama alatt - a 66/B. § (1) bekezdése szerinti megállapodásokban meghatározott - díjazás illeti meg.

(2) A nevelőszülő díjazása az alaplíjból, a kiegészítő díjból és a többletdíjból áll.

(3) A nevelőszülőt a foglalkoztatási jogviszonyának fennállása alatt - függetlenül attól, hogy helyeztek-e el nála gyermeket, fiatal felnőttet - alaplíjként havonta legalább a kötelező legkisebb munkabér (a továbbiakban: minimálbér) 30%-a illeti meg.

(4) A nevelőszülőt az alaplíjon felül minden egyes nála elhelyezett gyermek, fiatal felnőtt után kiegészítő díjként havonta legalább a minimálbér 20%-a illeti meg.

(5)⁴⁶⁰ A nevelőszülőt az alap- és kiegészítő díjon felül minden egyes nála elhelyezett speciális, különleges vagy kettős szükségletű gyermek után többletdíjként havonta legalább a minimálbér 5%-a illeti meg.

(6)⁴⁶¹ A nevelőszülőt kizárólag az alaplíj illeti meg a gyermek, fiatal felnőtt kollégiumi elhelyezésének időtartamára. Ha a gyermek, fiatal felnőtt a tanítás nélküli pihenőnapok kivételével tanítási szünet, betegség vagy egyéb ok miatt nem a kollégiumban, hanem a nevelőszülő háztartásában tartózkodik, a nevelőszülő az alaplíjon

felül a kiegészítő díjra, valamint az (5) bekezdésben meghatározott szükségletű gyermek után a többletdíjra is jogosult.

(7) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban végzett tevékenység díjazása tekintetében egyebekben az Mt. 154. és 155. §-át, 157. § (1) bekezdését, 158. §-át, 159. § (1)-(5) bekezdését, 161. § (1) és (2) bekezdését, valamint 162-164. §-át alkalmazni kell.

Kártérítési felelősség, jogvita⁴⁶²

66/I. §⁴⁶³ (1) A nevelőszülő a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyából eredő kötelezettségeinek vétkes megszegésével okozott kárért az Mt. 179. §-a szerint tartozik kártérítési felelősséggel.

(2) A működtető a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonnyal összefüggésben a nevelőszülőnek okozott kárért az Mt. 166. § (1) és (2) bekezdése, 167. §-a és 177. §-a szerint tartozik kártérítési felelősséggel.

(3) A nevelőszülő és a működtető között a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyból származó jogokkal és kötelezettségekkel összefüggésben keletkezett jogvitára az Mt. 285. § (1)-(3) bekezdését, 286. §-át, 287. § (1), (4) és (5) bekezdését kell alkalmazni.

A helyettes szülői jogviszony⁴⁶⁴

66/J. §⁴⁶⁵ (1) A helyettes szülői jogviszony - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - a működtető és a helyettes szülő között, a gyermekek átmeneti gondozása-nevelése céljából, írásba foglalt megállapodás alapján létrejövő jogviszony.

(2) A helyettes szülői jogviszony határozatlan időre jön létre. Kivételesen - helyettesítés vagy egyéb méltányolható ok esetén - a jogviszony határozott időre is létesíthető.

(3) A helyettes szülői jogviszonyból származó jogok és kötelezettségek a feleket attól az időponttól illetik meg vagy terhelik, amelytől a gyermek ténylegesen a helyettes szülő gondozásába került.

(4) A működtető és a helyettes szülő a megállapodást csak közös megegyezéssel módosíthatja. A módosítást mindkét fél kezdeményezheti.

(5) A megállapodás módosítására a megkötésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

(6) A helyettes szülői jogviszony megszűnik

- a) a helyettes szülő halálával,
- b) a működtető jogutód nélküli megszűnésével vagy
- c) a határozott idő lejártával.

(7) A helyettes szülői jogviszony megszüntethető

- a) a felek közös megegyezésével,
- b) felmondással vagy
- c) azonnali hatályú felmondással.

(8) A helyettes szülő a helyettes szülői jogviszonyt harmincnapos felmondási idővel indokolás nélkül írásban felmondhatja. A működtető indokolt esetben a felmondási idő alatt felmentheti a helyettes szülőt a munkavégzés alól, ha az nem ellentétes az általa gondozott gyermek érdekeivel.

(9) A működtető a helyettes szülői jogviszonyt - a (10) bekezdésben foglaltak kivételével - harmincnapos felmondási idővel, írásban, indokolással felmondhatja. A felmondás okának az indokolásból világosan ki kell tűnnie. A felmondás indokának valóságát és okszerűségét a működtető bizonyítja.

(10) A működtető azonnali hatállyal felmondja a helyettes szülői jogviszonyt, ha

- a) a helyettes szülő külföldön létesít szokásos tartózkodási helyet,

b)⁴⁶⁶ a helyettes szülőt a bíróság jogerős ítélettel cselekvőképességét érintő gondnokság alá helyezte vagy számára a gyámhatóság támogatót rendelt ki,

- c) a helyettes szülővel szemben a 15. § (8) bekezdésében meghatározott kizáró ok következik be, vagy

- d) a bíróság a helyettes szülő szülői felügyeleti jogát jogerős ítéletével megszüntette.

(11) A helyettes szülői jogviszony megszüntetésére irányuló megállapodást vagy nyilatkozatokat írásba kell foglalni.

66/K. §⁴⁶⁷ (1) A helyettes szülői jogviszony fennállása alatt a helyettes szülő együttműködik a működtetővel, a gyermek ügyében illetékes gyámhatósággal, a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermek törvényes képviselőjével, továbbá a helyettes szülő tevékenységét ellenőrző gyámhatósággal.

(2) A helyettes szülő az együttműködés keretében köteles haladéktalanul tájékoztatni a működtetőt, ha feladatainak ellátásában akadályoztatva van vagy életkörülményeiben jelentős változás várható.

(3) A helyettes szülő - a működtető hozzájárulásával - nevelőszülői feladatot vagy a gyermekek napközbeni ellátását biztosító feladatokat is végezhet. Ilyen esetben reá nézve a 66/A-66/I. §-ban vagy a 43. §-ban meghatározottakat alkalmazni kell.

66/L. §⁴⁶⁸ A működtető a helyettes szülőt arra az időtartamra, amikor átmeneti gondozást nyújt a gyermeknek, a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott mértékű helyettes szülői díjban részesíti.⁴⁶⁹

VII/A. Fejezet⁴⁷⁰

A javítóintézeti nevelés és ellátás⁴⁷¹

A javítóintézeti ellátás általános szabályai⁴⁷²

66/M. §⁴⁷³ (1) A javítóintézet a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvényben (a továbbiakban: Bv. tv.) meghatározott keretek között teljes körű ellátást biztosít a fiataikorú számára, és ellátja a fiataikorú gondozását, nevelését, felügyeletét, továbbá az oktatásával, képzésével és munkafoglalkoztatásával kapcsolatos feladatokat.

(2) A VII/A. Fejezet, a 135. és a 139/A. § alkalmazásában

a) javítóintézetben nevelt fiataikorú: a bíróság ítélete alapján javítóintézeti nevelés intézkedés hatálya alatt álló fiataikorú,

b) javítóintézetben ellátott fiataikorú: az *a)* pont szerinti, valamint az előzetes letartóztatás végrehajtása érdekében javítóintézetben elhelyezett fiataikorú.

(3) A javítóintézetben a fiataikorúak nevelését, ellátását legfeljebb tizenkettő fős csoportokban kell biztosítani. Az értelmi fogyatékossgal élő, szenvedélybeteg vagy súlyos beilleszkedési zavarokkal, személyiségzavarokkal küzdő fiataikorúak számára létrehozott speciális csoportokban legfeljebb nyolc fő helyezhető el.

(4)⁴⁷⁴

(5) A nevelésbe vett, javítóintézetben ellátott fiataikorú családi pótlékának felhasználható részét a fiataikorú teljes körű ellátására vagy teljes körű ellátásának kiegészítésére kell fordítani, így különösen ruházattal, szabadidőeltöltéshez, kulturálódáshoz, játékhoz, sporthoz szükséges eszközökkel való ellátására, fejlesztésére, tehetségének gondozására, továbbá a fiataikorú zsebpénzének biztosítására.

(6) Az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett, javítóintézetben ellátott fiataikorúnak

a) a gyermekvédelmi gyámja a Bv. tv.-ben foglalt keretek között kapcsolatot tart vele, és

b) a gondozási helye előzetes egyeztetés alapján fogadja a szabadsága időtartama alatt.

(7) A (6) bekezdés *b)* pontja szerinti esetben a fiataikorú utazási és étkezési költségét a javítóintézet biztosítja.

A javítóintézet alapdokumentumai⁴⁷⁵

66/N. §⁴⁷⁶ (1) A javítóintézet szervezeti felépítését és működési rendjét a szervezeti és működési szabályzat határozza meg.

(2) A javítóintézet igazgatója a javítóintézetben ellátott fiataikorúak, valamint a javítóintézet utógondozó részlegén ellátottak jogaira és kötelezettségeire, továbbá a javítóintézet belső életének rendjére vonatkozóan a Bv. tv. 345. § (2) bekezdésben foglaltak figyelembevételével házirendet készít.

(3) Az utógondozó részleg működését a szervezeti és működési szabályzat mellékletét képező utógondozási szabályzat és a részleg házirendje szabályozza.

(4) A javítóintézet szakmai programja határozza meg a fiataikorú

a) javítóintézeti nevelésének, ellátásának,

b) csoportban történő elhelyezésének,

c) jutalmazásának és a fegyelmi felelősségre vonásának, valamint

d) utógondozó részlegen nyújtott ellátásának

szakmai szempontjait és módszereit.

A javítóintézeti tanács⁴⁷⁷

66/O. §⁴⁷⁸ (1) A Bv. tv. 378. § (1) bekezdése szerinti javítóintézeti tanács döntés-előkészítő testület, amely javaslatot tesz

a) az igazgatónak

aa) a fiataikorú zárt jellegű javítóintézeti részlegben történő elhelyezésére vagy annak mellőzésére, a zárt jellegű javítóintézeti részlegben történő elhelyezés meghosszabbítására és az elhelyezés megszüntetésére,

ab) a fiataikorú utógondozó részlegben való elhelyezésének engedélyezésére vagy a fiataikorú erre irányuló kérelme elutasítására;

b) a büntetés-végrehajtási bírónak a fiataikorú ideiglenes elbocsátására vagy annak mellőzésére.

(2) A javítóintézeti tanács legalább öt főből áll, elnöke az igazgató. A javítóintézeti tanács tagja valamennyi igazgatóhelyettes, a növendékügyi iroda vezetője, az utógondozó, a fiataikorú csoportnevelője, osztályfőnöke,

szakoktatója vagy munkavezetője, továbbá tagja lehet az otthonvezető, a munkafoglalkoztatás vezetője, a szakértői csoport vezetője, az orvos és a pszichológus.

(3) A javítóintézeti tanács működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatban kell meghatározni.

(4) A javítóintézeti tanácsot a javítóintézet igazgatója hívja össze. A tanács összehívását bármelyik tag kezdeményezheti.

A javítóintézetben ellátott fiataalkorú és gyermeke együttes elhelyezése⁴⁷⁹

66/P. §⁴⁸⁰ (1) A fiataalkorú kérelmére a javítóintézet igazgatója akkor is engedélyezheti a javítóintézetben ellátott fiataalkorú és gyermeke együttes elhelyezését, ha a fiataalkorú saját gyermeke ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett, feltéve, hogy

- a) a javítóintézetbe kerülés előtt is a fiataalkorú gondozta, nevelte a gyermekét,
- b) az együttes elhelyezésnek megvannak a Bv. tv. 351. § (2) bekezdésében foglalt feltételei, és
- c) nem állnak fenn a Bv. tv. 351. § (3) bekezdésében meghatározott kizáró okok.

(2) Az együttes elhelyezést erre a célra kialakított lakóegységben kell biztosítani, ahol legfeljebb négy fiataalkorú szülő és gyermeke helyezhető el. Az együttes elhelyezést biztosító lakóegységben kizárólag fiataalkorú szülő és gyermeke helyezhető el.

(3) Ha a fiataalkorú és gyermeke együttes elhelyezését nem engedélyezik, vagy arra más okból nem kerül sor, ezt a javítóintézet haladéktalanul jelzi a gyámhatóságnak.

A javítóintézet utógondozó részlegén történő ellátás⁴⁸¹

66/Q. §⁴⁸² A javítóintézet utógondozó részlegén történő ellátás a javítóintézetben nevelt fiataalkorú tanulmányainak befejezéséig vagy élethelyzetének rendeződéséig, de legfeljebb 24. életévének betöltéséig tarthat.

HARMADIK RÉSZ

GYERMEKVÉDELMI GONDOSKODÁS

67. § (1)⁴⁸³ Ha a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges ellátás a szülő beleegyezésével nem biztosítható és ez a helyzet a gyermek fejlődését veszélyezteti, a gyámhatóság a veszélyeztetettség mértékétől függően a 15. § (4) bekezdésében felsorolt intézkedések valamelyikét megteszi.

(2)⁴⁸⁴ Ha a szülők között házassági vagy gyermekelhelyezési per van folyamatban és a gyermek érdekében gyermekvédelmi gondoskodás látszik indokoltnak, a bíróság haladéktalanul megkeresi a gyámhatóságot a szükséges intézkedések megtétele iránt.

(3)⁴⁸⁵ Ha a bíróság a gyámhatóság szülői felügyelet megszüntetése, illetőleg a gyermek elhelyezése iránti keresetét elutasítja, a gyermekvédelmi gondoskodás más módját kell választani.

VIII. Fejezet Védelembe vétel

A hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzet megállapítása⁴⁸⁶

67/A. §⁴⁸⁷ (1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

a) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c)⁴⁸⁸ a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

(2) Halmozottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

(3) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre - külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra - megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

(4) A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.

(5) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő határozatában megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállását. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételét és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

(6) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnése vagy megszüntetése esetén megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megszűnését. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételének és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnéséről vagy megszüntetéséről szóló jogerős határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.

68. §⁴⁸⁹ (1)⁴⁹⁰ Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi.

(2)⁴⁹¹ A gyámhatóság - a gyermekjóléti szolgálat javaslatának figyelembevételével - védelembe veheti továbbá

a)⁴⁹² a szabálysértési hatóság értesítése alapján a szabálysértési tényállást megvalósító gyermeket és a szabálysértést elkövetett fiataalkorút,

b) a nyomozó hatóság nyomozást megtagadó határozata alapján a tizennegyedik életévét be nem töltött gyermeket,

c) a rendőrség, az ügyészség, illetve a bíróság jelzése alapján a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított, vádolt fiataalkorút.

(3)⁴⁹³ A védelembe vétellel egyidejűleg a gyermek gondozásának folyamatos segítése és ellátásának megszervezése, a szülői nevelés támogatása érdekében a gyámhatóság a gyermek részére a gyermekjóléti szolgálat családgondozóját rendeli ki és a veszélyeztetettség okának megszüntetése érdekében intézkedést tesz, így különösen⁴⁹⁴

a)⁴⁹⁵ kötelezi a szülőt, hogy folyamatosan vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását, a gyermekek átmeneti gondozását, az Nktv. hatálya alá tartozó iskolaotthonos nevelést-oktatást, illetve kollégiumi ellátást,

b) kötelezi a szülőt, hogy gyermekével keressen fel valamely családvédelemmel foglalkozó személyt vagy szervezetet,

c) kötelezi a szülőt arra, hogy gyermeke vegye igénybe az egészségügyi szolgáltatásokat,

d) kezdeményezi a háziorvosnál - súlyos veszélyeztetettség esetén bármely orvosnál - a betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát,

e) intézkedik - az illetékes szervek bevonásával a gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről,

f) magatartási szabályokat állapít meg a gyermek számára a kifogásolt magatartás megszüntetése érdekében,

g)⁴⁹⁶ figyelmezteti a szülőt helytelen életvezetésének, magatartásának következményére, és felszólítja annak megváltoztatására, figyelmezteti továbbá a szülőt az (5) bekezdés szerinti jogkövetkezményre,

h)⁴⁹⁷ kötelezheti a szülőt és a gyermeket, illetve felkérheti a konfliktusban érintett más személyt arra, hogy a nevelési-oktatási intézményben előforduló erőszak miatt kialakult helyzet vagy más súlyos konfliktushelyzet kezelése érdekében jelenjen meg iskolapszichológusi vizsgálaton, illetve vegye igénybe a konfliktuskezelést segítő szolgáltatást.

(4) A kirendelt családgondozó a védelembé vételt elrendelő határozat jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül a gyermekre, illetve a (2) bekezdés szerinti fiatalkorúra vonatkozóan egyéni gondozási-nevelési tervet készít, melyhez szükség szerint a 132. § (1) bekezdésében meghatározott szerveket vagy személyeket kereshet meg.

(5)⁴⁹⁸ A gyámhatóság - kérelemre bármikor, hivatalból legalább évente - felülvizsgálja a védelembé vétel indokoltságát. A gyámhatóság haladéktalanul megteszi a szükséges intézkedést, ha⁴⁹⁹

a) a védelembé vétellel a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem lehet, és alaposan feltételezhető, hogy segítséggel sem biztosítható a gyermek családi környezetben történő megfelelő gondozása, nevelése vagy

b) a védelembé vétel már két éve fennáll és a védelembé vétellel a gyermek veszélyeztetettségét nem sikerült megszüntetni.⁵⁰⁰

(6) A védelembé vétel nem érinti a szülő felügyeleti jogát.

68/A. §⁵⁰¹ (1)⁵⁰² A gyámhatóság a Cst. 15. § (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben kezdeményezi a fővárosi és megyei kormányhivatalnál a családi pótlék szüneteltetését és elrendeli a 16. életévét be nem töltött, védelembé vétel hatálya alatt nem álló gyermek védelembé vételét.

(2)⁵⁰³ A gyámhatóság

a) három nevelési hónapot vagy tanítási hónapot magában foglaló időszakonként, és

b) - feltéve, hogy a családi pótlék szüneteltetésének kezdő időpontja vagy az utolsó felülvizsgálat óta legalább egy hónap eltelt - a nevelési év vagy tanítási év lezárását követő 15 napon belül felülvizsgálja a családi pótlék szüneteltetésének szükségességét.

(3)⁵⁰⁴ Ha a gyámhatóság a (2) bekezdés szerinti felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapítja meg, hogy a gyermek (fiatal felnőtt) a felülvizsgálattal érintett időszakban háromnál több óvodai nevelési napot, illetve ötnél több kötelező tanórai foglalkozást igazolatlanul

a) mulasztott, egyidejűleg megállapítja, hogy a családi pótlék szüneteltetése megszüntetéséhez szükséges feltétel nem áll fenn,

b) nem mulasztott, kezdeményezi a fővárosi és megyei kormányhivatalnál a családi pótlék szüneteltetésének megszüntetését.

(4)⁵⁰⁵ A gyámhatóság a (3) bekezdés b) pontjában foglaltakon túl kezdeményezi a fővárosi és megyei kormányhivatalnál a családi pótlék szüneteltetésének megszüntetését, ha a gyermeket (fiatal felnőttet) nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy szociális intézményben helyezték el, vagy a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermek (fiatal felnőtt) javítóintézetbe, büntetés-végrehajtási intézetbe került.

(5) A gyámhatóságnak a (3) bekezdés b) pontja és (4) bekezdés szerinti intézkedése ellen nincs helye fellebbezésnek.

68/B. §⁵⁰⁶ (1)⁵⁰⁷ A gyámhatóság - a 68/A. § szerinti esetet kivéve -

a) ha a gyermek veszélyeztetettsége elsősorban elhanyagolása miatt áll fenn, és

b) a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja vagy nem akarja, és

c) alappal feltételezhető, hogy a családi pótlék célzott felhasználásával a gyermek fejlődése a családi környezetben biztosítható,

a védelembé vétellel egyidejűleg vagy a gyermek védelembé vételének fennállása során - a családi pótlék gyermek után járó összegének 100%-a erejéig - a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról határozhat.

(2) A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása legfeljebb hat hónap időtartamra, a döntést követő második hónap első napjával kezdődően rendelhető el. A családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása a feltételek fennállása esetén ismételten elrendelhető.

(3)⁵⁰⁸ Ha a védelembé vétel során felmerül a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásának szükségessége, ennek megvizsgálása érdekében a gyámhatóság megkeresi a gyermekjóléti szolgálatot. A gyermekjóléti szolgálat a megkereséstől számított tizenöt napon belül tájékoztatja a gyámhatóságot vizsgálatának eredményéről, és szükség szerint javaslatot tesz a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására. Nem kell megkeresni a gyermekjóléti szolgálatot, ha a gyermekjóléti szolgálat kezdeményezte a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtását.

(4)⁵⁰⁹ Ha a védelembé vétel során a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtása válik szükségessé, a gyámhatóság - a gyermeket gondozó szülő, illetve a korlátozottan cselekvőképes gyermek meghallgatását követően, véleményük figyelembevételével, továbbá a gyermekjóléti szolgálat és szükség szerint a 17. § (1) bekezdése szerinti jelzőrendszer tagjai javaslatának figyelembevételével - gondoskodik a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási terv elkészítéséről.

(5)⁵¹⁰ A pénzfelhasználási terv figyelembevételével a gyámhatóság egy határozatban dönt a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásáról, időtartamáról és módjáról, védelembé nem vett gyermek esetén a védelembé vétel elrendeléséről, az eseti gyám kirendeléséről, és ezzel egyidejűleg a természetben nyújtott családi pótlék fővárosi és megyei kormányhivatal részére a kincstárban megnyitott családtámogatási folyószámlára történő utalásáról.

68/C. §⁵¹¹ (1)⁵¹² A gyámhatóság a családi pótlék természetbeni formában történő biztosítása céljából a gyermek részére - figyelemmel korára, egyéni szükségleteire és az ítélőképessége birtokában lévő gyermek véleményére - eseti gyámot rendel ki.

(2)⁵¹³ Egy eseti gyám egyidejűleg legfeljebb tíz gyermek vonatkozásában gondoskodhat a családi pótlék természetbeni formában történő biztosításáról.

(3)⁵¹⁴ A gyámhatóság az eseti gyám által a családi pótlék felhasználásával összefüggésben a gyermeknek vagy családjának okozott kárért vétkességére tekintet nélkül, teljes mértékben felel. A kártérítésre a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. Nem kell megtéríteni a kárt, ha azt a gyermek vagy családjának felróható magatartása okozta. A gyámhatóság követelheti az eseti gyámtól kárának megtérítését.

(4)⁵¹⁵ A megfizetett kárösszegnek a gyermek, fiatal felnőtt érdekében történő felhasználását az újonnan kirendelt eseti gyám biztosítja.

A megelőző pártfogás elrendelése⁵¹⁶

68/D. §⁵¹⁷ (1) A gyámhatóság a bűncselekmény vagy az elzárással is sújtható szabálysértés elkövetése miatt indult védelemben vétel iránti eljárásban, vagy a már fennálló védelemben vétel mellett a nyomozó hatóságnak a bűncselekmény vagy a szabálysértési hatóságnak a szabálysértés elkövetéséről tájékoztató, a gyámhatóság felé tett jelzését követően megkeresi a pártfogó felügyelői szolgálatot környezettanulmány és a gyermek veszélyeztetettségének bűnmegelőzési szempontú kockázatértékelése (a továbbiakban: kockázatértékelés) beszerzése céljából.

(2) A gyámhatóság a megkereséssel egyidejűleg megküldi a pártfogó felügyelői szolgálatnak a már fennálló védelemben vétel elrendeléséről szóló határozatot és a gyermekjóléti szolgálat megelőző pártfogás elrendelésére vonatkozó javaslatát.

(3) A pártfogó felügyelői szolgálat és a gyermekjóléti szolgálat együttműködik a környezettanulmány és a kockázatértékelés elkészítésében, beszerzésében.

(4) A gyámhatóság a pártfogó felügyelői környezettanulmány és kockázatértékelés alapján a védelemben vétellel egyidejűleg, vagy a már fennálló védelemben vétel mellett a bűnismétlés megelőzése érdekében

a) a gyermek bűnmegelőzési szempontú veszélyeztetettségének magas foka esetén

aa) elrendeli a gyermek megelőző pártfogását,

ab) kötelezi a gyermeket és a szülőt vagy más törvényes képviselőt a megelőző pártfogó felügyelővel való együttműködésre, a megelőző pártfogó felügyelővel az általa meghatározott időközönként történő személyes találkozásra, és

ac) a megállapított magatartási szabályok betartására, vagy

b) a gyermek bűnmegelőzési szempontú veszélyeztetettségének legalább közepes foka esetén a szülő vagy más törvényes képviselő kérelmének, a gyermekjóléti szolgálat javaslatának és az eset összes körülményének figyelembevételével dönt a megelőző pártfogás mellőzéséről vagy az a) pontban foglalt intézkedések alkalmazásáról.

(5) A megelőző pártfogás mellőzése esetén a gyámhatóság a döntését fél év múlva hivatalból felülvizsgálja. Ha a felülvizsgálat során a gyámhatóság azt észleli, hogy a bűnismétlés kockázata hátrányosan megváltozott, a gyámhatóság megkeresheti a pártfogó felügyelői szolgálatot ismételt kockázatértékelés elkészítése érdekében. A gyámhatóság az ismételt kockázatértékelés eredménye alapján a (4) bekezdésben foglaltak szerint jár el.

(6) A (4) bekezdés a) pont ac) alpontja szerinti magatartási szabályok kiterjedhetnek különösen annak meghatározására, hogy a megelőző pártfogás alatt álló gyermek

a) kivel tarthat kapcsolatot,

b) hol és milyen tevékenységgel töltheti a szabadidejét,

c) életvezetése szempontjából milyen változtatások indokoltak és ezek megvalósulásához milyen feladatokat kell kitűzni.

(7) A megelőző pártfogás keretében a gyámhatóság a pártfogó felügyelői szolgálatnál kezdeményezheti a külön jogszabályban meghatározott viselkedéskorrekciós esetkezelési módszerek alkalmazását.

(8) A megelőző pártfogás elrendeléséről a gyámhatóság a határozatát megküldi

a) a pártfogó felügyelői szolgálatnak a megelőző pártfogó felügyelő kijelölése végett,

b) tájékoztatásul

ba) a bűncselekmény elkövetése miatt a fiatalkorúval szemben indult büntetőeljárásban eljáró és jelzést tevő nyomozó hatóságnak, vagy

bb) az elzárással is sújtható szabálysértés elkövetéséről jelzést tevő szabálysértési hatóságnak.

(9) A gyámhatóság - kérelemre és a megelőző pártfogó felügyelő vagy a gyermekjóléti szolgálat javaslatára bármikor, hivatalból legalább évente - felülvizsgálja a megelőző pártfogás alatt álló gyermek védelemben vétele és megelőző pártfogása fenntartásának indokoltságát. A megelőző pártfogó felügyelő akkor javasolhatja a megelőző pártfogás megszüntetését, ha a gyermek legalább fél éve fennálló megelőző pártfogása eredményesen eltelt, célja

megvalósult és a gyermek magatartása kedvező irányba változott. A megelőző pártfogás megszüntetésére a gyermek magatartásának kedvező irányú változása esetén a gyermekjóléti szolgálat is tehet javaslatot.

(10) A gyámhatóság haladéktalanul megteszi a szükséges intézkedést, ha a megelőző pártfogással a gyermek veszélyeztetettségét megszüntetni nem lehet, és alaposan feltételezhető, hogy segítséggel sem biztosítható a gyermek családi környezetben történő megfelelő gondozása, nevelése.

(11) A megelőző pártfogás nem érinti a szülő szülői felügyeleti jogát.

A védelembe vétel és a megelőző pártfogás megszüntetése⁵¹⁸

69. §⁵¹⁹ (1) A védelembe vételt meg kell szüntetni, ha

a) a gyermek családban történő nevelkedése védelembe vétel nélkül is biztosítható,

b) ⁵²⁰ a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését vagy nevelésbe vételét rendelték el,

c) ⁵²¹

d) a fiatakorú szabadságvesztését vagy javítóintézeti nevelését tölti.

(2) ⁵²² A védelembe vétel - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - a gyermek nagykorúvá válásával szűnik meg.

(3) ⁵²³ Ha a gyámhatóság a védelembe vételt a 68. § (2) bekezdés c) pontja alapján rendelte el, a védelembe vétel indokolt esetben a fiatakorú kérelmére a büntetőeljárás befejezéséig, de legfeljebb huszadik évének betöltéséig tart.

(4) ⁵²⁴ A gyámhatóság a megelőző pártfogást

a) megszünteti

aa) ha a fiatakorúval szemben pártfogó felügyelet intézkedés alkalmazására került sor, vagy

ab) az (1) bekezdés a) vagy d) pontja szerinti esetben;

b) megszüntetheti a megelőző pártfogó felügyelő vagy a gyermekjóléti szolgálat 68/D. § (9) bekezdése szerinti javaslatára.

(5) ⁵²⁵ Az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a megelőző pártfogás indokolt esetben a gyermek érdekében fenntartható, függetlenül a védelembe vétel megszüntetésétől.

(6) ⁵²⁶ A megelőző pártfogás megszűnik a fiatakorú nagykorúvá válásával.

VIII/A. Fejezet⁵²⁷

A közhasznú szervezet nyílt örökbefogadást elősegítő és az örökbefogadást utánkövető tevékenysége⁵²⁸

A nyílt örökbefogadást elősegítő tevékenység körébe tartozó szolgáltatások⁵²⁹

69/A. §⁵³⁰ (1) A válsághelyzetben lévő várandós anya segítése céljából, valamint a gyermeket örökbe adni szándékozó vér szerinti szülő (e Fejezet alkalmazásában a továbbiakban: vér szerinti szülő) kérelmére, szándékának megfelelően - a nyílt örökbefogadások előmozdítása érdekében - közhasznú szervezet örökbefogadást elősegítő tevékenységet (e Fejezet alkalmazásában a továbbiakban: szolgáltatás) folytathat.

(2) A szolgáltatás körébe tartozik

a) a gyermek saját családjában való nevelkedése érdekében a családgondozás keretében végzett tanácsadás és segítségnyújtás a válsághelyzetben lévő, különösen a terheességét eltitkolni szándékozó várandós anya számára,

b) erre irányuló igény esetén a családok átmeneti otthonában biztosított ellátáshoz való hozzájutás szervezése,

c) az örökbe fogadandó gyermek és az örökbe fogadni szándékozó személy kapcsolatfelvételének előkészítése, ha az a) pont szerinti szolgáltatás nem járt eredménnyel,

d) az örökbe fogadni szándékozó személyről és az örökbe fogadandó gyermekről a 141/B. § szerint nyilvántartás vezetése,

e) ⁵³¹ az örökbefogadás engedélyezését követően a vér szerinti szülőnek és az örökbe fogadó szülőnek történő segítségnyújtás, tanácsadás, valamint kérelemre az örökbe fogadott gyermek (személy) vér szerinti szülőjével való kapcsolatfelvételének elősegítése, ha a gyámhatóság vagy a bíróság a vér szerinti szülő természetes személyazonosító adatait közölte.

(3) ⁵³² A közhasznú szervezet az örökbe fogadó szülő, az örökbe fogadott gyermek vagy a vér szerinti szülő számára, kérelmükre - az örökbefogadás utánkövetésének 69/F. § szerinti szolgáltatásaiba nem tartozó - örökbefogadás utáni segítséget nyújtó szolgáltatásokat biztosíthat, elősegítheti az ellátásokhoz való hozzájutást.

(4) ⁵³³ A közhasznú szervezet az örökbe fogadni szándékozó személyek, az örökbefogadó családok és az örökbefogadottak számára klubot, segítő csoportot működtethet.

69/B. §⁵³⁴ (1) A szolgáltatás kizárólag

a) - a felek kölcsönös kérése és egyetértése esetén - Magyarországon élő, magyar állampolgárságú vér szerinti szülő és örökbe fogadni szándékozó személy közötti kapcsolat létrehozására és

b) a 69/A. § (2) és (3) bekezdés szerinti szolgáltatások nyújtására irányulhat.

(1a)⁵³⁵ A közhasznú szervezet a 69/A. § (2) bekezdés e) pontja és a 69/A. § (3) bekezdése szerinti szolgáltatást önállóan, valamint az örökbefogadásnak az általa vagy a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által biztosított utánköveteése mellett is nyújthatja.

(2) A szolgáltatás nem terjedhet ki

a)⁵³⁶ a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő nevelésbe vett gyermek örökbefogadásának elősegítésére,

b) az örökbe fogadható gyermek vagy az örökbe fogadni szándékozó személy személyazonosító adatainak, képmásának hirdetés útján történő közzétételére,

c) az örökbefogadás engedélyezése és felbontása iránti eljárásban való közreműködésre, kivéve a tanúként való közreműködést.

(3) A szolgáltatás körében olyan tevékenység nem végezhető, amely sérti a gyermeki jogokat, illetve a gyermekvédelem jogszabályban meghatározott céljaival összeegyeztethetetlen.

(4) A közhasznú szervezet szolgáltatásában nem vehet részt gyermekjóléti alapellátást nyújtó személy, gyermekjóléti alapellátást vagy gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézménynél foglalkoztatott személy, gyámhatóságnál közszolgálati vagy kormánytisztviselői jogviszonyban foglalkoztatott személy.

A szolgáltatás engedélyezése⁵³⁷

69/C. §⁵³⁸ (1) A szolgáltatás az örökbefogadást elősegítő magánszervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló kormányrendeletben meghatározott működési engedélyhez kötött tevékenység.

(2)⁵³⁹ A működési engedély kiadásáról - a szolgáltató kérelmére - a szolgáltatást engedélyező szerv dönt.

(3)⁵⁴⁰ A szolgáltatást engedélyező szerv évente legalább egy alkalommal ellenőrzi, hogy a szolgáltatás megfelel-e a jogszabályokban, a működési engedélyben, valamint a szakmai programban foglaltaknak.

(4)⁵⁴¹ Ha a szolgáltatást engedélyező szerv

a) olyan szolgáltatásról szerez tudomást, amely engedély nélkül működik, a szolgáltatót eltiltja a szolgáltatás végzésétől,

b) az örökbe fogadható gyermekek vagy a szolgáltatást igénybe vevő személyek súlyos jog- vagy érdeksérelmét észleli, a szolgáltatás végzését legfeljebb 60 napra felfüggeszti vagy a működési engedélyt visszavonja.

(5)⁵⁴² A szolgáltatást engedélyező szerv intézkedik a működési engedélyek kiadásának, visszavonásának, a szolgáltatás nyújtásától történő eltiltásnak, valamint a szolgáltatás végzése felfüggesztésének a miniszter által vezetett minisztérium (a továbbiakban: minisztérium) hivatalos lapjában és a minisztérium honlapján történő közzétételéről.

A szolgáltatást igénybe vevővel kötött megállapodás⁵⁴³

69/D. §⁵⁴⁴ (1) A szolgáltató az örökbefogadást elősegítő magánszervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló kormányrendeletben meghatározott tartalmú írásbeli megállapodást köt a szolgáltatás nyújtására

a) a vér szerinti szülővel,

b) a várandós anyával,

c)⁵⁴⁵ ha a vér szerinti szülő vagy várandós anya kiskorú vagy cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alatt áll, a törvényes képviselőjével,

d) az örökbe fogadandó gyermek gyámjával,

e)⁵⁴⁶ az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító érvényes és hatályos gyámhatósági határozattal rendelkező örökbe fogadni szándékozó

ea) házaspárral együttesen vagy

eb) egyedülálló személlyel [(az a)-e) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: a szolgáltatást igénybe vevő].

(1a)⁵⁴⁷ A közhasznú szervezet - a (3) bekezdésben foglalt kivétellel - azzal a vér szerinti szülővel és örökbe fogadni szándékozó személlyel, akik már ismerik egymást és együtt kérik a nyílt örökbefogadást elősegítő szolgáltatást

a) megállapodást köt, vagy

b) - ha a megállapodás megkötésére nem kerül sor - tájékoztatást nyújt, hogy a nyílt örökbefogadást elősegítő szolgáltatás a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnál is igénybe vehető.

(1b)⁵⁴⁸ Ha a közhasznú szervezet a (3) bekezdésben meghatározott okokról szerez tudomást, öt napon belül írásban értesíti az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító, valamint az örökbefogadás engedélyezésére illetékes gyámhatóságot.

- (2) A megállapodást a szolgáltatást igénybe vevő indokolás nélkül írásban bármikor felmondhatja.
- (3) A szolgáltató írásban felmondja a megállapodást, ha
- a) annak megkötését követően az örökbefogadást kizáró ok fennállásáról szerez tudomást,
- b) tudomására jut, hogy az örökbefogadás akár a felek, akár más közreműködő személyek számára haszonszerzéssel jár.
- (4)⁵⁴⁹ A szolgáltató a megállapodásnak a (3) bekezdés szerinti felmondásáról öt napon belül írásban értesíti az örökbefogadásra való alkalmasságot megállapító, valamint az örökbefogadás engedélyezésére illetékes gyámhatóságot.

A költségek viselése⁵⁵⁰

69/E. §⁵⁵¹ (1) A szolgáltatásért a szolgáltatás igénybe vevőjétől a (2) bekezdés szerinti költségek viselésén kívül más jogcímen, így különösen közvetítői, szolgáltatási díjként, a szolgáltató vagy egy harmadik személy számára pénzbefizetés vagy más vagyoni előny nyújtása nem kérhető, illetve nem fogadható el. E rendelkezés nem akadályozza annak, hogy a szolgáltató a személyi jövedelemadó meghatározott részének az adózó rendelkezése szerinti felhasználásából bevételt szerezzen.

(2) Az örökbe fogadni szándékozó személy viseli az általa igénybe vett szolgáltatással összefüggésben felmerült és az örökbefogadást elősegítő magánszervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló kormányrendeletben meghatározottak szerint megállapított költségeket.

(3) A megállapodásnak a közhasznú szervezet részéről történő felmondása sem mentesíti az örökbe fogadni szándékozó személyt a felmondás időpontjáig indokoltan felmerült költségek viselése alól.

(4) Ha az örökbe fogadni szándékozó személy a költségeket nem téríti meg, a közhasznú szervezet igényét a polgári jog szabályai szerint érvényesítheti.

Az örökbefogadás utánpótlása⁵⁵²

69/F. §⁵⁵³ (1) A közhasznú szervezet - az örökbe fogadó szülő kérelmére, a gyámhatóság határozatában foglaltak szerint -

- a) az általa előkészített és jogerősen lezárt örökbefogadást követően utánpótlást végez, és
- b) a más közhasznú szervezet vagy a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által előkészített, jogerősen lezárt örökbefogadást követően utánpótlást végezhet.

(2) A közhasznú szervezet az örökbefogadás utánpótlására vonatkozó tevékenységét a 62/C. § (2)-(5) bekezdésében foglaltak szerint végzi.

69/G. §⁵⁵⁴ (1) A közhasznú szervezet az örökbefogadás utánpótlása körébe tartozó szolgáltatást kizárólag Magyarországon élő, magyar állampolgárságú örökbe fogadó szülő és örökbe fogadott gyermek számára nyújthat.

(2) A közhasznú szervezet az örökbefogadás utánpótlása körébe tartozó szolgáltatásért a szolgáltatás igénybe vevőjétől szolgáltatási díjat nem kérhet, más költségek viselésére a szolgáltatás igénybe vevőjét nem kötelezheti és tőle díjazást nem fogadhat el.

(3) A közhasznú szervezet az örökbefogadás utánpótlását a nyílt örökbefogadást elősegítő tevékenysége mellett vagy önálló szolgáltatásként is nyújthatja.

69/H. §⁵⁵⁵ (1) Az örökbefogadás utánpótlása az örökbefogadás utánpótlását végző magánszervezetek tevékenységét és működési engedélyezését szabályozó kormányrendeletben meghatározott működési engedélyhez kötött tevékenység.

(2) A működési engedély kiadásáról a szolgáltató kérelmére a működést engedélyező szerv dönt.

(3) A működést engedélyező szerv évente legalább egy alkalommal ellenőrzi, hogy a szolgáltatás megfelel-e a jogszabályokban, a működési engedélyben, valamint a szakmai programban foglaltaknak.

(4) Ha a működést engedélyező szerv a közhasznú szervezet által nyújtott utánpótlás során az örökbe fogadott gyermek vagy az örökbe fogadó szülő súlyos jog- vagy érdeksérelmét észleli, az örökbefogadás utánpótlására irányuló szolgáltatás végzését legfeljebb 60 napra felfüggeszti vagy a működési engedélyt visszavonja.

(5) A működést engedélyező szerv intézkedik a működési engedélyek kiadásának, visszavonásának, az örökbefogadás utánpótlására irányuló szolgáltatás nyújtásától történő eltiltásnak, valamint a szolgáltatás végzése felfüggesztésének a minisztérium hivatalos lapján és a minisztérium honlapján történő közzétételéről.

IX. Fejezet⁵⁵⁶

70-71. §⁵⁵⁷

X. Fejezet

Ideiglenes hatályú elhelyezés

72. § (1)⁵⁵⁸ Ha a gyermek felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság,

valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (a továbbiakban: beutaló szerv) a gyermeket fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatával ideiglenesen⁵⁵⁹

a) a nevelésére alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél, vagy ha erre nincs lehetőség,

b)⁵⁶⁰ tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek esetén minden esetben a legközelebbi ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását is biztosító nevelőszülőnél helyezi el, kivéve, ha egészségi vagy személyiségállapota, ön- és közveszélyes magatartása ezt nem teszi lehetővé vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása,

c)⁵⁶¹ tizenkettedik életévét betöltött gyermek esetén vagy ha azt a gyermek egészségi vagy személyiségállapota, ön- és közveszélyes magatartása indokolja vagy ha más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása - az ideiglenes hatályú elhelyezés biztosítására is kijelölt - gyermekotthonban, gyermekotthon speciális csoportjában, speciális lakóotthonban, fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el.

(1a)⁵⁶² A beutaló szerv a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről haladéktalanul értesíti a gyámhatóságot vagy külföldi állampolgárságú gyermek esetében - ide nem értve a 4. § (1) bekezdés b) pontja szerinti személyt - a Kormány által kijelölt gyámhatóságot.

(2)⁵⁶³ Az ideiglenes hatályú elhelyezést megalapozó súlyos veszélyeztetettségnek minősül a gyermek olyan bántalmazása, elhanyagolása, amely életét közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat.

(3)⁵⁶⁴ A gyermeknek az ideiglenes gondozási helyre viteléről a beutaló szerv gondoskodik.

(4)⁵⁶⁵ Az ideiglenes hatályú elhelyezéstől kezdődően a szülő gondozási, nevelési joga szünetel.

73. §⁵⁶⁶ (1)⁵⁶⁷ A gyámhatóság - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - az ideiglenes hatályú elhelyezést követően - függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján kerül sor, és hogy a döntést megfellebbezték-e - annak elrendelésétől számított

a) harminc napon belül megszünteti az ideiglenes hatályú elhelyezést, ha annak okai nem állnak fenn, vagy

b)⁵⁶⁸ harmincöt napon belül elrendeli a gyermek nevelésbe vételét, valamint egyidejűleg meghatározza a gyermek gondozási helyét és dönt a 79. § (5) bekezdés b)-g) pontjai szerinti járulékos kérdésekről, vagy

c) két hónapon belül pert indít az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartása vagy megváltoztatása mellett a gyermekelhelyezés megváltoztatása, illetve a szülői felügyelet megszüntetése iránt.

(2) A bíróság gyermekelhelyezéssel kapcsolatos döntésének az (1) bekezdés c) pontjában meghatározott perindítással történő megváltoztatására csak abban az esetben kerülhet sor, ha azok a körülmények, amelyekre a bíróság elhelyezési döntését alapította, később lényegesen megváltoztak.

(3)⁵⁶⁹ A külföldi állampolgárságú gyermek - ide nem értve a 4. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti személyt - ideiglenes hatályú elhelyezését követően a Kormány által kijelölt gyámhatóság haladéktalanul⁵⁷⁰

a) értesíti az illetékes rendőr-főkapitányságot a gyermek esetleges további magyarországi tartózkodásának rendezése végett, és/vagy

b) kezdeményezi a jogsegélykérelem iránti eljárást a gyermek gyámsága, illetve örökbefogadása érdekében, vagy

c) értesíti az illetékes külképviseletet a gyermek állampolgársága szerinti országba történő visszajuttatása céljából.

(4)⁵⁷¹ A Kormány által kijelölt gyámhatóság a külföldi állampolgárságú gyermek - ide nem értve a 4. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti személyt - ideiglenes hatályú elhelyezését a gyermek származási országának választát követően azonnal, illetve hivatalból félévente felülvizsgálja, és ennek eredményeképpen dönt az ideiglenes hatályú elhelyezés fenntartásáról, a gondozási hely megváltoztatásáról vagy - ha azt nemzetközi szerződés vagy jogszabály nem zárja ki - az ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetésével egyidejűleg a gyermek gyámságáról, örökbefogadásáról.

74. § (1)⁵⁷² Ha a gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezés alapján azt állapítja meg, hogy a szülői felügyelet megszüntetésének okai nem állnak fenn, de a gyermek fejlődése a korábbi környezetében nincs biztosítva, két hónapon belül pert indít a szülő (szülők) ellen a gyermeknek a különélő másik szülőnél vagy harmadik személynél történő elhelyezése iránt.

(2)⁵⁷³ A gyámhatóság a per megindításával egyidejűleg megállapítja a szülő felügyeleti jogának szünetelését, a különélő másik szülő felügyeleti jogának feléledését, vagy azt a személyt, akinél a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték, a gyermek családbafogadó gyámjául rendeli.

75. §⁵⁷⁴ Ha a gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezést követően azt állapítja meg, hogy a szülői felügyelet megszüntetésének okai fennállnak, két hónapon belül pert indít a szülő ellen a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránt, a perindítással egyidejűleg megállapítja a szülő felügyeleti jogának szünetelését, továbbá⁵⁷⁵

a) megállapítja a különélő másik szülő szülői felügyeleti jogának feléledését, és felhívja őt a joga gyakorlására, ha a gyermeket ideiglenes hatállyal nála helyezték el,

b)⁵⁷⁶ a gyermek családbafogadó gyámjául rendeli azt a hozzátartozót vagy más személyt, akinél a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezték,

c)⁵⁷⁷ gyermekvédelmi gyámot rendel, ha a gyermeket ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyezték el.

75/A. §⁵⁷⁸ Ha a szülő hozzájárult

a)⁵⁷⁹ gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához, a gyámhatóság gyermekvédelmi gyámot rendel a gyermek számára és a gyermeket ideiglenesen a leendő örökbefogadó szülőnél helyezi el,

b)⁵⁸⁰ gyermekének ismert személy általi örökbefogadásához és az örökbefogadás engedélyezését a leendő örökbefogadó szülő és a gyámság alatt álló, örökbefogadandó gyermek gyámja kéri, alkalmassága esetén a gyámhatóság a leendő örökbefogadó szülőt a gyermek családbafogadó gyámjául rendeli ki és a gyermeket nála ideiglenesen elhelyezi.

76. § (1)⁵⁸¹ A gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezést megszünteti, ha

a) megállapítja, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezés feltételei nem álltak fenn, és a gyermek fejlődése korábbi környezetében - szükség esetén védelembe vétel mellett - biztosítható,

b)⁵⁸² a gyermeket nevelésbe veszi,

c) a bíróság a szülői felügyelet megszüntetése, illetve a gyermek elhelyezésének megváltoztatása iránti perben jogerősen döntött,

d)⁵⁸³ a gyermeket családba fogadják,

e)⁵⁸⁴ a gyermeket örökbe fogadják,

f)⁵⁸⁵ a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény, valamint a menedéjogról szóló törvény szerint kísérő nélküli kiskorúnak minősülő gyermek a gondozási helyéről engedély nélkül eltávozott és oda hatvan napon belül nem tért vissza.

(2)⁵⁸⁶ A gyámhatóság az ideiglenes hatályú elhelyezés során a gyermek gondozási helyét megváltoztatja, ha megállapítja, hogy az ideiglenes hatályú elhelyezés feltételei fennállnak, azonban

a) a gyermek nevelőszülőnél, gyermekotthonban történő elhelyezését követően válik ismertté, hogy van a gyermek nevelésére alkalmas és azt vállaló külön élő másik szülő, más hozzátartozó, illetve más személy, akinél a gyermek ideiglenes hatállyal elhelyezhető, vagy

b) a gyermek jelenlegi gondozási helyének megváltoztatása más okból indokolt.

XI. Fejezet **Nevelésbe vétel**

A nevelésbe vétel elrendelése⁵⁸⁷

77. §⁵⁸⁸ (1) A nevelésbe vétel célja a gyermek otthont nyújtó ellátásának és törvényes képviselőjének biztosítása, amíg a gyermek

a) családja képessé válik a gyermek visszafogadására,

b) számára családbafogadó gyám rendelésére kerülhet sor,

c) örökbefogadása megtörténik, vagy

d) eléri nagykorúságát, ha az a)-c) pontban foglaltak teljesülésére nincs lehetőség.

(2) Az (1) bekezdés d) pontjában foglalt esetben a nevelésbe vétel célja a törvényes képviselő és az otthont nyújtó ellátás biztosítása mellett a gyermek felkészítése az önálló életre.

78. §⁵⁸⁹ (1) A gyámhatóság a gyermeket nevelésbe veszi, ha

a) a gyermek számára családbafogadó gyám rendelésére nem kerülhet sor, és

aa) a gyermek fejlődését családi környezete veszélyezteteti, és veszélyeztetettségét az alapellátás keretében biztosított szolgáltatásokkal, valamint a védelembe vétellel nem lehetett megszüntetni, illetve attól eredmény nem várható, továbbá, ha a gyermek megfelelő gondozása a családján belül nem biztosítható, vagy

ab)⁵⁹⁰ a szülő vagy mindkét szülő szülői felügyeleti jogának megszüntetése iránt a gyámhatóság pert indított, vagy a szülő vagy mindkét szülő szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette, vagy

ac) a szülő vagy mindkét szülő elhalálozott, vagy

ad) a gyermeknek az ab) és ac) alponton kívül más okból nincs szülői felügyeletet gyakorló szülője,

b) a gyermek ideiglenes hatállyal nem helyezhető el a leendő örökbefogadó szülőnél, és

ba) a gyermek ismeretlen szülőktől származik, vagy

bb) a szülő gyermeke örökbefogadásához az örökbefogadó személyének és személyi adatainak ismerete nélkül tett hozzájáruló nyilatkozatot.

(2) A nevelésbe vétel elrendelésével egyidejűleg a gyámhatóság

a) a gyermek ideiglenes gondozási helyét

aa) 12. életévét be nem töltött gyermek esetén - a 7. § (2) bekezdés szerinti kivételekkel - minden esetben, 12. életévét betöltött gyermek esetén lehetőség szerint nevelőszülőt, vagy - ha ez nem lehetséges, illetve a gyermek egészségi vagy személyiségállapota indokolja - ,

ab) gyermekotthont, vagy

ac) fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonát

- jelöli ki,
- b) a gyermek számára gyermekvédelmi gyámot rendel,
 - c) hivatalból dönt a szülővel vagy más hozzátartozóval való kapcsolattartás szabályozásáról, vagy arról, hogy a szülő vagy más hozzátartozó nem jogosult kapcsolattartásra,
 - d) három év alatti gyermek esetében megállapítja a különleges ellátási szükségletet,
 - e) megállapítja, ha a gyermek örökbe fogadható.
- (3) A nevelésbe vett gyermek szülőjének szülői felügyeleti joga
- a) az (1) bekezdés a) pont aa) és ad) alpontja szerinti esetben,
 - b) az (1) bekezdés b) pont bb) alpontja szerinti esetben a gyermek hathetes életkorának betöltéséig szünetel.
- (4) A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételéről soron kívül, fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatban dönt.
- (5) A gyermeknek az ideiglenes gondozási helyre viteléről a gyámhatóság rendelkezése alapján a gyermek szülője, gyámja, a gyermeket gondozó más személy, a nevelőszülői hálózatot működtető, a gyermekjóléti szolgálat vagy a gyámhatóság gondoskodik.
- (6) Ha a gyámhatóság a nevelésbe vételi eljárás során vagy azt követően azt állapítja meg, hogy a szülői felügyelet megszüntetésének okai fennállnak, haladéktalanul pert indít a szülő ellen a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránt.
- (7) A gyámhatóság - ha arra a nevelésbe vételi eljárás során nem került sor - a nevelésbe vételt követően haladéktalanul eljárást indít a gyermek gondozási helyének meghatározása és a 79. § (5) bekezdés b)-g) pontjai szerinti járulékos kérdések eldöntése érdekében.

A gondozási hely meghatározása és a járulékos kérdések eldöntése⁵⁹¹

79. §⁵⁹² (1)⁵⁹³ A gyámhatóság lehetőség szerint már az ideiglenes hatályú elhelyezést követően vagy a nevelésbe vételi eljárás során, de legkésőbb a nevelésbe vételt követően meghatározza a gyermek gondozási helyét. A gyermek gondozási helyét a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság, valamint a 132. § (1) bekezdésében meghatározott szerv vagy személy szakmai véleményének, szakértői véleményének, a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által készített elhelyezési javaslatnak és egyéni elhelyezési tervnek, továbbá a (3) és (4) bekezdés szerinti szempontoknak a mérlegelésével kell meghatározni.
- (2) A gondozási hely meghatározására irányuló eljárás során a gyámhatóság meghallgatja a gyermek szülőjét, feltéve hogy szülői felügyeleti jogát nem szüntették meg, és a gyámhatóság tárgyalást tart.
- (3) A gondozási hely meghatározása során figyelemmel kell lenni
- a) a gyermek életkorára, egészségi állapotára, neveltségi szintjére,
 - b) a testvérek együttes elhelyezésére,
 - c) a gyermek nevelésének megkívánt folyamatosságára,
 - d) a gyermek vallási és lelkiismereti meggyőződésére,
 - e) a gyermek korábbi lakóhelyétől és nevelési-oktatási intézményétől való távolságra,
 - f) a 141. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti nyilvántartások alapján rendelkezésre álló férőhelyekre.
- (4) A gyermek gondozási helyéül 12. életévét be nem töltött gyermek esetén - a 7. § (2) bekezdés szerinti kivételekkel - minden esetben, a 12. életévét betöltött gyermek esetén lehetőség szerint nevelőszülőt, vagy ha ez nem lehetséges, gyermekotthont, illetve fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonát kell kijelölni.
- (5) A gyermek gondozási helyének meghatározására irányuló eljárás eredményeként a gyámhatóság dönt
- a) a gyermek gondozási helyéről,
 - b) a gyermekvédelmi gyám személyéről,
 - c) a kapcsolattartásra jogosult szülővel vagy más hozzátartozóval való kapcsolattartásról,
 - d) a gyermekre vonatkozó elhelyezési javaslat és egyéni elhelyezési terv elfogadásáról vagy módosításáról,
 - e) a gyermek után fizetendő gondozási díjról,
 - f) a (6) bekezdésben foglalt figyelembevételével a gyermek ellátási szükségletéről,
 - g) a (7) bekezdésben foglalt feltételek fennállása esetén a gyermek örökbe fogadhatóságáról [a b)-g) pontban foglaltak a továbbiakban együtt: járulékos kérdések].
- (6)⁵⁹⁴ A gyámhatóság a gyermek ellátási szükségletét a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleménye mérlegelésével állapítja meg. Három év alatti gyermek esetében a különleges ellátási szükséglet megállapításához nem szükséges a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleménye.
- (7) A gyámhatóság akkor állapítja meg, hogy a nevelésbe vett gyermek örökbe fogadható, ha
- a) a szülő vagy mindkét szülő szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette,
 - b) a szülő vagy mindkét szülő elhalálozott,
 - c) a gyermek ismeretlen szülőktől származik,

d) a szülő gyermeke örökbefogadásához az örökbefogadó személyének és személyi adatainak ismerete nélkül tett hozzájáruló nyilatkozatot és a gyermek betöltötte hathetes életkorát,

e) a szülő hozzájárult, hogy gyermekét általa ismert személy fogadja örökbe,

f) a gyermek örökbe fogadhatóvá nyilvánításáról hozott határozat jogerőre emelkedett.

(8) A gyermeknek a gondozási helyre viteléről a gyámhatóság rendelkezése alapján a gyermek szülője, gyámja, a gyermeket gondozó más személy, a nevelőszülői hálózatot működtető, a gyermekjóléti szolgálat vagy a gyámhatóság gondoskodik.

A nevelésbe vétel megvalósulása⁵⁹⁵

80. §⁵⁹⁶ (1) A nevelésbe vételhez kapcsolódó, a gyermek véleményét figyelembe vevő egyéni elhelyezési terv megvalósításában, a feladatok teljesítésében a gyermek gyermekvédelmi gyámja, gondozója, valamint - ha szülői felügyeleti joga nem szűnt meg - a szülője, a szülő lakóhelye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálat és települési önkormányzat együttműködik.

(2) A gyámhatóság a nevelésbe vett gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő, illetve más hozzátartozó kapcsolatát, a szülőnek, más hozzátartozónak a nevelőszülővel, a gyermekotthonnal, a fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonával és a gyermekvédelmi gyámmal való együttműködését, továbbá a szülő, más hozzátartozó magatartásában, életvitelében és körülményeiben beálló változásokat folyamatosan figyelemmel kíséri.

(3) Ha a nevelésbe vett gyermek szülője vagy más hozzátartozója a gyámhatósági határozatban biztosított kapcsolattartási jogával a gyermek vagy a gyermeket gondozó személy sérelmére visszaél és magatartásával a gyermek nevelését, testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését veszélyezteti, a gyermeket gondozó személy, illetve a gyermekvédelmi gyám kezdeményezheti a gyámhatóságnál, illetve a bíróságnál a kapcsolattartási jog korlátozását, a felügyelt kapcsolattartás elrendelését, a kapcsolattartás szüneteltetését vagy megvonását.

(4)⁵⁹⁷ Ha a nevelésbe vett gyermek kapcsolattartásra jogosult szülője neki felróhatóan, a gyermek érdekét súlyosan sértő módon nem működik együtt a gyermekét gondozó nevelőszülővel vagy intézménnyel, a gyermekével nem tart kapcsolatot, továbbá magatartásán, életvitelén, körülményein a gyermek nevelésbe vételének megszüntetése céljából nem változtat, illetőleg, ha a szülői felügyelet megszüntetésének egyéb oka valósul meg, a gyámhatóság pert indít a szülő ellen szülői felügyeleti jogának megszüntetése iránt, vagy a Ptk. 4:124. §-ában foglalt feltételek fennállása esetén örökbe fogadhatóvá nyilvánítja a gyermeket.

A nevelésbe vétel felülvizsgálata⁵⁹⁸

80/A. §⁵⁹⁹ (1) A gyámhatóság a nevelésbe vétel fenntartásának szükségességét a gyermek gondozási helyét meghatározó döntés jogerőre emelkedését követő első két évben félévente felülvizsgálja, kivéve ha a gyermek nevelésbe vétele megszüntetésének, családbafogadásának vagy örökbefogadásának előkészítése zajlik, vagy a gyermek elhelyezése, illetve a szülői felügyeleti jog megszüntetése tárgyában per van folyamatban. A felülvizsgálat során a gyámhatóság értékeli

a) a gondozási hely megfelelőségét a gyermek számára,

b) az egyéni elhelyezési tervben foglaltak teljesülését,

c) a kapcsolattartásra jogosult szülővel, illetve más hozzátartozóval való kapcsolat alakulását, a gyermek nevelésbe vétele megszüntetéséhez szükséges feltételek változását, a szülői felügyeleti jog visszaállítása iránti perindítás szükségességét, a gyermek családbafogadásának lehetőségét, a gyermek harmadik személlynél történő elhelyezése iránti perindítás szükségességét,

d) az örökbe fogadhatóvá nyilvánítás iránti eljárás, illetve a szülői felügyeleti jog megszüntetése iránti perindítás szükségességét,

e) - különösen kilenc év alatti gyermek esetén - a gyermek örökbefogadásának lehetőségét,

f) örökbe fogadható gyermek esetén - kivéve ha az már folyamatban van - az örökbefogadása érdekében a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által tett intézkedéseket.

(2) A gyámhatóság a nevelésbe vétel fenntartásának szükségességét a gyermek gondozási helyét meghatározó döntés jogerőre emelkedését követő harmadik évtől kezdve - a (3) bekezdés szerinti kivétellel - évente felülvizsgálja, amelynek során értékeli az (1) bekezdésben foglaltakat.

(3) A gyámhatóság a nevelésbe vétel fenntartásának szükségességét kilenc év fölötti gyermek esetében a gyermek gondozási helyét meghatározó döntés jogerőre emelkedését követő harmadik évtől kétévente felülvizsgálja. Ennek során értékeli

a) a gondozási hely megfelelőségét a gyermek számára,

b) az egyéni elhelyezési tervben foglaltak teljesülését,

c) a kapcsolattartásra jogosult szülővel, illetve más hozzátartozóval való kapcsolat alakulását, a gyermek nevelésbe vétele megszüntetéséhez szükséges feltételek változását, a szülői felügyeleti jog visszaállítása iránti perindítás szükségességét, a gyermek családbafogadásának lehetőségét.

(4) A gyámhatóság a nevelésbe vétel fenntartásának szükségességét soron kívül felülvizsgálja

a) a gyermekvédelmi gyám kérelmére,

b) hivatalból, ha

ba) a gyermek szüleinek a szülői felügyeleti jogát a bíróság megszüntette vagy a szülők elhaláloztak,

bb) a felülvizsgálatot indokoló egyéb körülmény jut a tudomására.

(5) A gyámhatóság a nevelésbe vétel felülvizsgálata során dönt az egyéni elhelyezési terv fenntartásáról vagy módosításáról, illetve - szükség szerint a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleményének beszerzésével és mérlegelésével - a gyermek gondozási helyének megváltoztatásáról.

(6)⁶⁰⁰ Ha a területi gyermekvédelmi szakszolgálat és az egységes örökbefogadási nyilvántartás - a nyilvántartott adatai, a gyermek életkora, egészségi állapota és egyéb körülményei figyelembevételével adott - tájékoztatása alapján a gyermek örökbefogadására reális esély van, a gyámhatóság megindítja az örökbe fogadhatóvá nyilvánítás iránti eljárást.

(7) A gyámhatóság a nevelésbe vétel felülvizsgálata eredményeként hozott határozatában megállapítja, ha a gyermek örökbe fogadható. A (4) bekezdés b)pont ba) alpontjában foglaltak fennállásakor a gyámhatóság minden esetben megállapítja a gyermek örökbefogadhatóságának tényét.

(8) Ha a gyámhatóság a felülvizsgálat során valószínűsíti, hogy a gyermek nevelésbe vétele a különélő másik szülőnél vagy harmadik személynél történő elhelyezéssel megszüntethető lenne, haladéktalanul pert indít a gyermeket korábban gondozó szülő (szülők) ellen a gyermeknek a különélő másik szülőnél vagy harmadik személynél történő elhelyezése iránt.

A gondozási hely megváltoztatása⁶⁰¹

80/B. §⁶⁰² (1) A gyámhatóság a gyermek gondozási helyét hivatalból vagy kérelemre megváltoztatja, ha

a) azok a körülmények, amelyekre a gondozási hely meghatározására irányuló döntését alapozta, később lényegesen megváltoztak, vagy

b) a kijelölt gondozási hely a gyermek érdekével ellentétes, vagy

c) a gyermekotthon telephelye vagy a nevelőszülő lakóhelye megváltozik,

és ezért a gyermek nevelését az addigi ellátási formában már nem vagy nem megfelelő módon lehet biztosítani.

(2) A gyámhatóság a gondozási hely megváltoztatásáról soron kívül, fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatban dönt.

(3) A gyámhatóság a gyermek gondozási helyének azonnali hatállyal történő megváltoztatásáról fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatban dönt, ha a gyermek érdekét gondozási helye súlyosan veszélyezteti, illetve ha a gyermekvédelmi gyám a gyermeket súlyos veszélyeztetettsége miatt másik, biztonságos gondozási helyre viszi, erről a gyámhatóságot egyidejűleg értesíti, és kéri a kijelölt gondozási hely megváltoztatását.

(4) A gyermekvédelmi gyám felmentése vagy elmozdítása esetén a gyámhatóság egyidejűleg új gyermekvédelmi gyámot rendel. Az egyes gyámi feladatok ellátására gyámként kirendelt nevelőszülő gyámi tisztségből való felmentése vagy elmozdítása esetén valamennyi gyámi feladatot a gyermekvédelmi gyám látja el.

(5) Gondozási helyen lévő gyermekként kell figyelembe venni azt a gyermeket is, aki átmenetileg tartózkodik a gondozási helyén kívül, így különösen, ha

a) kórházi kezelés alatt áll,

b)⁶⁰³ kollégiumban van,

c) tanulmányai folytatása, illetve üdülés céljából harminc napot meghaladóan külföldön tartózkodik,

d) előzetes letartóztatásban van, illetve szabadságvesztését vagy egyéb büntetését tölti, vagy

e) a gyermek örökbefogadásának előkészítése során a szülő-gyermek kapcsolat kialakulása érdekében a kötelező gondozásba kihelyezést megelőzően az örökbe fogadni szándékozónál tartózkodik.

(6) A gyermek tartózkodási helyét, illetve annak megváltoztatását - az (5) bekezdés a) és d) pontjának kivételével - a gyermekvédelmi gyám bejelenti a gyámhatóságnak, és kéri annak jóváhagyását. Az (5) bekezdés a) és d) pontjában meghatározott esetekben a gyermekvédelmi gyám értesíti a gyámhatóságot a gyermek tartózkodási helye megváltozásáról.

(7) A gyámhatóság a (3) és a (6) bekezdésben meghatározott kérelemről annak megérkezését követő naptól számított huszonegy napon belül dönt. Ha a gyámhatóság huszonegy napon belül nem dönt, a bejelentett tartózkodási helyet jóváhagyottnak kell tekinteni. A gyámhatóság a gyermekvédelmi gyám kérelmét akkor utasítja el, ha a tartózkodási hely kijelölése vagy a gondozási hely megváltoztatása nem áll a gyermek érdekében.

A nevelésbe vétel megszüntetése és megszűnése⁶⁰⁴

81. §⁶⁰⁵ (1)⁶⁰⁶ A gyámhatóság - kivéve ha a szülő szülői felügyeleti jogát megszüntették vagy az megszűnt - a szülő kérelmére, vagy a szülő és a gyermekvédelmi gyám együttes kérelmére, vagy hivatalból a gyermek nevelésbe vételét megszünteti, ha annak okai már nem állnak fenn. Ha a nevelésbe vétel megszüntetését a szülő kéri, a megszüntetéssel egyidejűleg hatályát veszti a szülőnek a Ptk. 4:126. § (1) bekezdése alapján tett jognyilatkozata.

(1a)⁶⁰⁷ A gyámhatóság - a nevelésbe vett gyermek feletti szülői felügyeleti jogot a nevelésbe vétel előtt gyakorló azon szülő kérelmére, akinek a szülői felügyeleti joga szünetel - a nevelésbe vett gyermek gyermekvédelmi gyámjának meghallgatásával, a nevelésbe vétel egyidejű megszüntetése mellett a Ptk. 4:187-189. §-ában foglaltaknak megfelelően hozzájárulhat ahhoz, hogy a szülő egészségi állapota, indokolt távolléte vagy más családi ok miatt a gyermeket a szükséges ideig más, a szülő által megnevezett család átmenetileg befogadja, gondozza és nevelje, feltéve, hogy a nevelésbe vétel megszüntetése és a családbafogadás a gyermek érdekében áll.

(2) A nevelésbe vétel megszűnik, ha a gyermeket családbafogadták, örökbe fogadták, nagykorúvá vált, vagy a bíróságnak a gyermekelhelyezésre vonatkozó döntését követően a gyermek a különélő másik szülőhöz vagy harmadik személyhez került.

A gyermek személyes szabadságának korlátozása a speciális gyermekotthonban, a speciális lakásotthonban és a gyermekotthon speciális csoportjában⁶⁰⁸

81/A. §⁶⁰⁹ (1) Az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermek személyes szabadságának korlátozására abból a célból kerül sor, hogy a gyermek képessé váljon részt venni a speciális gyermekotthonban, a speciális lakásotthonban vagy a gyermekotthon speciális csoportjában folyó terápiás munkában.

(2) A gyermek személyes szabadságának korlátozása csak kivételesen, a cél eléréséhez szükséges időtartamra rendelhető el.

(3) A személyes szabadság korlátozása keretében a gyermek

a) a speciális gyermekotthon, a speciális lakásotthon, a speciális csoporttal rendelkező gyermekotthon területét nem hagyhatja el,

b) köteles a speciális gyermekotthon, a speciális lakásotthon, a gyermekotthon speciális csoportjának vezetője (a továbbiakban együtt: speciális gyermekotthon vezetője) által kijelölt helyiségekben tartózkodni, vagy

c) köteles a speciális gyermekotthon biztonsági elkülönítőjében tartózkodni.

(4) Ha a gyermek speciális ellátása a gyermek együttműködési problémája miatt nem kezdhető meg vagy megszakad, és ez a gyermek egészségi vagy pszichés állapotát veszélyezteti, a speciális gyermekotthon vezetője legfeljebb negyvennyolc óra időtartamra, a (3) bekezdés a) vagy b) pontja szerinti intézkedés alkalmazásával korlátozhatja a gyermek személyes szabadságát.

(5) Ha a gyermek egészségi vagy pszichés állapota következtében saját vagy mások életét, egészségét közvetlenül veszélyeztető magatartást tanúsít és ez csak teljes körű ellátásának azonnali, zárt körülmények közötti felügyeletével vagy biztonsági elkülönítéssel hárítható el, a speciális gyermekotthon vezetője

a) legfeljebb negyvennyolc óra időtartamra, a (3) bekezdés a) vagy b) pontja szerinti intézkedés alkalmazásával, vagy

b) legfeljebb huszonnégy óra időtartamra, a (3) bekezdés c) pontja szerinti intézkedés alkalmazásával korlátozhatja a gyermek személyes szabadságát.

(6) Ha a gyermek egészségi vagy pszichés állapota tette szükségessé a személyes szabadság korlátozását, a gyermekotthon vezetője haladéktalanul gondoskodik a gyermek orvosi vizsgálatáról és az egészségügyi ellátáshoz való hozzájutásáról.

(7) A személyes szabadság korlátozásának elrendeléséről a speciális gyermekotthon vezetője haladéktalanul, de legkésőbb harminchat órán belül értesíti a gyermekvédelmi gyámot, a gyermekjogi képviselőt, a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottságot és a gyámhatóságot.

(8) A gyermek, a gyermekvédelmi gyám vagy a gyermekjogi képviselő panasszal élhet a személyes szabadság korlátozásával szemben a speciális gyermekotthon, a speciális lakásotthon, a speciális csoporttal rendelkező gyermekotthon fenntartójánál. A gyermekvédelmi gyám és a gyermekjogi képviselő a panaszt annak megtételével egyidejűleg tájékoztatásul megküldi a gyámhatóságnak. A gyermek által tett panaszt a fenntartó a panasz beérkezését követően haladéktalanul tájékoztatásul megküldi a gyámhatóságnak.

(9) A panaszt a fenntartó annak beérkezését követő tizenöt napon belül kivizsgálja és ha jogosnak tartja, haladéktalanul megteszi a szükséges intézkedéseket a személyes szabadság további indokolatlan korlátozásának megelőzése érdekében.

(10) Ha a gyermek személyes szabadságának korlátozására négy héten belül legalább két alkalommal sor kerül, a gyámhatóság hivatalból megvizsgálja a nevelési felügyelet elrendelésének szükségességét.

Nevelési felügyelet a speciális gyermekotthonban, a speciális lakásotthonban és a gyermekotthon speciális csoportjában⁶¹⁰

81/B. §⁶¹¹ (1) Ha a gyermek személyes szabadságának korlátozása előreláthatólag negyvennyolc órát meghaladóan szükséges, a speciális gyermekotthon vezetője kezdeményezi a gyámhatóságnál a gyermek nevelési felügyeletének elrendelését. A gyámhatósági határozat meghozataláig elsősorban a gyermek kivizsgálására, a veszélyeztető magatartás megszüntetésére és a gyors állapotromlás megelőzésére kell törekedni.

(2) A gyámhatóság a speciális gyermekotthon vezetőjének kezdeményezésére vagy a 81/A. § (10) bekezdése szerinti esetben hivatalból vagy a gyermekvédelmi gyám kérelmére a gyermek nevelési felügyeletét rendeli el, ha

a) a gyermek egészségi vagy pszichés állapotának zavara következtében olyan magatartást tanúsít, amely saját vagy mások életére, testi épségére jelentős veszélyt jelenthet vagy közvetlen és súlyos veszélyt jelent, és

b) a veszélyhelyzet kizárólag a gyermek negyvennyolc órát meghaladó időtartamban zárt körülmények között biztosított teljes körű ellátásával, kivizsgálásával és terápiájával hárítható el.

(3) A nevelési felügyelet időtartama nem haladhatja meg a két hónapot.

(4) A gyámhatóság a nevelési felügyelet céljának elősegítése érdekében elrendelheti, hogy a gyermek

a) a speciális gyermekotthon, a speciális lakásotthon, a speciális csoporttal rendelkező gyermekotthon meghatározott helyiségeiben tartózkodjék,

b) meghatározott ideig hozzátartozóival a kapcsolattartását csak korlátozott módon gyakorolhassa, vagy

c) a gyermekvédelmi gyám egyetértésével meghatározott gyógykezelésnek vagy gyógyító eljárásnak vesse alá magát.

(5) A gyámhatóság a határozathozatal előtt - a gyermek állapotát figyelembe véve - meghallgatja a gyermeket, a gyermek törvényes képviselőjét, a gyermekjogi képviselőt, a speciális gyermekotthon vezetőjét, valamint kikéri a speciális gyermekotthon, a speciális lakásotthon, a gyermekotthon speciális csoportja telephelye szerinti megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleményét. A meghallgatást szükség esetén a gyámhatóság hivatalos helyiségén kívül is meg lehet tartani.

(6) A gyámhatóság a nevelési felügyelet kérdésében a megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleményétől csak kivételesen indokolt esetben térhet el.

(7) A gyámhatóság a gyermek nevelési felügyeletéről a nevelési felügyelet elrendelésének a speciális gyermekotthon vezetője általi kezdeményezésétől, a 81/A. § (10) bekezdésében foglaltakról való tudomásszerzéstől vagy a gyermekvédelmi gyám kérelmének beérkezésétől számított nyolc napon belül határoz.

(8) A gyámhatóság a nevelési felügyelet fenntartását a megyei, fővárosi szakértői bizottság szakmai véleménye alapján, továbbá a gyermek, a gyermekjogi képviselő vagy a gyermekvédelmi gyám kérelmére felülvizsgálja.

81/C. §⁶¹² (1)⁶¹³ A gyámhatóság nevelési felügyeletet elrendelő vagy azt felülvizsgáló határozata ellen fellebbezésnek helye nincs. A gyámhatóság a határozatát - annak közlésétől számított három napon belül - felülvizsgálat végett a bíróságnak megküldi.

(2) A bíróság nemperes eljárásban, a határozat megküldésétől számított tizenöt napon belül határoz a nevelési felügyelet fenntartásáról vagy megszüntetéséről.

(3) Ha e törvényből, illetve az eljárás nemperes jellegéből más nem következik, a bírósági eljárásban a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) szabályait megfelelően kell alkalmazni.

(4)⁶¹⁴ A bírósági eljárásban a gyermeket a gyermekjogi képviselő képviseli. A gyermek képviselőre a gyámhatóság döntése alapján a gyermekvédelmi gyám is jogosult.

(5) A bírósági eljárásban hozott érdemi határozat ellen fellebbezésnek helye nincs.

81/D. §⁶¹⁵ A nevelési felügyelet megszűnik a bíróság erre irányuló döntése alapján, a meghatározott idő elteltével, továbbá hivatalból vagy - a gyermek, a gyermekjogi képviselő, a gyermekvédelmi gyám, a gyermekotthon vezetője általi - kérelemre. A nevelési felügyelet megszüntetése iránti eljárás során minden esetben ki kell kérni a speciális gyermekotthon, speciális lakásotthon, gyermekotthon speciális csoportja telephelye szerinti megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság véleményét.

A gyermekvédelmi szakértői bizottság⁶¹⁶

82. §⁶¹⁷ (1)⁶¹⁸ A megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottságot a megyei, fővárosi területi gyermekvédelmi szakszolgálat működteti. Az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság vezetőjét és tagjait a miniszter jelöli ki ötéves időtartamra. Az országos gyermekvédelmi szakértői bizottságot a Kormány rendeletében kijelölt szerv működteti.

(2)⁶¹⁹ A megyei, fővárosi és az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság a bizottság vezetőjéből és legalább három tagból, a speciális szükséglet felmerülése, vizsgálata esetén legalább öt tagból áll. A szakértői bizottság állandó tagja egy fő bizottságvezető, egy fő gyermekorvos, egy fő gyermek-szakpszichológus és egy fő, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai

feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendeletben a területi gyermekvédelmi szakszolgálatnál utógondozó, családgondozó munkakörben elfogadott szakképesítéssel rendelkező személy. A speciális szükséglet felmerülése, vizsgálata esetén a vezetőből és a három állandó tagból álló szakértői bizottság kiegészül egy fő pszichiáterrel és egy fő gyógypedagógussal. Az örökbefogadás előkészítése céljából az (5) bekezdés szerinti összefoglaló vélemény elkészítése esetén a vezetőből és a három állandó tagból álló szakértői bizottság szükség szerint kiegészül egy fő gyógypedagógussal. A gyermekvédelmi szakértői bizottság munkájába - felkérésre - bevonható a gyermek egészségi, mentális és általános személyiségállapota szerinti eseti szakértő is.

(3) A megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság a gyámhatóságnak, az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság a miniszternek évente beszámol a tevékenységéről.

(4)⁶²⁰ A megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleménye tartalmazza a gyermek állapotának megfelelő ellátási formára, az egyéni elhelyezési tervre és a gyermek gondozására, nevelésére, fejlesztésére, esetleges terápiájára vonatkozó javaslatot, annak indokolásával együtt.

(5) A megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság a gyermek örökbefogadásának előkészítése céljából a területi gyermekvédelmi szakszolgálat megkeresésétől számított 30 napon belül összefoglaló véleményt készít a gyermek egészségi és személyiségállapotáról, az életkorához viszonyított értelmi, érzelmi és mozgásfejlettségi szintjéről.

(6)⁶²¹ A megyei, fővárosi gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleményének felülvizsgálatát, valamint szükség szerinti új szakmai vélemény készítését a gyámhatóság megkeresése alapján az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság végzi.

(7)⁶²² A megyei, fővárosi és az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság szakmai véleménye a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 50. § (5) bekezdése szerinti véleménynek minősül. A megyei, fővárosi és az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság a szakmai véleményének elkészítéséért díjazásban nem részesül.

(8)⁶²³ A megyei, fővárosi és az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság pártatlanul és befolyásmentesen alakítja ki szakmai véleményét. A szakmai vélemény tartalma tekintetében a megyei, fővárosi és az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság nem utasítható. Az adott ügyben nem lehet a szakértői bizottság tagja az a személy, akivel szemben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 58. § (6) bekezdése alapján kizáró ok áll fenn.

(9)⁶²⁴ Ha a megyei, fővárosi vagy az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság határidőn belül nem készíti el szakmai véleményét, a gyámhatóság megkeresi a szakértői bizottságot fenntartó szervet, hogy

a) vizsgálja ki a mulasztás okát, és

b) tegye meg a szükséges intézkedéseket a szakmai véleménynek a gyámhatóság által újonnan kitűzött határidőre történő elkészítése érdekében.

(10)⁶²⁵ A (9) bekezdéstől eltérően a gyámhatóságnak nem kell megkeresnie a szakértői bizottságot fenntartó szervet, ha a szakértői bizottság arról tájékoztatja, hogy szakmai véleményét a gyermek engedély nélküli távolléte miatt nem tudta elkészíteni.

83. §⁶²⁶

XII. Fejezet

A gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermek gyámsága⁶²⁷

A gyermekvédelmi gyám kirendelése és jogállása⁶²⁸

84. §⁶²⁹ (1) A gyámhatóság a gyermek részére gyermekvédelmi gyámot rendel, ha

a) ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben helyezte el a gyermeket, és pert indított a szülői felügyelet megszüntetése iránt,

b) a gyermek szülei hozzájárultak a gyermek ismeretlen személy által történő örökbefogadásához,

c) a gyermek szülei ismeretlen helyen tartózkodnak, a gyermek a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény, valamint a menedékjogról szóló törvény szerint kísérő nélküli kiskorúnak minősül vagy a szülők bármilyen más okból nem gyakorolják szülői felügyeleti jogukat, és egyik esetben sem lehetséges családbafogadó gyám kirendelése,

d) nevelésbe vette a gyermeket.

(2) A gyámhatóság a gyermek számára - gondozási helyétől függetlenül - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat javaslata alapján gyermekvédelmi gyámot rendel. A gyermek gondozási helyének megváltozása esetén a gyámhatóság kizárólag akkor rendelhet ki másik gyermekvédelmi gyámot a gyermek részére, ha az új gondozási helyen a gyámság ellátása másként nem biztosítható.

(3) A gyermekvédelmi gyám a feladatait a területi gyermekvédelmi szakszolgálattal létesített közalkalmazotti jogviszony keretében, önálló munkakörben látja el.

(4) Nem lehet gyermekvédelmi gyám

a) a gyámhatóság vezetője vagy ügyintézője,

- b) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője,
- c) a gyermekotthon és a nevelőszülői hálózat vezetője vagy foglalkoztatottja,
- d) a gyermek nevelőszülője.

(5) A gyermekvédelmi gyám munkavégzéssel járó egyéb jogviszonyt - tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, valamint jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység kivételével - csak a munkáltatói jogkör gyakorlójának engedélyével létesíthet.

(6) A gyermekvédelmi gyám egyidejűleg legfeljebb harminc gyermek gyámságát láthatja el.

(7) A gyermekvédelmi gyám mellett a gyámhatóság egyes, e törvényben meghatározott gyámi feladatok ellátására gyámként kirendelheti a nevelőszülőt, feltéve hogy a nevelőszülő a gyámságot vállalja.

85. §⁶³⁰ (1)⁶³¹ A gyermekvédelmi gyámra az e törvényben meghatározott kivételekkel a Ptk. gyámságra vonatkozó rendelkezései az irányadóak.

(2) A gyermekvédelmi gyám kezdeményezheti a gyámhatóságnál egyes gyámi feladatok ellátására a nevelőszülő gyámként történő kirendelését, ha

- a) a nevelőszülő már legalább két éve saját háztartásában neveli a gyermeket,
- b) nincs folyamatban eljárás a nevelésbe vétel megszüntetésére,
- c) a nevelőszülő vállalja a gyermek törvényes képviselőjének 87. § (1) bekezdés a)-c) pontja szerinti ellátását.

(3) A gyámsággal járó jogok és kötelesek a gyermekvédelmi gyámot a kirendelő határozat közlését követő naptól kezdve illetik meg, illetve terhelik.

(4) A gyermekvédelmi gyám tevékenységét a gyámhatóság irányítja és felügyeli, a gyermekvédelmi gyám feladatainak ellátásához szükséges feltételeket a területi gyermekvédelmi szakszolgálat biztosítja.

(5) A gyermekvédelmi gyám és az egyes gyámi feladatok ellátására gyámként kirendelt nevelőszülő a működéséről, valamint a gyámsága alatt álló gyermek ügyeiről félévente írásban tájékoztatást ad a gyámhatóságnak. A tájékoztatás elkészítéséhez a gyermeket gondozó nevelőszülő, gyermekotthon, fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthona segítséget nyújt. E tájékoztatási kötelezettség nem érinti a törvény szerinti számadási kötelezettséget.

(6) Ha a gyámhatóság a gyermekvédelmi gyámot tiszttségéből felmenti, elmozdítja vagy azonnali hatállyal felfüggeszti, ezen határozatával egyidejűleg - amennyiben a gyermek otthont nyújtó ellátása továbbra is szükséges - új gyermekvédelmi gyámot rendel. Az egyes gyámi feladatok ellátására gyámként kirendelt nevelőszülő gyámi tiszttségéből való felmentése, elmozdítása vagy azonnali hatályú felfüggesztése esetén valamennyi gyámi feladatot a gyermekvédelmi gyám látja el.

A gyermek gondozása és nevelése

86. §⁶³² (1) A gyermekvédelmi gyám figyelemmel kíséri és elősegíti a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, nevelését, valamint ellenőrzi a gyermek teljes körű ellátásának megvalósulását. Ennek érdekében a gyermekvédelmi gyám

a) a gyermek életkorának megfelelően a gyermekkel személyes és közvetlen találkozást, beszélgetést kezdeményez

aa) a kirendelését követően legfeljebb tizenöt napon belül,

ab) a kirendelése időtartama alatt legalább havonta egy alkalommal, a hatodik életévét be nem töltött gyermek esetén legalább kéthetente egy alkalommal,

b) a gyermek számára telefonon történő elérhetőséget, illetve kérésére a gondozási helyén vagy semleges helyen történő találkozást biztosít,

c) a szülőkkel, más hozzátartozókkal való kapcsolattartást figyelemmel kíséri, szükség esetén elősegíti,

d) a gyermek oktatását biztosító nevelési-oktatási intézményekkel kapcsolatot tart, figyelemmel kíséri a gyermek iskolai előmenetelét, magatartását,

e) együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal a gyermek vér szerinti családja helyzetének megismerése érdekében,

f) a kirendelését követően harminc napon belül felveszi a kapcsolatot a gyermek szüleivel, és fenntartja azt a gyermekvédelmi gondoskodás időtartama alatt, továbbá a nevelésbe vétel megszüntetését követően három hónapig, kivéve ha a szülők hozzájárultak gyermekük örökbefogadásához vagy a bíróság megszüntette szülői felügyeleti jogukat, illetve a gyámhatóság örökbefogadhatóvá nyilvánította a gyermeket,

g) a gondozási helyről történő engedély nélküli távozás esetén a gyermeket - ha ismert, hogy hova távozott - visszaviszi a gondozási helyére, ellenkező esetben megteszi a gyermek felkutatásához szükséges intézkedéseket,

h) szükség szerint, de legalább félévente jelentést készít a gyámhatóságnak a gyermek helyzetéről,

i) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszeri rendeletben meghatározottak szerint részt vesz a gyermek egyéni gondozási-nevelési tervének elkészítésében,

j)⁶³³ együttműködik a gyermek megelőző pártfogó felügyelőjével és a gyermek gondozási helyével a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság fenntartotta az ideiglenes hatállyal elhelyezett vagy nevelésbe vett gyermek megelőző pártfogását.

(2) Ha a gyermekvédelmi gyám mellett a gyámhatóság egyes gyámi feladatok ellátására gyámként kirendeli a nevelőszülőt, a gyermekvédelmi gyám és a nevelőszülő köteles egymással együttműködni.

(3) A gyámot a gyermek elhelyezésének joga nem illeti meg, és a gyermek 80/B. § (5) bekezdés b) és c) pontja szerinti tartózkodási helyét csak a gyámhatóság engedélyével változtathatja meg, kivéve a 80/B. § (3) bekezdésében foglalt esetet.

(4) A gyermekvédelmi gyám a gyermekkel közösen választja meg a gyermek életpályáját, figyelembe véve - feltéve, hogy szülői felügyeleti jogát nem szüntették meg vagy az nem szűnt meg - a nevelésbe vett gyermek szülőjének véleményét, a gyermek képességeit, egyéb körülményeit. Az életpálya kijelölésével kapcsolatos vitában a gyámhatóság dönt.

A gyermek képvisele

87. §⁶³⁴ (1) A gyermekvédelmi gyám joga és kötelessége, hogy a gyermeket személyi és vagyoni ügyeiben képviselje. Ennek érdekében a gyermekvédelmi gyám különösen

a) eljár a gyermek személyes okmányainak beszerzése érdekében, kéri a gyermek közgyógyellátásra való jogosultságának megállapítását és a gyermek tartózkodási engedélyének meghosszabbítását,

b) törvényes képviselőként nyilatkozatot tesz a gyermekén végzendő egészségügyi beavatkozásokhoz,

c) eljár a gyermek iskolai beíratása, tanulói jogviszonyának, magántanulói jogállásának létesítése, megszüntetése ügyében,

d) kérelmezi a gyámhatóságnál a gyermek és szülei kapcsolattartásának szabályozását, módosítását, a gyermek örökbefogadhatóvá nyilvánítását, a gondozási hely megváltoztatását, a gondokság alá helyezés iránt eljárás megindítását, a nevelésbe vétel megszüntetését, ha azok feltételei fennállnak,

e) a gyermek örökbefogadásának előkészítése során a gyermekvédelmi szakszolgálattal együttműködve - a szülő-gyermek kapcsolat kialakulása érdekében - a kötelező gondozásba kihelyezést megelőzően engedélyezheti, hogy a gyermek az örökbe fogadni szándékozó szülőnél tartózkodjon, amelyről egyidejűleg értesíti a gyámhatóságot,

f) képviseli a gyermeket a hatósági ügyekben,

g) szükség esetén kérelmezi a gyermek tanulási képességét érintő vizsgálatát.

(2) A gyermekvédelmi gyám nem adhat hozzájáruló nyilatkozatot a gyermek örökbefogadásához. A gyermekvédelmi gyám jognyilatkozatainak érvényességéhez a gyámhatóság jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat a gyermek családi jogállására és az ezzel kapcsolatos perindításra vonatkozik.

(3) A gyermekvédelmi gyám tájékoztatja a gyermeket az otthonteremtési támogatás és az utógondozói ellátás iránti kérelem benyújtásának lehetőségéről és elősegíti a gyermek kérelmének benyújtását.

(4)⁶³⁵ A gyámhatóság a gyermek képviselőjének ellátására eseti gyámot rendel

a)⁶³⁶ hivatalból, ha a gyermekvédelmi gyám a gyermek törvényes képviselőjét a Ptk. családjogra irányadó szabályai szerint nem láthatja el,

b) kérelemre, ha a különleges szakértelmet igénylő ügyekben a gyermekvédelmi gyám nem vállalkozik a gyermek képviselőjének ellátására.

(5)⁶³⁷ A gyámhatóság a (4) bekezdés a) pontjában meghatározott esetben elsősorban a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatónak ezzel a feladattal megbízott munkatársai közül jelöli ki az eseti gyámot.

(6) A nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban a gyermek képviselőjeként a gyámhatóság a gyermekjogi képviselőt rendeli ki. Ha a gyermekjogi képviselő kirendelése akadályokba ütközik, a nevelési felügyelettel kapcsolatos eljárásban a gyermeket a gyermekvédelmi gyám képviseli.

A gyermek vagyonának kezelése

88. §⁶³⁸ (1) A gyermekvédelmi gyám joga és kötelessége, hogy feladatkörében védje a gyermek vagyoni érdekeit, gondoskodik a vagyon megfelelő hasznosításáról, kezeléséről és a rendes vagyonkezelés szabályai szerint intézze a gyermek ügyeit.

(2) A gyermekvédelmi gyám a gyermek vagyonát leltár alapján veszi át.

(3) A gyermekvédelmi gyám eseti, rendes és végszámadást készít a gyámhatóságnak.

(4) A gyermekvédelmi gyám a működése során felmerült kiadásainak megtérítését a gyermektől nem igényelheti.

89. § (1)⁶³⁹ Ha a gyámhatóság a gyámot nem hatalmazta fel a gyermek vagyonának kezelésével járó feladatok ellátására, a gyermek részére vagyonkezelő eseti gyámot rendel elsősorban a területi gyermekvédelmi

szakszolgálatnak, illetve - ha a gyermekotthont vagy a nevelőszülői hálózatot nem állami szerv tartja fenn, illetve működteti - a működtetőnek ezzel a munkakörrel megbízott dolgozói közül.

(2)⁶⁴⁰ A gyámhatóság elbírálja a gyám, illetve a vagyonkezelő eseti gyám eseti, rendes, valamint végszámadását.

90-91. §⁶⁴¹

XIII. Fejezet

Utógondozás

92. §⁶⁴² (1) Utógondozásnak van helye

a) a nevelésbe vétel megszüntetését követően - kivéve ha a gyermeket örökbe fogadták - legalább egy év időtartamra, de legfeljebb a gyermek 18. életévének betöltéséig,

b) a nevelésbe vétel megszűnését követően a fiatal felnőtt kérelmére legfeljebb egy év időtartamra,

c) az otthonteremtési támogatás igénylésének, felhasználásának és elszámolásának időtartamára.

(2)⁶⁴³ Az utógondozást

a) a gyermek tekintetében a lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálat,

b) a fiatal felnőtt tekintetében a nevelőszülői hálózatot működtető, a gyermekotthon, az utógondozó otthon vagy a külső férőhely működtetője látja el.

(3) A gyámhatóság elrendeli az utógondozást az otthonteremtési támogatás iránti kérelem előterjesztésekor, valamint meghosszabbítja az utógondozást az annak időtartama alatt nyújtott otthonteremtési támogatás elszámolásának időpontjáig.

(4) Az utógondozás az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben ismételten elrendelhető, kivéve ha a korábbi utógondozás megszüntetésére a (6) bekezdés c) pontjában foglaltak miatt került sor.

(5) Megszűnik az utógondozás

a) az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a határozatban megjelölt időtartam elteltével,

b) az (1) bekezdés b) pontja szerinti esetben a határozatban megjelölt időtartam elteltével, de legkésőbb a fiatal felnőtt 24. életévének betöltésével,

c) az (1) bekezdés c) pontja szerinti esetben az otthonteremtési támogatással való elszámolással, kivéve ha a gyámhatóság az otthonteremtési támogatást kizárólag ingatlanvásárlás céljára engedte felhasználni.

(6) A gyámhatóság az utógondozást megszünteti, ha

a) egyéb gyermekvédelmi intézkedést rendeltek el,

b) azt a fiatal felnőtt kéri, kivéve ha otthonteremtési támogatásban részesül,

c)⁶⁴⁴ a fiatal felnőtt az utógondozó intézménnyel önhibájából legalább három hónapja nem működik együtt.

Utógondozói ellátás

93. §⁶⁴⁵ (1) A gyámhatóság a gyermek vagy a fiatal felnőtt kérelmére - a gyermek nagykorúságának elérése előtt a gyermekvédelmi gyám javaslatának figyelembevételével - elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és

a) létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja, vagy

b) köznevelési, felsőoktatási vagy felnőttképzési intézménnyel (szolgáltatóval) tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonyban áll, vagy

c) szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja.

(2) Az utógondozói ellátást a fiatal felnőtt, ha

a) az (1) bekezdés a) pontja szerinti ok miatt részesül ellátásban, a 21. életévének, vagy ha speciális vagy különleges ellátási szükségletüként töltötte be nagykorúságát, 22. életévének,

b)⁶⁴⁶ az (1) bekezdés b) pontja szerinti ok miatt részesül ellátásban, a 24. életévének, ha felsőoktatási intézménnyel áll hallgatói jogviszonyban, 25. életévének,

c) az (1) bekezdés c) pontja szerinti ok miatt részesül ellátásban, a felvétel időpontjáig, de legkésőbb 22. életévének

betöltéséig kérheti.

(3) Az (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában akkor nem biztosított a fiatal felnőtt létfenntartása, ha

a) a havi jövedelme az öregségi nyugdíj legkisebb összegének háromszorosát nem haladja meg, vagy

b) a nagykorúvá válásának időpontjában a rendelkezésére bocsátott készpénzvagyonának értéke az öregségi nyugdíj legkisebb összegének negyvenszeresét nem haladja meg.

(4) Az utógondozói ellátás elrendeléséről a gyámhatóság fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatban dönt.

(5) Az otthonteremtési támogatásban részesült fiatal felnőtt utógondozói ellátását a gyámhatóság akkor rendeli el, ha a fiatal felnőtt létfenntartását vagy lakhatását veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került.

(6) Az utógondozói ellátás ismételten elrendelhető az (1) bekezdésben meghatározott ok fennállása esetén, legfeljebb a (2) bekezdésben meghatározott időtartamig.

(7) Nincs helye az utógondozói ellátás ismételt elrendelésének, ha az utógondozói ellátás megszüntetésére a (10) bekezdés b)-f) pontjában foglaltak miatt került sor és a megszüntető határozat jogerőre emelkedésétől számítva egy év még nem telt el.

(8)⁶⁴⁷ Az (1) bekezdés a) és c) pontjában meghatározott ok alapján elrendelt utógondozói ellátásban részesülő munkaképes fiatal felnőtt köteles az állami foglalkoztatási szervvel együttműködni.

(9) Megszűnik az utógondozói ellátás, ha a fiatal felnőtt

a) az (1) bekezdés a) pontja szerinti ok miatt részesül ellátásban, az utógondozói ellátás elrendelése okának megszűnésével, de legkésőbb a fiatal felnőtt 21. életévének betöltésével, vagy ha speciális vagy különleges ellátási szükségletüként érte el nagykorúságát, a 22. életévének betöltésével,

b)⁶⁴⁸ az (1) bekezdés b) pontja szerinti ok miatt részesül ellátásban, a tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszony megszűnését követő 120. napon, de tanulói vagy felnőttképzési jogviszony fennállása esetén legkésőbb a 24., hallgatói jogviszony fennállása esetén legkésőbb a 25. életévének betöltésével,

c) az (1) bekezdés c) pontja szerinti ok miatt részesül ellátásban, a szociális intézménybe való felvételével, de legkésőbb a 22. életévének betöltésével.

(10) A gyámhatóság az utógondozói ellátást megszünteti, ha a fiatal felnőtt

a) utógondozói ellátásának jogosultsági feltételei már nem állnak fenn,

b)⁶⁴⁹ a nevelőszülőjével, az utógondozói ellátást nyújtó intézmény munkatársával, illetve az intézményben ellátott társával szemben elfogadhatatlan, az együttélés szabályait súlyosan sértő magatartást tanúsít,

c) a házirendet többször súlyosan megsérti,

d) azt kéri,

e) az (1) bekezdés b) pontja alapján elrendelt utógondozói ellátás esetén a tanulmányi vagy vizsgakötelezettségét önhibájából nem teljesíti,

f) az ellátás megállapításáról szóló gyámhatósági határozat közlésétől számított 15 napon belül az ellátást nem vette igénybe és ennek okáról önhibájából nem értesítette az ellátást nyújtót.

NEGYEDIK RÉSZ

A GYERMEKVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA ÉS IRÁNYÍTÁSA

XIV. Fejezet

A települési önkormányzat és az állam feladatai⁶⁵⁰

A települési önkormányzat feladatai

94. § (1)⁶⁵¹ A települési önkormányzat, fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat feladata a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése.

(2)⁶⁵² A települési önkormányzat az e törvényben foglaltak szerint, a (2a)-(4) bekezdésben meghatározottak figyelembevételével biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat, valamint, ha a (2a)-(4) bekezdés alapján nem köteles az ellátás biztosítására, szervezi és közvetíti a máshol igénybe vehető ellátásokhoz való hozzájutást.

(2a)⁶⁵³ A települési önkormányzat, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti szolgálatot működtetni.

(3)⁶⁵⁴ Az a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat, amelynek területén

a) tízezernél több állandó lakos él, bölcsődét,

b) húszezernél több állandó lakos él, az a) pontban meghatározottak mellett gyermekek átmeneti otthonát,

c) harmincezernél több állandó lakos él, az a) és b) pontokban meghatározottak mellett családok átmeneti otthonát,

d) negyvenezernél több állandó lakos él, az a)-c) pontokban meghatározottak mellett gyermekjóléti központot [40. § (3) bek.]

köteles működtetni.

(4)⁶⁵⁵ A megyei jogú város lakosságszámtól függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni.

(5)⁶⁵⁶ A települési önkormányzat által fenntartott intézmények ellátási területe a település lakosságára terjed ki, kivéve, ha az intézményt társulás keretében közösen tartják fenn, vagy ha az ellátást szerződésben vállalta más önkormányzat lakosságára is kiterjedően.

(5a)⁶⁵⁷ A települési önkormányzat által fenntartott bölcsőde a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszáma legfeljebb 15%-áig az ellátási területén kívül lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező gyermek ellátását is biztosíthatja, feltéve, hogy az ellátási területén lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező valamennyi bölcsődei ellátást igénylő és arra jogosult gyermek ellátását biztosítani tudja.

(6)⁶⁵⁸ Ha az intézmény ellátási területe a fenntartó önkormányzat illetékességi területét meghaladja, - eltérő megállapodás hiányában - az ellátást valamennyi jogosult számára azonos feltételek szerint kell biztosítani. E rendelkezést kell alkalmazni az ellátás megszüntetése esetén is.

(7)⁶⁵⁹ Az intézményt fenntartó önkormányzat az intézménnyel nem rendelkező önkormányzat kérésére az ellátást nem tagadhatja meg, ha e törvény hatálybalépésekor vagy külön megállapodásuk alapján már biztosított ellátást.

(8)⁶⁶⁰ A települési önkormányzat a bölcsődés korú gyermekek napközbeni ellátásának biztosítására irányuló, a (2) bekezdésben és a (3) bekezdés a) pontjában foglalt kötelezettségének családi napközi formájában is eleget tehet, feltéve, hogy a (3) bekezdés a) pontja szerinti esetben már fenntart legalább egy bölcsődét.

94/A. §⁶⁶¹ A települési önkormányzatok a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokat, különösen a bölcsőde, a gyermekek átmeneti otthona, a családok átmeneti otthona és a gyermekjóléti központ működtetését társulás útján is biztosíthatják.

Az állam feladatai⁶⁶²

95. §⁶⁶³ Az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv az e törvényben foglaltak szerint biztosítja az otthont nyújtó ellátást, az utógondozói ellátást és a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást.

A feladatok ellátásának módja

96. §⁶⁶⁴ (1)⁶⁶⁵ A települési önkormányzat az e törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást - a több önkormányzat illetékességi területére kiterjedő intézményi ellátási kötelezettségnek és a 94/A. §-nak a figyelembevételével - más szervvel, személlyel kötött ellátási szerződés útján, illetve társulásban is biztosíthatja.

(2) Az intézmények ellátási területének meghatározásánál tekintettel kell lenni arra is, hogy az intézmény és az ellátottak lakóhelye közötti távolság lehetőleg ne haladja meg az ötven km-t.

(3) Többcélú intézmény akkor létesíthető, ha a létesítés és működés anyagi, személyi és tárgyi feltételei valamennyi feladat ellátásához külön-külön biztosítva vannak.

(4) A közös igazgatású gyermekjóléti és/vagy gyermekvédelmi intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységek keretében különböző típusú intézmények feladatát látja el.

(5) A (4) bekezdés szerinti intézményben a gyermek ellátásához és neveléséhez kapcsolódó nem gyermekjóléti és nem gyermekvédelmi tevékenységet ellátó intézményegység is működhet, különösen családsegítő szolgálat, illetve családvédelmi szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, továbbá óvodai vagy általános iskolai nevelést, oktatást, kollégiumi ellátást, nevelési tanácsadást végző intézményegység.

(6)⁶⁶⁶ A települési önkormányzat és az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról minden év május 31-éig - a külön jogszabályban meghatározott tartalommal - átfogó értékelést készít. Az értékelést - települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően - meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

(7)⁶⁶⁷ A jogszabályban meghatározott szakmai, módszertani feladatokat a Kormány rendeletében kijelölt szerv látja el.

(8)⁶⁶⁸ A miniszter - az egyházi fenntartó kérelmére - a nevelőszülői ellátást, gyermekotthoni ellátást nyújtó, jogi személyiséggel és működési engedéllyel rendelkező egyházi fenntartású szolgáltatók közül országos hatáskörrel módszertani feladatokat ellátó intézményeket jelölhet ki (a továbbiakban: kijelölt egyházi módszertani intézmény) az egyházi fenntartású nevelőszülői hálózatok és gyermekotthonok módszertani támogatására.

(9)⁶⁶⁹ A kijelölés ötévi időtartamra szól, amelynek elteltét követően az intézmény ismételten kijelölhető.

(10)⁶⁷⁰ A kijelölt egyházi módszertani intézmény feladatkörében, a bevett egyháza által fenntartott nevelőszülői ellátást, gyermekotthoni ellátást nyújtó intézmények vonatkozásában

- a) részt vesz a minőségfejlesztési elvek kidolgozásában,
- b) ajánlásokat készít a hatékonyabb szolgáltatási módszerek alkalmazására,
- c) szakmai tanácsadást nyújt,
- d) szakértőként közreműködik a működést engedélyező szerv felkérésére szakmai program értékelésében, szakmai ellenőrzésben,
- e) kezdeményezi a személyes gondoskodást nyújtó munkakörben dolgozók továbbképzését és tapasztalatcseréjét.

(11)⁶⁷¹ A kijelölt egyházi módszertani intézmény módszertani tevékenységének biztosítása során együttműködik az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt, módszertani feladatokat is ellátó szervvel.

(12)⁶⁷² A miniszter a kijelölt egyházi módszertani intézmény feladatainak ellátásához egyedi támogatást nyújt.

(13)⁶⁷³ Az egyházi fenntartó a tárgyév január 31-éig bejelentheti a működést engedélyező szervnek - ha bevett egyháznak az általa fenntartott intézmény tevékenysége vonatkozásában nincs módszertani intézménye -, hogy a módszertani tevékenységekkel összefüggésben az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt, módszertani feladatokat is ellátó szerv helyett mely kijelölt egyházi módszertani intézménnyel kíván együttműködni. A bejelentés annak közlését követő nyolcadik naptól hatályos. A bejelentésről a működést engedélyező szerv értesíti az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt, módszertani feladatokat is ellátó szervet. A bejelentés - a tárgyév követő év január 1-jei hatállyal - visszavonható.

Ellátási szerződés

97. § (1)⁶⁷⁴ Az e törvényben meghatározott személyes gondoskodást nyújtó ellátást vagy egyes körülhatárolható és elkülöníthető feladatok ellátását, ide nem értve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást, a települési önkormányzat, illetve az állam - a fenntartói feladatainak a Kormány rendeletében kijelölt szerv útján - állami fenntartóval, egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződés útján is biztosíthatja.

(2)⁶⁷⁵ Ha az ellátási szerződés alapján a feladat ellátásában vallási vagy világnézeti elkötelezettségű nem állami szerv működik közre, a megállapodás megkötése nem mentesíti a települési önkormányzatot, valamint az állami szervet a feladatellátási kötelezettség alól azon gyermek tekintetében, akinek szülője nem kívánja a nem állami szerv szolgáltatását igénybe venni.

(3) Az ellátási szerződés tartalmát a felek szabadon állapítják meg azzal, hogy a szerződés az Szt. 121. §-ában meghatározottakon túl tartalmazza

a) azt az időszakot, amelyre a szerződést kötötték, amely időszak a bentlakásos gyermekintézmény esetén nem lehet kevesebb 5 évnél,

b) a szolgáltatást végző nem állami szerv nyilatkozatát a nyilvántartási kötelezettség, az adatkezelés és az adatvédelem szabályainak ismeretére és betartására.

(4) Az ellátási szerződés létrejöttét a helyben szokásos módon közzé kell tenni.

(5)⁶⁷⁶ A települési önkormányzat képviselő-testülete az ellátási szerződés megkötésének, a szerződés módosításának, illetve megszüntetésének jogát nem ruházhatja át.

Szolgáltatói nyilvántartás és a szolgáltatók, intézmények, hálózatok ellenőrzése⁶⁷⁷

98. § (1)⁶⁷⁸ (1) Gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet a jogszabályokban előírt feltételek teljesítése esetén bármely fenntartó biztosíthat, ha a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet nyújtó, általa fenntartott szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) jogerősen be van jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba. Egyes gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységek nyújtását jogszabály kizárólagosan állami szerv hatáskörébe utalhatja.

(2) A szolgáltatói nyilvántartás tartalmazza

a) a fenntartó nevét, székhelyét, adószámát és típusát,

b) a fenntartó és a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) telefonszámát, telefaxszámát, elektronikus levélcímét, honlapjának címét, valamint kapcsolattartójának nevét, beosztását, telefonszámát és elektronikus levélcímét,

c)⁶⁷⁹ helyettes szülői és nevelőszülői ellátás esetén a helyettes szülők, nevelőszülők nevét, az ellátás helyét, az egyes helyettes szülőknél, nevelőszülőknél elhelyezhető gyermekek és fiatal felnőttek számát, speciális vagy különleges nevelőszülő esetén az erre vonatkozó adatot, és

d) a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) és az általa végzett gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység kormányrendeletben meghatározott adatait.

(3) A szolgáltatói nyilvántartás hatósági nyilvántartás, amely közhitelesen tanúsítja a (2) bekezdés a), c) és d) pontja szerinti adatokat.

(4) A szolgáltatói nyilvántartásból jogerősen törölt és a jogerősen módosított adatokat a szolgáltatói nyilvántartás történeti állományába kell helyezni. A történeti állományba helyezett,

a) a (2) bekezdés b) pontja szerinti adatokat a történeti állományba helyezést követő egy év elteltével,

b) a (2) bekezdés a), c) és d) pontja szerinti adatokat a szolgáltatónak, intézménynek, hálózatnak (székhelynek, telephelynek) a szolgáltatói nyilvántartásból való törlését követő tíz év elteltével kell törölni.

(5)⁶⁸⁰ A szolgáltatói nyilvántartás adatai - a (6) bekezdésben meghatározott adatok kivételével - nyilvánosak, és a történeti állományba tartozó adatok kivételével a Szociális Ágazati Portálon hozzáférhetők.

(6) A szolgáltatói nyilvántartás adatai közül nem nyilvános

a) helyettes szülői és nevelőszülői ellátás esetén a helyettes szülők, nevelőszülők neve, az ellátás helye, az egyes helyettes szülőknél, nevelőszülőknél elhelyezhető gyermekek és fiatal felnőttek száma, valamint az egyes helyettes szülők, nevelőszülők által végzett szolgáltató tevékenységre vonatkozó egyéb adatok,

b)⁶⁸¹ a titkos menedékház valamennyi adata,

c)⁶⁸² a krízisközpont és a felutas ház címe, továbbá az arra vonatkozó adat, hogy a családok átmeneti otthona krízisközpontként működik-e,

d)⁶⁸³ a b) és c) pontban nem említett családok átmeneti otthonának és a gyermekek átmeneti otthonának címe, ha a fenntartó ezt kéri.

(7) A szolgáltatói nyilvántartás nem nyilvános adatait megismerheti, és a szolgáltatói nyilvántartásból nem nyilvános adatot igényelhet a fenntartón és a szolgáltatón, intézményen, hálózaton kívül

a) a gyámhatóság a jogszabályban meghatározott eljárásának lefolytatása céljából,

b) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást nyújtó intézmény gyermekvédelmi feladatainak ellátása céljából,

c) a gyermekjogi képviselő a jogszabályban meghatározott jogvédelmi feladatainak ellátása céljából,

d) a szolgáltató, intézmény, hálózat szolgáltatói nyilvántartásba vétele vagy ellenőrzése során hatóságként, szakhatóságként, ellenőrző hatóságként vagy szakértőként eljáró szerv a jogszabályban meghatározott eljárásának lefolytatása céljából,

e) az ellátásra köteles helyi önkormányzat és az állam fenntartói feladatait ellátó szerv ellátásszervezési feladatainak ellátása céljából,

f) a kincstár és az állami támogatást megállapító, folyósító vagy ellenőrző más szerv az állami támogatás megállapítása és ellenőrzése céljából,

g) a minisztérium a gyermekvédelmi ágazati irányítási tevékenység ellátása céljából,

h) a rendőrség, az ügyészség, a bíróság és az igazságügyi szakértő büntetőeljárás és bűnmegelőzés, illetve bírósági eljárás lefolytatása céljából.

(8) Ha jogszabály kivételt nem tesz, a szolgáltatói nyilvántartásra vonatkozó hatósági eljárások során a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvényben meghatározott bármely bizonyítási eszköz felhasználható, de jogszabály előírhatja egyes bizonyítási eszközök kötelező alkalmazását.

(9) A szolgáltatót, intézményt, hálózatot (székhelyet, telephelyet) a jogszabályokban és a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak megfelelően kell működtetni, amelyet a szolgáltatói nyilvántartásra vonatkozó hatósági eljárások lefolytatására kijelölt hatóság (a továbbiakban: működést engedélyező szerv) ellenőriz. Ha a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) működése nem felel meg a jogszabályokban vagy a szolgáltatói nyilvántartásban foglaltaknak, a működést engedélyező szerv

a) a 100/A. §-ban foglaltak szerint gyermekvédelmi igazgatási bírságot szabhat ki,

b) kormányrendeletben foglaltak szerint a szolgáltatói nyilvántartás adatait módosíthatja,

c) kormányrendeletben foglaltak szerint a szolgáltatót, intézményt, hálózatot (székhelyet, telephelyet) a szolgáltatói nyilvántartásból törölheti, és kötelezheti a fenntartót a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység megszüntetésére, illetve

d) alkalmazhatja a kormányrendeletben meghatározott egyéb jogkövetkezményeket.

(10)⁶⁸⁴ A szolgáltatói nyilvántartásra vonatkozó hatósági eljárásokban a fenntartó a kérelmeket, a kérelemhez csatolandó iratokat és nyilatkozatokat, valamint a működést engedélyező szervnek benyújtandó más iratokat elektronikus úton nyújtja be, a működést engedélyező szerv felé fennálló, jogszabályban meghatározott bejelentési kötelezettségét elektronikus úton teljesíti, a működést engedélyező szerv a döntéseit és az ellenőrzés megindításáról szóló értesítéseit elektronikus úton közli. A fenntartó meghatalmazotti képviselőjének adott meghatalmazás papíralapon is benyújtható.

(11)⁶⁸⁵ A Szociális Ágazati Portálon - a (12) és (13) bekezdésben meghatározottak szerint - közzé kell tenni

a) a működést engedélyező szervnek a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) ellenőrzése során hozott, fellebbezésre való tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánított határozatát,

b) a működést engedélyező szerv jogerős határozatát, fenntartóval kötött hatósági szerződését és hatósági szerződésben foglalt kötelezettség megszegését megállapító végzését, ha a szolgáltató, intézmény, hálózat

(székhely, telephely) személyi vagy tárgyi feltételeinek hiánya miatt jogkövetkezményt állapított meg vagy a fenntartóval hatósági szerződést kötött,

c) a működést engedélyező szerv jogerős határozatát, fenntartóval kötött hatósági szerződését és hatósági szerződésben foglalt kötelezettség megszegését megállapító végzését, ha a 100/A. § (1) bekezdés a), b) vagy e) pontjában meghatározott jogsértés miatt jogkövetkezményt állapított meg vagy a fenntartóval hatósági szerződést kötött,

d) az a)-c) pont szerinti ügyben a jogorvoslat vagy megismételt eljárás során hozott és a közzétett döntés érdemében változást eredményező hatósági döntést vagy bírósági határozatot.

(12)⁶⁸⁶ A hatósági döntésről és a hatósági szerződésről közzétett dokumentumnak tartalmaznia kell

a) a közzététel napját és a (11) bekezdés szerinti jogcímét,

b) az eljáró működést engedélyező szerv megnevezését,

c) az ügy számát és tárgyát,

d) a 100/A. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jogsértés esetén

da) a szolgáltatást nyújtók nevét,

db) a végzett gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység megnevezését,

dc) a szolgáltatásnyújtás helyét, és

dd) a megállapított jogkövetkezményeket,

e) a d) pontban nem említett jogsértés esetén

ea) a fenntartó nevét, székhelyét és adószámát,

eb) a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) címét - a 98. § (6) bekezdés c) és d) pontja szerinti kivételekkel - és ágazati azonosítóját,

ec) a jogsértéssel érintett gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység megnevezését,

ed) a megállapított tényállást,

ee) a megsértett jogszabályi rendelkezések megjelölését, és

ef) a hatósági döntésben megállapított jogkövetkezményeket, illetve a fenntartó által a hatósági szerződésben vállalt kötelezettségeket, és az azok megszegésének esetére kikötött jogkövetkezményeket,

f) a jogerő beálltára vagy annak hiányára történő utalást,

g) a döntéssel szembeni jogorvoslati eljárás tényét, valamint

h) a jogorvoslat vagy megismételt eljárás során hozott hatósági döntés vagy bírósági határozat esetén a hatósági döntést vagy bírósági határozatot, és annak rövid indokolását.

(13)⁶⁸⁷ Titkos menedékház ügyében hozott hatósági döntés és bírósági határozat nem tehető közzé. A (6) bekezdés c) és d) pontja szerinti esetben a (12) bekezdés szerinti adatokat úgy kell közzétenni, hogy abból az intézmény (székhely, telephely) és a felutas ház címe ne legyen megismerhető.

(14)⁶⁸⁸ A Szociális Ágazati Portálról a közzétett dokumentumot

a) a szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzését követően haladéktalanul el kell távolítani, ha a 100/A. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jogsértő állapot a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéssel szűnik meg,

b) a jogsértő állapot megszűnését követő öt év elteltével kell eltávolítani, ha a 100/A. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jogsértő állapot nem a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéssel szűnik meg,

c) az a) és b) pontban nem említett esetben a jogsértés időpontját, illetve a jogsértő állapot megszűnését, de legkorábban a közzétételt követő egy év elteltével kell eltávolítani.

99. §⁶⁸⁹ (1) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységnek meg kell felelnie az e törvényben és a szakmai szabályokban foglalt követelményeknek.

(2) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység keretében szolgáltatást csak a külön jogszabályban meghatározott képesítésű személy végezhet.

100. § (1)-(4)⁶⁹⁰

(5)⁶⁹¹ Az otthont nyújtó ellátás, utógondozói ellátás nevelőszülő, illetve gyermekotthon által történő biztosítása esetén az ellátottak száma éves átlagban nem haladhatja meg a fenntartó által működtetett - a szolgáltatói nyilvántartásba jogerősen bejegyzett - nevelőszülői, illetve gyermekotthoni összférőhelyszám 100%-át. A helyettes szülőnél, a gyermekek átmeneti otthonában, illetve a családok átmeneti otthonában ellátottak száma éves átlagban nem haladhatja meg a szolgáltatói nyilvántartásba jogerősen bejegyzett férőhelyszám 100%-át.

A gyermekvédelmi igazgatási bírság⁶⁹²

100/A. §⁶⁹³ (1)⁶⁹⁴ A működést engedélyező szerv gyermekvédelmi igazgatási bírságot szabhat ki

a) a működtetővel, az intézményvezetővel, illetve a fenntartóval szemben, ha a működtető, a szolgáltató, az intézmény, illetve a fenntartó a gyermeknek az e törvényben biztosított jogait megsérti,

b) a működtetővel, az intézményvezetővel, illetve a fenntartóval szemben, ha a működtető, a szolgáltató, az intézmény, illetve a fenntartó a tájékoztatási kötelezettséget megszegi, vagy a gyermeket, a szülőt vagy más törvényes képviselőt, az érdek-képviselői szervet akadályozzák jogai gyakorlásában, illetve abban, hogy a

működést engedélyező szervhez, a gyermekjogi képviselőhöz vagy más hatósághoz forduljon, vagy az intézményvezető, illetve a fenntartó panaszt határidőben nem vizsgálja ki,

c)⁶⁹⁵ a fenntartóval és a fenntartó nevében eljárni jogosult személlyel szemben, ha a fenntartó a külön jogszabály szerinti esetekben nem kéri a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítását vagy a szolgáltatónak, intézménynek, hálózatnak (székhelynek, telephelynek) a szolgáltatói nyilvántartásból történő törlését, vagy - ha jogszabály kivételt nem tesz - nem teljesíti a működést engedélyező szerv felé fennálló, külön jogszabályban meghatározott bejelentési kötelezettségét,

d) a fenntartóval és a fenntartó nevében eljárni jogosult személlyel szemben, ha a fenntartó a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatás biztosításával jogellenesen hagy fel,

e)⁶⁹⁶ szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéshez kötött gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet a szolgáltatói nyilvántartásba történő jogerős bejegyzés nélkül vagy a szolgáltatói nyilvántartásból történő, végrehajtható törlést követően végző, illetve ilyen szolgáltatótevékenységet működtető vagy szervező személlyel, szervezettel és az ilyen szervezet nevében - különösen az ellátás iránt érdeklődőknél, illetve az igénybe vevőknél - eljáró személlyel szemben.

(1a)⁶⁹⁷ Az (1) bekezdés e) pontja szerinti esetben a bírság legalacsonyabb összege 250 000 forint, legmagasabb összege 1 000 000 forint.

(1b)⁶⁹⁸ Az (1a) bekezdésben nem említett esetben a bírság legmagasabb összege 200 000 forint.

(2) A bírság összegét az eset összes körülményeire, így különösen a jogsértéssel érintett gyermekek számára, a jogsértés súlyára, a jogsértéssel okozott érdeksérelem nagyságára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítására és - fenntartóra kiszabott bírság esetén - a bírság megfizetésének az ellátás színvonalára gyakorolt hatására tekintettel kell meghatározni.

(3) A bírság - a jogsértés jellegétől, a jogsértők számától, illetve a felelősség mértékétől függően - több személlyel, illetve szervezettel szemben is kiszabható.

(4)⁶⁹⁹ Ha a bírsággal sújtott személy vagy szervezet a működést engedélyező szerv vagy az ellenőrzési jogkörében eljáró gyámhatóság által megállapított határidőn belül nem intézkedik a jogellenesség megszüntetése érdekében, a bírság ismételtelen kiszabható.

(5) A bírság más jogkövetkezményekkel, illetve a feljelentési kötelezettség teljesítésével egyidejűleg is alkalmazható.

(6) Az intézményvezetőre vonatkozó rendelkezéseket a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató, intézmény vezetőjén kívül arra a személyre is alkalmazni kell, aki az intézményvezető jogszabályban meghatározott azon feladatát ellátja, amelyből származó jog gyakorlásával, illetve kötelesség megszegésével a jogsértést elkövettek.

(7)⁷⁰⁰

(8)-(9)⁷⁰¹

100/B. §⁷⁰²

XV. Fejezet

A miniszter feladatai⁷⁰³

101. § (1)⁷⁰⁴ A miniszter ellátja a gyermekek védelmét biztosító feladatok ágazati irányítását.

(2)⁷⁰⁵ A miniszter az (1) bekezdésben foglalt ágazati irányító jogkörében

a) meghatározza a gyermekek védelmét biztosító feladatok szakmai, képesítési követelményeit, a feladatok törvényességi és szakmai ellenőrzési rendjét,

b) létrehozza és fenntartja az országos szakmai intézeteket, kollégiumokat,

c)⁷⁰⁶ ellátja a gyámhatóságok szakmai felügyeletével és irányításával kapcsolatos feladatokat,

d)⁷⁰⁷ a megelőző pártfogói tevékenységgel összefüggésben részt vesz annak szakmai módszertani irányításában, amelynek keretében az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 9. § i) pontja alapján éves beszámoló tételére kötelezheti a pártfogó felügyelői szolgálatot a megelőző pártfogói tevékenységről, valamint az igazságügyért felelős miniszternél kezdeményezheti, hogy

da) az Áht. 9. § i) pontja alapján a pártfogó felügyelői szolgálatot jelentéstételre kötelezze,

db) törvényességi, szakszerűségi, hatékonysági ellenőrzést folytasson,

dc) az Áht. 9. § h) pontja szerinti intézkedést tegyen, és

dd) együttesen módszertani ajánlást adjanak ki, vagy azt vizsgálják felül,

e) biztosítja a gyermekek védelmét szolgáló tudományos kutatások és nemzetközi kapcsolatok fejlesztési feltételeit,

f) kezdeményezi - az érintett miniszterekkel együttműködve - a külföldön ellátatlanul maradt magyar állampolgárságú gyermekekről való gondoskodás iránti intézkedések megtételét,

g) összehangolja és szervezi a gyermekek védelmét biztosító rendszer irányításához és egységes működéséhez szükséges nyilvántartási és információs rendszert,

h)⁷⁰⁸ a Kormány rendeletében kijelölt szerv központi szerve útján gondoskodik az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság működéséről,

i)⁷⁰⁹ az egyházi fenntartású nevelőszülői, gyermekotthoni ellátás területén az országos módszertani feladatok ellátására egyházi fenntartású intézményeket jelölhet ki,

j)⁷¹⁰ gondoskodik az országos örökbefogadás elősegítéséről.

(3)⁷¹¹ A miniszter gondoskodik a nevelésbe vett

a) súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő, továbbá

b) akut orvosi ellátást nem igénylő - egyedi gondozásra szoruló - szerzett immunhiányos tünetegyüttesben szenvedő gyermekek ellátásának feltételeiről,

feltéve, ha - az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság véleménye alapján - a gondozásuk máshol nem biztosítható, vagy ha külön elhelyezésük szükséges. Ennek érdekében a Kormány rendeletében kijelölt szerv központi szerve útján speciális gyermekotthonok fenntartásáról gondoskodik.

(4)⁷¹² A miniszter a Kormány rendeletében kijelölt szerv útján megszervezi a szülői felügyelet nélkül Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárságú gyermek ellátását, és ennek érdekében - ha a külön jogszabály alapján számára kötelező tartózkodási helyként gyermekvédelmi intézményt kell kijelölni - a Kormány rendeletében kijelölt szerv gyermekotthont tart fenn vagy a feladat biztosítása érdekében ellátási szerződést köt.

(5)⁷¹³ A miniszter gondoskodik a bíróság által javítóintézeti nevelésre utalt vagy oda előzetes letartóztatásba helyezett fiatalok bünelkövetők nevelésének feltételeiről, a javítóintézeteknek a Kormány rendeletében kijelölt szerv központi szerve útján történő fenntartásáról. A miniszter - a büntetés-végrehajtásért felelős miniszterrel együttesen - ellátja a javítóintézetek felügyeletével kapcsolatos feladatokat.

(6)⁷¹⁴

A hivatásos gondnok⁷¹⁵

102. § (1)⁷¹⁶ A hivatásos gondnok a Kormány által kijelölt szervvel kormányzati szolgálati jogviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, kivéve, ha hivatásos gondnokul a Ptk. 2:31. § (5) bekezdése alapján mentális zavarban szenvedő személyekkel foglalkozó jogi személyt rendel ki a gyámhatóság.

(1a)⁷¹⁷ A hivatásos gondnok egyidejűleg 30 gondnokolt érdekében járhat el, kivéve ha

a) az adott gondnokoltak igényeinek figyelembevétele alapján a gondnoki feladatok ellátását legfeljebb 35 gondnokolt egyidejű ellátása nem veszélyezteti, vagy

b) a hivatásos gondnoki feladatokat kormányzati szolgálati jogviszonyban álló személy látja el.

(1b)⁷¹⁸ Az (1a) bekezdés b) pontjában meghatározott személy egyidejűleg legfeljebb 45 gondnokolt érdekében járhat el.

(1c)⁷¹⁹ Ha a hivatásos gondnok hivatásos támogatói feladatokat is ellát, a gondnokoltjainak és támogatott személyeinek száma együttesen sem haladhatja meg az (1a) és (1b) bekezdésben foglalt létszámot.

(1d)⁷²⁰ Ha a hivatásos gondnok tevékenységét munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban látja el, díjazását úgy kell megállapítani, hogy annak összege gondnokoltanként - a gondnoki feladatok mértéke alapján - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének legalább 10%-át elérje.

(2)⁷²¹ A hivatásos gondnoki feladatokat vállaló személy képzését, illetve a hivatásos gondnok továbbképzését a gyámhatóság szervezi.

(3)⁷²² A hivatásos gondnoki képzésben, továbbképzésben eredményesen részt vett személy adatait a Kormány által kijelölt szerv veszi nyilvántartásba. A nyilvántartás az alábbi adatokat tartalmazza:⁷²³

a)⁷²⁴ a hivatásos gondnok természetes személyazonosító adatai;

b) a munkahely megnevezése és címe;

c) a foglalkoztatás kezdő időpontja;

d) a képzésről kiállított bizonyítvány száma, a kiállítás helye és időpontja, továbbá a kiállító intézmény megnevezése;

e) a jogszabály által előírt továbbképzés elvégzésének adatai.

(3a)⁷²⁵ A nyilvántartás nem minősül hatósági nyilvántartásnak.

(4)⁷²⁶ A gyámhatóság bejelenti a nyilvántartást vezető szervnek⁷²⁷

a) a hivatásos gondnok foglalkoztatását a (3) bekezdésben megjelölt adatok közlésével, továbbá

b) a nyilvántartásba vett adatokban bekövetkezett változást.

A gyámhatóság az adatbejelentést a foglalkoztatás megkezdésétől, illetőleg az adatváltozás időpontjától számított 30 napon belül teszi meg.⁷²⁸

(5)⁷²⁹ A Kormány által kijelölt szerv törli a nyilvántartásából annak a hivatásos gondnoknak az adatait,⁷³⁰

a) aki elhunyt,

b) akivel szemben tevékenységének ellátása során törvényben meghatározott kizáró ok keletkezik,

c)⁷³¹

(6)⁷³² A nyilvántartásból adatok a nyilvántartásba vett személy, a gyámhatóság, továbbá tudományos, statisztikai feldolgozást végzők részére - az adatvédelmi jogszabályok megtartásával - továbbíthatók.

103. §⁷³³ (1) Ha a hivatásos gondnoki feladatok ellátására munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében kerül sor, a hivatásos gondnoki feladatokat ellátni kívánó személy a jelentkezéskor hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy büntetlen előéletű.

(2) Indokolt esetben a hivatásos gondnokot foglalkoztató szerv vezetője (a továbbiakban: vezető) írásban felszólíthatja a hivatásos gondnokot, hogy a felhívástól számított tizenöt munkanapon belül - ha e határidőn belül menthető ok miatt nem lehetséges, annak megszűnését követően haladéktalanul - hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy büntetlen előéletű.

(3) Ha a hivatásos gondnok igazolja, hogy büntetlen előéletű, a vezető az igazolásra szolgáló hatósági bizonyítvány kiadása iránti eljárásért megfizetett igazgatási szolgáltatási díjat a hivatásos gondnok részére megtéríti.

(4) A vezető a büntetlen előélet igazolása céljából kezeli

a) a hivatásos gondnoki feladatok ellátására jelentkező személy, és

b) a hivatásos gondnok

azon személyes adatait, amelyeket az e célból a bünyügyi nyilvántartó szerv által kiállított hatósági bizonyítvány tartalmaz.

(5) Az (1)-(4) bekezdésben foglaltak alapján megismert személyes adatokat a vezető a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítéséről meghozott döntés időpontjáig vagy - munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesítése esetén - a jogviszony megszűnéséig, megszüntetéséig kezeli.

Az országos szakértői névjegyzék⁷³⁴

103/A. §⁷³⁵ (1) Ha törvény vagy a felhatalmazása alapján kiadott jogszabály gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakterületen gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértő igénybevételét írja elő, vagy ilyen szakértő igénybevételéhez jogkövetkezményt állapít meg, szakértőként kizárólag a Kormány által erre kijelölt szerv engedélyével rendelkező személy vehető igénybe, valamint a jogszabályban meghatározott jogkövetkezmények csak az ilyen személy igénybevételéhez fűződnek.

(2) Gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértői tevékenység folytatását a Kormány által erre kijelölt szerv annak engedélyezi, aki

a) rendelkezik a külön jogszabályban meghatározott

aa) szakirányú felsőfokú végzettséggel vagy felsőfokú szakképesítéssel,

ab) szakvizsgával,

ac) kettő szakmai ajánlással annak igazolására, hogy szakterületének elismert képviselője,

ad) szakterületén a kérelem benyújtását megelőző hét évben szerzett legalább ötéves gyakorlattal, és

b) büntetlen előéletű, nem áll a gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

(3) A gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértői tevékenység engedélyezése iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg a kérelmező hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy büntetlen előéletű, és nem áll a gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, vagy kéri, hogy e tények fennállására vonatkozó adatokat a bünyügyi nyilvántartó szerv a Kormány által erre kijelölt szerv részére - annak a gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértői tevékenység engedélyezése iránti kérelem elbírálása céljából benyújtott adatigénylése alapján - továbbítsa. Az adatigénylés során a Kormány által erre kijelölt szerv a (4) bekezdésben meghatározott adatokat igényelheti a bünyügyi nyilvántartó szervtől.

(4) A Kormány által erre kijelölt szerv gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértői tevékenység gyakorlásának időtartama alatt lefolytatott hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi azt is, hogy a gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértő büntetlen előéletű-e, és nem áll-e a gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt. A hatósági ellenőrzés céljából a Kormány által erre kijelölt szerv adatot igényelhet a bünyügyi nyilvántartási rendszerből. Az adatigénylés kizárólag azon adatra irányulhat, hogy a gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértő büntetlen előéletű-e, valamint, hogy a gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértői tevékenység folytatását kizáró foglalkozástól eltiltás hatálya alatt áll-e.

(5) A (3) és (4) bekezdés alapján megismert személyes adatokat a Kormány által erre kijelölt szerv

a) a gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértői tevékenység engedélyezése iránti eljárás jogerős befejezéséig vagy

b) a gyermekvédelmi vagy szociálpolitikai szakértő nyilvántartásba vétele esetén a hatósági ellenőrzés időtartamára vagy a nyilvántartásból való törlésre irányuló eljárásban az eljárás jogerős befejezéséig kezeli.

103/B. §⁷³⁶ (1) A Kormány által erre kijelölt szerv a szakértői tevékenység folytatására engedéllyel rendelkező személyekről névjegyzéket vezet. A névjegyzékből az e törvény szerint nyilvános adatokon túli adat kizárólag a szakértői tevékenység végzésére való jogosultság igazolása céljából szolgáltatatható.

(2) A névjegyzék tartalmazza - a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szolg. tv.) 26. § (2) bekezdésében, valamint 29. §-ában meghatározottakon túl - a szakértő

a) további természetes személyazonosító adatait, értesítési címét, valamint - ha a szakértő hozzájárult a névjegyzékben való szerepeltetéséhez - egyéb elérhetőségét (telefonszám, e-mail cím),

b) a szakértői tevékenységgel összefüggő munkahelyének és munkakörének megnevezését, munkahelyének címét, telefonszámát,

c) iskolai végzettségének, szakképzettségének, szakképesítésének megnevezését, az erről kiállított oklevél, bizonyítvány számát, a kiállítás helyét és időpontját, a kiállító intézmény megnevezését,

d) szakvizsgájának, egyetemi doktori címének vagy tudományos fokozatának megnevezését, az erről kiállított okirat számát, a kiállítás helyét és időpontját, a kiállító intézmény megnevezését,

e) szakterületének(einek) megnevezését,

f) engedélye megadásának időpontját,

g) felkészítő képzésen, továbbképzésen való részvételének időpontját,

h) szakmai tevékenységének leírását,

i) szakértői tevékenysége szüneteltetésének, felfüggesztésének időtartamát.

(2a)⁷³⁷ Az (1) bekezdés szerinti névjegyzék a (2) bekezdés e)-g) és i) pontjában foglalt adatok tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

(3) A névjegyzékben szereplő adatokból - szakterületenkénti tagolásban - a Kormány által erre kijelölt szerv a Szolg. tv. 30. § (2) bekezdésében meghatározottakon túl a honlapján közzéteszi a szakértő

a) értesítési címét,

b) egyéb elérhetőségét, ha hozzájárult annak közzétételéhez,

c) iskolai végzettségét, szakképzettségét, szakképesítését, szakvizsgájának, egyetemi doktori címének, illetve tudományos fokozatának megnevezését,

d) szakmai tevékenységének leírását,

e) engedélye megadásának időpontját.

(4) A Kormány által erre kijelölt szerv az adatokat a szakértőnek a névjegyzékből való kikerülése időpontjától számított 5 évig kezeli, ezt követően az adatokat törli. A névjegyzékben szereplő szakértők adatait a névjegyzékből kikerült szakértők adataitól elkülönítetten kell kezelni.

XVI. Fejezet

A fenntartó feladat- és jogköre⁷³⁸

104. § (1)⁷³⁹ A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó állami és nem állami intézmény, valamint a javítóintézeti ellátást nyújtó állami intézmény fenntartója⁷⁴⁰

a) dönt az intézmény alapító okiratáról, gazdálkodási köréről, átszervezéséről, megszüntetéséről, tevékenységi körének módosításáról, nevének megállapításáról,

b) meghatározza az intézmény költségvetését, valamint az intézményi térítési díjat,

c) ellenőrzi az intézmény gazdálkodását és működésének törvényességét,

d) jóváhagyja az intézmény szervezeti és működési szabályzatát, szakmai programját,

e)⁷⁴¹ ellenőrzi és évente egy alkalommal értékeli a szakmai munka eredményességét, a szakmai program végrehajtását, valamint a gazdálkodás szabályszerűségét és hatékonyságát,

f)⁷⁴² gondoskodik a szakemberek képzéséről, továbbképzéséről,

g)⁷⁴³ gyakorolja az intézmény vezetője tekintetében a munkáltatói jogokat,

h)⁷⁴⁴ gondoskodik az érdek-képviselési fórum megalakításának feltételeiről,

i)⁷⁴⁵ kikéri a gyámhatóság véleményét az intézmény működését érintő lényeges döntés meghozatala előtt, így különösen az intézmény fenntartását érintő változások, az intézmény átszervezésének, megszüntetésének, feladatkörének megváltoztatása esetén,

j)⁷⁴⁶ kivizsgálja a 36. § (2) bekezdése alapján hozzá érkező panaszokat és szükség esetén intézkedik a panaszt kiváltó okok megszüntetése iránt, és a megtett intézkedéséről tájékoztatja a működést engedélyező szervet,

k)⁷⁴⁷ kijelöli és működteti az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek befogadására szolgáló nevelőszülőt és gyermekotthont,

l)⁷⁴⁸ működteti az utógondozói ellátást igénylő fiatal felnőttek lakhatását biztosító külső férőhelyeket.

(2)⁷⁴⁹ Az állami és nem állami intézmény fenntartója a szervezeti és működési szabályzat jóváhagyását akkor tagadhatja meg, ha az jogszabályt sért. A szakmai program jóváhagyását akkor tagadhatja meg, ha az nem felel meg az e törvényben, valamint a szakmai jogszabályokban előírt követelményeknek.

(3)⁷⁵⁰ A fenntartó a törvényesség biztosítása érdekében ellenőrzi a házirend, valamint más belső szabályzatok jogszerűségét. Az ellenőrzés eredményeképpen az állami és nem állami fenntartó felhívja az intézmény vezetőjét a jogszabálysértés orvoslására, illetve annak eredménytelensége esetén a jogsértő házirendet vagy más belső szabályzatot megsemmisíti.

(4)⁷⁵¹ Az állami és nem állami intézmény fenntartója a szakmai munka eredményességét különösen a Névjegyzékben szereplő szakértő által készített szakértői vélemény, a gyámhatóság szakmai ellenőrzése, illetve az intézmény által készített beszámoló alapján értékeli.

(5)⁷⁵² Az állami és nem állami intézmény évenként egy alkalommal kötelezhető arra, hogy tevékenységéről átfogó, szakmai és pénzügyi beszámolót adjon.

(6)⁷⁵³ A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó intézmény egyházi fenntartója az (1) bekezdés a), b), f), g), i) pontjában meghatározott feladatokon túl gondoskodik az intézmény

- a) szervezeti és működési szabályzatának, szakmai programjának elkészítéséről,
b) gazdálkodásának és működésének törvényességéről.

(7)⁷⁵⁴ A fenntartónak a (3) és (5) bekezdésben megfogalmazott jogköre nem sértheti az intézmény szakmai programjában meghatározott önállóságát.

(8)⁷⁵⁵ A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó állami és nem állami intézmény fenntartója a gyámhatóság számára hozzáférhetővé teszi azokat az információkat, amelyek az intézmény működését érintő lényeges fenntartói döntés meghozatalához rendelkezésére állnak. A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó állami és nem állami intézmény fenntartójának az intézmény működését érintő lényeges döntés meghozatala előtt úgy kell a gyámhatóság véleményét kikérnie, hogy a gyámhatóságnak - a szükséges információk hozzáférhetővé tételének napjától számítva - legalább tizenöt nap álljon rendelkezésre véleménye kialakításához.

ÖTÖDIK RÉSZ

A GYERMEKVÉDELMI ÉS GYÁMÜGYI IGAZGATÁS SZERVEZETE ÉS EGYES ELJÁRÁSI SZABÁLYAI⁷⁵⁶

XVII. Fejezet

A gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatás szervei⁷⁵⁷

105. § (1)⁷⁵⁸ Az e törvényben meghatározott gyámügyi feladatok, továbbá a gyermekek védelmét biztosító ellátórendszer működésének ellenőrzése állami feladat.

(2)⁷⁵⁹ Az állam az (1) bekezdésben meghatározott feladatokat gyámhatóságok útján látja el.

(3)⁷⁶⁰ Az (1) bekezdésben meghatározott feladatok felügyeletét a miniszter gyakorolja.

106. §⁷⁶¹

XVIII. Fejezet

107. §⁷⁶²

XIX. Fejezet

108. §⁷⁶³

109-117. §⁷⁶⁴

118-120. §⁷⁶⁵

121. § (1)⁷⁶⁶

(2)⁷⁶⁷ A települési önkormányzat köteles előzetesen kikérni a gyámhatóság véleményét, ha

a) személyes gondoskodást nyújtó intézményt kíván megszüntetni, illetőleg annak ellátási területét vagy az ellátási kötelezettség terjedelmét változtatja meg,

b) az ellátórendszer működését szolgáló vagyont más célra kívánja felhasználni,

c) az e törvényben vagy külön jogszabályban nem szabályozott új ellátást kíván bevezetni.

122. §⁷⁶⁸ (1)⁷⁶⁹ Az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a 95. § szerinti állami ellátási kötelezettségnek intézmény fenntartásával, vagy - a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás kivételével - az intézményt működtető fenntartóval létrejött ellátási szerződés megkötésével tehet eleget.

(2)⁷⁷⁰ Az (1) bekezdés szerinti intézmény létrehozásához, átszervezéséhez és megszüntetéséhez, valamint az (1) bekezdés szerinti ellátási szerződés megkötéséhez, módosításához és megszüntetéséhez a miniszter előzetes jóváhagyása szükséges. A miniszter ezen jogkörében a 96. § (6) bekezdése szerinti értékelésben foglalt figyelembevételével, a személyes gondoskodást nyújtó ellátás iránti helyi szükségletek alapján dönt.

XX. Fejezet

A gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatás főbb szabályai

123. §⁷⁷¹

124. §⁷⁷²

125. §⁷⁷³ (1)⁷⁷⁴

(2)-(14)⁷⁷⁵

126. §⁷⁷⁶

Egyéb eljárási szabályok

127. § (1)⁷⁷⁷ A gyámhatóság - ha jogszabály másképp nem rendelkezik - a hatáskörébe tartozó ügyekben az eljárást hivatalból is megindíthatja.

(2)⁷⁷⁸ A gyámhatósági eljárásban a 128. § (2)-(3) bekezdése szerinti esetekben kizárt elektronikus úton a kapcsolattartás.

(3)⁷⁷⁹ A 15. § (1)-(4) bekezdése szerinti ellátásokkal és intézkedésekkel kapcsolatos eljárásokban hirdetményi úton történő közlésnek nincs helye. A 15. § (1)-(4) bekezdése szerinti ellátásokkal és intézkedésekkel kapcsolatos eljárásokban azokban az esetekben, amikor a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvény szerint hirdetményi közlésnek lenne helye, kézbesítési ügygondnokot kell kirendelni.

(4)⁷⁸⁰ A gyámügyi és gyermekvédelmi eljárásban hozott döntés - a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatótevékenység ellenőrzésével kapcsolatos döntés kivételével - nem nyilvános.

128. § (1)⁷⁸¹ A gyámügyi eljárásban meg kell hallgatni a szülőt és más törvényes képviselőt, a gondozót, a korlátozottan cselekvőképes gyermeket, a cselekvőkéességében a gyámügyi eljárásban felmerülő jognyilatkozat tekintetében részlegesen korlátozott személyt és az ítélőképessége birtokában levő cselekvőképtelen gyermeket, továbbá minden esetben azt, akivel szemben kötelezettséget kívánnak megállapítani, valamint - szükség szerint - a gyermek más közeli hozzátartozóit. A meghallgatást mellőzni lehet, ha a meghallgatás miatti késedelem elháríthatatlan kárral vagy veszéllyel járna.

(1a)⁷⁸² A terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő, korlátozottan cselekvőképes kiskorú anya kérelmére a gyámhatóság mellőzheti a törvényes képviselő meghallgatását, ha az a terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya vagy a születendő gyermek érdekét veszélyeztetné.

(2)⁷⁸³ Ha jogszabály a gyermek személyi ügyeiben a törvényes képviselő eljárását vagy nyilatkozatát írja elő, a szülői felügyeletet együttesen gyakorló mindkét szülőnek személyesen kell eljárnia, illetőleg személyesen kell nyilatkoznia.

(3)⁷⁸⁴ A kapcsolattartással, a kiskorú házasságkötésének engedélyezésével, az örökbefogadással, a származás megismerésével, a terhességét eltitkoló válsághelyzetben lévő várandós anya születendő gyermeke lakóhelyének megállapításával, a családi jogállással, a szülői ház elhagyásával, a családbafogadással, a gyámsággal, a gondnoksággal és a támogatott döntéshozatallal kapcsolatos jognyilatkozatokat csak személyesen lehet megtenni, valamint, ha a tényállás tisztázása érdekében a gyámhatóság tárgyalást tart, azon személyesen kell megjelenni.

(4)⁷⁸⁵ A gyámhatósági eljárásban a támogató (hivatásos támogató)

a) az ügyféllel egyidejűleg az ügy során valamennyi eljárási cselekménynél - ideértve a nyilvánosság kizárásával megtartott tárgyalást is - jelen lehet, távolléte azonban a (6) bekezdés szerinti kivétellel az eljárási cselekmény teljesítésének, valamint az eljárás folytatásának nem akadálya,

b) a jognyilatkozat megtételének elősegítése érdekében az ügyféllel az eljárási cselekmény rendjét meg nem zavaró módon egyeztethet.

(5)⁷⁸⁶ A támogatónak az eljárási cselekményen való részvételéről a támogatott személy gondoskodik, a gyámhatóság ezzel kapcsolatos intézkedést nem tesz.

(6)⁷⁸⁷ Ha a támogató (hivatásos támogató) az eljárási cselekménynél nincs jelen, az általa támogatott személy kérelmére a gyámhatóság - a támogató (hivatásos támogató) személyes megjelenése érdekében - egy alkalommal megismétli az eljárási cselekményt.

(7)⁷⁸⁸ A támogató (hivatásos támogató) az általa támogatott személy helyett nyilatkozattételre nem jogosult.

(8)⁷⁸⁹ A gyámhatóság a (4)-(7) bekezdésben foglaltakról az ügyfelet és a jelen lévő támogatót (hivatásos támogatót) tájékoztatja.

128/A. §⁷⁹⁰ (1) Az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárásban a gyámhatóság tájékoztatja az örökbefogadó szülőt, hogy az örökbefogadás következtében a gyermek vér szerinti szülőjeként anyakönyvezik. Ennek ismeretében a titkos örökbefogadás kivételével az örökbefogadás engedélyezése iránti eljárás során

a) az örökbefogadó szülők,

b) 14. életévét betöltött gyermek örökbefogadása esetén az örökbefogadó szülők és a gyermek együttesen nyilatkozatban kérhetik a vér szerinti szülők születési családi és utónevének az anyakönyvben való feltüntetését.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott nyilatkozatot az annak előterjesztésére jogosult személyek az örökbefogadást engedélyező elsőfokú határozat meghozataláig a gyámhatóság előtt visszavonhatják.

(3) A titkos örökbefogadás kivételével az örökbefogadott gyermek a nagykorúságának elérését követően a gyámhatóság előtt nyilatkozhat arról, hogy kéri a vér szerinti szülők születési családi és utónevének az anyakönyvben való feltüntetését.

(4) A gyámhatóság a (3) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelő nyilatkozat alapján hozott döntéséről értesíti az örökbefogadott gyermek születését nyilvántartó anyakönyvvezetőt.

(5) Az (1) vagy a (3) bekezdés szerinti nyilatkozat megtétele vagy korábban anyakönyvezett tény szerinti örökbefogadás esetén az örökbefogadás anyakönyvezését követően

a) a gyermek 14. életévének betöltése előtt az örökbefogadó szülők,

b) 14. életévét betöltött gyermek esetén az örökbefogadó szülők és a gyermek együttesen,

c) nagykorúságának elérését követően az örökbefogadott gyermek

nyilatkozatban kérheti, hogy az anyakönyv a továbbiakban a vér szerinti szülők születési családi és utónevét ne tartalmazza.

(6) Az (5) bekezdés szerinti nyilatkozatot a gyámhatóságnál kell megtenni. Ha a nyilatkozat az (5) bekezdés szerinti feltételeknek megfelel, arról a gyámhatóság értesíti az örökbefogadott gyermek születését nyilvántartó anyakönyvezetőt.

129. § (1)⁷⁹¹ A települési önkormányzat képviselő-testülete, a gyámhatóság (a továbbiakban együtt: eljáró szerv) az eljárásban mindenkor vizsgálja a kérelmező állampolgárságát, jogállását, valamint személyes jogát.

(2) Az eljáró szerv az ellátásra való jogosultság elbírálásához a kérelmezőt kötelezheti arra, hogy családja vagyoni, jövedelmi viszonyairól nyilatkozzék, illetve azokat igazolja.

(3) A gyermek szülője és más törvényes képviselője, gondozója kötelezhető arra, hogy saját vagy gyermeke egészségi állapotáról, munkavégzéséről, tanulói, hallgatói jogviszonyáról nyilatkozzék, azokat igazolja.

(4)⁷⁹² A gyámhatóság eljárása során kezdeményezheti az illetékes háziorvosnál - súlyos veszélyeztetés esetén bármely orvosnál - betegsége, illetve szenvedélybetegsége következtében állandóan vagy időszakosan kóros elmeállapotú szülő vagy más törvényes képviselő, illetve a gyermekkel együtt élő más hozzátartozó orvosi vizsgálatát.

130. § (1) Ha az eljáró szerv a kérelmező vagyoni, szociális, egészségügyi, kulturális, lakás- vagy egyéb körülményeinek tisztázására helyszíni szemlét tart, az ügyre vonatkozó lényeges nyilatkozatokat és a megállapításokat jegyzőkönyvben (a továbbiakban: környezettanulmány) rögzíti.

(2) Az eljáró szerv az eljárásban felhasználhat más hatóság, illetőleg családvédelemmel foglalkozó más szerv vagy személy által készített környezettanulmányt is, feltéve, hogy annak elkészítése óta 6 hónap még nem telt el.

(3)⁷⁹³ A gyámhatóság megkereshet más gyámhatóságot, hogy a kérelmezőnek az (1) bekezdésben megjelölt körülményeiről készítsen környezettanulmányt.

(4) Az eljáró szerv a bíróság és az ügyészség megkeresésére környezettanulmányt készít.

(5) Az ellátásban részesülő az ellátásra való jogosultság feltételeit érintő lényeges tények, körülmények megváltozásáról 15 napon belül értesíti az eljáró szervet.

(6)⁷⁹⁴

130/A. §⁷⁹⁵ (1) A gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén

a) a hatóság és az ügyfél bármilyen módon tarthat kapcsolatot,

b) ha környezettanulmányra van szükség, azt haladéktalanul el kell készíteni, és

c) a helyszíni szemle a lezárt terület, épület, helyiség felnyitásával, az ott tartózkodó személyek akarata ellenére is megtartható.

(2) A gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok felmerülése esetén a gyámhatóság erre irányuló külön kérelem hiányában is zártan kezeli a gyermek, a tanú és az eljárást kezdeményező szerv vagy személy adatait.

131. § (1) A helyi önkormányzat hatáskörébe tartozó ellátásoknál az igazolás és a nyilatkozat tartalmát, benyújtásának részletes szabályait, az elbírálás részletes szempontjait, a jövedelemszámításnál irányadó időszakot a helyi önkormányzat rendeletben szabályozza.

(2)⁷⁹⁶ A jövedelemszámításnál irányadó időszak - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - az Szt. 10. §-ának (2)-(5) bekezdése szerint kerül megállapításra.

(3) A pénzbeli és természetbeni ellátás - jogerős megállapítása esetén - a kérelem benyújtásától esedékes.

(4)⁷⁹⁷ Ha a helyi önkormányzat vagy jegyzője, a gyámhatóság hivatalos tudomása vagy környezettanulmány lefolytatása alapján a kérelmező életkörülményeire tekintettel a 129. § (2) bekezdése szerinti jövedelemnyilatkozatban foglaltakat vitatja, felhívhatja a kérelmezőt az általa lakott lakás, illetve saját és vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozója tulajdonában álló vagyon fenntartási költségeit igazoló dokumentumok benyújtására. Abban az esetben, ha a fenntartási költségek meghaladják a jövedelemnyilatkozatban szereplő jövedelem 70%-át, a valós jövedelem az igazolt fenntartási költségek figyelembevételével kerül megállapításra.

(5)⁷⁹⁸ A települési önkormányzat képviselő-testülete, illetve a gyámhatóság megkeresésére az állami adóhatóság tizenöt napon belül köteles közölni a pénzbeli ellátást igénylő szülő vagy más törvényes képviselő, valamint - írásbeli felhatalmazás alapján - az egy főre jutó havi jövedelem kiszámításánál figyelembe veendő, a 19. § (4) bekezdése szerinti közeli hozzátartozó személyi jövedelemadójának alapját.

132. § (1)⁷⁹⁹ Ha az ügyben a gyermek személyiségével kapcsolatos jelentős tény vagy körülmény megítéléséhez különleges szakértelem szükséges, a gyámhatóság

a) megkeresi a nevelési tanácsadót, szakértő és rehabilitációs bizottságot, pszichiátriai szakellátó intézményt vagy családvédelemmel foglalkozó szervet, vagy

b) szakértőt rendel ki.

(2)⁸⁰⁰ Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a gyámhatóság arra kötelezi a szülőt, a törvényes képviselőt vagy az egyéb ügyfelet, hogy a gyermekkel keresse fel az (1) bekezdés szerinti szervet vagy személyt és közreműködésével, a vizsgálaton való részvételével járuljon hozzá a vizsgálat eredményességéhez.

(3)⁸⁰¹ Abban a kérdésben, hogy a gyermek testi, érzékszervi, értelmi, beszéd vagy más fogyatékoságban szenved, továbbá, hogy a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási rendellenességgel küzd, az Nktv. szerinti szakértői bizottság, illetve nevelési tanácsadó ad véleményt.

(4)⁸⁰² A nevelésbe vett és súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő gyermek ellátására, az ellátás módjára, formájára a megyei, fővárosi, valamint az országos gyermekvédelmi szakértői bizottság tesz javaslatot. A szakértői bizottság eljárásának részletes szabályait külön jogszabály határozza meg.

(5)⁸⁰³ Az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában az Szt.-ben meghatározott feltételek szerint helyezhetők el gyermekek.

(6)⁸⁰⁴ A gyermek és hozzátartozói közötti kapcsolattartás szabályozása vagy annak végrehajtása iránti eljárásban felmerülő konfliktus megoldására a gyámhatóság kezdeményezheti vagy a gyermek érdekében elrendelheti a konfliktusnak - a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben meghatározottak szerint lefolytatott - közvetítői eljárás vagy támogatott közvetítői eljárás keretében történő rendezését.

133. § (1) Az e törvényben meghatározott feltételek hiányában vagy az e törvény rendelkezéseinek megsértésével nyújtott ellátást meg kell szüntetni.

(2) Az ellátást jogosulatlanul és rosszhiszeműen igénybe vevőt kötelezni kell a pénzbeli ellátás visszafizetésére, természetbeni ellátás esetén a pénzgyenérték megfizetésére, személyes gondoskodást nyújtó ellátás esetén az intézményi térítési díj összegének megfizetésére (a továbbiakban: megtérítés).

(3) A folyamatosan nyújtott ellátás megtérítését legfeljebb egy évre visszamenőlegesen lehet elrendelni.

(4) Az ellátás megtérítését az eljáró szerv az igénybevétel jogosulatlanságáról való tudomásszerzéstől számított 3 hónapon belül rendelheti el. Nem lehet a megtérítést elrendelni, ha az igénybevételtől, illetve az ellátás megszűnésétől egy év már eltelt.

(5)⁸⁰⁵ Az eljáró szerv a megtérítést méltányosságból elengedheti, csökkentheti, illetve részletfizetést engedélyezhet, ha a visszafizetésre kötelezett személy családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét.

133/A. §⁸⁰⁶ (1)⁸⁰⁷ A gyámhatósági eljárás költségeit - a (2)-(5) bekezdésben foglaltak kivételével - az eljáró szerv viseli. A gyermekvédelmi gondoskodással kapcsolatos hatósági ügyekben és a nevelésbe vett gyermek érdekében elrendelt közvetítés esetében az eljárás költségeit minden esetben az eljáró szerv viseli.

(2) Ha az eljárást azért kellett megindítani, mert jogsértés történt, az eljárás költségeit az viseli, akinek a jogsértés felróható.

(3) Az eljárás költségeit az ügyfél viseli

a) az örökbefogadási ügyekben,

b) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének százszorosát meghaladó értékhatárú, kérelemre induló vagyoni ügyekben,

c) a kapcsolattartási ügyekben.

(3a)⁸⁰⁸ A gyermek érdekében a gyámhatóság által elrendelt vagy a kérelemre biztosított közvetítés esetén a szülők

a) az általuk választott közvetítő által meghatározott díjat maguk térítik meg,

b) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat által biztosított támogatott közvetítői eljárás igénybevétele esetén - a (3b) bekezdésben foglalt kivétellel - a közvetítői eljárás díjaként alkalmanként a kötelező legkisebb munkabér 3%-ának megfelelő összeget fizetik meg, amely alól költségmentességet kérhetnek.

(3b)⁸⁰⁹ A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket nevelő szülő ingyenesen jogosult a támogatott közvetítői eljárás igénybevételére.

(4) A (3) bekezdés szerinti ügyekben szakértő kirendelése esetén a gyámhatóság az ügyfelet a szakértői díj megelőlegezésére kötelezheti.

(5) Ha az eljárásban közreműködők hibájából merültek fel költségek, azokat az viseli, akinek a költségek felmerülése felróható.

(6)⁸¹⁰ A más szerv eljárásában történő képviselőre kirendelt ügygondnok, eseti gondnok, eseti gyám munkadíját és költségeit - a (11) bekezdésben foglaltak kivételével - a kirendelést kérelmező szerv fizeti meg.

(7)⁸¹¹ A gyámhatóság által kiszabott, illetve megállapított eljárási költség és a kapcsolattartás megküldése folytán keletkezett igazolt költségek meg nem térült összegét adók módjára kell behajtani az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint.

(11)⁸¹² Az eseti gondnok, eseti gyám munkadíját és költségeit a gyámhatóság fizeti meg, ha az

a) hagyatéki eljárásban vagy

b) bírósági végrehajtási eljárásban

merült fel és e költség másra át nem hárítható.

133/B. §⁸¹³ A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárásban hozott valamennyi döntés ellen fellebbezésnek van helye. A kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtására irányuló eljárásban előterjesztett fellebbezésnek halasztó hatálya van.

HATODIK RÉSZ

EGYÉB RENDELKEZÉSEK

XXI. Fejezet **Adatkezelés**

Általános szabályok

134. § (1)⁸¹⁴ A gyermekek védelmét biztosító feladat- és hatáskört gyakorló állami és nem állami szerv (a továbbiakban: adatkezelő szerv) az e törvényben szabályozott feladatai ellátásához a 135-136. §-ban felsorolt adatkörben, az ott meghatározott célok teljesüléséhez elengedhetetlenül szükséges személyes adatokat kezelheti.

(2) Az adatkezelő szerv gondoskodik arról, hogy a személyes adatok védelmének biztosítása érdekében

a) az érintett - ha törvény kivételt nem tesz - az adataihoz hozzáférhessen, illetve gyakorolhassa a helyesbítéshez vagy a törléshez való jogát,

b) a tárolt adatokat töröljék, ha azok oka e törvény rendelkezése szerint megszűnt.

(3) Az adatkezelő szerv biztosítja az adatok védelmét a véletlen vagy szándékos megsemmisítéssel, megsemmisüléssel, megváltoztatással, nyilvánosságra kerüléssel szemben, és azt, hogy azokhoz arra jogosulatlan szerv vagy személy ne férjen hozzá.

(4) E törvény felhatalmazása alapján az adatkezelésre jogosult szerv a kezelt adatokat személyes azonosító adatok nélkül statisztikai célra felhasználhatja, azokból statisztikai célra adatot szolgáltatathat.

(5)⁸¹⁵ A hatáskört gyakorló szerv

a) a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatási eljárás során az eljárása alá vont ügyfélre ismert természetes személyazonosító adatainak közlésével, az ügyfélre vonatkozó a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 11. §-a (1) bekezdésének a)-e), g)-h), k) és m)pontja szerinti adatai tekintetében egyedi adatszolgáltatást kérhet a jogosultság megállapításához, illetve a hatósági intézkedések megtételéhez a polgárok személyi adatait és lakcímét nyilvántartó szervtől, amely adatokat a hatáskört gyakorló szerv az eljárása jogerős befejezéséig kezelhet azzal, hogy az átvett adatokat a hatáskört gyakorló szerv nem továbbíthatja,

b) a gyámsággal és a gondnoksággal kapcsolatos ügyekben, valamint a kiskorúak vagyoni ügyeiben - vagyoni érdekei védelmében - a gyámság, gondnokság alatt álló, illetve a kiskorú személy valamennyi ingatlanára vonatkozóan a tulajdoni lapon szereplő adatokról adatszolgáltatást kérhet az ingatlanügyi hatóságtól.

(6)⁸¹⁶ A személyes adatok felhasználására a miniszter, a helyi önkormányzat, a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatási hatáskört, illetve szociális hatáskört gyakorló szerv, a személyes gondoskodást nyújtó személy és intézmény, köznevelési és felsőoktatási intézmény, az ügyészség, a nyomozó hatóság, az ingatlan-nyilvántartási szerv, valamint pénzintézet, külföldi hatóság és bíróság jogosult e törvényben meghatározott módon és mértékben.

(7)⁸¹⁷

135. § (1)⁸¹⁸ A 15. § (1)-(5) bekezdésében meghatározott ellátások, intézkedések nyújtása és megtétele, mindezek ellenőrzése, valamint biztosítása során az e törvényben meghatározott jogok érvényesülésének elősegítése céljából a (2) bekezdésben meghatározott adatok kezelésére jogosult

a) a gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket gyakorló szerv vagy személy,

b) a gyermekjóléti alapellátást és gyermekvédelmi szakellátást nyújtó szolgáltatás, intézmény fenntartója, vezetője, szakmai munkakörben foglalkoztatott munkatársa,

c) a befogadó szülő,

d) a gyermekjogi képviselő, továbbá a betegjogi képviselő és az ellátottjogi képviselő, ha a gyermek panaszának orvoslása érdekében ez feltétlenül szükséges,

e) az áldozatsegítés és a kárenyhítés feladatait ellátó szervezet,

f) a gyermekvédelmi szakértői bizottság,

g) a gyermekvédelmi gyám,

h) a pártfogó felügyelői szolgálat, a megelőző pártfogó felügyelő,

i) a javítóintézet.

(2)⁸¹⁹ Az (1) bekezdés szerinti szervek és személyek jogosultak⁸²⁰

a) a gyermek

aa)⁸²¹ személyazonosító adatainak, társadalombiztosítási azonosító jelére és adóazonosító jelére vonatkozó,

ab) anyanyelvére vonatkozó,

ac) családi jogállására vonatkozó,

ad) veszélyeztetettségének megállapításához szükséges és elégséges adatainak, így különösen vagyoni helyzetére, környezetére, élelmezésére, ruházatára, lakhatási viszonyaira vonatkozó,

ae) megfelelő ellátásához, gondozásához szükséges és elégséges adatainak, így különösen a személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó,

af) egészségi állapotára vonatkozó,

ag) büntetlen előéletére, illetve a vele kapcsolatos hatósági, bírósági eljárásokra, határozatokra vonatkozó,

ah) kóros szenvedélyére vonatkozó,

ai)⁸²² áldozattá válásának körülményeire vonatkozó, a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ást.) 16. § (2) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott;

b)⁸²³ a szülő, törvényes képviselő, befogadó szülő

ba)⁸²⁴ személyazonosító, és a társadalombiztosítási azonosító jelére vonatkozó,

bb) vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira vonatkozó,

bc) gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó,

bd) egészségi állapotára vonatkozó,

be) büntetlen előéletére vonatkozó,

bf)⁸²⁵ áldozattá válásának körülményeire vonatkozó, az Ást. 16. § (2) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott;

c) a gyermek

ca) testvéreinek személyazonosító,

cb) saját gyermekének személyazonosító,

cc) kapcsolattartásra jogosult hozzátartozójának személyazonosító,

cd) lakóhelyén életvitelszerűen tartózkodó személyek személyazonosító és személyes körülményeire vonatkozó,

ce) sorsának megtervezése szempontjából jelentőséggel bíró személyek, így különösen a korábbi gondozók, szomszédok elérhetőségére vonatkozó,

cf)⁸²⁶ házi orvosának, védőnőjének, amennyiben óvodai, iskolai nevelésben részesül, a nevelési-oktatási intézmény vezetőjének elérhetőségére vonatkozó;

d)⁸²⁷ a javítóintézetben ellátott fiataalkorúnak, és a vele a javítóintézetben együttesen elhelyezett gyermekének

da) személyazonosító, valamint a társadalombiztosítási azonosító jelére vonatkozó,

db) anyanyelvére vonatkozó,

dc) megfelelő javítóintézeti ellátásához, neveléséhez szükséges és elégséges adatainak, így különösen a személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó,

dd) egészségi állapotára vonatkozó,

de) büntetlen előéletére, valamint a vele kapcsolatos hatósági, bírósági eljárásokra, határozatokra vonatkozó,

df) kóros szenvedélyére vonatkozó,

dg) áldozattá válásának körülményeire vonatkozó, az Ást. 16. § (2) bekezdés a)-c) pontjában meghatározott,

dh) a kapcsolattartáshoz való jogának biztosítása érdekében a vele kapcsolattartásra jogosult személyek személyazonosító,

di) a javítóintézet utógondozó részlegén történő ellátás biztosítása érdekében szükséges és elégséges adatainak, így különösen vagyoni helyzetére, környezetére, élelmezésére, ruházatára, lakhatási viszonyaira vonatkozó adatainak a kezelésére.

(3)⁸²⁸ A személyes gondoskodást nyújtó (1) bekezdésben meghatározott szervek és személyek a gyermek nevelkedésének megtervezését az (1) és (2) bekezdésben meghatározott adattartalmú - külön jogszabályban meghatározott - környezettanulmány, elhelyezési javaslat, egyéni elhelyezési terv, egyéni gondozási-nevelési terv alapján végzik. A (2) bekezdésben meghatározott adatkörök pontos tartalmát a külön jogszabály szerinti gyermekvédelmi nyilvántartás rögzíti.

(4)⁸²⁹ A gyermekjóléti szolgálat, a gyámhatóság, a pártfogó felügyelői szolgálat, a megelőző pártfogó felügyelő a 15. § (2)-(4) bekezdésében meghatározott ellátások nyújtása vagy intézkedések alkalmazása során a (2) bekezdésben meghatározott adatokon túl⁸³⁰

a)⁸³¹ a gyermek által megvalósított, a fiataalkorú által elkövetett bűncselekményre és szabálysértésre,

b) a szülő vagy más törvényes képviselő által a gyermek sérelmére elkövetett bűncselekményre,

c)⁸³² a Polgári Törvénykönyv szerinti hozzátartozó, vagy a közös háztartásban rendszeresen vagy időszakonként együtt élő más személy által a gyermek sérelmére elkövetett hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható ideiglenes megelőző távoltartó határozatra vagy megelőző távoltartó határozatra vonatkozó adatokat kezelhet.

(5)⁸³³ A gyermekvédelmi gondoskodás biztosítása, a gyermek örökbefogadásának elősegítése, utánkövetése és a származás megismeréséhez való jog érvényesülésének biztosítása céljából a területi gyermekvédelmi szakszolgálat és a gyámhatóság kezeli

a) a családba fogadó személy személyazonosító adatait, valamint az egészségi állapotára és a vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,

b)⁸³⁴ az örökbe fogadni szándékozó személy

ba) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,

bb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

bc) családi állapotára, fennálló házasságára, élettársi, bejegyzett élettársi kapcsolatának tényére, gyermekei számára, nevére, nemére, születési idejére és az arra vonatkozó adatokat, hogy az örökbe fogadni szándékozó személy kivel él egy háztartásban, a gyermekei kivel élnek egy háztartásban és kinek a gondozásában nevelkednek (a továbbiakban együtt: családi helyzetre vonatkozó adatok),

bd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,

be)⁸³⁵ Ptk. 4:121. §-a szerinti örökbefogadásra való alkalmasságára vonatkozó adatokat,

bf) örökbe fogadandó gyermekkel kapcsolatos elvárásaira vonatkozó adatokat,

bg) örökbe fogadható gyermekhez történő kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,

bh) - hozzájárulása esetén - fényképét,

bi) hozzájárulását ahhoz, hogy az e pont szerinti adatait - az országos örökbefogadást elősegítő szerv közreműködésével - az örökbefogadható gyermek szerinti másik területi gyermekvédelmi szakszolgálat a gyermek örökbefogadásának elősegítése céljából kezelje,

c)⁸³⁶ az örökbe fogadó szülő személyazonosító adatait, családi helyzetére, egészségi állapotára, vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat, valamint a gyermek örökbefogadó családjába történő beilleszkedésére, nevelésére és fejlődésére vonatkozó adatokat,

d) a válsághelyzetben lévő várandós anya, a vér szerinti szülő személyazonosító adatait, az egészségi állapotára vonatkozó adatokat és - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a vagyoni helyzetére, a családi helyzetére és a terhesség eltitkolásának tényére, okára vonatkozó adatokat,

e)⁸³⁷ az örökbe fogadható gyermek

ea) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,

eb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

ec) családi jogállására és képzelt szülőjére vonatkozó adatait,

ed) törvényes képviselőjének személyazonosító adatait,

ee) vér szerinti szülőjének személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelére, vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira, gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó, egészségi állapotára vonatkozó és büntetlen előéletére vonatkozó adatokat,

ef) - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesül - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adatait,

eg) testvéreinek, féltestvéreinek személyazonosító adatait, egészségi állapotukra vonatkozó adatokat és - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesülnek vagy részesültek - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adataikat,

eh) személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó adatokat,

ei) számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó személyek kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,

ej) fényképét, róla készített mozgóképet,

ek) ea)-ej) alpontba tartozó adatain kívül a vele kapcsolatos gyámhatósági és a családi helyzetére vonatkozó bírósági döntésekben foglalt adatokat.

(6)⁸³⁸ Az (1) bekezdésben felsorolt szervek, illetve személyek az érintett személyazonosító adatait, valamint a gyermek (2) bekezdésben meghatározott adatait a 15. § (1)-(4) bekezdései szerinti célból egymásnak átadhatják.

(7)⁸³⁹ Gyámhatóság, a gyermekjóléti szolgálat vezetője és a területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője kezelheti a (2) bekezdés ai) és bf) alpontjában meghatározott adatokat. Ezeket a felsorolt szervek és személyek a 15. § (1)-(5) bekezdésében meghatározott szolgáltatások, ellátások nyújtása és intézkedések megtétele vagy azok ellenőrzése, illetve az áldozatsegítő szolgálat tevékenységének elősegítése céljából egymásnak, illetve az áldozatsegítő szolgálatnak átadhatják.

(8)⁸⁴⁰ Az országos örökbefogadást elősegítő szerv a gyermek belföldön történő örökbefogadásának elősegítése, a nevelésbe vett gyermek belföldi örökbefogadására tett intézkedések eredménytelenségének megállapítása és a származás megismeréséhez való jog érvényesülésének biztosítása céljából kezeli

a) az örökbe fogadható gyermek

aa) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,

ab) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

ac) családi jogállására és képzelt szülőjére vonatkozó adatait,

ad) törvényes képviselőjének személyazonosító adatait,

ae) vér szerinti szülőjének személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelére, vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira, gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó, egészségi állapotára vonatkozó és büntetlen előéletére vonatkozó adatokat,

af) - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesül - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adatait,

ag) testvéreinek, féltestvéreinek személyazonosító adatait, egészségi állapotukra vonatkozó adatokat és - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesülnek vagy részesültek - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adataikat,

ah) személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó adatokat,

ai) számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó személyek kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,

aj) fényképét, róla készített mozgóképet,

ak) aa)-aj) alpontra tartozó adatain kívül a vele kapcsolatos gyámhatósági és a családi helyzetére vonatkozó bírósági döntésekben foglalt adatokat,

b)⁸⁴¹ az örökbe fogadni szándékozó személy

ba) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,

bb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

bc) családi helyzetére vonatkozó adatokat,

bd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,

be) Ptk. 4:121. §-a szerinti örökbefogadásra való alkalmasságára vonatkozó adatokat,

bf) örökbe fogadandó gyermekkel kapcsolatos elvárásaira vonatkozó adatokat,

bg) örökbe fogadható gyermekhez történő kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,

bh) - hozzájárulása esetén - fényképét,

bi) hozzájárulását ahhoz, hogy a 135. § (5) bekezdés b) pont szerinti adatait - az országos örökbefogadást elősegítő szerv közreműködésével - az örökbefogadható gyermek szerinti másik területi gyermekvédelmi szakszolgálat a gyermek örökbefogadásának elősegítése céljából kezelje,

c) a válsághelyzetben lévő várandós anya, a vér szerinti szülő személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét, az egészségi állapotára vonatkozó adatokat és - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a vagyoni helyzetére, családi helyzetére és a terhesség eltitkolásának tényére, okára vonatkozó adatokat.

(9)⁸⁴² A központi hatóság a nevelésbe vett gyermek külföldre történő örökbefogadásának elősegítése, a külföldi örökbefogadások utánkövetése és a származás megismeréséhez való jog érvényesülésének biztosítása céljából kezeli

a)⁸⁴³ a Ptk. 4:129. § (2) bekezdése alapján külföldre örökbe adható gyermek

aa) személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,

ab) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

ac) családi jogállására és képzelt szülőjére vonatkozó adatait,

ad) törvényes képviselőjének személyazonosító adatait,

ae) vér szerinti szülőjének személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelére, vagyoni helyzetére, munkahelyére, iskolai végzettségére, kapcsolataira, gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó, egészségi állapotára vonatkozó és büntetlen előéletére vonatkozó adatokat,

af) gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adatait,

ag) testvéreinek, féltestvéreinek személyazonosító adatait, egészségi állapotukra vonatkozó adatokat és - ha gyermekvédelmi szakellátásban részesülnek vagy részesültek - gyermekvédelmi gondoskodással összefüggő adataikat,

ah) személyiségére, magatartására, személyes kapcsolataira, szokásaira, tanulmányi eredményeire, neveltségi állapotára vonatkozó adatokat,

ai) számára megfelelő örökbe fogadni szándékozó személyek kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,

aj) fényképét, róla készített mozgóképet,

ak) aa)-aj) alpontra tartozó adatain kívül a vele kapcsolatos gyámhatósági és a családi helyzetére vonatkozó bírósági döntésekben foglalt adatokat,

b)⁸⁴⁴ a külföldön élő örökbe fogadni szándékozó személy

ba) személyazonosító adatait,

bb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

bc) családi helyzetére vonatkozó adatokat,

bd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,

be) Ptk. 4:121. §-a szerinti örökbefogadásra való alkalmasságára vonatkozó adatokat,
bf) örökbe fogadandó gyermekkel kapcsolatos elvárásaira vonatkozó adatokat,
bg) az örökbe fogadható gyermekhez történő kiválasztásának a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló miniszteri rendelet szerinti folyamatával és eredményével összefüggő adatokat,

bh) - hozzájárulása esetén - fényképét,

c) a külföldön élő örökbe fogadó szülő személyazonosító adatait, családi helyzetére, egészségi állapotára, vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,

d) a külföldre örökbe adott gyermek helyzetéről, beilleszkedéséről szóló jelentésben foglalt adatokat,

e) a külföldre örökbe adott gyermek személyazonosító adatait.

(10)⁸⁴⁵ A területi gyermekvédelmi szakszolgálat, az országos örökbefogadást elősegítő szerv és a központi hatóság a gyermek örökbefogadásának elősegítése céljából az (5) bekezdés b) és e) pontjában, a (8) bekezdés a) és b) pontjában, valamint a (9) bekezdés a) és b) pontjában meghatározott adatokat egymásnak átadhatják.

(11)⁸⁴⁶ A területi gyermekvédelmi szakszolgálat és az országos örökbefogadást elősegítő szerv a gyermek örökbefogadásának elősegítése céljából az (5) bekezdés d) pontjában és a (8) bekezdés c) pontjában meghatározott adatokat egymásnak átadhatják. Az önkéntes adatszolgáltatás alapján kezelhető adatok az érintett hozzájárulásával adhatók át.

135/A. §⁸⁴⁷ (1) Az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet a válsághelyzetben lévő várandós anya segítése, a nyílt örökbefogadások előmozdítása, az örökbefogadást elősegítő tevékenységének nyújtása, az örökbefogadás engedélyezését követően az örökbe fogadó szülőnek, az örökbe fogadott gyermeknek, a vér szerinti szülőnek segítséget nyújtó szolgáltatások és tanácsadás biztosítása, valamint az örökbe fogadott gyermek (személy) vér szerinti szülőjével való kapcsolatfelvételének elősegítése céljából kezeli

a) a válsághelyzetben lévő várandós anya, a vér szerinti szülő

aa)⁸⁴⁸ személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,

ab) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

ac) - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,

ad) - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a családi helyzetére vonatkozó adatokat,

ae) - önkéntes adatszolgáltatása alapján - a terhesség eltitkolásának tényére, okára vonatkozó adatokat;

b) a gyermek

ba)⁸⁴⁹ személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét, fényképét,

bb) egészségi állapotára vonatkozó adatokat;

c) az örökbe fogadni szándékozó személy

ca)⁸⁵⁰ személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét és hozzájárulása esetén a fényképét,

cb) családi helyzetére vonatkozó adatokat,

cc) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

cd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat,

ce)⁸⁵¹ Ptk. 4:121. §-a szerinti alkalmasságára vonatkozó adatokat,

cf) örökbe fogadandó gyermekkel kapcsolatos elvárásaira vonatkozó adatokat;

d) az örökbe fogadó szülő

da)⁸⁵² személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét,

db) családi helyzetére vonatkozó adatokat,

dc) egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

dd) vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat;

e) a gyermek törvényes képviselőjének, a válsághelyzetben lévő várandós anya törvényes képviselőjének, a vér szerinti szülő törvényes képviselőjének személyazonosító adatait.

(1a)⁸⁵³ Az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezet az örökbefogadás utánkövetése érdekében kezelheti az örökbe fogadó szülő személyazonosító adatait, családi helyzetére, egészségi állapotára, vagyoni helyzetére vonatkozó adatokat, az örökbefogadott gyermek személyazonosító adatait, társadalombiztosítási azonosító jelét, valamint az örökbefogadó családjába történő beilleszkedésére, nevelésére és fejlődésére vonatkozó adatokat.

(2)⁸⁵⁴ Ha az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet szolgáltatása megszűnik, e tényről 8 napon belül tájékoztatja a szolgáltatást igénybe vevőt. A tájékoztatásban 30 napos határidő megjelölésével felhívja a szolgáltatást igénybe vevőt a hozzá benyújtott dokumentumok átvételére. Ha a szolgáltatást igénybe vevő a dokumentumokat nem veszi át, úgy ezeket és a tevékenysége során keletkezett iratokat megküldi a szolgáltatást engedélyező szervnek.

(3)⁸⁵⁵ A szolgáltatást engedélyező szerv az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet szolgáltatásának további szervezése céljából kezelheti az (1) bekezdés szerinti adatokat. A szolgáltatást engedélyező szerv az adatkezelés céljának megszűnését követően adatkezelését haladéktalanul megszünteti.

(4)⁸⁵⁶ Az örökbefogadást elősegítő és az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezet az örökbefogadást elősegítő és az örökbefogadás utánkövetését végző magánszervezetek tevékenységét és működési engedélyezését szabályozó kormányrendeletben meghatározott formában évente adatot szolgáltat a szolgáltatást engedélyező szervnek - a közhasznú szervezet tevékenységének ellenőrzése céljából -

- a) személyazonosításra alkalmatlan módon az (1) bekezdés a) pontjában foglaltakról,
- b) az (1) bekezdés b) pontjában foglaltakról,
- c) az (1a) bekezdésben foglaltakról.

(5)⁸⁵⁷ Az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet az örökbefogadást elősegítő magánszervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló kormányrendeletben meghatározott formában - a gyermek belföldön történő örökbefogadásának elősegítése, a nevelésbe vett gyermek belföldi örökbefogadására tett intézkedések eredménytelenségének megállapítása és a származás megismeréséhez való jog érvényesülésének biztosítása céljából - folyamatosan továbbítja az országos örökbefogadást elősegítő szerv számára

- a) az (1) bekezdés a) pontja szerinti adatokat,
- b) az (1) bekezdés b) pontja szerinti adatokat.

(6) A 69/D. § (1) bekezdésében foglalt megállapodás megszűnése esetén a benyújtott dokumentumokat a szolgáltatást igénybe vevőnek vissza kell adni.

(7) A közhasznú szervezet adatvédelmi szabályzatot készít, amely nyilvános.

135/B. §⁸⁵⁸ (1) A működést engedélyező szerv a szolgáltatói nyilvántartásra vonatkozó hatósági eljárások és a szolgáltatók, intézmények, hálózatok ellenőrzése érdekében a 98. § (4) bekezdés b) pontjában meghatározott időpontig kezelheti

a) az ellátott gyermekekre, fiatal felnőttre vonatkozó, a szolgáltató, intézmény, hálózat, vagy a fenntartó által kezelt, a 135. §-ban meghatározott adatokat,

b) családi napközi és családi gyermekfelügyelet esetén a szolgáltatást nyújtó személynek és helyettesének a személyazonosító adatait, a végzettségére, képzettségére vonatkozó adatait, a 11/A. § (8) bekezdése szerinti kizáró okokra vonatkozó adatait, a gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó adatait, az egészségi állapotára vonatkozó adatait, valamint a gondozás helyén élő más személyek egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

c) a helyettes szülő és a nevelőszülő személyazonosító adatait, a végzettségére, képzettségére vonatkozó adatait, a 11/A. § (8) bekezdése szerinti kizáró okokra vonatkozó adatait, a gyermekneveléssel összefüggő, így különösen életvezetésére, nevelési magatartására vonatkozó adatait, az egészségi állapotára vonatkozó adatait, az ellátási hellyel összefüggő adatait, valamint a helyettes szülővel, nevelőszülővel egy háztartásban élő személyek egészségi állapotára vonatkozó adatokat,

d) a b) és c) pontban nem említett, a szolgáltatónál, intézménynél, hálózatonál kötelezően alkalmazandó személy és a jogszabályban meghatározott munkakörben vagy önkéntes jogviszonyban foglalkoztatott más személy személyazonosító adatait, a végzettségére, képzettségére vonatkozó adatait, és a 11/A. § (8) bekezdése szerinti kizáró okokra vonatkozó adatait.

(2) Családi napközi és családi gyermekfelügyelet esetén a szolgáltatást nyújtó személy és helyettese, a helyettes szülő, a nevelőszülő, a kötelezően alkalmazandó más személy, és a jogszabályban meghatározott munkakörben vagy önkéntes jogviszonyban foglalkoztatott más személy azt a tényt, hogy nem állnak fenn vele szemben a 11/A. § (8) bekezdés a) és d) pontja szerinti kizáró okok,

a) a szolgáltatónak, intézménynek, hálózatnak (székhelynek, telephelynek) a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzése iránti eljárás során helyettes szülői és nevelőszülői hálózat esetén a működtető és a fenntartó felé, egyéb esetben a működést engedélyező szerv felé hatósági bizonyítvánnyal igazolja,

b) adatmódosítás során nem hálózat keretében nyújtott helyettes szülői ellátás esetén, vagy ha a működést engedélyező szerv ezt kéri, a működést engedélyező szerv felé, helyettes szülői és nevelőszülői hálózat esetén a működtető és a fenntartó felé, egyéb esetben a munkáltatói jogkör gyakorlója felé hatósági bizonyítvánnyal igazolja,

c) ha a működést engedélyező szerv az ellenőrzés során erre felhívja, a felhívás kézhezvételétől számított húsz napon belül hatósági bizonyítvánnyal igazolja.

135/C. §⁸⁵⁹ A területi gyermekvédelmi szakszolgálat, az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezet és a gyámhatóság az örökbefogadás utánkövetése érdekében a 135. § (5) bekezdés c) pontjában és a 135/A. § (1a) bekezdésében meghatározott adatokat egymásnak átadhatják.

136. § (1) A gyermek személyazonosító adatai, továbbá

a) az ingatlanra vonatkozó adatok az ingatlan-nyilvántartás szerveinek az ingatlantulajdonnal kapcsolatos jogot érintő változás esetén,

b) a készpénzvagyonára vonatkozó adatok a pénzintézetnek a gyámhatósági fenntartásos betétkönyv vagy folyószámla kezelése, illetve egyéb szerződések megkötése céljából továbbíthatók.

(2) A gyermek személyazonosító adatai, továbbá az egészségi állapotára és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatok továbbíthatók

a) a szociális hatáskört gyakorló szervnek a szociális ellátás megállapítása,
b)⁸⁶⁰ a rendőrségnek, az ügyészségnek, a bíróságnak, az igazságügyi szakértőnek a bűnüldözés és bűnmegelőzés, valamint bírósági eljárás lefolytatása, továbbá a pártfogó felügyelőnek a büntetőeljárásról szóló törvény szerinti környezettanulmány, pártfogó felügyelői vélemény és összefoglaló pártfogó felügyelői vélemény elkészítése,

c) a külföldi hatóságnak, illetve bíróságnak családi jogállás, gyermektartás, kapcsolattartás, gyámság, örökbefogadás, a gyermek érdekében tett ideiglenes intézkedés, valamint a gyermek jogellenes külföldre vitelének megszüntetése,

d)⁸⁶¹ a minisztériumnak, a gyermekvédelmi ágazati irányítási tevékenység és a külön jogszabályban meghatározott központi hatósági feladatok ellátása céljából.

(3) A gyermek személyazonosító adatai és⁸⁶²

a)⁸⁶³ az egészségbiztosítási szervnek a gyermek társadalombiztosítási azonosító jele az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság kezdetére és megszűnésére vonatkozó bejelentéssel összefüggésben,

b) egészségügyi intézménynek az egészségi állapotra vonatkozó adatok gyógykezelés céljából,

c)⁸⁶⁴ a köznevelési és felsőoktatási intézménynek a tanulmányi eredményre vonatkozó adatok,

d)⁸⁶⁵ a köznevelési és felsőoktatási intézménynek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságra vonatkozó adatok a gyermeknek, fiatal felnőttnek járó természetbeni ellátások és kedvezmények igénybevétele céljából továbbíthatók.

(4) A szülő és más törvényes képviselő személyazonosító adatai, továbbá az egészségi állapotára és vagyoni viszonyaira vonatkozó adatai az (1)-(3) bekezdések szerinti szerveknek átadhatók.

(5)⁸⁶⁶ A gyámhatóság és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szervezet alkalmazottja és vezetője, a gyermek és az őt nevelő szülő vagy a gyermek törvényes képviselője tartózkodási helyére vonatkozóan megtagadhatja a szülő tájékoztatását, illetve korlátozhatja a szülő iratbetekintési jogát, ha

a) a szülő ellen gyermeke vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás van folyamatban, annak jogerős befejezéséig,

b) a szülő ellen gyermeke vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett külön törvényben meghatározott hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható ideiglenes megelőző távoltartó határozat vagy megelőző távoltartó határozat iránti eljárás van folyamatban, a távoltartás időtartamáig.

(6)⁸⁶⁷ Az (5) bekezdés szerinti korlátozást a büntetőeljárás befejezésekor felül kell vizsgálni.

136/A. §⁸⁶⁸ (1)⁸⁶⁹ A gyermek szülője vagy törvényes képviselője a szolgáltató (intézmény) vezetőjénél kérelmezheti, hogy betekinthessen a külön jogszabály szerinti gyermekvédelmi nyilvántartásnak a gyermek vonatkozásában kitöltött adatlapjaiba, valamint - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatónál, intézménynél keletkezett, illetve részére megküldött, a gyermekkel kapcsolatos iratba. Az iratokról kivonat vagy másolat kérhető.

(2)⁸⁷⁰ A közigazgatási hatósági eljárás általános szabályairól szóló törvényben meghatározottakon túl az érintett írásbeli hozzájárulása hiányában nem lehet betekinteni a másik szülőre vonatkozó, különleges adatot tartalmazó iratba, kivéve, ha az a gyermek érdekében kezdeményezett, a gyermek védelembe vételére vagy nevelésbe vételére irányuló gyámhatósági eljárás, illetve a gyermek elhelyezésének megváltoztatására irányuló bírósági eljárás megindításához elengedhetetlenül szükséges.

136/B. §⁸⁷¹ A gyámhatóság a fiatalok életkezdési támogatásának megállapítása céljából a gyermeknek a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény 9/B. §-ában foglalt adatait az ott meghatározott gyakorisággal átadja a kincstárnak.

Nyilvántartások vezetése

137. § (1) Az ellátást nyújtó intézmény és személy az e törvényben előírt nyilvántartást köteles vezetni, a Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban, valamint a helyi önkormányzati rendeletben meghatározott adatokat köteles szolgáltatni.

(2)⁸⁷² A Kormány által kijelölt szerv gondoskodik a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi tevékenységet végző és a külön jogszabályban meghatározott szakképesítéssel rendelkező személy adatai működési nyilvántartásának az Szt.-ben meghatározottak szerinti vezetéséről.

(3)⁸⁷³

(3a)⁸⁷⁴ A Kormány által kijelölt szerv az Szt. 18/B. §-a szerint országos nyilvántartást vezet a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményről, a gyermektartásdíj megelőlegezésről és az otthonteremtési támogatásról (a továbbiakban együtt: pénzbeli és természetbeni ellátás), valamint a pénzbeli és természetbeni ellátásra jogosult személyről és - az otthonteremtési támogatás kivételével - a pénzbeli és természetbeni ellátásra jogosult személy gondozó családjáról.

(4)⁸⁷⁵ A nyilvántartás eszköze lehet minden olyan adattároló eszköz vagy módszer, amely biztosítja a 134. § (3) bekezdése szerinti védelmet.

138. § (1)⁸⁷⁶ A gyámhatóság a hatáskörébe tartozó ellátásra való jogosultság megállapításához, megváltoztatásához és megszüntetéséhez nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza

a)⁸⁷⁷ a gyermek, a fiatal felnőtt, a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve tartásra köteles személy személyazonosító adatait, valamint társadalombiztosítási azonosító jelét,

b) a 4. § (1) bekezdés b) pontja szerinti személy esetében a Magyarországon tartózkodás jogcímét, hozzátartozó esetén a rokoni kapcsolatot,

c) a jogosultsági feltételekre és az azokban bekövetkezett változásokra vonatkozó adatokat,

d) az ellátással kapcsolatos döntéseket, pénzbeli és természetbeni ellátás esetén a pénzbeli és természetbeni ellátás megnevezését, jogcímét, összegét és az ellátás megállapítására, megváltoztatására, megszüntetésére vonatkozó adatokat, a megszüntetés jogcímét, valamint az ellátásra való jogosultsággal összefüggő érdemi döntés jogerőre emelkedésének időpontját,

e) a jogosultság megállapításához szükséges jövedelmi adatokat,

f)⁸⁷⁸ a gyermek, a nagykorúvá vált gyermek, a fiatal felnőtt hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének megállapítását, megjelölve a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet megállapításának okát.

(1a)⁸⁷⁹ Az (1) bekezdés szerinti - a 140. § (1) bekezdés a) pontjába tartozó ellátások tekintetében vezetett - nyilvántartás az (1) bekezdés d) pontja szerinti adatkör tekintetében közhiteles hatósági nyilvántartásnak minősül.

(1b)⁸⁸⁰ A pénzbeli és természetbeni ellátásra való jogosultsággal összefüggő, az (1) bekezdés szerinti adatokat a gyámhatóság rögzíti az Szt. 18/B. § szerinti országos nyilvántartásba. Az országos nyilvántartásba való adatrögzítéskor meg kell adni az eljáró hatóság megnevezését, címét, az ügy számát és az elbírálási azonosítóját. A pénzbeli és természetbeni ellátásra való jogosultsággal összefüggő, az (1) bekezdés szerinti adatok tekintetében a gyámhatóság a nyilvántartás-vezetési kötelezettségét kizárólag az Szt. 18/B. § szerinti országos nyilvántartásba való adatrögzítéssel is teljesítheti.

(1c)⁸⁸¹ A hatóság a folyamatban lévő eljárás során figyelembe vett, a nyilvántartásban nem szereplő személyt az ugyanazon eljárásban figyelembevett, a nyilvántartásban szereplő személyhez kapcsolva rögzíti a nyilvántartásban.

(2)⁸⁸² A gyámhatóság nyilvántartást vezet a hatósági intézkedéssel védelembe vett gyermekekről. A nyilvántartás tartalmazza

a) az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott adatokat,

b) a gyermek egészségi és neveltségi állapotára vonatkozó adatokat,

c) a hatósági intézkedésre vonatkozó döntést, annak időpontját,

d) a hatósági intézkedés felülvizsgálatának időpontját és eredményét.

(3)⁸⁸³ A gyámhatóság nyilvántartást vezet a szülő adatai nélkül anyakönyvezett gyermekekről az (1) bekezdés a) pontjában meghatározott adatok mellett a hatósági eljárásra vonatkozó döntésről.

(4)⁸⁸⁴ A gyámhatóság nyilvántartást vezet az általa engedélyezett gyermekjóléti szolgáltató tevékenységről és az ellenőrzéssel kapcsolatos döntésről.

139. § (1)⁸⁸⁵ A személyes gondoskodásban részesülő személyekről az ellátó személy vagy az intézmény vezetője nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza

a) a 138. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott adatokat,

b) az ellátás igénybevételének és megszűnésének időpontját,

c)⁸⁸⁶ a térítési díj fizetési kötelezettség teljesítésére, elmaradására, behajtására, illetve elévülésére vonatkozó adatokat.

(1a)⁸⁸⁷ Az állami fenntartó nyilvántartást vezet a gondozásidő-fizetési kötelezettség teljesítésére, elmaradására, behajtására, illetve elévülésére vonatkozó adatokról.

(2)⁸⁸⁸ A Kormány által kijelölt szerv a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások finanszírozásának ellenőrzése céljából nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza

a) a személyes gondoskodásban részesülő személy

aa) személyazonosító adatait,

ab) hontalan jogállására, a szabad mozgás és tartózkodás jogára vonatkozó adatot,

ac) társadalombiztosítási azonosító jelét,

b) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás vagy gyermekvédelmi szakellátás formáját, igénybevételének és megszűnésének időpontját,

c) az intézmény, szolgáltató, hálózat ágazati azonosító jelét,

d) a finanszírozás, támogatás költségvetési törvény szerinti jogcímét és feladatmutatóját,

e)⁸⁸⁹ hatósági döntéssel elhelyezett gyermek, illetve fiatal felnőtt esetén

ea) a határozatot hozó szerv nevét, a határozat számát, keltét, jogerőre emelkedésének napját,

eb)⁸⁹⁰ a hatósági döntés jellegét (ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel, utógondozói ellátás elrendelése),

ec) a gyermek ellátási szükségletét,

ed) a gyermek gondozási helyét, a fiatal felnőtt ellátásának helyét, a gyermek hatósági döntéssel elrendelt nevelőszülői elhelyezése, illetve a fiatal felnőtt nevelőszülőnél nyújtott utógondozói ellátása esetén a nevelőszülő nevét és címét,

ee)⁸⁹¹ a gyermek, fiatal felnőtt ügyében eljárni illetékes területi gyermekvédelmi szakszolgálat nevét és KSH azonosító kódját,

f)⁸⁹² a fiatal felnőtt hatósági döntéssel elrendelt utógondozása esetén

fa) a határozatot hozó szerv nevét, a határozat számát, keltét, jogerőre emelkedésének napját,

fb) a hatósági döntés jellegét (utógondozás elrendelése, otthonteremtési támogatás igénybevétele miatti utógondozás elrendelése).

(3)⁸⁹³ Nem kell a (2) bekezdés szerinti nyilvántartásba venni az adatokat

a)⁸⁹⁴ alternatív napközbeni ellátás esetén,

b) házi gyermekfelügyelet esetén,

c)⁸⁹⁵

d) a gyermekjóléti központ speciális szolgáltatásai közül az utcai és lakótelepi szociális munka, a kórházi szociális munka és a készenléti szolgálat esetén,

e)⁸⁹⁶ a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás által nyújtott, a 60. §-ban, a 62-65. §-ban, a 66. § (1) és (2) bekezdésében, a 66. § (3) bekezdés a) és d)-f) pontjaiban meghatározott szolgáltatások, ellátások esetén.

(4)⁸⁹⁷ A (2) bekezdés szerinti nyilvántartásból a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás és gyermekvédelmi szakellátás igénybevételeének megszűnésétől számított öt év elteltével törölni kell az adott személyre vonatkozó adatokat. A nyilvántartásból - ha törvény eltérően nem rendelkezik - adat nem továbbítható.

(5)⁸⁹⁸ A (2) bekezdés szerinti nyilvántartás vezetése céljából a Kormány által kijelölt szerv a (2) bekezdés a)-d) pontjaiban meghatározott adatok szolgáltatását kérheti a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást, gyermekvédelmi szakellátást nyújtó személyektől vagy intézményektől.

(6)⁸⁹⁹ A (2) bekezdés szerinti nyilvántartás adatait a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások finanszírozásának ellenőrzése céljából elektronikus úton továbbítani kell a kincstárnak.

(7)⁹⁰⁰ A (2) bekezdés szerinti nyilvántartásból adatot kérhet a működést engedélyező szerv a szolgáltatói nyilvántartásra és a hatósági ellenőrzésre vonatkozó eljárása lefolytatása céljából.

139/A. §⁹⁰¹ (1) A javítóintézet igazgatója a 135. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott adattartalommal a Bv. tv. 347. § (1) bekezdés a) pontja szerinti fiataalkorúak nyilvántartását vezeti a javítóintézetben ellátott fiataalkorúról és a vele együttesen elhelyezett gyermekéről az ellátás, gondozás, nevelés biztosítása céljából.

(2) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás nem minősül hatósági nyilvántartásnak.

(3) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartás adataiból a javítóintézet igazgatója adatot szolgáltat

a) a fiataalkorú pártfogó felügyelőjének,

b) a fiataalkorú ügyében eljáró bírónak, ügyésznek,

c) a fiataalkorú és a vele együttesen elhelyezett gyermeke ügyében eljáró gyámhatóságnak, és

d) a Kormány által kijelölt szerv részére, a finanszírozásának ellenőrzése céljából.

(4) Az (1) bekezdés szerinti nyilvántartásból a fiataalkorú és a vele együttesen elhelyezett gyermekének adatait a javítóintézetből való elbocsátás időpontjától számított tíz év elteltével törölni kell.

140. § (1) A gyámhatóság nyilvántartást vezet⁹⁰²

a)⁹⁰³ az általa megállapított és folyósított pénzbeli és természetbeni ellátásokról,

b)⁹⁰⁴ az ideiglenes hatállyal elhelyezett, valamint a nevelésbe vett gyermekekről, a gyámság és gondnokság alatt állókról a 139. § (1) bekezdésében meghatározott adattartalommal,

c)⁹⁰⁵ az a) és b) pontban megjelölt személyek, valamint a gyermekek minden olyan vagyonáról, amely nem tartozik a szülő kezelésébe, amelyet a gyámhatóság rendszeres felügyelete alá vont, vagy amelyet a gyámhatósághoz beszolgáltattak,

d) a vagyonnal rendelkező gyermekről a bekövetkező nagykorúsága szerint.

(2)⁹⁰⁶ A Kormány által kijelölt gyámhatóság az ideiglenes hatállyal elhelyezett külföldi állampolgárságú gyermekekről - ide nem értve a 4. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti személyt - nyilvántartást vezet és az abban szereplő adatokról, valamint az azokban bekövetkezett változásokról rendszeresen tájékoztatja a minisztert. A nyilvántartás tartalmazza a 139. § (1) bekezdésében meghatározott adatokat.

(3)⁹⁰⁷ A gyámhatóság egységes nyilvántartást vezet a gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szolgáltatók, intézmények, hálózatok (székhelyek, telephelyek) ellenőrzésével kapcsolatos döntésekről. A nyilvántartás adattartalma nyilvános.

(4)⁹⁰⁸

141. § (1)⁹⁰⁹ A területi gyermekvédelmi szakszolgálat vezetője nyilvántartást vezet

a)⁹¹⁰ a befogadó szülőnél, gyermekotthonban vagy fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermekekről és az üres férőhelyekről,

b)⁹¹¹ az ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek ellátását biztosító nevelőszülőkről, gyermekotthonokról,

c)⁹¹²

d)⁹¹³ az általa kijelölt, eseti gyámi és gyermekvédelmi gyámi feladatokra kirendelhető személyekről,
e)⁹¹⁴ az állami és nem állami fenntartó által működtetett intézményben, illetve nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermek, továbbá az utógondozói ellátásban, illetve utógondozásban részesülő fiatal felnőtt gondozási napjairól,

f)⁹¹⁵ az örökbefogadás utánkövetéséről a 135. § (5) bekezdés c) pontjában meghatározott adattartalommal.

(2)⁹¹⁶

(3)⁹¹⁷ A területi gyermekvédelmi szakszolgálat negyedévente tájékoztatja a gyámhatóságot az (1) bekezdés a)-b) és d) pontjaiban meghatározott nyilvántartásokról és az abban bekövetkező változásokról.

(4)-(5)⁹¹⁸

141/A. §⁹¹⁹ A Kormány által kijelölt szerv - a személyes gondoskodás rendszerének és finanszírozásának tervezhetősége érdekében - országos jelentési rendszert működtet. A fenntartó az országos jelentési rendszer számára köteles bejelenteni a kormányrendeletben meghatározott - személyes adatnak nem minősülő - adatokat.

141/B-141/D. §⁹²⁰

141/E. §⁹²¹ (1) Az örökbefogadási eljárásban közreműködő szervek közötti adatszolgáltatás biztosítása és az örökbefogadási ügyek minél rövidebb határidőn belüli elintézése céljából - a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló kormányrendeletben meghatározott, informatikai programmal támogatott nyilvántartási rendszerben és eljárás szerint vezetett - egységes örökbefogadási nyilvántartás működik. Az egységes örökbefogadási nyilvántartást a miniszter vezeti, aki az egységes örökbefogadási nyilvántartással kapcsolatos adatfeldolgozási feladatok ellátásával kizárólag a nemzeti adatvagyon körébe tartozó állami nyilvántartások fokozottabb védelméről szóló 2010. évi CLVII. törvény 2. §-a (2) bekezdése szerinti szervezetet bízhat meg.

(2) Az egységes örökbefogadási nyilvántartás tartalmazza

a) a 135. § (5) bekezdés b)-e) pontjában foglalt adatokat,

b)⁹²² a 135/A. § (1) bekezdés a) és b) pontjában, valamint (1a) bekezdésében foglalt adatokat, valamint az örökbe fogadni szándékozó személlyel a nyílt örökbefogadás elősegítésére történő megállapodás megkötésének időpontját,

c) a 135. § (8) bekezdés a) pont ai) alpontjában és b) pont bg) alpontjában foglalt adatokat,

d) a 135. § (9) bekezdés a) pont ai) alpontjában, b) pont bg) alpontjában és d) pontjában foglalt adatokat.

(3) Az egységes örökbefogadási nyilvántartás nem minősül hatósági nyilvántartásnak.

(4) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásba folyamatosan szolgáltatja

a) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat a 135. § (5) bekezdés b)-e) pontjában foglalt adatokat,

b)⁹²³ az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet a 135/A. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt adatokat, valamint az örökbe fogadni szándékozó személlyel a nyílt örökbefogadás elősegítésére történő megállapodás megkötésének időpontját,

c) az országos örökbefogadást elősegítő szerv a 135. § (8) bekezdés a) pont ai) alpontjában és b) pont bg) alpontjában foglalt adatokat,

d) a központi hatóság a 135. § (9) bekezdés a) pont ai) alpontjában, b) pont bg) alpontjában és d) pontjában foglalt adatokat,

e)⁹²⁴ az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezet a 135/A. § (1a) bekezdésében foglalt adatokat.

(5) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásban a létrejött örökbefogadásokban érintett személyek adatait az örökbe fogadott gyermek nagykorúságának elérésekor zárolni kell. A zárolt adatokkal - a (6) bekezdésben foglalt kivétellel - további művelet nem végezhető.

(6) A zárolt adatok kizárólag az örökbefogadásban érintett személy vagy leszármazója ügyében eljáró szervnek vagy hatóságnak továbbíthatók. A szervnek vagy hatóságnak az adatszolgáltatás iránti kérelmében meg kell jelölnie, hogy mely ügyben és milyen célból kéri az adatszolgáltatást.

(7) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásban annak az örökbe fogadható gyermeknek az adatait, akinek örökbefogadására nem kerül sor, a nagykorúságának elérésekor az attól számított öt évig zárolni kell. A zárolt adatok kizárólag statisztikai célra használhatóak fel, azokkal más művelet nem végezhető. Az egységes örökbefogadási nyilvántartásból annak az örökbe fogadható gyermeknek az adatait, akinek örökbefogadására nem kerül sor, a nagykorúságának elérésétől számított öt év elteltével törölni kell.

(8) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásból annak az örökbe fogadni szándékozó személynek az adatait, aki nem fogad örökbe gyermeket, az örökbefogadásra való alkalmasságának megszűnésétől számított tíz év elteltével törölni kell.

141/F. §⁹²⁵ (1) Külön adatszolgáltatás kérése nélkül hozzáfér az örökbefogadással kapcsolatos, jogszabályban meghatározott feladatai teljesítése céljából

a) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat az egységes örökbefogadási nyilvántartásba általa szolgáltatott adatokhoz, valamint azokhoz az adatokhoz, amelyekhez a gyermek örökbefogadásának előkészítése céljából az országos örökbefogadást elősegítő szerv vagy a központi hatóság hozzáférést biztosít számára,

b) az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet

- ba) az egységes örökbefogadási nyilvántartásba általa szolgáltatott adatokhoz,
- bb) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak azon örökbe fogadható gyermekekre vonatkozó adataihoz, akinek az örökbefogadását elősegíti,
- bc) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak azon örökbe fogadni szándékozó személyre vonatkozó adataihoz, akivel a nyílt örökbefogadás elősegítésére megállapodást kötött,
- c) az országos örökbefogadást elősegítő szerv
- ca) az egységes örökbefogadási nyilvántartásba általa szolgáltatott adatokhoz,
- cb) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak az örökbe fogadható gyermekekre vonatkozó adataihoz,
- cc) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak az örökbe fogadni szándékozó személyekre vonatkozó adataihoz, kivéve azon örökbe fogadni szándékozó személyek adatait, akik nem járultak hozzá ahhoz, hogy az országos örökbefogadást elősegítő szerv közreműködésével adataikat az örökbe fogadható gyermek szerinti másik területi gyermekvédelmi szakszolgálat az örökbefogadás elősegítése céljából kezelje,
- cd) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak az örökbe fogadó szülőkre vonatkozó adataihoz,
- ce) az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak a válsághelyzetben lévő várandós anyára, a vér szerinti szülőre vonatkozó adataihoz,
- d) a központi hatóság az egységes örökbefogadási nyilvántartásba általa szolgáltatott adatokhoz, valamint az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak azon örökbe fogadható gyermekekről vezetett adataihoz, amelyekhez az országos örökbefogadást elősegítő szerv a gyermek külföldre történő örökbefogadásának előkészítése céljából számára hozzáférést biztosít,
- e)⁹²⁶ az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezet az egységes örökbefogadási nyilvántartásba általa szolgáltatott adatokhoz.
- (2) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat - a gyermek örökbe fogadhatónak nyilvánítása érdekében - az egységes örökbefogadási nyilvántartás adataiból tájékoztatást nyújt a gyámhatóság vagy a gyermekvédelmi gyám megkeresésére a nevelésbe vett gyermek örökbefogadásának várható esélyéről. Ha a területi gyermekvédelmi szakszolgálat az egységes örökbefogadási nyilvántartás általa hozzáférhető adatai alapján nem talál a gyermek számára örökbefogadó szülőt, haladéktalanul megkeresi az országos örökbefogadást elősegítő szervet.
- (3) Az egységes örökbefogadási nyilvántartás adatairól írásbeli kérelemre az kaphat felvilágosítást, aki az adat megismerésére és kezelésére törvényi rendelkezés alapján jogosult.
- (4) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásból való adatszolgáltatás során csak az adatkérés céljának megvalósulásához elengedhetetlenül szükséges adat bocsátható a felvilágosítást kérő rendelkezésére.
- (5) A nyilvántartásban kezelt adatok statisztikai, valamint tudományos kutatási célra -személyazonosításra alkalmatlan módon - átadhatók és felhasználhatók.
- (6) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásból történő adatszolgáltatás térítésmentes.
- 142. § (1)**⁹²⁷ Ha törvény másképp nem rendelkezik, a 138. §, a 139. § (1) bekezdése, a 140. § és a 141. § szerint vezetett nyilvántartásból - a jogosultság megszűnésétől, illetve a gyermek nagykorúságától számított 25 év elteltével - törölni kell az adott személyre vonatkozó adatokat.
- (2)⁹²⁸ Az adatkezelésre és a nyilvántartások vezetésére vonatkozó rendelkezések az irányadóak a személyes gondoskodás megszervezésének a nem állami szerv által az önkormányzattól történő átvállalása, illetve a törvény által nem szabályozott, az önkormányzat képviselő-testülete vagy a gyámhatóság feladat- és hatáskörébe tartozó ellátásokról vezetett nyilvántartás esetén is.
- (3)⁹²⁹ Az adatkezelésre törvényben feljogosított szerveken kívül a 137. § (2) bekezdése, a 138. §, a 139. §, a 140. § (1) és (2) bekezdése, a 141. § és a 141/B-141/D. §-ok szerinti nyilvántartások adatainak megismerésére jogosult
- a) a rá vonatkozó adatok tekintetében az érintett személy és törvényes képviselője,
- b) - az adatok megismeréséhez fűződő jogos érdek igazolásával - az egymásra vonatkozó adatok tekintetében a gyermek és a szülő,
- c) - az adatok megismeréséhez fűződő jogos érdek igazolásával - a szülőre vonatkozó adatok tekintetében a másik szülő.

XXII. Fejezet

A gyermekek védelmének főbb finanszírozási szabályai

Általános szabályok⁹³⁰

- 143. § (1)** A gyermekvédelmi rendszer működéséhez szükséges pénzügyi fedezetet a központi költségvetés és az önkormányzat hozzájárulása biztosítja, amit az igénylő által fizetendő térítési és gondozási díj egészít ki.
- (2) Az állam hozzájárul az önkormányzat által megállapított és folyósított pénzbeli és természetbeni ellátások kiadásaihoz, valamint a helyi önkormányzat által fenntartott, a személyes gondoskodás keretébe tartozó ellátási formák működési és fejlesztési költségeihez.
- (3) Az állam a helyi önkormányzatok feladatainak ellátásához

a)⁹³¹ az állandó lakos után járó differenciált szociális és gyermekjóléti központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatással,

b)⁹³² a fenntartott intézményben ellátott gyermekek után járó központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatással,

c)⁹³³

d) kötött felhasználású támogatásokkal járul hozzá.

(4)⁹³⁴ A (3) bekezdés a) pontja szerinti támogatás összege a települési önkormányzat területén élő lakosság szociális helyzete, valamint az állandó lakosú gyermek száma szerint eltérő. A differenciálás alapjául szolgáló mutatókat évente a költségvetési törvény rögzíti.

(5)⁹³⁵ A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatással történő támogatás szakmai céloknak megfelelő módját és mértékét a költségvetési törvény határozza meg.

144. § (1)⁹³⁶ A gyermektartásdíj megelőlegezésének, valamint az otthonteremtési támogatásnak a teljes fedezetét a központi költségvetés előleg nyújtásával biztosítja.

(2) Szakmai programok meghirdetésével kell elősegíteni a helyi önkormányzat részére meghatározott ellátási formák létrehozásának, valamint olyan mértékű fejlesztésének és korszerűsítésének támogatását, amely lehetővé teszi az önkormányzat az e törvényben előírt kötelezettségének teljesítését.

145. § (1)⁹³⁷ A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra jogosult a szolgáltatói nyilvántartásba jogerősen bejegyzett szolgáltató, intézmény vagy hálózat útján gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet folytató, közfeladatot ellátó egyházi fenntartó és - a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott - nem állami fenntartó.

(2)⁹³⁸ Az állami fenntartó, az egyházi fenntartó és a nem állami fenntartó központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultságának feltétele a

a) személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátást nyújtó új szolgáltatónak, intézménynek, hálózatnak,

b)⁹³⁹ gyermekek napközbeni ellátása és - az 51. § (4)-(9) bekezdés szerinti ellátás kivételével - a gyermekek átmeneti gondozása esetében az új férőhelyeknek

a gyermekjóléti szolgáltatások területi lefedettségét figyelembe vevő, külön jogszabály szerinti finanszírozási rendszerbe történő befogadása (a továbbiakban: befogadás), a 145/C. §-ban foglaltak kivételével.⁹⁴⁰

(2a)⁹⁴¹ A (2) bekezdés alkalmazásában új szolgáltatónak, intézménynek, hálózatnak, illetve férőhelyszámnak az minősül, amelyre a fenntartó a kérelem benyújtásakor nem rendelkezik befogadással.

(2b)⁹⁴² A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás befogadás nélkül is jár, ha

a) a változás a szolgáltatói nyilvántartásban bejegyzett adatok módosítását nem teszi szükségessé, vagy

b) a szolgáltatói nyilvántartásban bejegyzett adatok módosítását kizárólag fenntartóváltás teszi szükségessé.

(2c)⁹⁴³ A rendelkezésre álló kapacitástól függetlenül be kell fogadni

a) az önkormányzati kötelező feladatot ellátó állami fenntartót,

b) azt a szolgáltatást, intézményt, hálózatot, férőhelyszámot, amelynek létrehozására vagy fejlesztésére a fenntartó, a szolgáltató vagy az intézmény pályázati úton elnyert európai uniós támogatásban, a Svájci Alap, az EGT Alap, a Norvég Alap támogatásában, vagy költségvetési támogatásban részesül,

c) azt a szolgáltatói nyilvántartásba a kérelem benyújtását megelőzően is jogerősen bejegyzett szolgáltatást, intézményt, hálózatot, férőhelyszámot, amely esetében a szolgáltatói nyilvántartásban bejegyzett adatok módosítását kizárólag költségvetési többletkiadást nem eredményező

ca) szétválás vagy egyesítés,

cb) szolgáltatásforma-váltás,

cc) a fenntartó intézményei, telephelyei közötti, illetve újonnan létesített telephelyére történő férőhelyszám-átcsoportosítás, vagy

cd) fenntartók közötti férőhelyszám-átadás teszi szükségessé.

(2d)⁹⁴⁴ A (2c) bekezdés szerinti feltételek fennállását a Kormány által kijelölt szerv vizsgálja. Ha a (2c) bekezdés szerinti feltételek nem állnak fenn, a Kormány által kijelölt szerv a befogadásról a miniszter által meghatározott és közleményben közzétett kapacitások alapján dönt.

(2e)⁹⁴⁵ A (2c) bekezdés c) pontja szerinti esetben szétváláson, egyesítésen, átcsoportosításon, illetve átadáson az egyik intézményben, telephelyen történő férőhelyszám-csökkenéssel egyidejű, másik intézményben, telephelyen, újonnan létesített intézményben, telephelyen történő azonos mértékű férőhelyszám-növelést kell érteni.

(2f)⁹⁴⁶ A miniszter az államháztartásért felelős miniszter egyetértésével indokolt esetben dönthet a szolgáltató, intézmény, hálózat, férőhelyszám befogadásának szükségességéről a (2c) és a (2d) bekezdésben foglaltakra tekintet nélkül, a költségvetési források, a területi lefedettség, a szükségletek és a szolgáltatói nyilvántartásból törölt kapacitások figyelembevételével. Indokolt eset különösen a megszűnt intézmény ellátottairól való

gondoskodás, a területileg hiányzó szolgáltatás pótlása, valamint a máshol nem ellátható személyek ellátásának biztosítása.

(3)⁹⁴⁷ A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásban részesülő egyházi fenntartású vagy nem állami fenntartású gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató, intézmény, hálózat a munkavállalók számára - ide nem értve a munkakörüket sajátos egyházi szolgálati viszonyban ellátó személyeket - legalább a Kjt. 55-80. §-ában és a Kjt.-nek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló kormányrendeletben megállapított, a munkaidőre, pihenőidőre, előmeneteli és illetményrendszerre vonatkozó feltételeket köteles biztosítani.

(4)⁹⁴⁸ Az egyházi fenntartónak és a nem állami fenntartónak az általa fenntartott gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmény működéséhez biztosított központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás - kivéve a kiegészítő támogatást - teljes összegét át kell adnia azon intézmény részére, amelyre tekintettel a támogatás megállapítására sor került.

145/A. §⁹⁴⁹ (1)⁹⁵⁰ Ha a települési önkormányzat vagy a társulás a fenntartásában működő szolgáltatót, intézményt egyházi fenntartó fenntartásába adja át, az egyházi kiegészítő támogatást a települési önkormányzat, illetve a társulás köteles a központi költségvetésnek öt éven keresztül folyamatosan, a nettó finanszírozás keretében megtéríteni.

(2)⁹⁵¹ Ha a települési önkormányzat vagy a társulás fenntartásában működő szolgáltató, intézmény megszűnésétől számított tizenkét hónapon belül egyházi fenntartó új szolgáltatót, intézményt hoz létre, a megszűnt intézményben is végzett gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység után kifizetett egyházi kiegészítő támogatást a települési önkormányzat, illetve a társulás köteles a központi költségvetésnek öt éven keresztül folyamatosan, a nettó finanszírozás keretében megtéríteni, feltéve, hogy

a) a megszűnt és a létrehozott szolgáltatónál, intézményben ellátott gyermekeknek legalább ötven százaléka azonos, valamint

b) a megszűnt és a létrehozott intézmény - részben vagy egészben - ugyanabban az ingatlanban működik.

(3)⁹⁵² A megtérítendő összeg megállapítása során nem vehető figyelembe a korábbi fenntartónak a szolgáltatói nyilvántartásban bejegyzett adatai között nem szereplő szolgáltató tevékenység - ide nem értve azt az esetet, ha az új szolgáltató tevékenységet a korábbi férőhelyek átminősítésével hozták létre - és férőhelyszám.

(4) Az egyházi kiegészítő támogatás megtérítéséről a kincstár külön kormányrendeletben meghatározott eljárás szerint határozatban dönt.

(5)⁹⁵³

145/B. §⁹⁵⁴ (1) Ha a gyermekvédelmi szakellátás nyújtására egyházi, nem állami fenntartóval kötött ellátási szerződést megszüntetik és a gyermekvédelmi szakellátást a továbbiakban állami fenntartó biztosítja, az egyházi, nem állami fenntartóval munkaviszonyban álló személyek jogviszonya a gyermekvédelmi szakellátási feladat átvételének időpontjában e törvény erejénél fogva közalkalmazotti jogviszonnyá alakul át (a továbbiakban: jogállásváltás).

(2) Az átadó és az átvevő munkáltató legkésőbb a gyermekvédelmi szakellátási feladat átvételét megelőző 15 nappal korábban írásban tájékoztatja a munkavállalót

a) az átvétel tényéről, időpontjáról és annak a munkavállalókat érintő jogi, gazdasági és szociális következményeiről,

b) a közalkalmazotti jogviszonyban történő továbbfoglalkoztatásáról,

c) a közalkalmazotti kinevezése tartalmi elemeiről,

d) azokról a kötelezettségekről, amelyeknek a munkavállaló a közalkalmazotti jogviszony létesítését követően az előmenetele és a jogviszonya fenntartása érdekében köteles eleget tenni.

(3) Az (1) bekezdésben foglaltaktól eltérően nem alakul át a munkaviszony, ha az átvevő munkáltató a Kjt. rendelkezései alapján nem létesíthet közalkalmazotti jogviszonyt az átadással érintett munkavállalóval. Ebben az esetben a munkaviszony e törvény erejénél fogva a gyermekvédelmi szakellátási feladat átvételének időpontját követő harmincadik napon megszűnik.

(4) A (3) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni, ha a munkavállalóval szemben a Kjt. alapján összeférhetetlenség áll fenn, kivéve, ha az összeférhetetlenséget kiváltó ok megszüntethető, és ennek érdekében a munkavállaló legfeljebb az (5) bekezdésben foglalt időpontig intézkedik és ezt igazolja.

(5) A jogállásváltás időpontját követő tizenöt napon belül a munkavállalót a jogállásváltás időpontjával a Kjt. szerint be kell sorolni, illetményét meg kell állapítani és számára a kinevezési okmányt át kell adni. A közalkalmazotti kinevezés alapján megállapított illetmény és illetménypótlékok együttes összege nem lehet alacsonyabb mértékű, mint az átadást közvetlenül megelőző személyi alpbér összege.

(6) A munkavállaló a kinevezési okmány átvételét követő tizenöt napon belül aláírja a kinevezési okmányt vagy nyilatkozik arról, hogy továbbfoglalkoztatásához nem járul hozzá. Ha a munkavállaló a továbbfoglalkoztatásához nem járul hozzá, munkaviszonya jogállásváltás nélkül a gyermekvédelmi szakellátási feladat átvételének időpontját követő harmincadik napon megszűnik. E rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a munkavállaló a kinevezési okmány átvételét követő tizenöt napon belül nem tesz nyilatkozatot vagy nem írja alá a kinevezési okmányt.

(7) Határozatlan időtartamú munkaviszony esetén az átvevő munkáltatónál határozatlan időtartamú közalkalmazotti jogviszonyt kell létesíteni. Teljes munkaidőben történő foglalkoztatás esetén az átvevő munkáltatónál teljes munkaidős jogviszonyt kell létesíteni. Részmunkaidőben történő foglalkoztatás esetén a munkaviszony rész munkaidős közalkalmazotti jogviszonnyá alakul át. Az átvevő munkáltatónál létesítendő közalkalmazotti jogviszony tekintetében próbaidő nem köthető ki.

(8) Az átvett munkavállaló munkaköre és munkavégzésének helye - az átvevő munkáltató és az átvett munkavállaló eltérő megállapodása hiányában - változatlan marad.

(9) A munkaviszonyban álló vezető jogviszonyának átalakulását követően a Kjt. figyelembevételével kell a vezetői munkakör szintjét és megnevezését megállapítani.

(10) Az átvevő munkáltatóval létesített közalkalmazotti jogviszonyra a Kjt. rendelkezéseit kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a munkavállalónak az átadó munkáltatónál eltöltött munkaviszonyát úgy kell tekinteni, mintha azt az átvevő munkáltatónál töltötte volna el.

(11) Ha a kinevezéssel létesített közalkalmazotti jogviszony megszűnése vagy megszüntetése esetén a munkavállalót felmentési idő, valamint végkielégítés illeti meg, annak mértékét az átadó és az átvevő munkáltatónál jogviszonyban töltött idő együttes tartamának figyelembevételével, a Kjt. rendelkezései alapján kell megállapítani.

(12) Ha a munkavállaló további foglalkoztatása - a Kjt. vonatkozó szabályaival összhangban - munkaviszonyban történik, abban az esetben az (1) bekezdéstől eltérően a munkaviszony nem alakul át. A munkavállaló részére a munkaszerződést a gyermekvédelmi szakellátási feladat átvételének időpontját követő tizenöt napon belül kell átadni.

(13) A (12) bekezdés szerinti esetben a munkavállaló a munkaszerződés kézhezvételét követő tizenöt napon belül nyilatkozhat arról, hogy továbbfoglalkoztatásához nem járul hozzá, ebben az esetben a munkaviszony a gyermekvédelmi szakellátási feladat átvételének időpontját követő harmincadik napon szűnik meg.

(14) Az átadó munkáltató kizárólag a (3), (4), (6) és (13) bekezdés esetén köteles a megszűnés napjával a munkavállaló számára az Mt. 77. § (1) bekezdésc) pontja szerinti végkielégítést és az Mt. 63. § (2) bekezdés szerinti távolléti díjat megfizetni.

(15) Az (1)-(14) bekezdést nem kell alkalmazni, ha a (2) bekezdésben meghatározott időpont előtt

a) tett munkáltatói vagy munkavállalói egyoldalú jognyilatkozat, vagy

b) megkötött megállapodás

alapján a munkaviszony ezen időpontot követően megszűnik. Az a) és b) pont szerinti, a gyermekvédelmi szakellátási feladat átvételének időpontja előtti jognyilatkozattal vagy megállapodással kapcsolatban a munkavállaló által kezdeményezett munkaügyi jogvita esetén a gyermekvédelmi szakellátási feladat átvételének időpontját követően az átadó helyébe az átvevő munkáltató lép és ezen időpont után a keresetlevelet az átvevő munkáltató ellen kell előterjeszteni.

145/C. §⁹⁵⁵ A Gyerekházak, a krízisközpontok, a félutas házak és a titkos menedékházak működtetését az állam - jogszabályban meghatározott eljárási rend szerint kiválasztott - fenntartókkal kötött finanszírozási szerződések útján támogatja. A finanszírozási szerződést - ha jogszabály másként nem rendelkezik - három évre kell megkötöni.

Térítési díj

146. §⁹⁵⁶ (1)⁹⁵⁷ Ha e törvény másként nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátásáért és gyermekek átmeneti gondozásáért, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosított utógondozói ellátásért, valamint a gyermekétkeztetésért térítési díjat kell fizetni.

(2) Az e törvényben meghatározottak szerint a térítési díjat

a) az ellátást igénybe vevő nagykorú jogosult,

b) az ellátást igénybe vevő gyermek esetén a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő,

c) az ellátást igénybe vevő gondnokolt esetében a törvényes képviselő

(az a)-c) pont alattiak a továbbiakban együtt: kötelezett) az intézménynek fizeti meg.

147. §⁹⁵⁸ (1)⁹⁵⁹ A fenntartó megállapítja a 146. § (1) bekezdése szerinti ellátások intézményi térítési díját, ami a szolgáltatási önköltség és a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás különbözete. Az intézményi térítési díjat több szolgáltatás és ellátás nyújtása esetében is szolgáltatásonként (ellátásonként) kell meghatározni, a közös költségelemek szolgáltatásonkénti (ellátásonkénti) közvetlen költségeinek arányában történő megosztásával.

(2) A bölcsőde esetében az intézményi térítési díjat külön meg kell határozni a gyermek gondozására, nevelésére, nappali felügyeletére és a vele történő foglalkozásra (a továbbiakban együtt: gondozására), valamint a 151. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a gyermekétkeztetésre vonatkozóan.

(3) A szolgáltatási önköltséget a tárgyévve tervezett adatok alapján a tárgyév április elsejéig kell megállapítani. A szolgáltatási önköltség év közben egy alkalommal korrigálható, ha azt a tárgyidőszaki folyamatok indokolják.

(4) A fenntartó az intézményi térítési díjat az (1) bekezdés szerint kiszámított és külön jogszabály szerint dokumentált térítési díjnál alacsonyabb összegben is meghatározhatja.

148. §⁹⁶⁰ (1) A kötelezett által fizetendő térítési díj összegét (a továbbiakban: személyi térítési díj) az intézményvezető, a szolgáltatást vezető vagy a működtető (a továbbiakban együtt: intézményvezető) konkrét összegben állapítja meg.

(2) A bölcsődei ellátás esetében az intézményvezető a 151. § (4) bekezdés alapján megállapítja a bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetésre vonatkozó személyi térítési díjat, valamint emellett - a fenntartó döntésétől függően - a bölcsődei ellátás keretében nyújtott gondozásra is megállapíthat személyi térítési díjat.

(3)⁹⁶¹ Az intézményvezető a kötelezettet írásban tájékoztatja a személyi térítési díj összegéről

a) a gyermekek napközbeni ellátása esetén a megállapodás megkötésekor,

b) a gyermekek átmeneti gondozása és utógondozói ellátás esetén legkésőbb az ellátás igénybevételétől számított harminc napon belül.

(4) A személyi térítési díj - a gyermekétkeztetés kivételével - nem haladhatja meg az intézményi térítési díj összegét. Ha az intézményi térítési díj számítása nem eredményez pozitív számot, a személyi térítési díj összege nulla.

(5)⁹⁶² A személyi térítési díj összege önkormányzati intézmény esetén a fenntartó rendeletében, más fenntartó esetén a fenntartó képviselőjére jogosult testület, személy írásbeli döntésében foglaltak szerint csökkenthető, illetve elengedhető, ha a kötelezett jövedelmi viszonyai ezt indokoltá teszik.

(6) Ha a kötelezett a személyi térítési díjat vitatja, illetve annak csökkentését vagy elengedését kéri, a (3) bekezdés szerinti értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat.

(7)⁹⁶³ Ha a kötelezett a személyi térítési díj egyházi fenntartó vagy nem állami fenntartó által megállapított összegét vitatja, a bíróságtól kérheti a személyi térítési díj megállapítását. A bíróság jogerős határozatáig a korábban megállapított személyi térítési díjat kell megfizetni.

(8) A személyi térítési díj összege évente két alkalommal vizsgálható felül és változtatható meg, kivéve, ha a kötelezett jövedelme olyan mértékben csökken, hogy az e törvényben szabályozott díjfizetési kötelezettségének nem tud eleget tenni. A kötelezett nem kötelezhető a felülvizsgálatot megelőző időszakra vonatkozóan az új térítési díj megfizetésére.

(9) A térítési díj meg nem fizetése esetén késedelmi pótlék nem állapítható meg.

(10)⁹⁶⁴ A kötelezett írásban vállalhatja a mindenkori intézményi térítési díjjal azonos személyi térítési díj megfizetését. Ebben az esetben nem kell a 150. § (1)-(3) bekezdésében foglaltakat alkalmazni, ugyanakkor biztosítani kell, hogy az ellátást ilyen módon igénylő ne kerüljön előnyösebb helyzetbe, mint ha a vállalat a kötelezett nem tenné meg.

(10a)⁹⁶⁵ A kötelezett írásban vállalhatja a mindenkori intézményi térítési díj és a számára megállapítható személyi térítési díj különbözete egy részének megfizetését. Ebben az esetben nem kell a 150. § (3) bekezdésében foglaltakat alkalmazni, ugyanakkor biztosítani kell, hogy az ellátást ilyen módon igénylő ne kerüljön előnyösebb helyzetbe, mint ha a vállalat a kötelezett nem tenné meg.

(11)⁹⁶⁶ A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásban nem részesülő fenntartó esetén a 147. §-t, a 148. § (4) bekezdését és a 150. §-t nem kell alkalmazni.

149. §⁹⁶⁷ Térítésmentesen kell biztosítani a 40. § (1)-(3) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatást, amely esetben intézményi térítési díjat sem kell megállapítani.

150. §⁹⁶⁸ (1) A személyi térítési díj megállapításánál

a) utógondozói ellátás esetében az igénybe vevő fiatal felnőtt rendszeres havi jövedelmét,

b) a gyermekek napközbeni ellátása és a gyermekek átmeneti gondozása esetében a gyermek családjában az egy főre jutó rendszeres havi jövedelmet kell figyelembe venni.

(2) Az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 19. § (4) bekezdés a)-e) pontjában felsorolt személyek jövedelmét kell figyelembe venni.

(3) A személyi térítési díj összege igénybe vevőnként nem haladhatja meg az (1) bekezdésben meghatározott jövedelem

a) 50%-át családi napközi és családi gyermekfelügyelet esetén,

b)⁹⁶⁹ 25%-át bölcsőde esetén, ha a fenntartó a bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetés mellett a bölcsődei ellátás keretében nyújtott gondozásra is megállapít személyi térítési díjat,

c)⁹⁷⁰ 20%-át az a) és b) pont, valamint a 151. § alá nem tartozó egyéb gyermekek napközbeni ellátása esetén,

d) 50%-át átmeneti gondozás esetén,

e) 30%-át a fiatal felnőtt utógondozói ellátása esetén.

(4) A családok átmeneti otthona esetében a szolgáltatást a gyermekkel együtt igénybe vevő szülő és nagykorú testvér számára is személyi térítési díjat kell megállapítani a (3) bekezdés d) pontjának figyelembevételével.

(5) Ingyenes ellátásban kell részesíteni a jogosultat, ha a térítési díj fizetésére kötelezett jövedelemmel nem rendelkezik.

(6) Bölcsőde esetében

- a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek,
- b) a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek,
- c) a három- vagy többgyermekes család gyermekének,
- d)⁹⁷¹ az átmeneti gondozásban lévő, az ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban elhelyezett, a nevelésbe vett gyermek

gondozását térítésmentesen kell biztosítani. Ezekben az esetekben személyi térítési díj - a 151. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével - csak az étkezésért kérhető. A c) pont szerinti gyermekszámot a 151. § (10) bekezdésében foglaltak szerint kell meghatározni.

151. §⁹⁷² (1) A gyermekétkeztetés szabályait kell alkalmazni

- a) a bölcsődében, hetes bölcsődében,
- b) az óvodában,
- c) a nyári napközis otthonban,
- d)⁹⁷³ az általános és középiskolai kollégiumban, illetve az itt szervezett externátusi ellátásban,
- e) az általános iskolai, továbbá - ha külön jogszabály másképpen nem rendelkezik - középiskolai iskolai menzai ellátás keretében,
- f) a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok nappali intézményében,
- g) a szociális nyári gyermekétkeztetés keretében nyújtott étkeztetésre.

(2)⁹⁷⁴ Ha a szülő (törvényes képviselő) eltérően nem rendelkezik, a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon

- a) a nem állami fenntartó az általa fenntartott nevelési-oktatási intézményben,
 - b)⁹⁷⁵ a települési önkormányzat az általa fenntartott óvodában, illetve a közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által fenntartott nevelési-oktatási intézményben,
 - c) a fenntartó az egyéb állami fenntartású intézményben
- biztosítja a déli meleg főétkezést és két további étkezést.

(2a)⁹⁷⁶ Ha a gyermek, tanuló szakosított szociális ellátást nyújtó, gyermekvédelmi szakellátást nyújtó vagy bentlakásos nevelési-oktatási intézményben van elhelyezve, a (2) bekezdésben szereplő napokon kívül, valamint a déli meleg főétkezésen és a két további étkezésen felül a gyermekek, tanulók számára az étkeztetést az elhelyezést nyújtó intézmény fenntartója biztosítja, a (2b) bekezdésben foglaltak kivételével.

(2b)⁹⁷⁷ A települési önkormányzat biztosítja a közigazgatási területén az állami intézményfenntartó központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által fenntartott kollégiumban a (2) bekezdésben foglalt étkezésen kívüli további étkezést.

(2c)⁹⁷⁸ A fővárosi közigazgatási területén lévő tankerületekben az állami intézményfenntartó központ, valamint az állami szakképzési és felnőttképzési szerv által fenntartott nevelési-oktatási intézményben - a fővárosi önkormányzat saját tulajdonában álló ingatlanban működő nevelési-oktatási intézmények kivételével - a (2) és a (2b) bekezdés szerinti étkeztetést a kerületi önkormányzat biztosítja. A fővárosi önkormányzat köteles biztosítani a (2) és a (2b) bekezdés szerinti étkeztetést azon nevelési-oktatási intézményben, amely saját tulajdonában álló ingatlanban működik.

(2d)⁹⁷⁹ Az étkeztetés biztosítására kötelezett önkormányzat e feladatának ellátásához a közigazgatási területén kívülről érkező gyermek, tanuló lakóhelye szerinti önkormányzattól hozzájárulást kérhet.

(2e)⁹⁸⁰ Iskolai étkeztetésben részesülhet az a tanuló is, aki a napközit nem veszi igénybe. Az étkezések közül az ebéd külön is igényelhető.

(2f)⁹⁸¹ Ha a (2), a (2b) és a (2c) bekezdés szerinti gyermekétkeztetést a települési önkormányzat biztosítja, úgy az intézményi térítési díjat a települési önkormányzat állapítja meg.

(3) A gyermekétkeztetés intézményi térítési díjának alapja az élelmezés nyersanyagköltségének egy ellátottra jutó napi összege.

(3a)⁹⁸² Ha a fenntartó vagy a települési önkormányzat a gyermekétkeztetést vásárolt szolgáltatás útján biztosítja, az intézményi térítési díj megállapítása érdekében az étkeztetést biztosító szolgáltató köteles elkülönítetten kimutatni a gyermekétkeztetéssel összefüggésben felmerülő nyersanyagköltséget.

(4)⁹⁸³ A gyermekétkeztetés személyi térítési díját az intézményvezető a (3) bekezdés szerinti napi összeg általános forgalmi adóval növelt összegének és az igénybe vett étkezések számának, valamint az (5) és (5a) bekezdésben megjelölt normatív kedvezményeknek a figyelembevételével állapítja meg. Ha a fenntartó kizárólag a bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekétkeztetésre állapít meg személyi térítési díjat, a személyi térítési díj meghatározásánál a 150. § (1)-(3) bekezdését nem kell alkalmazni.

(4a)⁹⁸⁴ Ha az étkeztetési feladatot települési önkormányzat látja el, a (4) bekezdés alkalmazásában intézményvezető alatt a települési önkormányzat azon intézményének vezetőjét kell érteni, amely a gyermekétkeztetést biztosítja. Ha a kötelezett a személyi térítési díjat vitatja, illetve annak csökkentését vagy elengedését kéri, a személyi térítési díj összegéről történő értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a

települési önkormányzathoz fordulhat. Ha a települési önkormányzat intézmény közreműködése nélkül biztosítja a gyermekétkeztetést, a személyi térítési díj megállapítására, annak vitatására, csökkentésére és elengedésére vonatkozó szabályokat rendeletében állapítja meg.

(5)⁹⁸⁵ A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: ingyenes étkezés)

a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek után, ha

aa) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,

ab) tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,

ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

ad) olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjáradékkal csökkentett összegének 130%-át, vagy

ae) nevelésbe vették;

b) az 1-8. évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha

ba) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, vagy

bb) nevelésbe vették;

c) azon a) és b) pont szerinti életkorú, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek után, akit fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó, az Szt. hatálya alá tartozó intézményben helyeztek el;

d) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha

da) nevelésbe vették, vagy

db) utógondozói ellátásban részesül.

(5a)⁹⁸⁶ A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 50%-át normatív kedvezményként kell biztosítani (a továbbiakban: kedvezményes étkezés)

a) az 1-8. évfolyamon felül nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül;

b) az 1-8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló után, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, feltéve, hogy az (5) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes étkezésben;

c) az (5) bekezdés b) és d) pontja szerinti életkorú, tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek után, feltéve, hogy az (5) bekezdés b)-d) pontja alapján a gyermek nem részesül ingyenes étkezésben.

(5b)⁹⁸⁷ Az ingyenes vagy kedvezményes étkezés jogosultsági feltételeinek fennállását a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapelátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló kormányrendeletben foglaltak szerint kell igazolni.

(6) A normatív kedvezmény csak egy jogcímen vehető igénybe.

(7) Nem jár a tanulónak kedvezmény azon étkeztetésére, amely kedvezményre - a szakképzésre vonatkozó rendelkezések szerint létrejött - tanulószereződése alapján már jogosult.

(8)⁹⁸⁸ A nevelőszülőnél, gyermekotthonban vagy más bentlakásos intézményben ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek és a tanulói jogviszonyban nem álló, illetve nem nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt után nem vehető igénybe a normatív kedvezmény.

(9)⁹⁸⁹ A gyermek lakóhelye szerint illetékes önkormányzat, illetve - ha a gyermek nem állami fenntartású nevelési-oktatási intézményben részesül étkezésben - a nevelési-oktatási intézmény vezetője - a nem állami fenntartó által megállapított szabályok keretei között - a gyermek egyéni rászorultsága alapján további gyermekenkénti kedvezményt állapíthat meg.

(10)⁹⁹⁰ Az (5) bekezdés a) pont ac) alpontja és az (5a) bekezdés b) pontja szerinti normatív kedvezmény megállapításához közös háztartásban élőként kell figyelembe venni

a) a tizennyolc éven aluli,

b) a huszonöt évesnél fiatalabb, köznevelési intézményben nappali rendszerű oktatásban részt vevő vagy felsőoktatási intézményben nappali képzésben tanuló, és

c) életkortól függetlenül a tartósan beteg vagy súlyos fogyatékos gyermeket, kivéve a nevelőszülőnél ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermeket, valamint a nevelőszülőnél elhelyezett nevelésbe vett gyermeket és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

(10a)⁹⁹¹ Az (5) bekezdés a) pont ad) alpontjában meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő családtagként kell figyelembe venni az egy lakásban együtt lakó, ott bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező

a) szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,

b) (10) bekezdés szerinti gyermeket,

c) az a) és b) pontba nem tartozó, a Ptk. családjogra irányadó szabályai alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.

(10b)⁹⁹² A családbafogadó gyám a saját és a gyámsága alatt álló gyermek tekintetében is kérheti az ingyenes vagy kedvezményes étkezésre való jogosultság megállapítását, ha az (5) vagy (5a) bekezdésben meghatározott feltételek valamelyik gyermek tekintetében fennállnak. Az (5) bekezdés a) pont ac) alpontja és az (5a) bekezdés b) pontja szerinti esetben a családbafogadó gyám saját gyermekeinek és a gyámsága alatt álló gyermekeknek a számát össze kell adni. A (10a) bekezdés alkalmazásában szülő alatt a családbafogadó gyámot is érteni kell.

(11) A normatív kedvezményt a tanuló után a nappali rendszerű oktatásban való részvétele befejezéséig kell biztosítani.

(12)⁹⁹³ Gyermekekétkeztetés esetén a 146. §-t, a 147. § (4) bekezdését, a 148. § (1), (4), (5), (8) és (9) bekezdését alkalmazni kell.

Gondozási díj

152. § (1)⁹⁹⁴ A gondozási díj megállapításánál a Ptk.-nak a gyermek tartására vonatkozó szabályait - az e törvényben foglalt eltérésekkel - kell alkalmazni.

(2)⁹⁹⁵ Ha törvény másként nem rendelkezik, a nevelésbe vett gyermek és a 93. § (1) bekezdés b) pontja alapján utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt gondozási költségeihez az járul hozzá, aki a Ptk. családjogra irányadó szabályai értelmében a gyermek tartására köteles.

(3)⁹⁹⁶ A gondozási díjfizetési kötelezettség a gyermek nevelésbe vételével kezdődik. Ha a gyermek ezt megelőzően kerül gondozásba, a gyámhatóság a fizetési kötelezettséget a gondozás kezdetétől - legfeljebb azonban hat hónapra visszamenőleg - állapíthatja meg.

(4)⁹⁹⁷ A tartásra egysorban köteles szülőket a gyámhatóság külön-külön kötelezi a gondozási díj megfizetésére.

(5)⁹⁹⁸ A határozat fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilvánítható.

153. § (1) A gondozási díj összegének meghatározásánál a fizetésre köteles személy szociális körülményeit is figyelembe kell venni.

(2) Ha a gondozási díj fizetésére köteles személy rendszeres jövedelme nem állapítható meg, a gondozási díjat az öregségi nyugdíj legkisebb összegének alapján kell meghatározni.

154. § (1) Nem állapítható meg gondozási díj, ha

a)⁹⁹⁹ a szülő gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához járult hozzá, illetve a hatodik életévét betöltött vagy egészségileg károsodott gyermek esetében a szülői nyilatkozatot a gyámhatóság jóváhagyta,

b)¹⁰⁰⁰ a szülő a nevelőszülőnél vagy a gyermekotthonban a gyermekéről személyesen gondoskodik,

c)¹⁰⁰¹ a kötelezett rendszeres jövedelemmel nem rendelkezik.

(2) A gyermek gondozási díj fizetésére nem kötelezhető, keresete, ösztöndíja, árvaellátása, egyéb jövedelme és vagyona e célra nem vehető igénybe.

(3)¹⁰⁰² A gyámhatóság a behajtásra kimutatott gondozási díjhátralékot méltányosságból elengedheti, vagy annak megfizetésére halasztást, illetve részletfizetési kedvezményt engedélyezhet. A gondozási díj meg nem fizetése esetén késedelmi pótlék nem állapítható meg.

(4)¹⁰⁰³ A gondozásidíj-hátralék adók módjára történő behajtásáról - az állami fenntartó megkeresésére - a kötelezett lakóhelye szerinti települési önkormányzat jegyzője adóügyi hatáskörében gondoskodik.

XXIII. Fejezet

Záró rendelkezések

Hatálybaléptetés

155. § (1) Ez a törvény - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - 1997. november 1-jén lép hatályba.

(2) A törvény 22. §-a 1998. január 1-jén lép hatályba.

Átmeneti rendelkezések

156. § (1) Ezt a törvényt a hatálybalépése után indult ügyekben kell alkalmazni. A folyamatban levő első- és másodfokú ügyekben a korábbi rendelkezések az irányadóak.

(2)-(3)¹⁰⁰⁴

(4) Ha a diákotthonban és kollégiumban ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermeket helyeztek el, az 53. § (5) bekezdése alapján a gyermek számára otthont nyújtó ellátást kell biztosítani¹⁰⁰⁵

a)¹⁰⁰⁶ a nevelési-oktatási intézménynek - feltéve, hogy legalább tizenöt nevelésbe vett gyermekről gondoskodik - át kell alakulnia a (3) bekezdésben meghatározott időpontig többcélú - iskolai, diákotthoni vagy kollégiumi és gyermekotthoni feladatot ellátó - közoktatási intézménnyé, vagy

b) amennyiben az a) pontban foglaltak szerint az otthont nyújtó ellátás nem biztosítható, a kollégiumi, diákotthoni ellátás fenntartása mellett gondoskodni kell a gyermek nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban történő elhelyezéséről.

(5)¹⁰⁰⁷ A törvény hatálybalépését követően a gyermekotthonban működő óvoda és iskola - mint közös igazgatású többcélú gyermekvédelmi intézmény - önálló intézményegységként működik tovább az Nktv. rendelkezései alapján.

157. §¹⁰⁰⁸ A 2003. január 1-jén fennálló nevelőszülői jogviszony esetében a hivatásos nevelőszülőt megillető díjat nem lehet alacsonyabb mértékben megállapítani annál, mint amilyen díjazásban a hivatásos nevelőszülő 2003. január 1-jén részesült.

158. §¹⁰⁰⁹

159. §¹⁰¹⁰ Családok átmeneti otthona krízisközpontot az 51. § (4)-(9) bekezdése szerinti formában 2012. január 1-jétől működtethet.

160. § (1) Az otthonteremtési támogatás megállapítására csak az e törvény hatálybalépését követően nagykorúvá vált fiatal felnőtt által előterjesztett kérelem alapján kerülhet sor. A nevelés - 25. § (2) bekezdése szerinti - időtartamába be kell számítani azokat az éveket, amelyek alatt a fiatal felnőtt megszakítás nélkül intézeti elhelyezett, intézeti vagy állami nevelt volt.

(2)¹⁰¹¹

160/A. §¹⁰¹²

161. § Ahol jogszabály

- a) védő-óvó intézkedést említ, azon védelembe vételt,
 - b)¹⁰¹³ intézeti vagy állami nevelésbe vételt említ, azon nevelésbe vételt,
 - c) ideiglenes hatályú intézeti beutalást említ, azon ideiglenes hatályú elhelyezést,
 - d) intézeti elhelyezést említ, azon átmeneti gondozást,
 - e) intézeti gyámságot említ, azon gyámságot,
 - f) állami gondoskodást említ, azon gyermekvédelmi gondoskodást,
 - g) gyermek- és ifjúságvédő intézetet említ, azon területi gyermekvédelmi szakszolgálatot,
 - h) csecsemőotthont vagy nevelőotthont említ, azon gyermekotthont
- kell érteni.

161/A. §¹⁰¹⁴ Az egyes egészségügyi és szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2010. évi LXXXIX. törvénnyel megállapított 145/A. § (5) bekezdésének rendelkezéseit abban az esetben is alkalmazni kell, ha a fenntartóváltozás vagy az egyházi fenntartású szolgáltató, intézmény, hálózat engedélyezése iránti kérelmet 2010. augusztus 1-jét megelőzően nyújtották be, azzal, hogy az eddig az időpontig a központi költségvetésnek megtérített egyházi kiegészítő támogatás nem követelhető vissza.

161/B. §¹⁰¹⁵ E törvénynek a Magyarország 2012. évi költségvetését megalapozó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CLXVI. törvénnyel megállapított 23. § (1) és (2) bekezdését a 2011. december 31-ét követően gyermektartásdíj megelőlegezése iránt benyújtott kérelmek alapján indult eljárásokban kell alkalmazni, ideértve a megelőlegezés továbbfolyósítása, illetve ismételt elrendelése tárgyában indult eljárásokat is.

161/C. §¹⁰¹⁶ (1) A megyei önkormányzatok által 2011. december 31-én fenntartott intézmények fenntartói joga 2012. január 1-jén a megyei önkormányzatok konszolidációjáról, a megyei önkormányzati intézmények, valamint a Fővárosi Önkormányzat egyes egészségügyi intézményeinek az átvételéről szóló 2011. évi CLIV. törvény erejénél fogva a megyei fenntartóra száll át, ezt az időpontot követően a folyamatban levő ügyekben és a tartós jogviszonyokban a megyei fenntartó jár el fenntartóként.

(2) A megyei önkormányzatok által megkötött és 2011. december 31-én érvényes ellátási szerződés 2012. január 1-jén a megyei önkormányzatok konszolidációjáról, a megyei önkormányzati intézmények, valamint a Fővárosi Önkormányzat egyes egészségügyi intézményeinek az átvételéről szóló 2011. évi CLIV. törvény erejénél fogva a megyei fenntartóra száll át.

(3) A megyei önkormányzatok által 2011. december 31-én fenntartott intézmények működési engedélyét a működést engedélyező szerv 2012. január 31-éig hivatalból módosítja.

161/D. §¹⁰¹⁷ E törvénynek a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvénnyel megállapított 24. § (3) bekezdés b) és c) pontjában és 24. § (4) bekezdésében foglaltakat a 2011. december 31-ét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

161/E. §¹⁰¹⁸ Az önkormányzati társulásban vagy többcélú kistérségi társulásban részt vevő települési önkormányzat az általa nyújtott gyermekjóléti, gyermekvédelmi ellátásokról, azok igénybeviteléről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló, 2012. január 1-jén hatályos rendeletét 2012. április 1-jéig felülvizsgálja abból a célból, hogy a társulási megállapodásban erre kijelölt önkormányzat rendelete tartalmazza a nyújtott ellátásokról, azok igénybeviteléről, valamint a fizetendő térítési díjakról szóló szabályokat.

161/F. §¹⁰¹⁹ E törvénynek a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvénnyel megállapított 146-151. §-át azok esetében, akik 2011. december 31-én gyermekek napközbeni ellátásában, gyermekek átmeneti gondozásában vagy utógondozói ellátásban részesülnek, a személyi térítési díj soron következő felülvizsgálatakor kell alkalmazni.

161/G. §¹⁰²⁰ A 145/A. § (5) bekezdésének hatályon kívül helyezése alapján az egyházi kiegészítő támogatás megtérítése alóli mentesülésre akkor van lehetőség, ha 2012. január 1-jéig a fenntartóváltásra, illetve az új szolgáltató, intézmény létrehozására tekintettel a működési engedély, illetve annak módosítása jogerőre emelkedett.

161/H. §¹⁰²¹ E törvénynek a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvénnyel módosított 68/A. §-át alkalmazni kell

a)¹⁰²² azon ügyekben, amelyekben a közoktatási intézmény igazgatójának az igazolatlan mulasztásokról szóló, Cst. 15. § (1) bekezdés a) pontja, ennek hiányában a Cst. 15. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jelzése 2012. január 31-ét követően érkezik meg a gyámhatósághoz, és

b) az iskoláztatási támogatás folyósítása felfüggesztésének 2012. január 31-ét követő felülvizsgálata során.

161/I. §¹⁰²³ A 20/A. §-nak az egyes szociális tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVIII. törvénnyel megállapított rendelkezéseit a 2012. október 1-jét megelőzően megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság esetében a határozat módosítása nélkül kell alkalmazni.

161/J. §¹⁰²⁴ (1) E törvénynek az egyes szociális tárgyú és egyéb kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVIII. törvénnyel módosított 68/A. §-át azokban az ügyekben kell alkalmazni, amelyekben

a) a nevelési-oktatási intézmény igazgatójának az igazolatlan mulasztásokról szóló, a Cst. 15. § (1) bekezdés szerinti jelzése 2012. augusztus 31-ét követően érkezik meg a gyámhatósághoz vagy

b) az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének vagy szüneteltetésének felülvizsgálatára 2012. augusztus 31-ét követően kerül sor.

(2) Az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének 2012. augusztus 31-ét követő felülvizsgálata eredményeként, ha a gyermek (fiatal felnőtt) a felülvizsgálattal érintett időszakban

a) több mint öt kötelező tanórai foglalkozást igazolatlanul mulasztott, a gyámhatóság határozatával megszünteti az iskoláztatási támogatás felfüggesztését, valamint ezzel egyidejűleg intézkedik az iskoláztatási támogatás szüneteltetésének kezdeményezése és - a kincstár szüneteltetést elrendelő döntésének jogerőre emelkedését követő nyolc napon belül - a családtámogatási folyószámlán összegyűlt iskoláztatási támogatásnak a központi költségvetés családi pótlék előirányzat javára történő visszafizetése iránt,

b) kötelező tanórai foglalkozást nem mulasztott igazolatlanul, vagy azok száma nem haladta meg az ötöt, a gyámhatóság határozatával megszünteti az iskoláztatási támogatás felfüggesztését. Ebben az esetben a családtámogatási folyószámlán összegyűlt iskoláztatási támogatás felhasználására a 2012. augusztus 31-én hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Ha az iskoláztatási támogatás felfüggesztésének (2) bekezdés szerinti felülvizsgálata során a gyámhatóság megállapítja, hogy a (2) bekezdés a) pontja szerint az igazolatlanul mulasztott kötelező tanórai foglalkozások száma meghaladja az ötöt, azonban a gyermek a szüneteltetés kezdeményezéséig nevelőszülőnél, hivatásos nevelőszülőnél, gyermekotthonban, szociális intézményben került elhelyezésre, vagy a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermek javítóintézetbe, büntetés-végrehajtási intézetbe került, akkor a gyámhatóság határozatával megszünteti az iskoláztatási támogatás felfüggesztését, és a döntése jogerőre emelkedését követő nyolc napon belül intézkedik a családtámogatási folyószámlán összegyűlt iskoláztatási támogatásnak a központi költségvetés családi pótlék előirányzat javára történő visszafizetéséről.

161/K. §¹⁰²⁵ A 96. § 2012. december 31-ét megelőzően hatályos (7)-(8a) bekezdése alapján kijelölt módszertani intézmények kijelölése 2012. december 31-én megszűnik.

161/L. §¹⁰²⁶ (1) A szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2013. évi XXVII. törvénnyel megállapított 84-86. §-t, továbbá az egyes szakosított szociális és gyermekvédelmi szakellátási intézmények állami átvételéről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CXCI. törvénnyel megállapított 87. és 88. §-t a 2014. január 1-jén folyamatban lévő gyámrendelési eljárásokban, valamint az átmeneti és tartós nevelésbe vétel 2013. december 31-ét követő soron következő felülvizsgálata során is alkalmazni kell.

(2) A gyermekvédelmi gyámi feladatokat 2015. január 1-jétől kell kötelezően önálló munkakörben ellátni.

(3) A gyermekvédelmi gyám kirendeléséig a területi gyermekvédelmi szakszolgálat biztosítja a 2014. január 1-jén

a) ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél, gyermekotthonban, fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermek, valamint

b) az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek családgondozását.

(4) Ha az egyházi, nem állami fenntartóval munkaviszonyban álló, az egyházi, nem állami fenntartó által fenntartott gyermekotthonban vagy nevelőszülői hálózatban családgondozó, utógondozó vagy család- és utógondozó munkakörben foglalkoztatott személy közalkalmazotti jogviszonyban, gyermekvédelmi gyámi munkakörben történő továbbfoglalkoztatását az állami fenntartó vállalja, az érintettek munkaviszonyának közalkalmazotti jogviszonnyá történő átalakulására a 145/B. § (1)-(7) és (9)-(15) bekezdését kell alkalmazni.

161/M. §¹⁰²⁷ (1) Az átmeneti gondozásba, gyermekvédelmi szakellátásba 2013. december 31-ét követően bekerült, tizenkettedik életévét be nem töltött gyermeket befogadó szülőnél kell elhelyezni, kivéve, ha a gyermek

tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos, vagy a testvéreket nem lehet együttesen a befogadó szülőnél elhelyezni vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása, továbbá gyermekek átmeneti gondozása esetén az intézményes elhelyezést a szülő, törvényes képviselő kéri és az nem ellentétes a gyermek érdekével.

(2) A 2014. január 1-jén átmeneti gondozásban, gyermekvédelmi szakellátásban részesülő,

a) harmadik életévüket be nem töltött gyermekek befogadó szülőnél való elhelyezéséről 2014. december 31-éig,

b) harmadik életévüket betöltött, de hatodik életévüket még be nem töltött gyermekek befogadó szülőnél való elhelyezéséről 2015. december 31-éig,

c) hatodik életévüket betöltött, de tizenkettedik életévüket még be nem töltött gyermekek befogadó szülőnél való elhelyezéséről 2016. december 31-éig

kell gondoskodni, kivéve, ha a gyermek tartósan beteg, súlyosan fogyatékos, a testvéreket nem lehet együttesen a befogadó szülőnél elhelyezni vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása, továbbá gyermekek átmeneti gondozása esetén az intézményes elhelyezést a szülő, törvényes képviselő kéri és az nem ellentétes a gyermek érdekével. A befogadó szülőnél való elhelyezés nem járhat az együttnevelkedő testvérek szétválasztásával.

161/N. §¹⁰²⁸ A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek és egyes kapcsolódó törvényeknek a nevelőszülői jogviszony és a speciális ellátás átalakításával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCV. törvénnyel (a továbbiakban: Módtv.) megállapított 54/A. §-át a 2013. december 31-ét követően nevelésbe vett gyermek ügyében kell alkalmazni. A 2014. január 1-jét megelőzően nevelésbe vett gyermek gondozási helyét a Módtv.-vel megállapított 54/A. §-ra tekintettel nem lehet megváltoztatni.

161/O. §¹⁰²⁹ A szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2013. évi XXVII. törvénnyel megállapított 19. § (1a) bekezdésben, valamint 20. és 20/B. §-ban foglalt rendelkezéseket a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás iránt 2013. április 1-jén folyamatban lévő ügyekben, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás 2013. március 31-ét követő felülvizsgálata során is alkalmazni kell.

161/P. §¹⁰³⁰

161/Q. §¹⁰³¹ (1) A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 95. § (3) bekezdése és a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 121. § (1) bekezdés 14. pontja alapján a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók részére a 2013. augusztus 31-én hatályos rendelkezések szerint biztosított kedvezményeket, támogatásokat a 2013/2014. nevelési évben, tanévben változatlan feltételek mellett kell nyújtani.

(2) Azon gyermekek, tanulók, akik hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetük alapján 2013. szeptember 1-jén a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó, Kollégiumi vagy Kollégiumi-Szakiskolai Programjában, az Útravaló Ösztöndíjprogramban, óvodai fejlesztő programban, képességbontakoztató és integrációs felkészítésben vesznek részt vagy ezek bármelyikére felvételt nyertek, az óvodai kötelezettség vagy a tankötelezettség befejezéséig a 2013. augusztus 31-én hatályos szabályok szerint minősülnek hátrányos helyzetűnek, illetve halmozottan hátrányos helyzetűnek.

(3) A 2013. szeptember 1-jén utógondozói ellátásban részesülő, tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt halmozottan hátrányos helyzetét a fiatal felnőtt kérelmére, annak hiányában hivatalból legkésőbb 2014. január 31-éig meg kell állapítani.

(4)-(5)¹⁰³²

161/R. §¹⁰³³ (1) A szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2013. évi XXVII. törvénnyel megállapított 77-81. §-t a 2014. január 1-jén átmeneti és tartós nevelésbe vétel iránt folyamatban lévő eljárásokban, valamint az átmeneti és tartós nevelésbe vétel 2013. december 31-ét követő soron következő felülvizsgálata során is alkalmazni kell.

(2) A szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2013. évi XXVII. törvénnyel megállapított 45. § (2) és (6) bekezdését, 53/A. § (1) bekezdését, 55. § (7) bekezdését, 92. §-t és 93. §-t azon gyermekek, fiatal felnőttek tekintetében kell alkalmazni, akiknek az utógondozását, utógondozói ellátását 2013. december 31-ét követően rendelték el. A 2014. január 1-jét megelőzően elrendelt utógondozásra, utógondozói ellátásra a 2013. december 31-én hatályos szabályokat kell alkalmazni.

161/S. §¹⁰³⁴ A szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények Magyar Egyszerűsítési Programmal összefüggő módosításáról, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2013. évi XXVII. törvénnyel megállapított 96. § (13) bekezdése szerinti bejelentést az egyházi fenntartó a 2013. évben július 31-éig teheti meg.

161/T. §¹⁰³⁵ (1) A 2014. január 1-jét megelőzően jogerős határozattal megállapított rendkívüli gyermekvédelmi támogatás ellátásokra, valamint a 2014. január 1-jén rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránt folyamatban lévő ügyekre a 2013. december 31-én hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni, azzal, hogy 2014. január 1-jétől e törvény és más jogszabály alkalmazásában a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás az Szt. 45. §-a szerinti önkormányzati segély ellátásnak minősül.

(2) A 2013. december 31-ét követően rendkívüli gyermekvédelmi támogatás iránt előterjesztett kérelmet az Szt. 45. §-a szerinti önkormányzati segély iránt előterjesztett kérelemként kell elbírálni.

161/U. §¹⁰³⁶ (1) Az egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CLVIII. törvénnyel megállapított 137. § és 138. § rendelkezéseit - a (2)-(4) bekezdésben foglalt kivétellel - a 2013. december 15-ét követően indult ügyekben kell alkalmazni.

(2) A 2013. november 15-ig meghozott döntés alapján jogerősen megállapított, és az adatrögzítés időpontjáig meg nem szüntetett rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre vonatkozó, a Gyvt. 138. § (1) bekezdése szerinti adatokat - a (4) bekezdés szerinti eltéréssel - 2013. december 15-ig kell rögzíteni az Szt. 18/B. § szerinti nyilvántartásba. Az országos nyilvántartásba való adatrögzítéskor meg kell adni az eljáró hatóság megnevezését, címét, és az ügy számát.

(3) A 2013. december 16-át megelőzően indult olyan ügyekben, amelyek nem esnek a (2) bekezdés hatálya alá, az adatrögzítést a döntés meghozatalát követő tíz napon belül kell elvégezni.

(4) A (2) és (3) bekezdés alapján rendszeres gyermekvédelmi kedvezménnyel kapcsolatosan rögzített, az egyes törvényeknek a szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartásával összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CLVIII. törvénnyel megállapított 138. § (1) bekezdése szerinti azon adatokat, amelyeket a Gyvt. 2013. november 14-én hatályos 138. § (1) bekezdése szerint az eljáró hatóság nem tartott nyilván, a (2) és (3) bekezdés szerint rögzített jogosultság időtartama alatt nem kell beszerezni.

161/V. §¹⁰³⁷ (1) A 98. §-ban foglaltakon túl gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet folytathat az a fenntartó is, amely 2013. december 1-jét megelőzően kiadott, hatályos működési engedéllyel rendelkezik.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott szolgáltatót, intézményt, hálózatot (székhelyet, telephelyet) a működés jogszerűsége - különösen a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység után igényelhető, a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásokra és más állami támogatásra való jogosultság - szempontjából a szolgáltatói nyilvántartásba történő jogerős bejegyzés időpontjáig úgy kell tekinteni, mintha be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba. A szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett szolgáltató, intézmény, hálózat (székhely, telephely) alatt a működési engedéllyel rendelkező szolgáltatót, intézményt, hálózatot (székhelyet, telephelyet) is érteni kell.

(3) Ha jogszabály feltételként a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzést határozza meg, akkor azon a jogszabályi feltételnek való megfelelés szempontjából

a) a 2013. december 1-jét megelőző időszakra azt kell érteni,

b) a 2013. november 30-át követő időszakra, az (1) bekezdésben meghatározott esetben azt is érteni kell, hogy a fenntartó működési engedéllyel rendelkezik.

(4) A 2013. november 30-án jogerősen le nem zárt, működési engedély kiadása iránti kérelmeket a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzés iránti kérelemként kell elbírálni.

(5) A 2013. november 30-án jogerősen le nem zárt, vagy azt követően, de a szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzést megelőzően indult, működési engedély módosítása vagy visszavonása iránti eljárás vagy ellenőrzés során a szolgáltatót, intézményt, hálózatot (székhelyet, telephelyet) hivatalból be kell jegyezni a szolgáltatói nyilvántartásba, és - a működési engedély módosításának vagy visszavonásának szükségessége esetén - a szolgáltatói nyilvántartás adatainak módosítása, illetve a szolgáltatói nyilvántartásból való törlés iránt kell az eljárást lefolytatni.

(6) A 2013. december 1-jén működési engedéllyel rendelkező, az (5) bekezdésben nem említett szolgáltatókat, intézményeket, hálózatokat (székhelyeket, telephelyeket) a működést engedélyező szerv 2014. június 30-áig hivatalból jegyzi be a szolgáltatói nyilvántartásba.

(7) A 2013. november 30-án hatályos 137. § (3) bekezdése szerinti nyilvántartást az azt vezető szerv a honlapján 2014. június 30-áig - a 2013. november 30-ai állapotnak megfelelően - elérhetővé teszi. A 2013. november 30-án hatályos 137. § (3) bekezdése szerinti nyilvántartás adatait az azt vezető szerv 2019. január 2-án törli.

(8) Ha a működést engedélyező szerv 2013. december 31-éig bejegyzí a szolgáltatót, intézményt, hálózatot (székhelyet, telephelyet) a szolgáltatói nyilvántartásba, azt a 2013. évre járó, a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásokra és más állami támogatásra való jogosultság szempontjából úgy kell tekinteni, mint amely működési engedéllyel rendelkezik. Ha a működést engedélyező szerv 2013. december 31-éig törli a bejegyzett szolgáltatót, intézményt, hálózatot (székhelyet, telephelyet) a szolgáltatói nyilvántartásból, azt a 2013. évre járó, a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásokra és más állami támogatásra való jogosultság szempontjából úgy kell tekinteni, mint amelynek a működési engedélyét visszavonták.

161/Z. §¹⁰³⁸ (1) E törvénynek az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvénnyel megállapított 62. § (3) bekezdés c) pontját, 62/A-62/D. §-át, 69/A. § (3) és (4) bekezdését, 69/B. § (1a) bekezdését, 69/D. § (1a) és (1b) bekezdését, valamint 69/F-69/H. §-át a 2014. március 15-e után indult örökbefogadási eljárásokra kell alkalmazni, beleértve az örökbefogadás előtti eljárást is.

(2) E törvénynek az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvénnyel megállapított 62/E. §-át a 2014. március 15-én folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

(3) A 2014. március 15-én hivatásos gondnoki feladatot ellátó személyek alkalmazásának és díjazásának 2015. január 1-jéig kell megfelelnie az e törvénynek az egyes törvényeknek az új Polgári Törvénykönyv hatálybalépésével összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCLII. törvénnyel megállapított 102. §-ának.

Felhatalmazás

162. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) az otthonteremtési támogatás és a gyermektartásdíj megelőlegezésének részletes szabályait,¹⁰³⁹
- b) az egyes ellátások igényléséhez felhasználható bizonyítékok körét,¹⁰⁴⁰
- c) a térítési díjra vonatkozó részletes szabályokat,¹⁰⁴¹
- d)¹⁰⁴² a gyámhatóságok kijelölését, szervezetét, a gyámhatóság részletes feladat- és hatáskörét, valamint eljárása részletes szabályait,¹⁰⁴³
- e)¹⁰⁴⁴ a gyermekvédelmi szakfelügyeleti feladatot ellátó személyek képesítési előírásait,¹⁰⁴⁵
- f)¹⁰⁴⁶ a központi hatóság vagy hatóságok, az országos örökbefogadást elősegítő szerv, továbbá a 82. § (1) bekezdésében, a 96. § (8a) bekezdésében, a 102. §-ban, a 103/A. §-ban és a 137. § (2) bekezdésében meghatározott szerv kijelölését,¹⁰⁴⁷
- g)¹⁰⁴⁸ a személyes adatok kezelésére és az egységes örökbefogadási nyilvántartás vezetésére vonatkozó eljárási szabályokat, valamint az egységes örökbefogadási nyilvántartás adatfeldolgozójának feladataira vonatkozó szabályokat,¹⁰⁴⁹
- h)¹⁰⁵⁰ a helyettes szülői jogviszony és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony egyes kérdéseit,¹⁰⁵¹
- i)¹⁰⁵² a szolgálati nyilvántartás vezetésének részletes szabályait, a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szolgáltatók, intézmények és hálózatok ágazati azonosítójára és annak használatára vonatkozó szabályokat, a szolgálati nyilvántartásra vonatkozó hatósági eljárások részletes szabályait, a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szolgáltatók, intézmények és hálózatok ellenőrzésének részletes szabályait, a jogsértés esetén alkalmazható jogkövetkezményeket, a 98. § (11)-(14) bekezdése szerinti közzététel részletes szabályait, a bejegyzés hiányában nyújtott szolgáltatásokra vonatkozó szabályokat, valamint a szolgálati nyilvántartást vezető szerv vagy szervek és a működést engedélyező szerv vagy szervek kijelölését,¹⁰⁵³
- j)¹⁰⁵⁴ az örökbefogadást elősegítő és az örökbefogadás utánkövetését végző magánszervezetek tevékenységét és működésük engedélyezését, továbbá a szolgáltatást engedélyező szerv kijelölését,¹⁰⁵⁵
- k)¹⁰⁵⁶ a gyermekvédelmi közvetítői eljárás és a támogatott közvetítői eljárás elrendelésének és alkalmazásának szabályait,
- l)¹⁰⁵⁷
- m)¹⁰⁵⁸ a gyámhatóság hatáskörébe utalt pénzügyi és természetbeni ellátások igénylésének, megállapításának és folyósításának részletes szabályait,
- n)¹⁰⁵⁹ a gyámhatóság illetékességére vonatkozó szabályokat,¹⁰⁶⁰
- o)¹⁰⁶¹ az országos jelentési rendszer számára bejelentendő adatok körét, valamint az országos jelentési rendszerbe és a 139. § (2) bekezdés szerinti nyilvántartásba történő adatközlés módjára és idejére vonatkozó eljárási szabályokat, továbbá az azokat működtető szerv vagy szervek kijelölését,¹⁰⁶²
- p)¹⁰⁶³
- q)¹⁰⁶⁴ a gyermekvédelmi gondoskodással, a családbafogadással, a szülői felügyelettel, a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult személyek közötti kapcsolattartással, a kiskorú házasságkötésével, az örökbefogadással, a családi jogállással, a gyámsággal és a gondnoksággal kapcsolatos gyermekvédelmi és gyámügyi végrehajtási szabályokat,
- r)¹⁰⁶⁵
- s)¹⁰⁶⁶ a védelembe vételhez kapcsolódóan a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, folyósításának felfüggesztésére, a folyósítás felfüggesztésének megszüntetésére, valamint a családi pótlék szüneteltetésének kezdeményezésére irányuló eljárásra, továbbá a felfüggesztés és a szüneteltetés felülvizsgálatára és a családtámogatási folyószámlán rendelkezésre álló összeg felhasználására vonatkozó részletes szabályokat,
- t)¹⁰⁶⁷ az egyházi fenntartók és a nem állami fenntartók által igénybe vehető, központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás igénylésének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályait,¹⁰⁶⁸
- sz)¹⁰⁶⁹ a gyámhatósági eljárásnak a megelőző pártfogás elrendelésére, felülvizsgálatára, az azzal kapcsolatos döntések meghozatalára és végrehajtására irányuló szabályait,
- u)¹⁰⁷⁰ az egyházi kiegészítő támogatás megtérítésére irányuló eljárás részletes szabályait,¹⁰⁷¹
- v)¹⁰⁷² a gyermekvédelmi igazgatási bírság megállapítására és megfizetésére irányuló eljárás részletes szabályait,¹⁰⁷³

v)¹⁰⁷⁴ az új szolgáltatóknak, intézményeknek, hálózatoknak, illetve férőhelyszámnak a szolgáltatások területi lefedettségét figyelembe vevő finanszírozási rendszerbe történő befogadására vonatkozó részletes szabályokat,¹⁰⁷⁵

w)¹⁰⁷⁶ a Gyerekházak, a krízisközpontok, a félutas házak és a titkos menedékházak finanszírozásának rendjére vonatkozó részletes szabályokat,

x)¹⁰⁷⁷ az állam fenntartói feladatait ellátó szerv kijelölését, jogállását, működésének részletes szabályait, feladat- és hatáskörét, a szerv feletti irányítási jogkörök gyakorlásának részletes szabályait,

y)¹⁰⁷⁸

z)¹⁰⁷⁹ a gyermek (nagykorúvá vált gyermek), fiatal felnőtt hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzete megállapítására irányuló eljárás részletes szabályait,

zs)¹⁰⁸⁰ a 137. § (3a) bekezdése szerinti, az Szt. 18/B. §-a alapján vezetett országos nyilvántartásba való adatrögzítés és a nyilvántartásból történő adattörlesztés részletes szabályait, valamint a pénzübeli és természetbeni szociális és gyermekvédelmi ellátások országos nyilvántartását vezető szerv kijelölését.¹⁰⁸¹

(2) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletben szabályozza¹⁰⁸²

a)¹⁰⁸³ a gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó intézmények és személyek szakmai feladatait, működésük feltételeit, valamint a szolgáltatás igénybevételére való jogosultság feltételeinek részletes szabályait,¹⁰⁸⁴

b) a gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodás körébe tartozó egyes feladatokat ellátó személyek képesítési előírásait,¹⁰⁸⁵

c) az egyes gyermekjóléti és gyermekvédelmi személyes gondoskodást nyújtó intézmények vezetőinek képesítési előírásait, megbízását és az intézményvezetői állás betöltésével kapcsolatos pályázati eljárást,¹⁰⁸⁶

d)¹⁰⁸⁷ a 102. §-ban és a 137. § (2) bekezdésében meghatározott eljárás részletes szabályait,¹⁰⁸⁸

e)¹⁰⁸⁹ a családi napközi, helyettes szülői és nevelőszülői képzés szakmai és vizsgakövetelményeit, valamint a nevelőszülők számára szervezett központi oktatási program szervezésére, szakmai és vizsgakövetelményeire vonatkozó részletes szabályokat,

f)¹⁰⁹⁰ az e törvény szerinti gyermekvédelmi és szociálpolitikai szakértői szakterületeket, a gyermekvédelmi és szociálpolitikai szakértői tevékenység folytatásának, a tevékenységre jogosító engedély kiadásának a részletes szabályait, a szakértői tevékenységre jogszabályban vagy hatósági határozatban előírt kötelezettségek be nem tartása esetén alkalmazandó jogkövetkezményeket, a névjegyzék vezetésére vonatkozó eljárás részletes szabályait, továbbá - az adópolitikáért felelős miniszter egyetértésével - az országos szakértői névjegyzékkel összefüggő eljárásokban fizetendő igazgatási szolgáltatási díj mértékét és megfizetésének részletes szabályait,

g)¹⁰⁹¹ a külföldi alap-, közép- és felsőfokú szakképzés, valamint szakirányú szakképzés során szerzett szakképzettség megszerzését tanúsító oklevelek elismerésére, továbbá az eljáró hatóságra, annak feladat- és hatáskörére vonatkozó részletes szabályokat,¹⁰⁹²

h)¹⁰⁹³ a módszertani feladatokat ellátó szerv feladataira vonatkozó részletes szabályokat,

i)¹⁰⁹⁴ az örökbefogadás előtti tanácsadás és felkészítő tanfolyam részletes szabályait és az azokért fizetendő díjat,¹⁰⁹⁵

j)¹⁰⁹⁶ a gyermekvédelmi szakértői bizottság eljárásának részletes szabályait,

k)¹⁰⁹⁷ a bölcsődében a nevelés-gondozás nélküli munkanapok számát, célját, időpontját, valamint az e napokon nyújtott ellátás tartalmát,

l)¹⁰⁹⁸ a Biztos Kezdet Gyerekház szakmai feladatait és működési feltételeit.

(3)¹⁰⁹⁹ Felhatalmazást kap a családpolitikáért felelős miniszter, hogy a hivatásos gondnoki feladatot ellátók képesítési előírásait rendeletben szabályozza.

(4)¹¹⁰⁰ Felhatalmazást kap a miniszter, hogy az államháztartásért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben szabályozza a szolgáltatói nyilvántartásra vonatkozó hatósági eljárásokban a szakmai program véleményezéséért a módszertani feladatokat ellátó szervnek fizetendő szakértői díj mértékét.

(5)¹¹⁰¹ Felhatalmazást kap a nevelési-oktatási intézményt fenntartó helyi önkormányzat, hogy rendeletben határozza meg azokat a szabályokat, amelyek keretei között a nevelési-oktatási intézmény vezetője egyéni rászorultság alapján kedvezményt állapít meg a gyermekétkeztetés térítési díjának megfizetésére.

(6)¹¹⁰² Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszterrel egyetértésben rendeletben szabályozza a megelőző pártfogásnak a pártfogó felügyelői tevékenységre vonatkozó szabályait.

163. §¹¹⁰³ (1) A 2013. december 31-én nevelőszülői vagy hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személynek a nevelőszülői, hivatásos nevelőszülői jogviszonya e törvény erejénél fogva 2014. január 1-jétől nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonnyá alakul át.

(2) A Módtv.-vel megállapított 66/B. § (1) bekezdésben meghatározott írásbeli keretmegállapodást a működtetőnek 2014. június 30-áig kell megkötnie a nevelőszülővel. Ha a 2013. december 31-én nevelőszülői, hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személy az átalakult jogviszonyra tekintettel 2014. június 30-áig nem köt keretmegállapodást a működtetővel, jogviszonyát 2014. szeptember 30-áig meg kell szüntetni.

(3) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony időtartamába bele kell számítani a hivatásos nevelőszülői jogviszony időtartamát.

(4) Ha a 2013. december 31-én hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személynek 2016. december 31-éig a hivatásos nevelőszülői jogviszonyban és nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött ideje összeszámítva eléri a huszonöt, harminc vagy negyven évet, számára a 2013. december 31-én hatályos 66/M. § szerint jubileumi jutalom jár. A jubileumi jutalom összegének meghatározásakor a 2013. december 31-én hatályos szabályok szerint járó hivatásos nevelőszülői díjat kell figyelembe venni.

(5) A 2013. december 31-én hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személynek a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonya alapján járó díjazása 2016. december 31-éig nem lehet kevesebb, mint a hivatásos nevelőszülőt 2013. december 31-én megillető díjazás. A hivatásos nevelőszülőt a 2013. december 31-én hatályos szabályok szerint megillető 13. havi juttatás összegét egyenlő mértékben elosztva havonta kell folyósítani.

(6) A 2013. december 31-én ikergyermekeket nevelő nevelőszülő díjazása a gyermekek után járó gyermekgondozási támogatásra való jogosultság lejártáig, de legkésőbb 2016. december 31-éig nem lehet kevesebb, mint a nevelőszülőt 2013. december 31-én megillető nevelőszülői díj és gyermekgondozási támogatás együttes összege, feltéve, hogy a nevelőszülő a 2013. december 31-én hatályos szabályok szerint jogosult lenne gyermekgondozási támogatásra.

(7) A 2013. december 31-én nevelőszülői jogviszonyban álló személynek a nála elhelyezett gyermek gondozása céljából az Mt. 128. §-a alapján 2013. december 31-én igénybe vett fizetés nélküli szabadsága - függetlenül attól, hogy a gyermekgondozási támogatásra való jogosultság a Cst. 50/C. §-a alapján 2013. december 31-én megszűnik -, a fizetés nélküli szabadság eredetileg megállapított időpontjáig, de legkésőbb 2014. június 30-áig fennáll és 2014. június 30-án e törvény erejénél fogva megszűnik.

(8) A 2013. december 31-én hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személynek a 2013. évre járó és ki nem vett szabadságát a 2014. évben ki kell adni.

(9) A 66/I. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősség a 2013. december 31-ét követően létrejövő nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyra terjed ki.

(10)-(11)¹¹⁰⁴

164. §¹¹⁰⁵ A 2014. január 1-jét megelőzően nevelésbe vett gyermek gondozási helyét kizárólag a nevelőszülői vagy a hivatásos nevelőszülői jogviszonynak nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonnyá történő átalakulása miatt nem lehet megváltoztatni.

165. §¹¹⁰⁶ (1)¹¹⁰⁷ A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2014. évi CI. törvénnyel megállapított 54. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - 2016. december 31-ét követően követelhetők meg a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban álló személytől. 2016. december 31-ig a nevelőszülői tevékenység ellátásához - az egyéb feltételek fennállása esetén - elegendő a helyettes szülők, a nevelőszülők, a családi napközis működtetők képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról szóló miniszeri rendeletben meghatározott nevelőszülői tanfolyam eredményes elvégzése.

(2)¹¹⁰⁸ Mentésül az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nevelőszülő szakképesítés megszerzése alól az a személy, aki 2013. december 31-én

a) az Országos Képzési Jegyzékben szereplő nevelőszülő képesítéssel rendelkezik,

b) nevelőszülőként legalább tíz éve folyamatosan jogviszonyban áll, vagy

c) nevelőszülői jogviszonyban áll és a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt öt éven belül eléri.

166. §¹¹⁰⁹ (1) A Módtv.-vel megállapított 141/E. § szerinti egységes örökbefogadási nyilvántartásnak 2014. január 1-jétől azon örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságára vonatkozó, a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. számú melléklet XIII. számú adatlap D) része szerinti adatokat kell tartalmaznia, aki tekintetében 2013. december 31-ét követően indult az örökbefogadás előtti eljárás.

(2) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak 2014. március 15-étől az (1) bekezdésben meghatározott adatokon kívül tartalmaznia kell

a) azon örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságára vonatkozó, a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról szóló 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. számú melléklet XIII. számú adatlap D) része szerinti adatokat, aki tekintetében 2014. január 1-jét megelőzően indult az örökbefogadás előtti eljárás,

b) az örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságára vonatkozó, az örökbefogadást elősegítő magánszervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló 127/2002. (V. 21.) Korm. rendelet 5. melléklet B) adatlapja szerinti adatokat, aki tekintetében akár 2014. március 15-ét megelőzően, akár azt követően indult az örökbefogadás előtti eljárás, és

c) az örökbefogadás utánkövetésére vonatkozó, 135. § (5) bekezdés c) pontja és 135/A. § (1a) bekezdése szerinti adatokat.

(3) Az egységes örökbefogadási nyilvántartásnak a 141/E. § (2) bekezdése szerinti teljes adattartalommal 2014. július 1-jétől kell működnie.

(4) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat az (1) bekezdés szerinti adatokat 2014. január 1-jétől kizárólag az egységes örökbefogadási nyilvántartásba tölti fel, azokat a 141. § (1) bekezdés c) pontja szerinti saját nyilvántartásába nem veszi fel.

(5) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat és az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet

a) a (2) bekezdés szerinti adatokat és az azokban bekövetkezett változásokat 2014. március 14-éig a 141. § (1) bekezdés c) pontja, illetve a 141/B. § szerinti saját nyilvántartásában vezeti, és

b) az örökbe fogadni szándékozó személy alkalmasságára vonatkozó adatokat 2014. március 15-től nem a 141. § (1) bekezdés c) pontja és 141/B. § szerinti saját nyilvántartásában, hanem kizárólag az egységes örökbefogadási nyilvántartásban vezeti.

(6) 2014. június 30-án

a) a területi gyermekvédelmi szakszolgálat a 141. § (1) bekezdés c) pontja szerinti nyilvántartást,

b) az örökbefogadást elősegítő közhasznú szervezet a 141/B. § szerinti nyilvántartást,

c) az országos örökbefogadást elősegítő szerv a 141/C. § szerinti nyilvántartást, és

d) a központi hatóság a 141/D. § szerinti nyilvántartást

lezárja és adattartalmukat zárolja. A zárolt adatokkal - a (7) bekezdésben foglalt kivétellel - további művelet nem végezhető.

(7) A zárolt adatok kizárólag az örökbefogadásban érintett személy vagy leszármazója ügyében eljáró szervnek vagy hatóságnak továbbíthatóak. A szervnek vagy hatóságnak az adatszolgáltatás iránti kérelmében meg kell jelölnie, hogy mely ügyben és milyen célból kéri az adatszolgáltatást.

(8) 2014. január 1-je és június 30-a között a 62. § (2) bekezdése, a 80/A. § (6) bekezdése és a 141. § (4) bekezdése rendelkezéseit azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy egységes örökbefogadási nyilvántartás alatt az országos örökbefogadást elősegítő szerv által vezetett, a 141/C. § szerinti nyilvántartást kell érteni.

167. §¹¹⁰ A Módtv.-vel megállapított 25. § (6) és (7) bekezdését, 92. § (2) bekezdését és (6) bekezdés c) pontját, 93. § (2) bekezdés b) pontját, 93. § (9) bekezdés b) pontját és 93. § (10) bekezdés b) pontját a 2014. január 15-én folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

168. §¹¹¹ A Módtv.-vel megállapított 53. § (2) bekezdés b) és c) pontját a 2014. június 30-át követően indult nevelésbe vételi eljárásokban és a speciális szükségletű gyermekek nevelésbe vételének 2014. június 30-át követő felülvizsgálatakor kell alkalmazni.

169. §¹¹² A gyámhatóság a megelőző pártfogást a 2014. december 31-ét követően a nyomozó hatóságnak a bűncselekmény vagy a szabálysértési hatóságnak az elzárással is sújtható szabálysértés elkövetéséről beérkezett jelzése alapján rendeli el.

170. §¹¹³ (1) A Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvénnyel megállapított 22. § (3) bekezdését és 24. § (9) bekezdését a 2015. január 1-jén folyamatban lévő ügyben is alkalmazni kell.

(2) A Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvénnyel megállapított 137. § (3a) bekezdését - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - a 2015. március 31-ét követően indult ügyekben kell alkalmazni.

(3) A Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvénnyel megállapított 137. § (3a) bekezdését alkalmazni kell a (2) bekezdés hatálya alá nem tartozó ügyekben is azzal, hogy az Szt. 18/B. §-a szerinti nyilvántartásba az azon ellátásokra vonatkozó adatokat kell utólag, 2015. május 1-je és 2015. július 31-e között rögzíteni, amelyek esetében a rájuk való jogosultság megállapított időtartama legalább 2015. szeptember 30-áig tart, vagy amelyek teljes összege 2015. június 30-áig nem kerül kifizetésre.

171. §¹¹⁴ A családi napközi a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény, a sportról szóló 2004. évi I. törvény, valamint egyes kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2014. évi CI. törvénnyel megállapított 43. § (6a) bekezdés b) pontja szerinti ellátotti csoportnak 2015. szeptember 1-jétől nyújt szolgáltatást.

172. §¹¹⁵ (1) 2015. június 4-ét követően a 20/C. § szerinti óvodáztatási támogatás megállapítása iránti kérelem, - ideértve a támogatás ismételt megállapítása iránti kérelmet is, - nem nyújtható be.

(2) Az óvodáztatási támogatásra való jogosultság megállapítására 2015. június 5-én folyamatban lévő ügyben a Gyvt. 2015. március 31-én hatályos szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy

a) a jogosultságot 2015. október 31-éig terjedő időtartamra kell megállapítani,

b) a támogatás első alkalommal történő folyósítására a 20/C. § (6) bekezdésében foglaltaktól eltérően tárgyév június 30-áig kerül sor.

(3) A települési önkormányzat jegyzője a 2015. június 5-ét megelőzően megállapított óvodáztatási támogatásra való jogosultságot 2015. október 31-ével megszünteti.

173. §¹¹⁶ A Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvénnyel módosított 68/A. §-át az óvodai nevelésben való részvételi kötelezettség megszegése körében a 2015. december 31-ét követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

174. §¹¹¹⁷ (1) Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvénnyel megállapított 98. § (11)-(14) bekezdését akkor kell alkalmazni, ha

a) a jogsértést 2015. július 31-ét követően követik el, vagy a jogsértő állapot 2015. július 31-ét követően szűnik meg, és

b) a működést engedélyező szerv a jogkövetkezményt 2015. július 31-ét követően állapítja meg.

(2) Ha a 100/A. § (1) bekezdés e) pontja szerinti jogsértő állapot 2015. augusztus 1-jét megelőzően megszűnik, a 2015. augusztus 1-jét megelőzően hatályos bírságösszeget kell alkalmazni.

(3) A fenntartó 2016. február 1-jéig köteles kérelmezni a 2015. december 31-én működő Gyerekházának bejegyzését a szolgáltatói nyilvántartásba. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, a Gyerekházat az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.

(4) Gyermekjóléti szolgáltatás és családsegítés 2016. január 1-jétől kizárólag egy szolgáltató keretében működtethető. A gyermekjóléti központ feladatainak ellátására 2016. január 1-jétől a települési önkormányzat egyházi fenntartóval és nem állami fenntartóval ellátási szerződést nem köthet.

(5) A települési önkormányzat 2015. október 31-éig felülvizsgálja a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának módját, szervezeti kereteit és az e feladatok biztosítására kötött ellátási szerződést. A települési önkormányzat 2015. november 30-áig dönt a családsegítés, illetve a gyermekjóléti szolgáltatási feladatok ellátásának a 2016. január 1-jétől hatályos rendelkezéseknek megfelelő biztosítása módjáról. A fenntartó a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatoknak a (4) bekezdésben foglaltak biztosításához szükséges módosítását 2015. november 30-áig kérelmezi. Ha a fenntartó a kérelmet határidőben benyújtja, az eljárás befejezéséig úgy kell tekinteni, mintha a kérelmezett adatmódosítás jogerősen be lenne jegyezve a szolgáltatói nyilvántartásba.

(6) Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvénnyel megállapított 40/A. §-t a 2016. január 1-jén folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. A nem járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat a járásszékhely településen működő gyermekjóléti központnak átadja

a) 2016. január 10-éig a nála folyamatban lévő 40/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti ügyek iratanyagát, és

b) 2016. január 31-éig a nála lezárt 40/A. § (2) bekezdés b) pontja szerinti ügyek iratanyagát.

175-188. §¹¹¹⁸

189. §¹¹¹⁹ Ez a törvény a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) a Tanács 94/33/EK irányelve (1994. június 22.) a fiatalok munkahelyi védelméről, az Mt. irányadó rendelkezéseivel együtt;

b) a Tanács 2003/109/EK tanácsi irányelve (2003. november 25.) a harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról, 11. cikk (1) bekezdés d) pont és 21. cikk;

c) az Európai Parlament és a Tanács 2004/38/EK irányelve (2004. április 29.) az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről, 24. cikk.

190. §¹¹²⁰ E törvény a munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.